

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

Tarık Ali

PALERMO'DA BİR SULTAN

Türkçesi: Osman Akinhay

agorakitaplığı

234

TARIK ALİ

Pakistan doğumlu. Yüksek öğrenimini İngiltere'de Oxford University'de tamamladı. 1960'lı ve 1970'li yılların önemli siyasal kişilerinden birisi. Gerek o onyıllarda gerekse daha sonra bugünlere değin, kitlesel eylemlerle siyasal hareketlerde etkin rol oynamasının yanı sıra, geniş bir ilgi alanına ve türlere yayılan yapımcılığı, oyunları ve kitaplarıyla da beğeni toplamış ve yankı uyandırmıştır. Şimdilerde *New Left Review* dergisi editörlerinden ve Londra'da yaşıyor.

İncelemeleri: *Pakistan: Askeri Yönetim mi, Halk İktidarı mı?* (1970), *1968 ve Sonrası: Devrimin İçinde* (1978), *Pakistan Ayakta Kalabilir mi?* (1982), *Nehru'lar ve Gandhi'ler* (1985), *Sokak Savaşı Yılları: 1960'lı Yılların Otobiyografisi* (1987), *Yukarıdan Devrim: Sovyetler Birliği Nereye Gidiyor?* (1988), *Fundamentalizmler Çatışması* (2002), *Bush Bağdat'ta - Irak'ın Yeniden Sömürgeleştirilmesi* (2003), *İmparatorluk, Direniş ve İsyan - David Barsamian'la Konuşmalar* (2004), *Karayip Korsanları* (2006), *Düello - Amerikan Gücünün Uçuş Rotasındaki Pakistan* (2008).

Romanları: *İslam Beşlisi: Nar Ağacının Gölgesi* (1992), *Selâhaddin'in Kitabı* (1998), *Taş Kadın* (1999), *Palermo'da Bir Sultan* (2005).

Komünizmin Çöküşü Üçlüsü: *Kefaret* (1991), *Ayna Korkusu* (1998).

OSMAN AKINHAY

1960, İzmir, Ödemiş doğumlu. 1976'da SBF'ye, 1980'de hapse girdi. İçeride çevirmenliğe başladı, 90'ı aşkın kitap çevirdi. *Gün Ağarmasa* (2002) ve *Ölüme Bakmak* (2005) adlı iki romanı; *Piyasa Sosyalizmi Tartışması* (1991) ve Özcan Özen'le birlikte hazırladığı *Çeçenistan: Yok Sayılan Ülke* (2002) ve *Dünyanın Bütün Sokakları İsyanda* (2003) başlıklı üç derlemesi, Mehmet Uğur'la yaptığı *Müzakerelerden Üyeliğe: AB-Türkiye Gündemindeki Sorunlar* (2005) adlı bir söyleşi kitabı var. Agora Kitaplığı ile Mesele kitap dergisinin editörü.

Tarık Ali

PALERMO'DA BİR SULTAN

Türkçesi: Osman Akınhay

a
agorakitaplığı

Dünya Edebiyatı 22

Palermo’da Bir Sultan

Tarık Ali

Çeviride esas alınan kitabın özgün adı:

A Sultan in Palermo

Verso, 2005, Londra

İngilizce’den çeviren: Osman Akınhay

Kapak tasarımı: Mithat Çınar

Mizanpaj: Sibel Yurt

© 2005, Tarık Ali

© 2008; bu kitabın Türkçe yayın hakları

Onk Ajans aracılığıyla Agora Kitaplığı’na aittir.

Birinci Basım: Şubat 2009

ISBN: 978-605-103-030-2

Baskı ve Cilt: İdil Matbaacılık

Tel: (0212) 674 66 78

AGORA KİTAPLIĞI

Gümüşsuyu Mahallesi Osmanlı Yokuşu,

Muhtar Kâmil Sokak No: 5/1 Taksim/İSTANBUL

Tel: (0212) 243 96 26-27 Fax: (0212) 243 96 28

Mary-Kay ile Sam'e...

İÇİNDEKİLER

- 1) İdrisi'nin İlk Adımlar ve Tesadüfi Karşılaşmalar
Üzerine Düşünceleri. Rucari'yle İlk Tanışma 3
- 2) Aile Hayatı ve Aile İçindeki Aptallıklar. İdrisi, Kızlarının
Tuzak Kurup Kocalarına İhanet Etme Planını Boşa Çıkıyor,
Ama Torunlarını Eğitmeye de Kararlı 28
- 3) Sicilya Fısıltıları. Saraydaki Sultan, İdrisi'ye
Filip El-Mehdiye'yi Bekleyen Kaderden Haberdar Ediyor.
İdrisi'nin Mayya ve Elinore'la Karşılaşması
Ona Her Şeyi Unutturuyor 46
- 4) Palermo'da Aynı El-Şifa Camii'nin Mahfeli.
Filip, Baronlarla Psikoposların Bir,
Belki de İki Katliam Planladıklarından Emin 67
- 5) Siracusa Emiri, İsyanın Açık Açık Konuşulduğu
Bir Ziyafet Veriyor 86
- 6) Siracusa'da Aşk ve Bir Gizli Evlilik. İbn Kuzman'ın
Şiirleri. Belkis Dinlerken, Elinore Soru Yağdırıyor 103
- 7) İdrisi Büyülü Bir Adadaki Anılarının Etkisi Altında.
Palermo'ya Açıkça Baş Kaldırılmasını Savunan
El-Emin'le İlk Karşılaşma 131

8) Sicilyalı Kız Kardeşler. Mayya ile Belkıs Yanlarında Erkek Olmadan, Hayatın Nimetlerini Tartışıyorlar. Sırlar Ortaliğa Saçılıyor. İdrisi'den Tohum Almak İçin Bir Tezgâh Kuruluyor	142
9) İdrisi İsyan Üstüne Düşünüyor ve Uykusunda Bir Sürprizle Karşılaşıyor. Belinden Tohumu Defalarca Alınıyor	152
10) Rucari ile İdrisi'nin Kendi Dinlerinin Erdemli ve Erdemsiz Yanlarını Kıyasladıkları Yirmi Altı Yıl Önceki Bir Sohbetleri	183
11) Filip'in Yargılanışı. Savcı Konuşurken Catania Emiri Yüksek Sesle Osuruyor	189
12) İdrisi'nin Belkıs Aşkı ve Bunun Doğurduğu Sonuçlar	201
13) El-Emin Bir Köyü Kurtarıyor ve Lombard Barbarlarına Savaş Açıyor. Zaferin Tatlı Kokusu. Hayat ve Yazgı	217
14) Çifte Gebeler ve İdrisi Öksürük ile Soğuk Algınlığına İyi Gelen Bir İlaç Keşfediyor	234
15) Rucari'nin Ölümü. İdrisi Tekrar Baba Oluyor, Hem de İki Defa. Siracusa Rüyası	244
16) Siracusa'da Bahar. İyi ve Kötü Şiir. Babalar ve Oğullar	263
17) Palermo'da Öç Kırımı. İdrisi O Şehre Bir Daha Hiç Gitmemeye Karar Veriyor. Sonra Bağdat'a Doğru Yola Çıkıyor	285
Epilog	301

PALERMO'DA BİR SULTAN

SİCİLYA
1153 – 1154

İdrisi'nin ilk adımlar ve tesadüfi karşılaşmalar üzerine düşünceleri. Rucari'yle ilk tanışması.

İlk cümle belirleyicidir. Bunu içgüdülerinden ve eski el-yazmalar üzerine yaptığı incelemelerden biliyordu. Antik devirlerin insanları bunu ne kadar iyi kavramışlar, kendi atacakları ilk adımları nasıl bir titizlikle seçmişler, kararlarını verdikten sonra da işlerini ne denli kolay düzene koymuş olmalıydılar. Nereden başlamak gerekiyordu? İlk adım nasıl atılmalıydı? Eski insanların dünyalarının kendilerine sunduğu seçenekleri, onların bulunabilecek her yerde bilgi arama-yatkinliklerini kısıkanıyordu.

Annesi ona, kendi peygamberlerinin zamanından önceki hiçbir bilginin değeri olmadığına ısrar eden Ehl-i Kitap'tan insanların, bu tür ısrarlarla aslında kendi cehaletle-

rini ele verdiklerini öğretmişti. Annesi ona ayrıca, şehrin başka bir hamurdan yapılmış olan Peygamber'in savaşçılarınca nasıl, ne zaman alındığını anlatmıştı; bu savaşçılar bilgiden, ölümden daha çok korkan insanlardı ve nitekim, Kurtuba'nın hürmet edilen matematikçilerinden olan kendi büyükbabası da, itibarı açıkça çiğnenerek kendisi gibi seksen âlimle birlikte kılıç kuşanmaya gönderilmişti. Din adına başkalarının canına kıyan bağnazlar, eski çağ insanların, tek bir tanrıya tapınma ihtiyacı duymanın külfetini henüz sırtlamamış oldukları dünyalarından 'cahiliye devri' olarak söz ediyorlardı. Halbuki döneksiz bir dünyaydı o. Bulutlar üstünü bir perde gibi kapatmadan önce bir gülümseme, İdrisi'nin yüzünü bir anlığına aydınlattı.

Bizden farklı olarak, o düşünüyordu. Biz, ebedi tekrar gir-dabında boğulmaya yazgılıyız. Esirgeyen Allah'ın ve onun sadık elçisi Hazreti Muhammed'in adıyla. İdrisi'nin tek avuntusu, kâfir Nasıralıların çok daha kötü bir kavim olduğuydu. Allah nasıl yalnızca İsa'nın babası olabilirdi? Her şeye kadir olan, nasıl sadece bir tek oğul doğurabilirdi? Nasıralılar da niçin böyle şeyler uyduruyorlardı acaba? Bunun tek sebebi herhalde, vaktinde Roma dünyasına ve Roma tanrılarına daha yakın olmalarıydı. Dönekleri saflarına çekmek için imanlarına biraz sihir zerk etmeleri gerekecekti. Keşke eski tanrılarını, hiç olmazsa en iyilerini koruyabilselerdi. Zeus, İsa'nın babası olabilirdi, ya da Apollon, Ares veya Poseidon... hayır, Poseidon olamaz. O çok aptaldı. Meryem denizden uzakta bir yerde yaşamıştı ve Yusuf da bir balıkçı değildi. Belki iki ayağı da topal, şehvet düşkünü Hephaistos... Sultan'ın gemisinin güvertesine çıkıp içine derin nefesler çekti. Ciğerlerini temiz havayla açmayı alışkanlık edinmişti. Gülümsüyordu. Güneş doğmak üzereydi. Deniz hâlâ sütlimandı. Poseidon'un dileği, yeni bir fırtına patlak vermeden Palermo'ya varmaktı.

Bu onun, kitabını tamamlayışından önceki son yolculuğuydu. Gemi adanın çevresini iki defa dönmüştü ve o da gözüyle gördüğü sahil kıyılarına bakarak kendi Sicilya haritasındaki her ayrıntıyı tek tek işaretleyip kontrol etmişti. Ara sıra tıbbi formüllerini test etmek için ihtiyacı olan taze bitkiler toplamak, yiyecek ve temiz su tedarik etmek üzere karaya iniyordu. İdrisi hem coğrafyacıydı hem de hekim. Yolculuk bir aydan kısa sürmüş olmasına rağmen yorulmuştu. Bu yüzden, her zamankinden daha çok uyuyor ve çoğu geceler rüyasında çocukluğuna geri dönüyordu (en sık gördükleri, yıldızları seyreden annesi, Noto'nun parke taşlı sokakları, sokak aydınlatmasından dolayı çizgi çizgi görünen ağaç gövdeleri, inek ve keçi sağan kadınlar, babasının çiçek bozuğu yüzüydü), ama uykuya öğleden sonraları dalacak olursa hayaline hiç sekmeden Mayya geliyor, genellikle de çok az değişiklikle hep aynı rüyayı görüyordu. Seviştikten sonra birbirlerinin kollarında yatıyor oluyorlardı. Saray haremindeki Mayya'nın odasında, dışarıda hadım oğlanlar beklerken geçiyorlardı kendilerinden. Rüyasındaki bu görüntü hiç değişmiyordu. Fakat hep aynı rüyayı görüp durması sonunda onu o kadar çok kızdırıyordu ki, bir rüya yorumcusuna danışmayı dahi düşündü, ancak her seferinde içindeki bir şey kendisini bu hareketi yapmaktan alıkoymaktaydı.

Bir önceki gece, ilk defa rüyasında farklı bir şey gördü. Göğüs göğse harbe girmiş bir savaşçıydı, fakat uyandığında aklına, çarpıştığı düşmanın tek bir sureti gelmeyecekti. Şimdi güvertede durup, denizin renginin değişmesini seyrederken aklında bu vardı; asker olarak bir faydası bulunup bulunmadığını düşünüyordu. Narin hatları olan orta boylu bir adamdı; cinsiyetine sanki son dakikada karar verilmiş gibi yumuşak, açık renkli bir cilde sahipti. Güneşin kararttığı yüzü, sakalının beyazlığını görenlerin gözüne sokuyor gibiydi.

Onu ilk görende Kurtuba'lı bir âlimin tavırlarını taklit eden, eli yüzü düzgün bir görünüm yansıtıyordu. Elli sekiz yaşındaydı; hayatta çoğu insanı geleceği değil, geçmişi düşünmeye zorlayan bir yaşa gelmişti. Sadece en yakın iki arkadaşının iyi bildiği, fakat sebeplerini bir türlü kavramadıkları güçlü öfkesi hareketlerine yön vermiyor olmasaydı, akli başında biri izlenimi uyandırırdu. Kaldı ki, Sultan'ın ve onun Palermo'daki sarayını dolduran maiyetinin gözünde, önemli bir âlim, sakın mizaçlı biriydi. Bu insanların, onun görünüşündeki maskenin ardında nelerin saklı olduğuna, ya da ancak en tuhaf durumlarda öfkesini dışa vuran içe dönük haline dair en ufak bir fikirleri yoktu. En iyi arkadaşı olup, epeyce dertli görünen İbn Hamid gökyüzüne bakıp, "Ah, yıldızların şiiri," diye mırıldandığında İdrisi ona kızgın bir tonda, astronomi ve Yeryüzü'nün hareketleri üzerine sıkı bir nutuk çekerek cevap vermişti. Bir hareketin nasıl her gece tekrarlandığını öğretmemiş miydi ona? Antik çağın insanları gökyüzünün sırrına erişmeye çalışmışlar, ama tıkanıp, bir yere varamamışlardı. Eğer aklmda dolandırdığı düşüncesi doğruysa Kur'an yanlış demektir ve eğer Kur'an yanlışsa bu hataları kim yapmıştı? Allah mı, onun elçisi mi? İbn Hamid, arkadaşının kâfirlikle suçlanma ihtimalinden dolayı büyük bir korku duyuyordu ve bu yüzden İdrisi'ye bu tür soruları geleceğe havale etmesini salık vermişti.

İdrisi'nin cevabı, arkadaşını utandıran bir bakış fırlatmak ve ona küsüp birkaç gün konuşmamak olmuştu. Sonra da Hamid adayı terk edip gitmiş ve arkadaşım eskisinden yalnız bırakmıştı. Karşılıklı ağır sözler söylendikten sonra, İdrisi adayı istila eden yabancıları kayırmakla suçlandı. Ondan sonra belki İdrisi'nin kendisi de Afrikiye'ye, veya düşünürlerle şairlerin başında Halife'nin durduğu Bağdat'a gidip orada bir hayat kurmayı düşünürdü. Ancak tesadüfi bir kar-

şılaşma, ona hayalini bile kuramayacağı bir özgürlük sağlayarak hayatını tamamen değiştirecekti.

İdrisi'nin düşünceleri tekrar, Palermo'da Sultan Rucari'nin sarayındaki kütüphanede çalışmakta olduğu bir akşamüstüne kaydı. Kütüphanede kalıp bu çalışmaları yürütmesi için özel izin koparmıştı ve yaptığı her keşif onu çocuklar gibi sevindiriyordu. Neredeyse yirmi yedi yıl önce, eski Yunanlı El-Humer'in elyazmasını ilk gördüğünde benliğini saran heyecanı hatırladı. Büyük-büyükbabasının Malaga'da yıllarca hikâyesini anlatıp durduğu büyük eser bu olabilir miydi? Büyükbabası aklında tuttuğu şeyleri babasına nakletmişti; yaşlı büyükbabasının çoğu hâlâ koyu kahve rengine olan sakallarının içindeki beyaz kılları ayıklayarak vurgulu bir dille konuştuğu zamanki hafif coşkulu, gür sesi babasının kulaklarında hep çınlamıştı. Bir keresinde ona, şiirin gücünden ve müminleri yanıltma kapasitesinden öcü gibi korkan Kadi'ların nasıl, yalnızca üç nüshasının çıkarılmasına izin verdikleri Arapça çeviriler sayesinde, ilahiyatçıların Peygamberimizin doğduğu zamanda Arabistan'da hüküm süren Cahiliye döneminden önceki pagan dillerini inceleyebildiklerini anlatmıştı.

Bu görev on iki kişiye tevdi edilmişti. Antik Yunanca'yı çok iyi bilen en hünerli mütercimler Galen ve Pitagoras'ın, Hipokrat ve Aristoteles'in, Socrates ve Platon'un eserlerini, hatta Aristophanes'in oyunlarını tercüme etmişlerdi. Söz konusu eserlerin istisnasız hepsi Bağdat kütüphanesinde muhafaza ediliyordu. Gelgelelim mütercimlerin -sarayın titizlikle seçilmiş, güvenilir memurları olmalarına rağmen- bütün eserleri okumalarına izin verilmemişti. Yazma işini üstlenen hattatlara sessizlik yemini ettirilirken, bu eserlerin içeriğinden herhangi birine -bunların arasına eşleri ve âşıkları dahildi- söz etmeleri halinde, cezaları ânında kesilip, celladın yıldırım hızıyla inen palası başlarını hemen gövdelerinden ayırverecekti.

Babası bunları anlatırken gülümsemişti. “Dünyamızda tehditler hiçbir zaman işe yaramaz. Eğer kendilerine hiçbir şey söylenmemiş olsaydı, belki hattatlar bu görevlerini tamamladıktan sonra başka işlere geçmekle yetinirlerdi. Oysa tehlike meraklarını çelmiş; hattatların on biri Kadı efendinin emrine karşı gelinemeyeceğinde görüş birliği içindeyken, on ikincisi ilk şiirin yarısıyla ikinci bölümün büyük kısmının kopyasını çıkarmış ve onları Şam’da yaşamakta olan ailesine göndermiş. On ikinci hattatın oğlu da mütercimmiş ve Toledo’daki okula çalışmaya gelmiş. Orada Kurtuba’lı bir kadınla evliymiş. İşte, eski bir sandıkta Kuran’ın altına gizlenmiş olan eksik elyazmasını o kadının torunu bulup, benim büyük-büyükbabamın evinde okumasına izin vermiş. Bizim atalarımız, Yunanca kitabın Palermo kütüphanesindeki gizli dairelerde bulunduğunu bu yolla keşfetmişler. Bir âlimin kütüphanenin gizli bölümüne geçmesi ancak Halife’nin özel izniyle mümkün oluyormuş.”

İdrisi, Palermo’daki eski sarayın kütüphanesinde çalıştığı, zihninin o zamana dek çıktığı en uzun yolculuğunu yaptığı bu ilk yılda bir gün gizli bölümü keşfetmiş ve bunu saray mabeyncisine haber vermişti, mabeynci de bu bilgiyi hemen efendisine yetiştirmişti. Sultan Rucari haberi duyunca yemeğini kesip kütüphaneye koşturmuştu. Hayatında ilk defa Nasıra’lı bir hükümdarla karşılaşan İdrisi heyecanını gizleyememişti. Sultan’ın El-Humer’den haberi bile yokmuş, fakat hemen, elyazmasını bizzat kendisinin inceleyeceğini söylemiş. Arapça konuşması kusursuz olmasa bile o dilden okuması çok iyiymiş. Mabeynci elyazmasını alıp kütüphaneden çıkmaya davranırken, genç âlimin suratındaki hayal kırıklığı ifadesini fark eden Sultan onu durdurmuş ve Palermo’daki en iyi hattatları bularak işe koşmasını, Noto’dan dönüşünde kendisinin okuyacağı yeni bir kopyayı hazır etmelerini buyurmuş. Sonra da, alçakgönüllü tavrını bozmayan sarıklı gence seslenmiş:

“Adın ne senin?”

“Muhammed ibn Abdullah ibn Muhammed el-İdrisi, efendimiz.”

“İdrisi üstad, birlikte bu eseri iyice okuduktan sonra onun üzerine etraflıca tartışacağız seninle. Karşılıklı olarak ondan ne öğrendiğimizi değerlendireceğiz. Eğer tercümede kullanılan Arapça çok karmaşık çıkarsa, Agrigento’dan Ahmed’i çağıracağım.”

* * *

Altı hafta sonra, Rucari’nin huzuruna çağrılan genç âlim, El-Humer’in eserinden bazı dizeleri ezberlemiş haldeydi.

“Bu eserin sizin ilahiyatçılarınızı niçin allak bullak ettiğini bir türlü anlayamıyorum doğrusu.”

“Bence onlar, tanrılar ile bilgeliğin komutanı olan insanların birbirlerine karışmalarına tahammül edemiyorlar. Bizim ilahiyatçılarımız nezdinde, erkekler ve kadınların suretinde yaratılan tanrılar olması da kabul edilemez bir durum. Başka bir sebep düşünemiyorum.”

“Ama eserin en çok beğenilen kısmı da bu. Eski devirlerin tanrıları, olup biten her şeyin (savaşların, sellerin, aksiliklerin, gökteki ve denizdeki maceraların, aile kavgalarının, evliliklerin, ölümlerin, yeniden doğumların) doğal bir parçasıymış. El-Humer’in eserinde anlatılan, yeryüzündeki taliplerine karşı koyan gemici Odysseus’un hiç Tanrı’nın cazibesine direnebileceğini düşünüyor musun? Onların bir tanesinin dahi bunu denemeye kalkmamaları beni hayretler içinde bıraktı. Bu yüzden, eğer başka bir elyazması kopyası yoksa, onların hemen Latince’ye tercüme edilmesi talimatını vermeliyim. Sen bu işi benim adıma üstlenir misin? Eğer o belgenin aslı yalnızca Vatikan’da varsa, bizim de kendi tercümemizin olması lazım. Eminim bu duruma keşişlerin canı, Kadı’lardan daha fazla sı-

kılacak. Söyle bakalım, sana eserin en çok hangi kısmı etkileyici geldi? Kadınların hileleri mi? Yoksa bilinmeyenden duyulan korku mu? Yoksa hayatın, tahammül sınavlarıyla kesilen, bitmek tükenmek bilmez bir yolculuk olması mı?”

“Bana her tarafı çok etkileyici geldi, efendimiz, kaldı ki benim dikkatimi çeken başka bir şey oldu: El-Humer’in coğrafyaya yaklaşımı beni neredeyse sarstı. Eserin ikinci kısmında o, denizimizi, adaları, kırları ve ağaçları tasvir ediyor. Eski zamanlarda insanlar bizim kadar çok seyahate çıkmazlarmış. Çoğu bütün hayatını doğdukları köyde geçirip orada gömülürmüş. El-Humer onlara, köyleri ve adalarının dışında da bir dünya bulunduğunu anlatıyor. Menelaus’un ağzından şu dizeleri söylüyor:

*Dolaştım Kıbrıs’ı, Fenike’yi, Mısırlıların ülkesini,
Vardım Etiopyalılara, Eremboi’ye, Sidonlulara, Libya’ya.*

“Ya tek gözlü devler, gemileri karadan uzak olmayan yerlerde enkaza döndüren yosmalar?”

“Geçici şeytanlıklar bunlar, Yüce Sultan’ım, başka bir şey değil. Bunlar, şairin tahayyül etme gücünü ortaya seriyor, ama hepsi bu kadar. Bana sorarsanız, bu eserin hakikaten kayda değer olan tarafı, gerçek şeylere dair tasvirlerin neredeyse eksiksiz olması. Bizim adama gelmiş ve ona Sicilya adını vermiş. El-Humer’in bir gemici olduğuna eminim ben. O bir savaşa katılıyor, fakat belleğinde ayrıcalıklı yere sahip olan şey, yolculuklarının haritası.”

“Mabeynci bana senin de harita yaptığını söyledi.”
İdrisi başını öne eğdi.

“Bu kütüphanedeki çalışmanı tamamlayınca, yaptığın bütün keşiflerden beni haberdar etmeni dilerim.”

Sonraki on üç ay boyunca İdrisi, hakikati arayacağım derken her şeyi (âşıklarını, dostlarını, talebelerini) yüz üstü bır-

rakmıştı. Sultan ona kütüphanesinde her istediğini yapma özgürlüğünü tanımıştı; o da yemek yemek ve bedensel ihtiyaçları dışında her gününü ve bütün zamanını bir elyazmasına gömülmüş olarak geçiriyordu. Saraydaki hadımlar ondan 'kitabın babası' anlamında 'Ebu Kitab' olarak söz ediyorlardı. Daha sonra, Sultan'ın güvenilir sırdaşı konumuna erişince, yükseltilmiş statüsü buna uygun bir üstün unvanla pekiştirildi: Ona artık 'Emir el-Kitab' denmekteydi.

Kütüphanede geçirdiği aylarda zevkten dört köşeydi. El-Humer yalnızca başlangıçtı. İzlerin peşine düşüp İthaca'ya ve diğer adalara uğrayacaktı. Sık sık, bu kadar güzel eserleri El-Humer'in tek başına mı yazdığını, yoksa başkalarından dinlediği eski hikâyeleri devralıp, onlara kendi ilahi örtüsünü mü geçirdiğini merak ediyordu. El-Humer'in ölümünden sadece birkaç kuşak sonra Xenophanes'in onu, günümüzün teologlarının kullandığı dille suçladığını öğrenmek müthiş heyecan vericiydi: "Homeros, insanlar arasında rezilce ve utanç verici bulunan ne varsa -hırsızlık, zina, dolandırıcılık- onları tanrılara yüklemişti." Öyleyse, Bağdat'ta binbir gece hikâyelerini derleyen hikâye-anlatıcılarının da, kendi denizci Sinbad masallarını uydururken akıllarında Odysseus'un olması ihtimal dahilinde miydi acaba? Fakat çok geçmeden, zihnini kurcalayan meselelere daha yakın başka hazinelerle karşılaşmaya başlayınca gerek bu soruları, gerekse El-Humer ismini unutup gidecekti.

Heredot, Aristoteles, Galenos, Strabon ve Batlamyus'un Arapça tercümelerini okumak, seyyahların menkıbelerine benzer uzak diyarlar keşfetmeye benziyordu. İdrisi'nin hocaları ona Yunanlı bilgeleri tanıtmışlardı, ancak kendisi henüz onların değerini bilemeyecek kadar çok gençti. Metinleri kendi başına inceleme imkânı bulana değin bilgileri eksik kalıyordu. Batlamyus'un fikirleri zihninde hâlâ uzaktan duyulan bir flütten gelen nağmeler gibi yankılanmaktaydı.

Bir gün kendisini sevinçten deliye döndüren, meçhul bir elden çıkmış bir elyazmasına rastladı. ‘Kütüphane’ başlıklı bu elyazmasının yazarı kimdi? İlk cümleyi hâlâ ezberden okuyabilirdi: *Bütün dünyanın hakimi, ilk önce Gökyüzü’yü.* Tanrıların hikâyesi ve onların dünyayı nasıl doldurduklarının sırrı burada gizliydi. Batlamyus, hatta Strabon’un metinleri kadar uyarıcı değildi belki bunlar, ama bir bakıma onlardan daha heyecan vericiydi. Herkül’ün Sicilya’ya yaptığı kısa ziyareti de buradan okudu. *Bütün dünyanın hakimi, ilk önce Gökyüzü’yü.* Cümle tekrar edilmişti. Niçin meçhul yazar, İdrisi’nin kendi dünyasındaki her âlim gibi, kitabına *Esirgeyen Allah’ın adıyla...* diye başlamamıştı? Niçin?

Kütüphanedeki ilk yılında Sultan onu genellikle kendi odalarından birisine çağırıyor ve okudukları şeyler üzerinde sıkı sıkıya sorguya çekiyordu. Rucari büyük bir adam değildi gerçi, ama tuhaf derecede canlı hareketler yapar ve heyecanlandığı zaman kollarını bir fırtınaya maruz kalmış yelkenler gibi kabartıp dururdu. Açık kalpli hali İdrisi’yi derinden etkiliyordu.

“Bütün bu bilgilerle ne yapacaksın bakalım, İdrisi üstad? Onları kendi çocuklarına ve benimkilere öğretebilirsin, ama bu seni tatmin etmeye yeter mi?”

İdrisi, hırslarını dışa vururkenki kaygılı, kendine değer biçemeyen gülümseyişlerini hatırladı. “Şayet Sultan’ım izin verirse ben bir dünya coğrafyası kitabı yazmak isterim. Bildiğimiz haliyle dünyanın haritasını çıkarmayı ve bizim halihazırda bilmiyor olduğumuz ülkeleri uzun uzun araştırmayı arzu ederim. Hem tüccarlarımıza ve gemilerimizin komutanlarına muazzam faydası dokunur böyle bir eserin. Bu büyük şehir, Palermo, dünyanın merkezi. Tüccarlar ve seyyahlar Batı’ya ya da Doğu’ya gitmeden önce burada duruyor, burada mola veriyorlar. Onlardan da bir sürü bilgi toplayabiliriz.”

İdrisi’nin söylediklerini işitince Sultan’ın duyduğu zevki yüzünden okumamak mümkün değildi. Hemen başmabeyn-

ciyi çağırtdı, bundan böyle âlim ve üstad Muhammed el-İdrisi'ye Divan'dan her ay on *tari* ödenmesi ve saraya yakın evlerden birisine taşınmasının sağlanması talimatını verdi. Mabeynci eğilip huzurdan çekilmeye hazırlanırken, Rucari son anda aklına gelen bir şeyi ekledi:

“Ayrıca onun, kendi emriyle istediği yere gitmeye hazır bir gemiye ihtiyacı olacak. Ona güvenilir bir komutan ayarla.”

İdrisi dizleri üstüne çöktü ve velinimetinin ellerini öptü. Rucari'nin cömertliği karşısında sevincini nasıl ifade edeceğini bilememişti, fakat aradan bir süre geçince de bu durumun sarayın dışında nasıl algılanabileceğini aklına getirip kaygı duydu. Çalışmalarına herhangi bir engellemeye maruz kalmadan devam edebilecekti, bu muhteşem bir imkândı, fakat dostlarının bir kısmı ona bu yüzden şüpheli gözlerle bakmaya başlayabilirlerdi. Her Cuma gecesi, şehir uykuya daldıktan sonra, küçük bir grup şair, filozof ve ilahiyatçı -toplam otuz kişi- Ayn el-Şifa camisinin ortasındaki küçük bir odada biraraya geliyorlardı. Müezzinin sabah ezarı bu müstesna topluluğa vaktin ne kadar ilerlediğini hatırlatana kadar, adadaki müminler topluluğunun ihtiyaçlarıyla ilgili konularda hasbıhal ederlerdi. Şu ana değin İdrisi'yi içlerinden biri olarak benimsemişlerdi, ama bu durum daha ne kadar böyle devam ederdi?

Rucari de İdrisi'ye duyduğu yakınlığı gizlemiyordu. Babası gibi o da Papa'yı dikkate almamayı ve Papa yerine Müslüman tebasının sadakatine güvenmeyi tercih etmekteydi. Müslümanlar, kendi iradesine kalsa Sultan Rucari'nin onlara hiçbir zarar vermeyeceğini biliyorlardı. Sultan'ın kulağını zehirli sözlerle dolduranlar, müminlerin hepsini din değiştirtmeye ya da adadan sürüp atmaya kararlı olan baronları ve piskoposlarıydı. Palermo, Siracusa ve Catania çarşılarında konuşulanlara bakılırsa, İngiliz keşişler Papa'nın körüklemesiyle Sultan'a müminlerin yaşadıkları ormanlarla vadileri temizlemeyi ve sahte Peygamber'in takipçilerine karşı yürütülen kutsal sava-

ş a katılmayı salık veriyorlardı. Bazılarına göreyse, Noto'da taş taş üstünde bırakmamak ve müminleri canlı canlı gömmek üzere tafsilatlı planlar yapılmıştı. Söylentilerin kaynağı genellikle sarayın içiydi. Sarayda hadımların erişemediği bir sır bulunmadığını Palermo'da çocuklar bile bilirdi.

Sarayda tek bir hizbin egemenliği söz konusu olmadığından başka görüşte insanlar da vardı elbette. Zaten Rucari de Müslüman danışmanlarını kollamaya eğilimliydi. Mesela, Noto'lu eski hocası Yunus el-Şami, ona Arapça, astronomi ve cebiri öğretmiş olan âlim ve bilge adam, saray çevresinde büyük itibar görmekteydi. Hâlâ saraydaydı, genç prenslerin eğitiminden sorumlu hocaları denetliyordu. Hocaların üçü, el-Şami'nin dikkatle seçtiği kişilerdi, yine de onlardan hiç memnun olmamıştı; bu yüzden birçok dersi kendisi anlatmak durumunda kalıyordu. Oğlanlar kıkırdayıp duruyorlar ve bütün olan biteni, onu sevindireceğini adları gibi bilerek, babalarına yetiştiriyorlardı. Sarayda dönen dedikodulara göre, Rucari, Yunus'a danışmadan tek bir önemli karar dahi almazdı, ama böylesi lakırdılara da, her haremağasının söyleyebileceği gibi, sadece kaynak sağlamısa inanılabilirdi.

Güneş İdrisi için fazla yakıcıydı. Merdivenden inip, kamasına döndü. Döşemeye çakılmış kaba tahta sedirin verdiği rahatsızlığa karşı serilmiş yumuşak minderlere otururken içini çekti. Sonra, önündeki masaya yaydığı kalın elyazmasını bir kez daha karıştırdı. Evet, ilk cümlesi hariç kitap tamdı. Bu yolculuğundaki -ki içgüdüsel olarak, bunun son yolculuğu olduğu yönünde bir sezgisi vardı- birkaç hafta boyunca ilk birkaç cümleye çok kafa yormuştu. Kararsızlık beynini yiyordu. Asıl sorunun bu başlangıç olduğundan o kadar emindi ki, kitabın sonunun da problemlili olması ihtimalini aklına bile getir-miyordu. Ne de olsa bu elyazması üstünde on bir yıldır çalış-maktaydı. Artık neredeyse başka bir uğraşı yok gibiydi. Yakın-

maları hâlâ kafasının içinde yankılanan dostu İbn Hamid'e, onu Palermo'da tek başına bırakıp iki kızıyla birlikte Noto'daki ailesinin yanına dönen karısı Zeynep'e ve hepsinden önemlisi, küçük ve gözde oğlu, tek bir kelimeyle olsun veda etmeden bir tüccar gemisine atlayıp Çin'in yolunu tutarak kendi macerasını arayan Velid'e göre, onların dünyalarından tamamen çekip gitmişti sanki. Eğer bir gümrük muhafızı oğlanı tesadüfen geminin güvertesinde görmemiş olsaydı, o anda Velid'in nerede olduğunu bilmeleri dahi mümkün olmayacaktı. Bu on beş yıl önceydi. O günden beri Velid'den en ufak bir haber alamamışlardı. Zeynep, oğlunu ihmal ettiği için kocasını suçlarken, İdrisi de karısını memleketteki evine göndermişti.

"Kendi ailenden çok, sarayında Sultan'la vakit geçiriyorsun. Belki o sana haremde bir oda da ayarlar."

Neticede, bütün duygularının odağı artık bu kitaptı. Ne ki, o da İdrisi'yi kendi haline terk etmek üzereydi; İdrisi farkına varmamış olsa da, melankolisinin asıl sebebi buydu. Yoksa kitabın ilk satırları değil. İlk cümle sadece, kitaptan ayrılışını uzatacak bir bahaneydi, o kadar. Geminin gövdesini yalarcasına çarpan suyun sesi ortalığa bir sakinlik yayarken, İdrisi bu durumu daha fazla sürdüremeyeceğini biliyordu. Az sonra karada minareler görünecekti. Ucu iyice sivriltilmiş kalemiri eline aldı ve hokkaya daldırdı.

Aklına sadakatini korurken, eski üslûbundan kopuyor ve yakında gündeme gelecek olan kaçınılmaz yanlış anlamalardan dolayı sessiz sessiz acı çekiyordu. Bir kısmını pek sevdiği tanıdıklarının birçoğu, İdrisi'nin seçimini onun gerçekte bir hain, inancından gizlice vazgeçip ruhunu Hristiyan Sultan'a satmış bir dönek olduğu şüphelerinin doğrulanması gözüyle okuyacaklardı. Kendisi bu suçlamalara, babasının Peygamber'in soyundan geldiği iddialarıyla karşılık verebilirdi aslında. Fakat bu tür iddiaları ortaya atan halihazırda

binlerce insan buunmaktaydı. Peygamber'in ailesinin o kadar geniş olmadığıysa herkes bilirdi.

Bu durumda, muhtemelen eski geleneğe sadık kalmayı tercih edip, Allah'ın cömertliği, Peygamber'ine sadakati, Sultan'ın tarafsızlığı ve adilliği gibi şeylere sarılmaya devam edecekti. Bu durum herkesi memnun eder ve onu özgür bırakıp, yeni bir kitap üstünde çalışmaya başlamasını sağlardı. Fakat o ve kendine benzeyen diğer âlimler niçin sonsuz tekrara mahkûm olsunlardı ki? Kulübesinde bir aşağı bir yukarı gidip, içindeki karmaşaya yoğunlaşırken, merakını yatıştıracak cevapları bir türlü bulamıyordu. Belki de sadece bu seferliğine herkesi şaşırtmalı, onun içinde kitabına meydan okuyan, boy gösteren ve cezalandırılan Şeytan'ın adıyla başlamalıydı. Aklına gelen bu düşünce onu gülümsetti. Altındaki dalgalar da kafasındaki sapkınlığı cesaretlendirir gibiydi. Sanki kulağına, 'Tamam, bunu yap, vazgeçme' diye fısıldıyorlardı; fakat onların söylediklerini daha iyi duyabilmek için kulağını bölmeye yapıştırdığında her taraf sessizleşiyordu ve kendisi de içindeki kararsızlık haliyle boğuşmaktan kaçamıyordu. Dünyasına ve kendisine adamakıllı kızgındı.

Geçmişte, sahil kıyısının hatlarını gözlemek, gördüklerini defterine çizmek ve masasına yapıştırılmış haritanın doğru olduğundan bir kez daha emin olmak bile, düşüncelerini dağıtmaya yeterdi. Adanın etrafını tam olarak dolanmaya çıktığı üçüncü yolculuğuydu bu. Tüccarların ve gemicilerin naklettikleri, fakat Çin'in ya da Hindistan'ın alt yarısının şeklini tarif ederken genellikle birbiriyle çelişen hikâyelere güvenmek zorunda kalmak yerine keşke bütün dünyanın haritasını da bu şekilde, kendi gözleriyle görüp kendi elleriyle çizerek çıkarabilseydi. Anlattıklarını can kulağıyla dinlediği o tüccarlarla gemicilerin aynı bölgenin tarifini yapmak için sık sık farklı meyve adlarına başvurmaları da oldukça tuhaftı. Çin açıklarındaki

ufacık bir ada liçi meyvesi ya da elmayla tanımlanıyor, Hindistan'ın alt yarısıysa bir mango ya da armut oluveriyordu.

Bir şahin gibi suyun üstünden uçmayı başka her şeyden çok istediği zamanlar oluyordu. Allah niçin gökyüzünde bir arabayı peşi sıra sürükleyebilecek dev kuşlar yaratmamıştı acaba? O zaman kolayca karaları seyredip, aşağıdaki denizleri süzer, haritalarını ince ince işlemeye koyulurdu. Her şey bu kadar basit olurdu. Ya da kıtaların üstünden uçuyorlarmış gibi dev bir şahinin terkisine binerdi. Bir tek o zaman, haritasının dünyanın gerçek bir temsili olduğuna gönül rahatlığıyla inanabilirdi. Bu adanın ana hatlarını, kendi vücudunun hatları gibi ezberlemişti. Bazen hayal gücü, denizden görülen manzaralara insan şekilleri çizmesine yardımcı olur, aklına estiğinde öfkeli bir antik tanrı, genellikle de bir kadın sureti çizirdi. Bazen çizdiği kadın onu seyrediyor olur, uzanmış halde dirsekleri üstüne yaslanır ve Yunanlılara has gözleriyle yüzüne bakıp gülümser, yıldızlarla birleştğinde parılayan ve güneşe değince rengi değişen açık altın sarısı saçlarıyla onu hayretler içinde bırakırdı. Fakat geminin hareketi kadının aslında ona bakmadığını fark ettirirdi. Sabit bakışlarını hep Afrikiye istikametine odaklamış olurdu bu kadın.

İdrisi de uzakları seyre koyuldu ve çok sevdiği başka bir yerle karşılaşmadan önce ne kadar zaman geçeceğini merak etti. Tahmini doğru çıkarsa bir buçuk gün içinde adanın kuzey ucuna varmış olurlardı. Son defasında çıkan fırtına, yolculuklarını uzatmıştı. Üç gün sonra o kadını görmüştü; dimdik ayakta duran, hiddetli bakışlı, tehditkâr ifadeli güzel bir savaşçı-kadıandı. El-Humer'in şiirindeki deniz kızlarına hiç benzemiyordu. Gemi onun yanından geçerken kadına dönüp fısıldamıştı: "Ben düşman değilim. Ben harita yaparım. Muhafaza etmek isterim, yıkmak değil." Kadın onun söylediğine aldırış bile etmeyince, hayal kırıklığına uğramış halde

bakışlarını denize çevirmiş ve şikayetini dalgalara anlatmıştı. Fakat bu son yolculuğunda böyle eski arkadaşlarına en ufak bir ilgi dahi göstermemişti. Sert esen rüzgâr sanki gemiyi önüne katmış sürüklerken, denizin üstünde suretleri bir görünüp bir kaybolan kadınlara bakmaya dahi tenezzül etmiyordu. Kafası karmakarışık.

Grileşen saçlarıyla geminin aşçısı dahil olmak üzere mürettebatın yaşlı mensupları, onunla birçok defa birlikte yolculuğa çıkmışlardı. İdrisi'nin değişik ruh hallerini biliyor, tutkularını anlıyor, dünyanın haritasını çizme saplantısına saygı gösteriyorlardı. Kederli gözlerine, sanki zaman bütün anlamını yitirmiş gibi uzağa boş boş bakışlarına alışmışlardı. Boş kaldıklarında kendi aralarında onu çekiştiriyorlardı. Bu defa keyfini ne kaçırmış olabilirdi? Bir gönül meselesi mi? Noto'lu koyu renk gözlü delikanlı mı? Oysa Palermo'daki huriden sonra insan başka ne ümit edebilirdi ki? Yoksa Mayya mı? Üstadın gözlerindeki çaresizliğin tek açıklamasının Mayya, tüccarın kızı olabileceğinden emin gibiydiler. Haritacının bu dünyadaki başka yaratıkların hepsinden çok sevdiği ve karısı yapmak istediği Mayya; bir yolculuğa çıktığında gözünü kırpmadan ona ihanet eden Mayya. Sultan bir baş işaretiyle onu yanına çağırmişti; Mayya da ilkin isteyerek onun arkasından yatak odasına gitmiş, sonra da sarayın haremünde kendi odasına sahip olmuştu. Palermo'nun meraklı gözleri karşısında haritacının kederini nasıl kontrol altında tutup gizlediği, çarşıdaki kahvehanelerde bayağı bir konuşulmuştu, ama söylentiler çok geçmeden de kesilmişti. Çarşının her daım kendi öncelikleri vardı; genç bir haritacının kırık kalbi onların dikkatini birkaç saatten daha fazla çelemezdi.

Muhammed el-İdrisi'nin bu kitabı onun adına yazdığı Sultan, aynı Rucari'ydi. Kitaba kendi koyduğu başlık basitti: 'Nüz-het il-müştak', yani 'Dünya Coğrafyası', ama Ruca-

ri'nin yaşlı hocası Yunus ona, eğer Sultan'ın maddi yardımları olmasaydı bu kitabın tamamlanması asla mümkün olmayacağından, 'Kitabü'r-Rucari', yani 'Ruggiero'nun Kitabı' demenin daha uygun düşeceği fikrini salık verecekti. Sarayın içinden gelen böyle bir teklif karşısında boynunu eğip nasihatı kabullenmekten başka şansı yoktu. İdrisi öfkesini bastırmayı bildi, fakat saraydaki köleler Palermo çarşısındaki her dükkânda bu başlık değiştirme hikâyesinin uzun uzun konuşulmasını sağlamakta bir an bile vakit kaybetmediler. Çarşıda yanlış biçimde, İdrisi'nin bedeninin zevklerini Sultan'a teslim ettiği yolunda bir karı da hakimdi. Başlığı değiştirmeyi kabullenmesi bir nevi bu iftiranın teyidiydi. Kaldı ki herkes hikâyeyi bir başkasına naklederken bir çeşni de kendisi katıyordu ve böylece, bir hükümdarın çalımlı davranışları sonucunda Peygamber'in müritlerinden birinin sarayda derinden aşağılandığı, üstelik bunun bir defaya mahsus olmadığı izlenimi, birçok kesimde efsaneye dönüşmüştü.

Bu yolculuğunda dikkatinin iyice yoğunlaşmış olmasının sebebinin, kitabın ilk cümlesinde yaşadığı problemin, yeni başlık meselesiyle ikinci plana atılması olup olmadığını kendine sormaya başladı. Bir yılı aşkın bir süredir rüyalarına girip duran bir sorun vardı. Her zamanki rengârenk saten elbisesini giymiş olan Sultan, yarı çıplak vaziyette bir limon ağacının altına uzanmış, olgun meyvelerin altında eziliyordu. Rucari sonra ayağa kalkıyor, üstündeki elbiseyi sıyırıp atıyor, iple bağlı bir karacayı ayartmaya çalışıyor, fakat tam da insan ile hayvan dünyalarının birleşmesinin tamamına ermek üzere olduğu noktada İdrisi, tepeden tırnağa huzursuz bir halde sıçrayıp uyanıyordu. Öylesi durumlarda hemen yatağından çıkıyor, mermer döşemenin soğuşuna aldırmadan yalınayak odanın bir başından öbür başına yürüyüp dururken, "Bu kadar sık rüyalarım girmeme-

lisin,” diye mırıldanıyor ve gerilen sinirlerini yatıştırmak için ağır ağır bir bardak su içiyordu. Haliyle o durumda yeniden uykuya dalmak hiç kolay olmuyordu. Niçin bu rüyayı yalnızca Palermo’da olduğu zamanlarda görmekteydi? Denizdeyken, Noto’daki ailesini görmeye gittiğinde, hatta yakın arkadaşı, Agrigento’lu hekim İbrahim bin Hiyya’nın konağında kaldığında asla görmüyordu bunu. Birkaç defa bu konuyu arkadaşına açıp onunla tartışmak istemişti, fakat İbrahim söylediklerini gülerek geçiştirmiş, rüyalar fenomenine fazla takılmamasını tavsiye etmişti.

Bazı zamanlarsa, kasrın en zengin ipek tüccarı olup, boş vakitlerinde rüya yorumculuğu yapan ve kaygılı insanların korkularını dindiren İbn Hammud’u ziyaret ettiğini hatırladı. Kapısında o kadar kişi kuyrukta beklerdi ki, Muhammed ne zaman İbn Hammud’un dükkânının önüne gelse bir süre oyalanır, sonra dönüp geri giderdi. İhtiyatlılığı aşılmaz bir engele dönüşmüştü sanki. Çünkü bu çok tehlikeliydi. İbn Hammud’un rüya sırrını kendinde saklamama ihtimalini mutlaka hesaba katmalıydı. Gerçekten, bir defa ağzından çıkarsa, o hikâyenin abartılı bir versiyonu anında sarayda dolanmaya başlardı. Hadımlar kendi aralarında bunu konuşup eğlenirlerken gülüşüp kıkırdarlardı ve hikâyenin her ağızdan ağza geçişinde hiddetin payı bir kat daha artardı. Sonra haremın bekçileri bu söylentiye cariyelerin kulaklarına fısıldarlardı ve onların içlerinden biri de duyduklarını Sultan’ın kulağına taşıyacak istekli bir haremağasını kandırmakta zorluk çekmezdi. Sultan’ın öfkesini alamamasıysa her şeyin sonu anlamına gelebilirdi. Her şeyin. Sadece kitabın değil, onun yazarının da. Rucari gerçekten kızarsa, bu, haremağalarının da kedere gömülmesi demek olurdu. Dolayısıyla, bu riski göze almaya değmezdi.

İdrisi'nin hayatının son on yılını bu kitap tüketmişti, fakat gemi Palermo'ya yaklaşırken İdrisi kitabın tamamlanmasını çok daha fazla geciktiremeyeceğinin farkındaydı. Sultan'ın kızması an meselesiydi. Ölmeden önce bu kitabı okumak istiyordu ve hastalığı yüzünden artık enikonu endişeliydi. Hamisinin ölümünün peşinden zavallı bir haritacının başına neler gelebileceğini sadece Allah bilirdi. İdrisi, en iyi arkadaşı İbn Hamid'in, adadan ebediyen ayrılacağı gün Endülüs'teki Malaga'ya gidecek olan bir gemiye binmeden önce yüzüne karşı ettiği alaycı veda sözlerini bir kere daha aklına getirdi:

"Benimle beraber gel, Muhammed," demişti şair. "Burada, yabancı bir başkentlin melankolik dilencileri arasına katılmaktan fazla şansın yok."

Rol yapmayı sürdüremez miydi? İsteddiği şeyleri kâğıda dökmeyi geciktiremez miydi? Üstüne gelen kararlılıkla kulübesine çekilmiş, masanın başına oturmuş ve dünya coğrafyası kitabının ilk sayfasına tek bir cümle yazmıştı:

Yeryüzü bir küre gibi yuvarlaktır, denizler onun üstünde durur ve hiçbir değişikliğe maruz kalmayan doğal denge sayesinde bu durum muhafaza edilir.

Tamamdı. Eserinin şahsi basımının ilk cümlesi böyle olacaktı. Geri kalanına gelince, Allah'ı, Peygamber'i, Sultan'ı ve yaltaklanması gereken başkalarını övmesi yeterliydi. Bir uzlaşmaydı neticede, fakat bulduğu çözüm onu tatmin etmişti.

Tekrar merdivenleri tırmanıp güverteye çıktı ve deniz havasını uzun uzun içine çekti. Palermo'ya çok yaklaşmış olmalıydılar. Yüzünü okşayan meltemden bitkilerin, çiçeklerin ve limonların zengin kokusunu alabiliyordu. Kokuları tanırdı; onları yayan bitkilerle ağaçları dikkatle sınıflamıştı. Arkadaşlarının hiçbirisi bu kokuların başka adalardan yayılan kokulardan farklı olduğu düşüncesini kabullenmezdi ve bu insanların

cehaletleriyle böbürlenmelerini sağlayan laubali halleri onu ziyadesiyle kızdırmıştı. İdrisi, Akdeniz adalarının bitkileri ve çiçekleri üstüne kapsamlı notlar almıştı; çalışarak ve seyahat ederek geçirdiği yıllardan sonra, artık bir adayı koyu karanlıkta bile kokularından ayırt edebilecek duruma gelmişti. Güvertede yere yatıp uzanarak yıldızları seyre daldığı o yaz gecesi ni hatırlayınca gülümsedi; o gece duyabildiği tek ses, denizin geminin sert ahşap bordasına yalarcasına çarpınca çıkardığı gürültüydü. Ansızın sert bir rüzgâr çıkmış ve yumuşak bir koku burnunu doldurmuştu. Koku, kekiğin özel bir çeşidiydi; hemen, Sardunya'ya yaklaşmakta olduklarını anlamıştı.

Palermo'nun kendine has kokusu da insanın yüzünü bir kamçı gibi dağlardı. Çocukluğu ve ilk gençliğinin acı tatlı hatıraları üzerinde hâlâ çok etkiliydi. Düşüncelerini, elinde bir bardak limon şerbetiyle kendisine doğru gelen ve kar beyazı dişlerini göstererek ona gülümseyen bir oğlan çocuğu kesti. Dişlerini nasıl böyle temiz tutabilmişti? Simeon'un yeniden mutlu olduğunu görmekten sevinç duydu, fakat bu, içindeki suçluluk duygusunu hafifletmeye yetmezdi. Bir gece onun çığlıklarını dinlerken sessizliğini bozamamış, ayağa kalkıp müdahale edememişti; oysa bir boy gösterse, oğlanın çektiği işkenceyi sona erdirebileceğini adı gibi biliyordu. Gemi kumutanı kendini kökü eskiye dayalı, denizcinin geleneksel hakkı diye bilinen bir ritüele kaptırmış, Simeon'un ne kadar acı çekip incindiğine aldırmadan onu acımasızca iğfal etmişti. Sonra da, kendi oğlu Velid'i düşünmeye başladığını fark edince İdrisi'nin koyverdiği gözyaşları yanaklarından akıp gitmişti. Ya onun bindiği geminin yabani kaptanı da kendi çocuğunu bu oğlan gibi istismar ettiyse? Oğlunun eksikliği ona bu genç flütçünün çilesini hatırlatmıştı.

Uğradığı tecavüzden sonra oğlan bir hafta boyunca ne ağzına tek lokma yemek koymuş, ne flüt çalmış, ne de -on-

lardan bazıları da aynı şiddetli eziyetlere maruz kalmış, aynı dayanılmaz acıları yaşamış olsalar ve bu yüzden onun dramını sempatiyle karşılayabilecek bir ruh halinde olsalar dahi- bir denizcinin yüzüne bakmaya cesaret edebilmişti. Diğerleriyle zaten gülüp geçmişler, hatta takılıp laf atarak oğlanla uğraşmışlardı ve zamanla oğlan kendini toparlamıştı. Gündelik hayatın ritmine geri dönüşünün ilk işareti, gurup vaktinde bir flütün ıstırabı andıran nağmelerinin yankılanışı, oğlanın bitmekte olan güne bir veda şarkısı çalıyordu. Bu sesi duyanların çok azı gözyaşlarını tutabilirdi. Haritalar yapan, suçluluk duygusu içini kemiren adam da bu oğlana daha iyi bir yer bulmak amacıyla kendi kendine söz vermekle meşguldü. Muhammed şerbeti içti, bardağı oğlana geri uzattı ve delikanlının başını okşadı.

Simeon ona, "Siz hiç Bağdat'a gittiniz mi, üstad? Gökyüzünün tümünü seyredecek kadar geniş ve bizim Sultan'ımızın kütüphanesinden daha fazla kitapla dolu odaları olan Bey'tül Hikme'yi [Bilgecik Evi] gördünüz mü?" diye sordu. "Bağdat neye benzer? Bizim şehrimizin Bağdat'tan daha büyük olduğunu söyleyenler haklılar mı? Böyle bir şey mümkün olabilir mi? Ya Kurtuba? Siz orayı iyi bilirsiniz, değil mi üstad? Bir gün sahiden oraya geri dönecek misiniz?"

Haritacı başını eğerek son soruyu onayladı, fakat başka bir ekleme yapmadan önce Palermo'nun minareleri görünmeye başladı. Birden güverte 'Allahü ekber' ve 'Sicilya sana-hailah' (Sicilya, Allah seni korusun!) diye bağırarak karaya çıkmaya hazırlanan adamlarla doldu. Bir grup yorgun genç adam, günün işlerini tamamlamanın ağırlığını yansıtan güneş yanığı bedenleri ve yıpranmış yüzleriyle, pas rengini almış yelkenleri indirdiler ve onları güvertenin zemininde katlamaya başladılar. Akşam alacasında artık bütün tayfalar biraraya gelmiş, yumuşak bir yas şarkısı söylüyorlar, gemiyi rıhtıma yanaştırı-

yorlardı. Adamlarının disiplininden dolayı övgü almanın derdine düşmüş olan kaptan, âlimin yanına geldi ve eğilerek onu selamladı, ancak hâlâ oğlanı istismar etmesinden dolayı onu cezalandırma arzusuyla yanıp tutuşan İdrisi onu görmezlikten geldi. Fakat esasen de dünya coğrafyası kitabının yazarının başı, hâlâ masmavi olan gökyüzüne ve şimdiden yüzünü göstermiş olup, batan güneşle bir dikkat çekme yarışına girmiş olan aya çevriliydi. Yılın yedinci ayında olmalıyız, diye düşündü. Neredeyse dört aya yakındır evinden, yuvasından uzaktaydı. Çok uzun bir süreydi bu. Nihayet şehir, bütün güzelliğiyle gözlerinin önüne serildi.

Minareler yaklaştıkça denizciler '*el-medine hama-hallah*' (Allah bu şehri korusun) diye bağınıyorlardı. Nihayet gemi limana girerken İdrisi'nin çehresinde bir gülümseme belirdi; gerçi bu ifadesiz bir gülümsemeydi. Sadece gözlerini hafifçe kısıp dudaklarını oynatmıştı, o kadar. Dönmüş olmaktan dolayı mutluydu. Hafif rüzgâr yüzünü Mayya'nın yumuşak teması misali okşadı ve İdrisi'nin eli de gayri ihtiyari biçimde bir hatırayı korumak istercesine yüzüne uzandı. Aşağıda, onu karaya götürecek bir kayık bekliyordu. Güvertedekilerin yanından yürüyerek geçerken tek tek hepsine teşekkür etti. İpekten sicimle bir sandalyeye yumuşakça bağlanırken iç çekişini bastırdı, az sonra da onu kayığa indirdiler. İp merdivenden aşağı sarkıtılırken genellikle içi mutlulukla dolardı, yalnız bu sefer aklı kaptanla meşgul olduğu için yüzü asıktı. Sandalye hedefine varırken kayıktakiler onu "Vesalam" diye karşıladılar.

Kıyıya yaklaşırken İdrisi, onu karşılasınlar diye gönderilmiş olan sarayın adamlarının tanıdık yüzlerini seçebiliyordu. Gerçi, onların gülümsemeleri ve abartılı sevinç naranlarının altında, sarayda sahip olduğu imkânlar nedeniyle kendisinden duydukları apaçık nefreti saklamakta olduklarının da aynı ölçüde bilincindeydi. Saray mabeyncilerden

beyaz sakallı Abd-ül Kerim mesela, yaşının elverdiğince bağırmaya çalışıp duruyordu orada.

“Üstad İbn Muhammed ibn Şerif el-İdrisi’yi karşılamaya hazırlanın; o, bilginin köklerini aramak için çıktığı uzun yolculuktan evine dönüyor.”

Adet olduğu üzere, yanındakiler de geminin ve yolcusunun sağ salim geri dönüşüne ne kadar sevinmiş olduklarını haykırdılar.

“Yalnızca tek bir Allah vardır, o da Allah’tır ve Muhammed O’nun Peygamberi’dir. Evine hoş gelmişsin.”

Böylesi törenlerin kendisine verdiği tedirginliği, geçmişte, ağzı kulaklarına varan sırtışıyla onun dönüşüne en çok kendisinin sevindiğini belli eden dostu Mervan’ın kıyıda bekliyor oluşunun rahatlatıcı etkisiyle dağılırdı. Ne ki, Mervan adadan ayrılmıştı artık. Catania’daki çiftliğiyle köylülerini terk edip Endülüs’e İşbilya (Sevilla) şehrine taşınmıştı. Endülüs’te Sultan el-Mutammid kendine hem koruma sağlamış hem de iş vermişti. Mervan’ın mektupları çok düzensiz olarak kendisine ulaşıyor, her seferinde de aynı mesajı getiriyordu. Muhammed de Palermo’dan ayrılmalı ve Bilgelik Evi’ne dönmeliydi. İdrisi onun mektuplarının bir tekine dahi cevap yazmayınca Mervan da yazmayı kesecekti.

Artık tek başınaydı.

“Üstad taşınmayı mı arzu ederler, yoksa ata binmeyi mi?” Bu soruyu Abd-ül Kerim sormuştu.

“Atım burada mı?”

“Burada, üstad.”

“Öyleyse atla giderim.”

“Sultan bu gece sizi bekliyor olacak. Dönüşünüzün şerefine bir ziyafet hazırlandı.”

“Ya bir fırtına çıkmış olsaydı da gelişimiz gecikseydi ne yapacaktınız?”

Bu soruya bir başkası cevap verdi. "Asla öyle bir şey olmaz. Siz her zaman ayarlanmış olan günde geri dönersiniz, İbn Muhammed."

Âlim gülümseyerek karşılık verdi. Duyduğu ses ve konuşan adamın yüzü onun içini memnuniyetle doldurmuştu. Sesin sahibi, Mervan'ın kız kardeşiyle evlenmiş olan Berberi Cevher'di.

"Mervan'dan haber var mı?"

Adam başını salladı.

"Peki, sen nasılsın? Ailen iyi mi? Bir şeye ihtiyacınız var mı? Mervan'ın kız kardeşi için biraz ipek getirdim. Biraz yiyeceklerle takas ettik onları. Ceneviz'li bir tüccar gemisiydi, başları biraz beladaydı."

Mervan'ın kardeşi gülümsedi.

"Şimdi senden bir şey istiyorum. Saray'a git ve benim adıma Sultan'dan af dile. Ona yolculuğun beni bitkin düşürdüğünü, şölene katılırsam daha iki lokma yiyemeden uyuyup kalacağımı söyle. Yarın huzuruna çıkar ve bana soracağı yeni keşifleri kendisine detaylarıyla anlatırın. Bu gece yalnız kalmayı istiyorum. Yıldızlarla konuşacak şeylerim var..."

Endişeli görünen Cevher, daha lafını bitirmesine fırsat vermeden İdrisi'yi fısıltıyla susturdu: "Bu hiç de akıllıca bir karar değil, üstad. Sultan hasta. Bu yüzden mantıklı davranamıyor. Bu gece sarayda bulunmamanızı yanlış anlayabilir. Etrafını keşişler sarmış durumda. Franklar ve Yunanlılar. Hepsi de birbirinden akbaba kılıklı herifler. Sultan'ın kulağını yalanlarla doldurup duruyorlar. Bizi isyan kıskırtıcılığıyla suçluyorlar."

İdrisi başını sallayarak onu anladığını belirtti, fakat fikrini değiştirmeyecekti. "Haşmetmeapları benim onun en sadık hizmetkârlarından olduğumu biliyorlar, ama açık denizde günlerdir yıkanmadım bile, böyle perişan bir halde huzuruna çıkamam. Sabah namazından sonra kapısında olurum. Mabeynci böyle bilsin."

Konuşmalarına kulak kabartan saray mensupları duyduklarını gülümseyerek karşıladılar. İdrisi bu defa çok ileri gitmişti. Bu yüzden de cezalandırılacaktı. Cevher, hikâyesinin aslını Rucari'ye aktaramadan önce Sultan'a onu gammazlamaya kararlıydılar.

Tek bir saray uşağının eşlik ettiğı İdrisi atıyla evine doğru yola çıktı ve kasrın dışında, denizin yakınında bir yerde durdu. Hayatını pekâlâ saray mıntıkasında sürdürebilirdi, Sultan çeşitli vesilelerle bunu teklif etmişti kendisine, ancak İdrisi tefekküre dalabilmek için yalnızlığa ihtiyacı olduğunda ısrarlıydı. Elyazması üzerinde saraya bitişik odalarda çalışıyor ve yemeklerini genellikle Sultan'la beraber yiyordu; buna rağmen, Kalisa'da denizi gören mütevazı bir evde yaşamayı tercih etmişti.

Asla pişmanlık duymadığı bir tercihti bu. Denize kesintisiz bakabilmek çok rahatlatıcı bir duyguydu. İster sakin haliyle olsun, ister dalgalı, isterse sert, çıktığı uzun yolculuklara ya da neredeyse canına mal olacak fırtınalara rağmen deniz onu hiç yormuyordu. Eve gidişi kısa sürdü, ama ata binmek hoşuna gitmişti. Gemiye koya getirmiş olan aynı esintiler şimdi burnuna bitkilerin, yaban çiçeklerinin ve limonların kokusunu taşımaktaydı. Tabii kokularla birlikte aklına bazı acı veren hatıralar da doluşuyordu, ama onları bastırıp hatırlamamak en iyisiydi.

Tepenin altındaki yola yaklaşırken evini ucundan gördüğü bir yere gelmişti. Sonra tamamını gördü. Her penceresi, yakılı mumların yumuşak ışığı ve gaz lambalarıyla parlıyordu. Sonra onlara daha yakından baktı. Avlunun üstündeki odaların, Velid'in gidişinden sonra kapalı tutulan odaların pencerelerinden bile ışık vuruyordu. Kalbi hızla çarpmaya başladı ve elinde olmadan atını mahmuzladı.

***Aile hayatı ve aile içindeki aptallıklar.
İdrisi, kızlarının tuzak kurup kocalarına
ihanet etme planını boşa çıkarıyor,
ama torunlarını eğitmeye de kararlı.***

Yolu aydınlansın diye yukarı kaldırılmış meşaleler eşliğinde onu evin dışında, adet olduğu üzere, uşaklar beklemekteydi. İdrisi atından indi ve sırayla hepsinin ellerini sıktı, fakat içlerinden birine herhangi bir soru yöneltmeden önce, burnuna kızartılmış kuzunun ve apayrı nitelikteki taze bitkilerin kokusu çarptı. Velid'in geri dönmüş olup olmadığını anlamak üzere hızla içeri daldı. Ancak onu karşılayan, ellerine sarılıp onu öpücüklere boğan kızları oldu. İdrisi sırayla ikisini de kucaklayıp, hafifçe başlarından öptü.

"Evine hoş geldin, Ebu Velid," dedi Samar, gaz lambalarının altında kızıl saçları parıl parıl parlayan, kızlarının daha küçük olanı.

"Yolunuzu buraya düşüren nedir, Samar? Ya sen, Sakine? Anneniz beni ziyaret etmenizi yasaklamamış mıydı?.."

"Üç yıldır torunlarını görmedin, Ebu Velid. Annemiz bu yolculuğa çıkmamıza izin verdi."

İdrisi tavuk gibi bir ses çıkartarak güldü. "İhtiyarlık onu yumuşattı galiba. Çocuklar uyuyorlar mı?"

Kızları başlarını salladılar.

"Kuzuyu annenizin buyurduğu gibi hazırladığınızı farz etsem, yanılmış olur muyum?"

Samar güldü. "Bugün döneceğini kesin olarak bilmiyorduk, ama saraydan gelen bir elçi birkaç saat önce bize senin geminin açıkta görüldüğünü ve bu gece eve gelmiş olacağını bildirdi. Sarımsağı ve bitkileri de Noto'dan beraberimizde getirdik."

İdrisi'nin yüzüne, kızlarını takdir ettiğini belli eden bir gülümseme yayıldı. "Umarım sizin gibi onlar da tazeliklerini koruyorlardır."

Kızları cevap vermeye kalkmadan önce İdrisi ellerini çırpıtı, sesini hafifçe yükseltti ve evin kâhyasına seslendi. "Hamam hazır mı, İbn Fityan?"

Kâhya eğilerek banyonun hazır olduğunu gösterdi. "Thawdor sizi yağla ovmak için bekliyor, iki uşak da onun emrinde olacak. Efendimiz yemeği içeride yemeyi mi arzu ederler, yoksa terası mı hazırlatalım?"

"Kızlar karar versin."

Her zamanki gibi, mermer taşın üstüne uzanmışken, Yunan uşağın sessizce işini tamamlamasını bekledi. Hayır, bugün değil. "Senin hiç çocuğun var mı, Thawdor?"

Masör şoka uğramıştı. Altı yıldır bu evde hizmet görüyordu ve efendisi onunla konuşmaya hemen hiç tenezzül etmemişti.

"Var, efendim. Üç oğlan, bir kız."

"Galiba oğlanların ikisi Kilise'ye kayıtlı."

"Ben Allah'a ve O'nun Peygamber'ine inanırım, ama karım bir Nasıralı ve onlardan birinin vaftiz edilmesinde diretiyor."

Şaşıрма sırası İdrisi'ye gelmişti. "Ama senin adın Yunanca, sanmıştım ki..."

"Benim adım Thawdor ibn Gaffur, Kalem Efendim. Annem Yunanlıydı. Bizim inancımıza geçmiş olsa bile bana büyükbabası Thawdorus'un adını koymakta ısrar etmiş. Onun hiçbir sözüne karşı gelemeyen zavallı babam da bunu kabullenmek zorunda kalmış."

İdrisi'nin merakı uyanmıştı. Rucari'den adadaki bütün karma evliliklerin bir dökümünün çıkarılmasını isteyecekti.

"Oğlanlar ne halde?"

"Şimdi genç delikanlılar. Hatta en küçüğü bu son yolculukta sizin gemideydi. Annesi onu tekrar gördüğüne çok sevinecek."

Bunu duyan evin efendisi tepeden tırnağa sarsıldı. Hemen ayağa fırladı, çıplak vücudunun etrafına bir havlu sardı ve hamam uşakları gelsinler diye ellerini çırpı. İki delikanlı da ha hamama girip başlarını eğerek kapının önünde durdular.

"Thawdor, bana oğlunu tarif etsene."

İdrisi artık emindi. "Simeon? Ben onunla gemide konuştum. Niçin bana babasının sen olduğunu söylemedi?"

"Herhalde aklına gelmemiştir. Size hitap etme yüzüzlüğünü yaptıysa buna şaşıırım, üstad."

"Onunla ilkin ben konuştum. Hassas ve zeki bir oğlan. Sözle söyleyemediğini flütle ifade ediyor. Yetenekli bir çocuk ve iyi eğitim görmeli. Sarayda ihtiyar Yunus'la konuşup, ona Simeon'a bir hoca bulup bulamayacağımızı soracağım."

Thawdor'un gözleri yaşarmıştı. "Sizin müşfikliğinizi herkes bilir zaten, efendim. Oğlanın annesi, büyüklüğünüzü ödüllendirsin diye her gün Allah'a dua ediyor olacak."

İdrisi başıyla işaret edince, uşaklar onu yan kapıdan girilen hamama götürdüler. Onu sabunladılar, en yumuşak ve kokulu süngerlerle ovalayıp yıkadılar. Sonra kurulanıp giyindi. Terasa vardığında yorgunluğunu bedeninden atmış durumdaydı. Kuzu masaya konmuştu. Yemeği kızlarıyla birlikte yiyecek olması ne tuhaftı. Allah aşkına, buraya niçin gelmişlerdi acaba? Bütün bu yolu sırf kendisi torunlarını görsün diye teptiklerine kesinlikle inanmıyordu. Kızlarının asla böyle huyları olmamıştı. O kadar uğraşıp kendisini kızarmış bir kuzuyla karşılamaları boşa değildi muhtemelen. Anneleri Zeynep kulaklarını bir sürü zırvayla doldurmuş olmalıydı: “İhtiyara biraz yaltaklanın, ona kendisini sevdiğinizi hissettirin, kuzunun onun özellikle sevdiği şekilde pişirilmesini sağlayın, bunun keyfini çıkarmasına kadar bekleyin, sonra da ondan ihtiyacınız olanı isteyin.” Karısının her kelimesinden kurnazlık dökülen sözleri ve sahte yaltaklanışı ona hep tiksiniç geldiğinden, şimdi bunu aklına getirmesi bile hiddetlenmesine yeterdi. Sıkıntısı mutlaka bir yerden patlak verirdi.

Peki, kızların kocaları neredeydi? Ansızın farkına vardı ki, kızları kocaları namına bir şey istemeye de gelmiş değillerdi. Mutlaka bir şey olmuştu. Noto’da ve Siracusa’nın çevresindeki köylerde her zaman huzursuzluk çıkardı zaten. Sarayda bu bölgedeki faaliyetlerden hep haydutluk diye bahsedilirdi, üstelik İdrisi çok daha fazlasını biliyordu. Evet, vakti gelince kızlarını dinleyecek, neler olup bittiğini anlayacaktı.

Yemeği severek yedi. Kuzu etli ve lezzetli, meyveler tazeydi; saraydan gönderilmiş olup İbn Fityan’ın tattığı ve zehir olmadığını bildirdiği şarap ruhunu canlandırmıştı. Halinin farkında olan Samar ile Sakine birbirlerine imalı bakışlar gönderirlerken, İdrisi kızlarının annelerine ne kadar benzediklerini düşünmekteydi.

Doğa onlara İdrisi'nin görünüşü ve fiziğini bahşetmemişti. Kendi babasının onu evlenmeye zorladığı ve yüzünü ilk defa nikâh gecesi gördüğü Zeynep'i hayal ederken, o gecenin hatırasıyla iliklerine kadar titredi. İkisi de bu birleşmelerden sıkıntılı zevkler almışlardı ve dört çocuğu nasıl yaptıkları bu yaşta bile İdrisi'ye bir sır gibi geliyordu. O zaman annesi devreye girmişti. Yaşadıkları problemin farkında olarak, Muhammed'in hurma özüyle tatlandırılacak kaynatılmış kahve bitkisi yapraklarından yapılan, afrodizyak etkilerini ilkin Afrikiye'li tıp adamlarının fark ettiği ve tadı çok acı olan bir karışım içmesinde nasıl ısrar ettiğini bütün aileye anlatmıştı. Yine o ilk yıllarda her seferinde -ki çok fazla olmuyordu- karısının üstüne çıktığında, yaprakların acı tadının kokusu burnunda oluyordu. Annesi, kahve yapraklarının marifeti olmasaydı, oğlunun dört çocuğunu asla yapamayacağına inancını ömrü boyunca muhafaza edecekti.

Zeynep daha farklı bir karakterde olsaydı, onları Palermo'dan ayrılmaya teşvik etmezdi. Oysa karısının hiçbir olumlu özelliği yoktu. Hiç. Yüksek sesiyle durmadan evdeki hizmetlilere bağırıp çağırması müthiş asabım bozuyordu. Daha kötüsü, karısının kendisine övgüler yağdırdığı zamanlardı. Varlıklı bir asilin evinde büyüyen ve sert bakışlarıyla herkesi canından bezdiren, tam da bu yüzden ancak bir akrabasıyla evlendirilebilen karısının gözünde nasıl görüldüğüne hiç kafa yormamıştı. Arapların, çocuklarından ziyade safkan atlarına daha fazla ilgi gösterdiklerini biliyordu ve bunu bazen sohbetlerinde Mervan'a ya da İbn Hamid'e anlatırdı. Bu Zeynep'in kusuru değildi, Allah niçin ona bu durumu telafi edecek birkaç beyin hücresi vermemişti?

İki kızının da Zeynep'in vücut hatlarını almaları bir talihsizlik sayılabilirdi, ama İdrisi'nin saraydaki konumu açısından bu pek bir şey değiştirmiyordu. Onlar Siracusa'daki, ata-

ları Afrikiye'den gelmiş bulunan ve Peygamber'in ölümünden birkaç yüzyıl sonra şehri muhasara altına almış Arap soylu ailelerinin çocuklarıyla evlenmişlerdi. Kızların çeyizleri yüklüydü, damatlar da kaba insanlar değillerdi; daha önemlisi, kahve yapraklarının yardımı olmadan vazifelerini yerine getirebiliyorlardı. Sonra çocukları olmuştu: Samar'ın bir oğlu, Sakine'nin biri oğlan, diğeri kız ikizleri. Gelecekleri güvendedi. Arazileri çoktu; çıkabilecek muhtemel mülk kavgalarından kaçınmak ve bunun yanında, kadınlarla onların babalarına mirastan mahrum bırakılmayacakları konusunda teminat vermek amacıyla iki oğlanın adına adil bir pay ayrılmıştı. Oğulları soylarının resmi mirasçılardı. Paylarına düşenin hakkını vermek için canla başla çalışan iki koca, dini inançlarına uyarak diğer toprakları işlemeye başlamışlardı. Samar ile Sakine'nin başka çocukları olmayacağını fark etmeleri çok sürmeyecekti. Yatak odası zevklerine gelince, o artık kaybedilmiş bir lükstü.

Kızları yemekten sonra nane çayını yudumlamaya koyulmuşlarken, babaları ilk darbeyi indirmeye karar verdi. "Yavru-
larım, siz beni iyi tanırırsınız, o yüzden, gerçek düşüncelerinizi kalplerinin derinlerine saklayıp durmadan başka konulardan söz açan kimselerden tiksindiğimi de bilirsiniz. Sizin buraya iyi kalpliliğinizden dolayı gelmediğinizin, benden isteyeceğiniz başka bir şey olduğunun bal gibi farkındayım. Bunun ne olduğu konusunda hiçbir fikrim yok, gerçi ben sizin babanızım ve ne olursa olsun size yardım ederim. Ama yine de Allah aşkına söyleyin bana, nedir bu işin doğrusu?"

Kadınlar telaşa kapıldılar; o ânın, sorunlarını tartışmanın doğru zamanı olup olmadığından emin değillerdi. Çocuklarla oynasırken dertlerini babalarına açmak için ertesi sabahı beklemenin daha iyi olacağını hesaplamışlardı. Sakine konuyu değiştirmek üzere cesurca ama zayıf bir hamle yaptı.

"Amâ baba, hâlâ bize senin için yaptığımız kuzuyu sevip sevmediğini söylemedin. Biz onu senin için özel olarak pişirmiştik..."

Babanın öfke dolu gözleriyle içini çekişi Sakine'nin sözlerini yarıda kesmesine yetti. Samar da ziyaretlerinin amacını daha fazla gizlemenin artık faydasız olduğu kanısındaydı.

"Baba, şu ana kadar senden hiç önemli bir şey istemiş değiliz, ama inan, ikimiz de çok mutsuzuz. Kocalarımız bizi kendi halimize bıraktı, onları cezalandırmak gerek, düşündük ki sen..."

İdrisi elini kaldırıp kızının sözünü kesti. "Daha fazlasını anlatmadan önce bir konuda açık olmanızı istiyorum. Kocalarınız evlerinizi mi terk etti, yoksa sizden evlerinizden ayrılıp başka bir yerde barınmanızı mı istediler?"

"Hayır," diye cevap verdiler iki kadın aynı anda.

"Ama..." Babası sözünü tekrar kestiğinde Samar bir açıklama yapmak üzereydi.

"Beni çok dikkatle dinleyin şimdi. İşe bir yalanla başladınız. Kocalarınız sizi kelimenin gerçek anlamıyla bırakmamışlar. Yataklarınızı paylaşmıyor olabilirler, ama bu başka bir konu. Şunu doğrudan sorayım, eğer gerçekten bu yüzden buradaysanız, benden tam olarak ne istiyorsunuz? Bunu söyleyerek başlayın ki bir yere varabilelim. Kendimi açıkça ifade edebildim mi?"

Samar ile Sakine çaresizlik içinde birbirlerine baktılar, sonra da hiç adetleri olmayan bir suskunluğa gömüldüler. Sessizlik İdrisi'nin hoşuna gidiyordu. Yeniden denizi, avuç içlerini yalayan meltemi duyabiliyordu. Bir an için kızlarının yanında olduğunu unuttuysa da, Samar'ın soğuk ve artık uysallaşmış sesi araya girdi.

"Tamam, baba. Dilediğin buysa söyleyelim. Biz sana, Sultan'a kocalarımızı mirastan yoksun bırakması, isimlerini tapu

kayıtlarından silmesi için başvurmanı ve her şeyi torunlarının adına kaydettirmeni istemeye geldik. Hepsi bu. Eğer bir faydası dokunursa, hem Semir ibn Ali'nin hem de Ömer ibn Muhammed'in, Emir'in Sultan'a karşı tezgâhladığı komplolara karıştıklarına dair Kuran'a el basarak şahitlik etmeye hazırız. Hem sen de onların savaşa hazırlandıklarını bilesin."

"Bu doğru mu?" diye sordu İdrisi, doğrudan kızlarının yüzlerine bakarken ve katı bir sesle. Eğer Siracusa Emiri savaşa hazırlanıyorsa bu şaşırtıcı bir gelişme sayılırdı. Fakat kızlar bakışlarını beceriksizce ondan kaçırmaya kalkınca yalan söylediklerini anladı. Evlendikleri adamları yerin dibine sokmaya niçin bu kadar azimlilerdi acaba? Doğru cevabı biliyordu. İkisi de çok aptaldı. Toprakların sadık olmayan bir aileye geçtiğinde, kanunun baba ile oğul arasında bir ayrım gözetmeyeceğinin farkında değillerdi. Her şey bir anda ellerinden uçup giderdi.

"Siz de bana yeminle aktardığınız iddiayı Sultan'ın huzurunda doğrulamaya hazırsınız, öyle mi?"

Babalarının söylediğini tasdik etmek için başlarını öne salladılar.

"Pekâlâ, şimdi gidip yatın. Ben isteğinizi düşünüp yarın bir karara varırım."

Kızlar o gece ilk defa planlarının işleyeceğini düşünerek uyudular. Sersemliğin sınırı yoktu. Zeynep damatlarının ikisinden de zerre hoşlanmamıştı ve bu konuda kızlarıyla beraber hareket etmeye dünden razıydı. Ayrıca, kızlarının da emin olmalarını sağlayıp, sahte suçlamaları akıllarına sokaarak Palermo'ya göndermişti.

Derin düşüncelere dalmış olan İdrisi, kızlarının gidişinin ardından sessizliğin tadını çıkarmaya bıraktı kendini. Kuşlar da o geceliğine şakımayı kesmişlerdi. Yalnızca deniz uyanıktı ve dalgalar gürültüyle kıyıya vuruyordu. Başım kaldırıp gökyüzüne baktı. Berrak, yıldızlı bir geceydi. Ayağa kalkıp

terasin ucuna yürüyünce havada dans eden ateşböceklerini gördü. Tam bir melankoliye kapılması doğaldı artık. Ateşböcekleri ona ilk akşamını, karanlık bir kış gecesini, kendisi yirmi, sevdiği kız on beş yaşındayken ve birbirlerini sevdiklerini söyledikten sonra Mayya'yla geçirdiği doyumsuz saatleri hatırlatıyordu. O gece hilal şeklindeki ay birden gözden kayboluvermişti. Birlikte ateşböceklerini seyredelerken kız gülümüş ve raks etmeye başlamıştı.

"Bak, Muhammed," demişti bağırarak. "Bana bak. İşte, bir ateşböceğiyim ben."

Gökgürültüsünün ve bastıran sağanağın eşliğinde ani bir fırtına çıkana kadar oturduğu yerden sevdiği kızın raksını seyretmişti. Sonra el ele tutuşup, birlikte köye kadar koşturmuşlardı. Ayrılırlarken onu sıkıca kucaklayıp öpmüştü.

O sırada İbn Fityan'ın ihtiyatlı öksürüğünü işitti. "Yatma vakti gelmedi mi, üstad?"

"Doğru. Hadi, sen de benimel gel de uyumadan önce ayaklarımı ov biraz."

Kâhya İdrisi'yi yatak odasına kadar izledi; yatmadan önce bir uşak efendisini soyup, ona gece elbisesini uzattı.

"Thawdor'un en küçük oğlunun benim gemimde olduğunu biliyor muydun?"

Kâhya cevap vermedi.

"Biliyordun. Peki, neden benim bundan haberim olmadı?"

"Thawdor öylesinin daha iyi olacağını düşündü. Size sıkıntı vermesini istemiyordu."

"Senin işin bana her şeyi anlatmak. Bunu kafana sok, tamam mı, gerisine karışma. Şimdi söyle bakalım, kasrda başka neler anlatıyorlar?"

"Sultan'ın hasta olduğunu, bu yılı çıkaramayacağını söylüyorlar. En küçük oğlunun gizli bir mümin olduğunu, halkımızı hak ettiğimiz yere getireceğini de. Üstad, sizin de bun-

da önemli bir rol oynayacağınızdan bahsediyorlar ayrıca. Nasıralılar bize bir ders vermesi için Sultan'a baskı yapıyorlarmış. Komplolardan söz açıp, ona, isyanın hazırlandığı yerler olan Palermo'daki bütün camileri yıktırmasını salık veriyorlar. Anlatılanlar bu tür şeyler."

İbn Fityan, İdrisi'nin çoktan uykuya dalmış olduğunu görünce ondan bir cevap gelmesini beklemedi. Efendisinin üstünü ince bir pikeyle örtüp, ayaklarının ucuna basa basa odadan çıktı. Oysa İdrisi uyumamıştı. Geleceği düşünüyordu. Saraydaki hizipleri ve hepsinin elebaşlarını tanıyordu, onlardan uzak kalmayı hep başarmıştı. Kitabı tamamladığına göre Cuma namazlarına gidip hutbeleri dinleyecekti. Belki de tamamen saraya yerleşmesi gerekirdi.

Sabahın ilk ışıklarıyla uyandığında pencereden dışarı baktı; ateşböcekleri dün gece de fırtına getirmişler miydi acaba? Oysa toprak kupkuru, deniz sakindi. Torunlarının yanına gitmi ve onu görmeye sadece erkek çocukların getirildiğini öğrenince şaşımaktan kendini alamadı. Samar'ın oğlu Halid on dördüne gelmişti, kuzeni Ali'ye ondan iki yaş daha büyüktü.

"Veselam, dede."

Sırayla torunlarının ikisini de kucakladı ve onlardan yatağına oturmalarını istedi. "Kahvaltıyı burada yapacağız. Siz yerken ben de size biniş dersleriniz ve hocalarınız hakkında sorular soracağım."

Oysa İdrisi'nin asıl bilmek istediği, oğlanlar ile babaları arasındaki ilişkiydi. Dinledikleri de onu memnun etmeye yetti. Her koşulda babaları onlarla çok ilgileniyor, her hafta oğullarıyla birkaç saat geçiriyorlardı. Ali, Halid'in babasının onlara okla hedefe atış yapıp avlanmayı öğrettiğini anlatırken, Halid de kendilerine, Ali'nin babasının ezbere okuyabildiği İbn Hamdis'in şiirlerinin öğretildiğinden bahsetmişti.

"İbn Hamdis'in şiirlerini sever misiniz?"

Ali hararetle başını salladı, Halid ise suratını buruşturdu. O zaman büyükbabaları kahkahayı koyverdi. "Görüyorum ki, Ali duygusal bir oğlan, romansa pek yatkın, Halid ise silahlara çok hevesli."

"Dede," diye karşılık verdi Halid. "Ali bizim bir gün, İbn Hamdis gibi Sicilya'dan ayrılmak zorunda kalacağımızı düşünüyor. Eğer böyle bir şey olarsa, şiirin bize ne faydası olur? Bence kendimizi savunabilmemiz için esas savaşmayı öğrenmemiz lazım. Ben ailemin bir bayram zamanı keçiler gibi boğazlandığımı görmek istemiyorum."

İdrisi ikisinin yüzünü de yakından inceledi. Önlerine konan ekmeği ve koyun yoğurdunu nasıl yediklerini takip etti. Allah cömertliğini esirgememişti. Oğlanlar uzun boylulardı ve babalarına çekmişlerdi. Ali'nin kulakları İdrisi'ye kendi babasını hatırlattı. Torunlarını sevmiş, hal ve tavırlarını beğenmişti. O esnada, "Dede," diye yumuşak bir tonla seslendiğini duydu Ali'nin: "Sen kitabında Catania'daki dağın niçin ateş püskürdüğünü açıklıyor musun? Geçen ay onun eteğinde yaşayan köylüler öte berilerini toplayıp uzağa taşındılar. Ama birkaç defa homurdanıp ateş çıkardıktan sonra dağ tekrar uykuya daldı, köylüler de geri döndüler. Biraz aptalca değil mi bu? Niçin böyle oluyor? Babama sorsan, bunun sebebi, Allah'ın Nasıralıların müminlere karşı işledikleri günahlara kızması."

"Durum böyle olsaydı, çocuklar, Allah niçin bizi cezalandırsın ki? O bölgede yaşayanlar bizim halkımız. Bu konuyu enine boyuna araştırmış olmasam da, bu olayın Yeryüzü'nün ortaya çıkışıyla ilgisi olduğundan eminim."

"Ama Yeryüzü'nün oluşmasına karar veren de Allah," dedi Halid, titreyen bir sesle. Onun bu gergin ve sorgulayıcı hali İdrisi'ye, aynı yaştaki oğlu Velid'i düşündürdü.

"Bir gün evine dönüp ikinizi de göreceğini ümit ettiğim... amcanız Velid on bir, on iki yaşındayken, birlikte Catania'dan uzak olmayan bir yerde büyükçe bir gemideydik. Ateş dağı

çok faaldi, deniz ise çok şert; belki de hayatta kalamayacağımızı sanmıştım. Ama ateş dağının püskürmesi fazla sürmedi ve sağ salim karaya varabildik. O zaman Velid de senin bu sordüğünün aynısını sordu bana, ben de aynı karşılığı verdim. Sonra yine, senin az önce konuştuğun gibi devam etti. Ben de ona, Yunanlıların ateş dağı hakkında eski zamanlardan beri naklettikleri bir hikâye anlattım. Size de anlatayım mı bu hikâyeyi, dinlemek ister misiniz?"

Torunların ikisi de parlayan gözleriyle onu cesaretlendirdiler.

"Uzun, çok uzun zaman önce Yunanlılar tek bir Allah'ın olduğuna inanmazlarmış. Hatta, inandıkları değişik tanrılar varmış. Tanrıların sultanı, tanrı arkadaşları ve tanrıçalarla birlikte Olympus dağında yaşayan Zeus'muş. Yeryüzündeki insanlar tanrıların kudretini kıskanırlarmış. Ölümsüzlük niçin sadece onlara bahşedilsinmiş? Yeryüzündeki en iyi nimetler niçin sadece onlara ayrılıp Olympus dağına taşınınsınmış? Öyle olmuş ki, Toprak Ana iki dev ikizin, her yıl boyları iki metreye yakın uzayan Aloeid'lerin, tanrıları ölümsüz kılan yiyeceği çalıp, onlara Olympus dağına yasaklamalarına ve dünyayı kendilerinin idare etmelerine karar vermiş. Kötü bir fikir değilmiş, ha? Savaş tanrısı Ares'i Trakya'da yakalamışlar ve demir bir sandığa kilitlemişler.

"Yine de başarıya ulaşamamışlar. Artemis'in hileleri onları alt etmeye yetmiş ve yanlışlıkla birbirlerini öldürmüşler. Toprak Ana bunu görünce tam anlamıyla yıkılmış, ama pes etmeye de niyeti yokmuş. Çareyi Typhon adında yeni, kocaman bir canavar daha yaratmakta bulmuş. Bu canavarın başı, kalça şeklindeymiş; kulakları yıldızlara erişiyor, dev kanatları da güneşi engelleyebiliyormuş; ayaklarının yerinde yüzlerce yılan varmış. Keza, ateş soluyup veriyormuş ve Olympus'a vardığında tanrılar dehşete düşüp hepsi bir yere

sıvışmışlar. İnanın doğru, ta Mısır'a kadar kaçmışlar. Zeus koç kılığına girerken, karısı Hera inek olmuş, Apollon karga, Ares de yaban domuzu. Ama en zeki ve mantıklıları tanrıça Athena'ymış. Dağdan ayrılmayı kabul etmeyip, babası Zeus'u korkaklıkla suçlamış. Tabii bu, Zeus'u çok öfkelen-dirmiş. Geri dönmüş ve meşhur yıldırımlarından birini Typhon'un üstüne salmış; omzundan alev alan Typhon yardım dilenmeye başlamış. Sonra da kızgınlıktan deliye dönmüş halde Zeus'u yakalamayı başarmış, onu zararsız hale getirmiş ve Delfin adındaki kocaman bir dişi canavarı başına dikmiş. Haberleri duyan öbür tanrılar Zeus'u kurtarmaya karar vermişler. Fates'in yardımıyla Typhon'u zehirlemişler. Sonra da Apollon, Delfin'i öldürüp Zeus'u kurtarmış. Ama Typhon hâlâ sağlamış. Canlı ve zayıf düşmüş bir durumda Catania'daymış. Zeus dev bir kayayı söküp onu Typhon'un başına fırlatmış, işte sizin ateş dağı da böyle oluşmuş. Typhon hâlâ onun altındaymış; bazen soluğuyla alevler gönderip herkesi korkutuyormuş. Bu, dağın püskürmesini Allah'ın işine bağlamaktan daha güzel bir hikâye, öyle değil mi?"

Oğlanlar heyecan içinde ellerini çırpıtlar.

"Dede, Yunanlılar gerçekten tanrılarını devirebileceklerine inanıyorlar mıymış?"

"İnanıyorlarmış tabii. Sonra Romalılar ortaya çıkıp tanrıları devralmışlar, ama Romalılar bir adım daha ileri gitmişler ve onların hükümdarları kendilerinin tanrı olabileceklerine karar vermiş. Olmuşlar da."

"Nasıl?"

"Halklarına kendilerinin tanrı olduklarını bildirerek ve kendi adlarına büyük heykeller diktirerek."

"Ama dede, bizim tek bir Allah'ımız var," dedi Halid, "her şeye onun kadir olması çok daha iyi bir durum. Kimse onu yıkamaz."

"Bu doğru, çocuğum," diye karşılık verdi büyükbabaları, "yine de herhalde Yunanlılar tanrılarıyla daha eğlenceli günler geçiriyorlardı".

"Onlar gerçekten var olmuşlar mı?" diye sordu Halid.

"İnsanlar inandığına göre, olmuşlar demektir."

"Ama dede..."

"Şimdi beni dinleyin. Gidip yıkanın ve temiz elbiseler giyin. Sizi bugün saraya götüreceğim. Orada Sultan'la tanışacaksınız."

Kendisi merdivenden aşağı inerken, bir hizmetli kulağına, kızlarının evden çıkmadan önce onunla konuşmak istediklerini fısıldadı. Samir ve Sakine, oğullarından babalarının saraya gideceğini öğrenmişlerdi; babalarının arazilerin oğlanlara aktarılması meselesini halletmeye niyetli olduğunu düşünüyorlardı. Bu yüzden, işi pişkinliğe vurarak babalarını sevinçle selamladılar ve tatlı sözler söylediler; sonra da, Siracusa'daki evlerine dönmelerine izin vermesini istediler. Birden hiddetlenen İdrisi kendisini zorlukla zaptedip susmayı tercih etti. Samar endişelenmişti: "İyi misin baba, istersen sen döndükten sonra da konuşabiliriz."

"Oturun şuraya."

Söylediğini yaptılar.

"Az önce Halid ve Ali'yle bir ekmeği bölüştüm. Zeki ve düşünceli çocuklar, onları daha iyi tanıyabilmem için burada bir süre daha kalmalarını isterim. Onlara önemli birkaç şey öğretmek istiyorum. Bu evde hakikate büyük kıymet verimiz. Onlara öncelikle bunu öğretmek isterim."

Kadınlar anladıklarını belirten bir hareketle başlarını sallayıp, onayladıklarını gösterdiler.

"Bu yüzden," diye devam etti İdrisi, "sizin bana kocalarınız hakkında söylediğiniz yalanları umursamamaya karar verdim. Ağzınızdan çıkan tek bir kelime dahi doğru değildi;

Kuran'a el basarak şahitlik etmeye hazır olduğunuzu bile söylediniz oysa. Allah'ın size fazla akıl vermediğinin farkındayım, ama aptallığınız gerçekten devasa boyutlarda. Bu yakışsız girişiminizin arkasında sizin sergilediğinizden daha büyük bir budalalık yattığını seziyorum. Söyleyin, bu aptallık annenizin fikri miydi? Hadi, cevap verin bana."

Sakine birden, önceki gülümseyişleri kadar sahte gözyaşları dökmeye başladı.

Fakat babası ona hiç aldırış etmeden ayağa kalktı. "Keşke evinize geri dönüp bu hikâyeyi toptan unutsanız. Oğullarınızın sizin karalamaya çalıştığınız adamları sevdiklerinin farkında değil misiniz? Şayet sizden bu konuda tek kelime daha işitecek olursam, emin olun ikiniz de çok ağır biçimde cezalandırılırsınız."

Babalarının öfke patlamasıyla baştan aşağı sarsılan Samar ile Sakine hemen onun önünde diz çöküp ayağını öpmeye başladılar. Samar kırık bir ses tonuyla konuştu: "Bağışla bizi, baba. Sen haklısın. Bu annemizin fikriydi. Yaşadığımız süreç kimseye bu konudan bahsetmeyeceğiz."

Sonra Sakine, babasının gönlünü almak için toparlanmaya çalışırken, "Biz bir daha hiç yalan konuşmayacağız," dedi.

İdrisi duruşunu hiç değiştirmede. "Bir daha hiç yemek yemeceğiz de diyebilirsiniz."

"Baba, Velid'den bir mektup var bizde."

Bu sözü duyunca uğradığı şoktan İdrisi'nin neredeyse dili tutulacaktı. O da yerine oturdu. "Eğer bu da başka bir uydurma..."

"Değil, baba," diye kız kardeşini destekledi Samar. "Biz mektubu kendi gözlerimizle gördük."

"Ne zaman geldi bu mektup"

"Bir yıl önce," diye cevap verdi Sakine. "Onu bize Velid'le karşılaşmış olan bir tüccar getirdi."

"Niçin bana vaktinde haber vermediniz?"

Kadınlar başlarını öne eğip, bir cevap vermeden sustular.

"Mektup kime yazılmış? Korkmayın, söyleyin. Bana gerçeği anlatın."

"Bize," dedi Samar, "ama içinde sana ayrılmış mühürlü bir parşömen var. Annemiz sen planımıza onay verene kadar bundan bahsetmememizi tembihledi."

"Mektubu yanınızda getirdiniz herhalde?"

Samar başıyla cevap verip odasına koşturdu; az sonra da elinde mühürlü bir kâğıt tomarıyla geri döndü. İdrisi ona uzatılan mektubu alıp kızlarından kendisini yalnız bırakmalarını istedi. Açılıp yeniden mühürlenmiş olup olmadığını anlayabilmek için ruloyu dikkatle inceledi, ama kendisini de şaşırtacak şekilde parşömenle hiç oynanmadığına kanaat getirdi. Mührü dikkatle söküp çıkarırken gözleri nemlenmişti. Velid yaşıyordu. Beceriksiz elyazısı bunun kanıtıydı. Önünde masaya açılmış mektubu Velid'in yazdığından en ufak bir şüphesi yoktu. Mektubun yanındaki başka bir papirüs parçasında İdrisi bir haritanın hatlarını seçti, ama bu haritadaki kıyı şeridi nereye ait olabilirdi ki? Bir an için baba rolü karşısında haritacı tarafı öne çıktı. Ellerini çırparken fark etti ki, burası Hindistan'ın güney kıyılarıydı, üstelik kendi kaleminden çok daha ustalıkla çizilen hatlardı bunlar.

"Allah esirgesin," diye mırıldandı kendi kendine. "Oğlan babasından daha kabiliyetli."

Sonra mektubu bir çırpıda okudu.

Babama hürmetle, umarım bu mektubu aldığı anda sıhhatli ve afiyettesindir. Bu, sana yolladığım üçüncü mektup. İlk ikisini, yolu Palermo'ya düşecek olan tüccarlarla gönderdim, onlardan mektupları saraya teslim etmelerini istedim, orada sana ulaşacaklarını düşündüm çünkü. İçimde bu mektupların senin eline hiç geçmedi-

ği gibi bir his var; geçseydi ne yapar eder, bir yolla bana cevabını gönderirdin, ben de içinde senin olduğun bir geminin bu kıyı şehrine uğrayıp beni görmeye geldiğini hayal ederdim.

Bu mektubu sana, ilk yolculuğumda ahbap olduğumuz, şimdi de kendi gemisinin kaptanlığını yapan bir denizciyle yolluyorum. Yolda Siracusa'ya da uğrayacak. Önceki mektuplarımda sana veda bile etmeden gittiğim için beni bağışlamamı dilemiştim. Zira benim adıma kaygı duymamı ya da korkuya kapılmamı istememiştim. Hem beni ne kadar çok sevdiğini biliyorum; yokluğum kendi içimde olduğu gibi senin içinde de kapanmaz bir yaraya dönüşürse çok üzüldüm.

Hayatımda ağır kederler yaşadktan sonra birkaç yıl önce seyahat etmeyi kestim. Şimdi gene mutluyum ve çok iyi bir tüccar olan, Palermo'yu, oraya ipek götürüp, karşılığında bizim şehrimizin güzel kumaşlarını alan büyükbabasının hikâyelerinden iyi bilen Soliman Usta'nın hizmetinde çalışıyorum. Soliman Usta artık yolculuğa çıkmıyor. Esasen, kadınlara yarayan gümüş gerdanlıklar ve bükümlü tokalar üzerinde çalışıyor, onları işliyor, bazen de saraya altın fincanlar yapıyor. Çok hünerli bir zanaatkâr, senin haritaların için de gümüşten bir çerçeve yapabilir.

Baba, seni görmeyi diliyorum, ama Palermo'ya dönmek istemiyorum. Orada halkımızın başına kötü şeyler gelecek, benim de daha fazla ölüm görme niyetim yok. Bildiğin üzere, ayrılışımın sebebi dayımın ölümüydü. Onu hakir gördüğünün farkındayım, ama benim gözümde sıcakkanlı bir adamdı, bana karşı çok nazikti ve yaptığı soygun dışında ölmesi için bir sebep de yoktu. Onun canına kast eden soylular dayımın çocukları olmadığını, arazisinin Sultan'a geçeceğini ve oradan katillerin üstüne kaydedileceğini biliyorlardı. Şimdi yaşadığım bu kıyı şehrinde fazla mümin yok. Hatta kendisi Yahudi olan Soliman, benim bu şehirde fiilen yaşayan, Peygamber'imizin tek müridi olabileceğimi dahi düşünüyor. Bu sebeple varlığım burada kimseyi tehdit etmiyor. Çıktı-

ğın yolculuklarında Venedik'e uğrayıp uğramadığını şimdi hatırlayamıyorum, ama eğer buraya gelmekte karar kılırsan beni gümüşçü Soliman'ın evinde bulabilirsin, buralarda onu herkes tanır. Mektupla birlikte gönderdiğim haritayı ise, denizci olduğum ve Hindistan'ın hem doğusuna hem batısına çok seyahat ettiğim zamanlar ben yaptım.

Huzur içinde kal, baba.

*İtaatkâr oğlun,
Velid ibn Muhammed*

İdrisi'nin üzerine bir duygu sağanağı boşaldı. Ferahlama, sevinç, sevgi, öfke, keder –gözlerinden sicim gibi yaşlar dökülürken bu duyguların hepsi benliğine akın etmişti. Tek bir soru sormadan ve tek bir acı söz etmeden çile çekmeye devam edebilirdi, ki... Venedik'e gitmek için Sultan'ın iznini isteyecekti.

Sicilya fısıltıları. Saraydaki Sultan, İdrisi'ye Filip el-Mehdiye'yi bekleyen kaderden haberdar ediyor. İdrisi'nin Mayya ve Elinore'la karşılaşması ona her şeyi unutturuyor.

Formaliteler tamamlandıktan ve iki torun, ikisine de yeni basılmış bozukluk para dolu birer küçük kese hediye eden Sultan Rucari'ye takdim edildikten sonra, oğlanlar eğilip selam vererek huzurdan çekildiler ve İbn Fityan'ın eşliğinde eve geri yollandılar. Huzurdaki diğer saray mensuplarından da iki adamı yalnız bırakmaları istendi.

İdrisi, aradan geçen üç ay içerisinde Sultan'ın saraydaki ağırlığını ne kadar kaybettiğini gözlemleyince şaşkına dönmüştü. Güçlü kuvvetli, kararlı, yakışıklı dostu çok yaşlanmıştı. Her zaman iftiharla gösterdiği ve annesi Savona'lı Adelaide'den aldığını söylediği koyu kıvılcı saçları artık apaktı. Sakallarının başına da aynı yazgı düşmüştü ve herhalde bu yüzden

Sultan hepsini kökünden kazımişti. Sultan için görünüş her zaman önemliydi. İdrisi, gözlerini uzağa kaçırarak Rucari'ye baktı. İki adam da ölümün yakında beklediğini biliyorlardı.

Tam İdrisi bir söz söyleyecekken, henüz on yedi ya da on sekiz yaşında olduğu anlaşılan genç bir kız koşarcasına odaya daldı ve başını göğsüne yaslayarak Sultan'ı kucakladı. Sultan'ın yalnız olmadığını anlayınca ise yüzü renkten renge girdi ve mırıldanarak özür dilemeye çalıştı. İdrisi daha onu gördüğü ân kim olduğunu anladı ve nabızı hızla atmaya başladı. Gözleri ve dudakları o yaştaki annesinin neredeyse kopyasıydı.

Rucari gülümsedi. "Bu benim kızım Elinore, ama sen onun kim olduğunu zaten bir görüşte anlamışsındır, değil mi? Annesine o kadar benziyor ki. Kalın, koyu saçları haricinde. Herhalde onu da benden almıştır."

Kız İdrisi'yi dikkatle süzerken, babasının kulağına fısıldadı: "O adam benim annemi nereden tanıyor ki?"

"Üstad İdrisi, kızım senin annesini nasıl tanıdığını bilmek istiyor. Siz onunla aynı köyde büyümüştünüz, değil mi? Galiba ben onunla ilk defa senin amcanın Palermo'daki evinde tanıştım. Sen de orada mıydın?"

İdrisi başını salladı.

"Şimdi annenin arkadaşıyla biraz konuşmamız gerekiyor, yavrum. O bizim krallığımızın en büyük âlimidir, ama Palermo'ya ender gelir. Annene onun burada olduğunu söyle. Eğer arzu ediyorsa, öğle yemeğimize katılabilir."

Elinore, bir kere daha ona bakıp gülümsedikten sonra bir ceylan gibi zıplayarak odadan çıktı.

"Duydum ki oğlundan haber almışsın."

"Casuslarınız pek tezcanlı, haşmetmeap. Bu vesileyle, size doğruyu aktardıklarını belirtmek isterim. Ya sizin sağlığını ne âlemde?"

“Sen kendine bak. Ben burada, zalim ihtiyarlığın ve oğullarımı kaybetmenin ağırlığıyla, senin Sultanlarının sarayındayım. Bu kayıpların insana nasıl bir duygu verdiğini sen iyi bilirsin. Senin oğlun da bir gemiye binip kayboldu, acından dolayı günlerdir yemek yiyemediğini bugün gibi hatırlıyorum. Benim oğullarımın üçünü elimden aldılar. Rucari’yi hepsinden çok sevmiştim. O kadar hızlı öğreniyordu ki. Ne de olsa senden ders alıyordu. Onu hatırlıyor musun? Her tarafından sağlık fışkıran, fidan gibi bir oğlandı, sonra genç bir ağaç gibi çabucak kurudu gitti. Onu çok sevmiştim, İdrisi. Üzerine titrerdim. Bahçemin gururuydu. Zalim Tanrı. Sonra Tancredi doğdu, ardından Alfonso. Şimdi de Guglielmo, ya da kardeşlerinin ona kızdırdıkları isimle ‘Fatih William’. Tatlı bir oğlan, ılımlı bir mizaca sahip, fakat yeteneksiz, ne akıl var ne erdem. Taç onun başına ağır gelecek. Korkarım o da kılıcına bel bağlayacak. Sen herkesten iyi bilirsin ki, kılıç esasında içerdeki ve dışarıdaki düşmanlara karşı bir savunma aracıdır, ama onu kullanırken kılı kırk yarmak gerekir. Kardeşlerinin hepsinin ondan önce ölecekleri bir şekilde aklıma gelseydi, ona Divan’ı idare etme ya da toplantılara katılma fırsatı tanınmasını sağlardım. Oysa onun ilgi alanı Arap şiiri, aşk tartışmaları, şarap tüketimi ve zinayla sınırlı. Sizin kültürünüzü o kadar iyi özümsemiş ki, tam bir Arap gibi hissedip düşünüyor. Bu tehlikeli bir hal, İdrisi; soyluları öfkeliendiren bir hal. Senin onunla konuşmanı, ona iyi dersler öğretmeni ve yardımcı olmanı istiyorum. Babam bu krallığı ne kadar kolay eline geçirdiyse, o da aynı kolaylıkla elinden kaçırabilir. Eğer onu eğitmekte başarılı olursan, umarım halkın da bundan fayda sağlar, ama korkarım halkının yetenekleri sınırlı. Senin devlet adamlığı yorumunda köklü bir zaafiyet olmuştur hep. Sen Kelam’ın ve kılıcın gücünü büyütüp abartıyor, ama kanunun gerekliliğini küçümsüyorsun: Kanun yalnızca hükümdarın dilediğince

başvuracağı bir araçtır, ama istikrar için bir temel sağlar. Eğer Papa Sicilya'yı alırsa, ya da İngilizler veya Haçlılar Sicilya'yı alırlarsa, bu durumu nefretle karşılarım. Eğer bu hamleyi yapacak olurlarsa, yaratmış olduğumuz her şey bir anda yıkılır gider. Tam bir son olur. Genç ve güzel karın bana bir oğul daha verir diye umuyordum, lakin o bir kız daha peydahladı ve onun bize bir faydası dokunmaz."

İdrisi'nin kendisi ve saraydaki konumu hakkında vehme kapıldığı birçok zaman olmuştu. Sicilya ve dünya hakkındaki bilgisine dayanarak, halkını nasıl zafere taşıyabileceğini sık sık hayal ederdi. Fakat Rucari'yle yaptığı uzunca sohbetlerden sonra da şüpheleri dağılır giderdi. Çok iyi bildiği diğer iki âlem olan Afrikiye'de ya da Endülüs'te onun gibi bir Sultan hiç olmamıştı. Fakat Sultan'ın da yargıları çok katıydı.

"Galiba Guglielmo'ya biraz haksızlık ediyorsunuz. Siz hiç onun üstüne düşmediğinizden o da hep kendi dünyasına çekildi, oysa akıllı bir oğlan. Edebiyat ve felsefe bilgisi yabana atılmaz. Tamam, kendini salon ve kadeh zevklerine fazla kaptırmış halde, ama sizin arzu ettiğiniz doğrultuda ben onu eğitir, devlet adamlığı öğretirim biraz. Umalım zatıallerinizin de ömrü uzun olur. Hekimler rahatsızlığınıza bir teşhis koyabildiler mi?"

"Palermo'nun âlimleri -ki hepsi gelip gitti buraya- bana hastalığımın çaresinin bulunmadığını söylediler. Biliyorlar ki, ben ölüyorum. Bir sürü bitki, meyve ve başka şeyler tavsiye ediyorlar, ama onlara ne kadar ömrüm kaldığını sorduğumda ağızlarına bir mühür vuruluyor. Bilmiyorlar. Onun için bugün seninle uzun uzun konuşalım, dostum. Konuşulup tartışılacak çok şey var. Oğlundan haber aldığına sevindim, kitabın tamamlanmış olduğunaysa daha da çok. Kitabın İngiliz kuzenlerimi mutlu edecek. Sen İngiltere'yi Karanlıklar Okyanusu'nda sürekli kışın hüküm sürdüğü bir diyar olarak tarif edi-

yorsun. Bu doğru. Gerçekten doğru. İngilizlerin bana senin halkına ve Yunanlılara karşı entrika çevirmek için gönderdikleri rahipler bile bunu pekâlâ doğruluyorlar. Yoksa niye, sıcaklığı genç delikanlıların kollarında aramak yerine çoğu buraya gelsin? Bu onların kusuru değil, sana bağlı. Niçin bir Arap ordusu buraya kadar gelip Romalıların enkazı üzerinden bir ülke inşa etmeyi başaramadı? Siz Atlantik kıyısına ulaşabiliyorsanız İngiltere'yi de, onun kuzeye bakan adasını da kolayca alabilirsiniz. Seninle burada sözünü edip durduğumuz küçük Sakson kiliseleri o zaman güzel camilere çevrilmiş olur, sonra da Banu Hauteville onları katedral olarak yüceltirdi. Benim kuzenlerim her şeyi kendi başlarına kurmak zorunda kalmaktan çok yakınıyorlar. Kaleler, saraylar, kiliseler. Bu yapıların hepsinin kışın sürekliliğini andırdığını anlatıyorlar bana."

Sultan gülümsedi ve dostuna baktı. İkisi genç ve yakın arkadaş oldukları zamanlar da konuşmaları hep böyle devam edip giderdi. Aralarındaki yakınlık sokaklarda ve kahvelerde, saray kölelerinin yayıp körükledikleri bir sürü dedikodunun gezmesine sebep olmuştu. Sultan susup, dostunun bunlara karşı söyleyeceklerini bekledi. İdrisi de onun beklentisini boşa çıkarmadı.

"Orası bizim fethetmeyi başaramayacağımız kadar soğuk bir ülke. Allah bile bir ülkenin iklimini değiştirmekle baş edemez. Endülüs'te ve Sicilya'da hâlâ çöllerin kokusunu alabilir, hurma, limon ve nar bahçelerine bakabiliriz. Ama İngiltere'de soğuk, hurma dallarını da kırar, onlara tohum taşıyanları da. O ada gençlere göre, bana göre değil. Yine de söylediklerinize hak veriyorum. İlmin ışığını onlara biz götürdük. Bu sayede Bath'lı Adelard Arapça öğrenmesini sağlayan o uzun yolculuğuna çıkabildi. Yemek yemenin keyfini çıkarmayı da biz öğrettik onlara. Onların düşünmesi de yemesi de barbarlarınkine benziyor. Hem sanırım sizin yapı usta-

ların da, bizimkilere göre değil kendi planlarıyla bina yapmayı seviyorlar. Sizin Cefalu'da yaptırdığınız kilise, bir cami temeli üzerine asla kurulamazdı mesela."

Birlikte güldüler. Rucari'nin sarayındaki İngiliz papazları ziyadesiyle sinirlendirecek şekilde, İngiltere'yi fethetmiş olan kuzenlerin talihsizliği bu iki eski dost arasında hayli alaya ve müstehcen takılmaya konu olmuştu. Bu fetih bile Sicilya şövalyelerinin işin içine karışmasını gerektirmişti. İngiliz kralını bir Sicilya okunun hakladığı iddiaları bile geziyordu ortalıkta.

"Ah, Cefalu. Ben ölüp gittikten sonra şu yorgun bedenimin huzur bulması için gömülmesini sağlaman gereken yer orası. Piskoposlar benim kemiklerimin burada, Palermo'da kalmasını istiyorlar. Sakın buna müsaade etme. Hayatımın en mutlu anlarından birçoğu, orada yaşadığım ve mimarların tam olarak benim istediklerimi yaptıklarından emin olduğum Cefalu'daki küçük sarayda geçti. Niçin öyle hin hin bakıp gülümsüyorsun bana? Ah tabii ya, sana Temim'li kadından bahsetmiştim daha önce. Ne kadar yardımseverdi, değil mi, ama yine de benim aklımı ondan daha ziyade kilise meşgul ediyordu. Tasarıma gelince, senin kurnazca devreye girdiğini biliyorum. O kilisede sizin mimarlarınızın etkisi hep varlığını koruyacak. Kiliseyi inşa edenler ile benim isteklerim arasında o kadar çok fark vardı ki işin başında. Zaten o yüzden, piskoposların burunlarını sokmalarını engelleyeyim diye oraya taşındım. Hadi, İdrisi üstad, güzel bir kadının hatlarını andıran o zarif kemerleri, narin köşeleri nasıl unutabilirsin?"

"Temim'li güzel bir kadın..."

Rucari, İdrisi'nin araya girişini duymazlıktan geldi.

"O kemerler ne, biliyor musun; babamın zamanından beri bütün heybetleriyle oldukları yerlerde duran Palermo ca-

milerine ödenmiş bir borç aslında. Benim o camileri koruyamayacağıma kendini o kadar inandırmışsın ki. Elbette sizin halkınızın devralıp bir camiye dönüştürdüğü kilisenin yeniden takdis edilmesi lazım. Ne de olsa, biz Hıristiyanız. Ama siz de orada başka bir şeyin var olduğunu kabul etmek durumundasınız. Burası hâlâ 299 camili şehir ve ben hâlâ Sicilya Sultanı Rucari'yim."

"Siz kesinlikle Palermo'da Sultan Rucari'siniz. Müminler size bu yüzden saygı duyuyorlar, hem zaten nüfusun büyük çoğunluğu benim inancımın olan bir şehri başka hangi yolla idare edebilirdin? Tamam, dilerseniz onları öldürebilirsiniz, ama buna tevessül ederseniz Divan'ı kim yönetecek, savaşlarını kimler yürütecek, mallarını kimler taşıyacak, vergilerini kim ödeyecek? Babanızın buraya gelmeye teşvik edip durduğu Lombard'lar barbardırlar. Irza geçip çalıp çırmaktan başka bir bok bilmezler. Messina ya da Apuliya'ya gitmeye kalktığınızda, altınızdaki bu güzel uzun elbiseler, atalarınızın zırhlarına ve kalkanlarına işlenmiş olan armalar, hemen bir haça çevrilir ve siz de nereye gitmiş olduğunuza, birbirleriyle rekabet halindeki papalardan hangisinin size destek vadettiğine göre ya Kral Roger'a, ya da Kont Ruggiero'ya dönüşürsünüz."

Rucari gülümsedi. "Babamın, askerlerini Birinci Haçlı Seferi'ne katılmaya göndermeyi kabul etmediğini adın gibi bilirsin. Papa Urban'ın elçilerinden biri bizim de askerlerimizi göndermemiz konusunda ısrar etmeyi sürdürdüğünde babamın cart diye osurup salonu terk ettiğini sana anlatmamış mıydım? Haçlılar Kudüs'ü zaptettikten sonra bile babam hâlâ doğru kararı vermiş olduğu inancındaydı. Urban da babamı hiçbir zaman affetmedi, hatta aforoz tehdidini başının üstünden hiç eksik etmedi. Şimdi durumun Haçlılar adına pek iyi gitmediği, ellerindeki her şeyi kaybetmekten

korktukları yolunda haberler alıyorum. Daha geçen hafta, bana duyduğu nefret, benim ona duyduğum nefret karşısında yaya kalan Innocentius'dan bir mesaj geldi. Innocentius o mesajında, İngilizlerden ve Kutsal İmparator'dan, Haçlılara asker veren devletlerin üstündeki basıncı azaltmak amacıyla yeni bir haçlı seferi başlatmak gerektiği doğrultusunda baskılar geldiğini belirtiyor ve bana Sicilya'nın bu sefere katılıp katılmayacağını soruyor. Ben ne Kudüs için, ne Acre için, ne de kuzenlerimin Suriye'deki şatoları için tek bir askerimi feda edecek tiyette bir adamım. Ama bu niyetimi hemen açığa vurmam da kendi adıma büyük bir budalalık olur. O yüzden Papa'nın ve İngiliz kuzenlerimin söylediklerini dikkatle dinleyip, onları oyalamayı tercih ediyorum. Bunlar bezdirici ama kutsal vazifeler."

İdrisi bir süre düşünceli düşünceli bakıp, dostunu süzdükten sonra şöyle karşılık verdi: "Bazıları, sizin Papa'ya yardım etmemenize sebep olan şeyin benim halkım ya da sizin ordudaki askerleriniz adına duyduğunuz kaygılar değil, bunun dışında, sizin ve babanızın buğday ticaretinin zarar görüp hazineyi tamtakır hale getirmesinden dolayı duyduğunuz korkular olduğunu söyleyebilirler. Sizin isimlerinizden birinin Ebu Fillis, yani buğday çuvalının babası olmasının da burada en ufak bir önemi yok..."

İdrisi konuşmasını sürdürecekti ki, Rucari'nin nefes alıp vermekte zorlandığını fark etti. Hemen kapıya fırlayıp, aralarındaki konuşmaları gizlice dinlemeye çalışan saray mabeyncisinden hekimleri çağırmasını ve Kral'a bakmalarını emretmesini söyledi.

Bu arada Rucari'nin nefesi biraz düzelmiş, fakat bunun için harcadığı çaba yüzünden neredeyse bütün gücü tükenmişti. "Ben biraz dinleneyim," diye fısıldadı, zar zor duyulan bir sesle. "Sen de bir şeyler ye, Mayya'yla sohbet et ve sonra

odama dön. Üstünde konuşmamız gereken önemli bir mesele daha var.” ■

Hekimler gelmişler, kralın nabzını ve başını dinlemeye koyulmuşlardı. Rucari, kendisine uzatılan kupadan su içti ve kollarını iki saray görevlisinin omuzlarına uzatarak, onların yardımıyla ağır ağır yatak odasına yöneldi. Efendisini böyle bir halde görmek İdrisi’yi kederlendirmişti. Bu Sultan hiçbir zaman Palermo’dan canlı çıkamazdı. Bundan emindi.

Aynı anda saraydaki hizmetkârlardan biri odaya girip, Noto’da konuşulan bir lehçeyle İdrisi’ye yakındı: “Siz beni unuttunuz, üstad.”

İdrisi ona yakından bakıp gülümsedi. Saray mutfağındaki yiyeceklerin hazırlanıp tadına bakılmasından sorumlu olan Abd el-Rahman’dı.

“Sen yaşlanmışsın, tıpkı hizmetinde olduğun Sultan gibi. Ama hâlâ burada olmandan dolayı memnunum, Aşçıların Komutanı. Bugün hangi lezzetli yemekleri hazırladın bakalım?”

“Bugün, bildircin etinin, pürelili patlıcan oturtmanın ya da başka enfes yemeklerin bile aklınızı çelmeye yetmeyeceği kadar eski bir dostu görmek tahminim sizi çok sevindirecek. Sizin iştahınızı ancak o uyandırabilir. Sadece yiyecek kokusu sizi en fazla yemek odasına kadar götürebilir, oysa beni takip ederseniz, Haritaların Komutanı, varacağınız yere çok daha kestirmeden ulaşırsınız.”

İdrisi, Palermo’da ancak bir avuç sırrın gizli kalmasına o kadar alışmıştı ki, Abd el-Rahman’ın söz arasında Mayya’ya dokundurma yapmasına hiç şaşırılmamış durumdaydı. Nereye gideceklerini çok iyi biliyordu. Rucari’nin bazen yiyeceklerini oraya getirttiği, içeriye ancak aile fertlerinin, âşıklarının ya da ayrıcalıklı dostlarının kabul edildiği özel buluşma odasına gideceklerdi. İdrisi orada birçok vesileyle yemeğe katılmıştı, bu yüzden bir rehber ihtiyacı duymuyordu. Söz

konusu oda, saraydaki geniş ziyafet salonundan tamamen ayrı bir yerdeydi. Pencereleri denize bakıyordu, manzarası enfesti. Kader de ona, Mayya'yı Sultan'ın varlığı olmadan görme talihini bahşetmişti. Bir hadımın kulağının kapıya dayanmış olup, aralarındaki bütün konuşmanın dinleneceğinden, daha sonra bunların ne kadarının Sultan'a nakledileceğine, ne kadarının da daha sonra şantaja dönüşmek üzere saklanacağına karar verecek olan mabeynciye anlatılacağından emindi. Bu her zaman böyle olmuştu, o yüzden İdrisi de bu sürece tamamen hazırlıklı bir haldeydi.

Mayya odanın içine bir prenses gibi süzülerek girdi ve İdrisi'yi ondan yana bakmadan selamladı. Her saray duvarında bir kulak bulunduğunun o da farkındaydı.

"Vesalam, Ebu Velid. Sağ salım geri döndüğünü ve eserini, Allah'ın inayeti sayesinde, nihayet tamamladığını duydum. Kızım bana seni Sultan'la birlikte otururken gördüğünü söyledi."

"Vesalam, Elinore'un annesi. Sultan'ın bizimle birlikte yiyemediğine üzgünüm. Umarım yakın zamanda sağlığına kavuşur."

Mayya'nın bu söze karşı gösterdiği tek tepki, dilini ona doğru çıkarmak ve her an atıvereceği kahkahasını bastırmak oldu. İdrisi onun yüzünü neredeyse on beş yıldır görmemişti. Saçını kınayla boyayarak yaşını gizlemeye kalkmaması onu sevindirdi. Oysa kolayca yapabiliirdi bunu. Saçları koyu altın kırmızısıydı, tıpkı Agrigento tapınağından hatırladığı Yunan tanrıçası Demeter'in unutulup gitmiş tariflerini andırıyordu. Boynunda ve gözaltılarında beliren, ağzının kenarında derinleşen çizgilerle yüzü de değişmişti. Kapı açılıp Abd el-Rahman, tabaklarla yiyecekleri masaya özenle dizen üç hizmetçiyle birlikte odaya girdiğinde ona yakından bakıyor, ellerini öpmeye hazırlanıyordu.

“Bir isteğiniz olursa işaret vermeniz yeter, İdrisi üstad. Umarım bütün yemekleri beğenirsiniz.”

“Sağolasın, Abd el-Rahman, eğer beğenmezsek palayı kalın boynuna inmiş bil.”

Mayya gülmesini engelleyemedi. Hizmetkârı boynunu eğip çıktı ve abartılı bir saygı gösterisi olarak kapıları kapatmayı ihmal etmedi.

İdrisi hemen dizüstü çöküp Mayya’ya sarıldı ve onun ellerini öpmeye başladı. Sonra da doğrulup kulağına fısıldadı. “Sen hâlâ dünya güzeli bir kadınsın. Kararlı ve kendinden emin. Rahatın yerinde mi?”

Mayya başını sallayıp fısıltıyla karşılık verdi.

“Allah’ıma şükürler olsun, senin saçların da hâlâ aynı koyalukta. Bir gün her şeyi onlar anlatacak.”

Mayya, İdrisi’nin saçlarını okşadı ve masaya oturmaları gerektiğini işaret etti. İdrisi onu takip ederken, kendini kadının boynuna dokunmaktan alıkoyamıyordu. Görüntüsüyle göz kamaştırıcı bildircının başına otururlarken Mayya hafiften titredi; sonra önce sevdiği adamın, sonra kendinin yemeğini koydu. Başıyla ona yemesi gerektiğini belirtti ve yüksek sesle şunları söyledi: “Abd el-Rahman cennete gittiğinde, eminim Cebrail onu cennetteki mutfakların başına getirecek. Gemide yemekler nasıldı? Her zamanki gibi mi?”

“Lafını etmeye değmez. Her zamankinden de kötü. Vaktimizi böyle şeylerle harcamayalım. Bu bildircınlar cennetlik.”

Her tabağa koyduklarını yiyene ve yarım saat da meyvelerin tazeliğinin tadına bakana kadar böyle dikkatli bir şekilde konuşmayı sürdürmeyi başardılar. Sonra İdrisi kendi seyahatlerini anlatmaya koyuldu. Yiyeceklerden, haritalardan ve denizden söz ettikleri bütün bu süre boyunca birbirlerinin alanlarını keşfetmeye çalışmaktan bir an dahi geri durmuyorlardı. Kelimelerindeki ve hareketlerindeki ayrılık

o kadar belirgindi ki, İdrisi birçok defa gülmesini bastırmak için elini Mayya'nın ağzına koymak zorunda kaldı. Üç kat elbisesinin altından diri göğüslerinin varlığını hissederken, kahkahalar eşliğinde kavunların lezzetliğini anlatmaya başlıyordu. Birbirlerine yaklaştıklarında duydukları bir gürültü hemen korkuyla sıçramalarına yetiyor, birden masanın karşı uçlarına geçiveriyorlardı. Sonra, aralarındaki emin mesafeye rağmen birbirlerini gözleriyle yiyorlardı. Nitekim, dışarıdan hiçbir uyarı gelmeden kapılar hızla açılıp da Sultan, kolunu tutan Elinore'la birlikte içeriye girdiğinde fiziksel temasta bulunmanın ne kadar riskli olduğu anlaşılacaktı. Mayya yumuşak bir edayla gülümsedi, ancak kat kat elbisesinin altından, bir hazzın ya da suç işlemenin tereddüdüyle -ki kendisi ömrü boyunca hazzı tercih etmişti- kendi kalbinin ne kadar hızlı attığını duyabiliyordu. İdrisi de sakin duruşunu bozmamıştı.

"Allah esirgesin, epeyce toparlanmış görünüyorsunuz, haşmetmeapları."

Rucari vaktini iltifatlarla harcamak istemiyordu. "Kahkahan sarayın her köşesinden duyulabiliyordu, Mayya. Neye güldüğünü bize de anlatsana."

Mayya bir an dahi duraksamadı. "İdrisi üstadın kavunlardan bahsedişine gülüyordum, efendim. İki eliyle onları tutup yüksek sesle konuşuyordu; dışarıdan birinin bizi dinlediğini ve yemeğe dair yorumlarının derhal mutfağa aktarılacağını biliyordu. Söylediklerinden ziyade yüzündeki ifadeyi bir görmeliydiniz."

İdrisi de Mayya'yı haklı çıkarmak için kavunları el'lerine aldı ve bir Yunan tanrısı pozunu takındı.

Elinore tıpkı annesi gibi gülmeye koyulurken Rucari de hafifçe gülümsedi. Tuhaf, diye düşünüyordu genç kızın babası, ikisi de bugün ne kadar şen kahkahalar atıyorlar. İlkel,

ama safiyane. İnsanda gerçek bir sevinç duydukları izlenimi bırakıyor.

İdrisi, kızın özelliklerini daha bir yakından incelemeye koyuldu. Kaşları Sultan'ın annesini andırıyordu. Mayya bu çocuğun kıymetini iyi bilmiş olmalıydı.

Sultan da maksatlı bakışlarla İdrisi'yi süzmekteydi: "Güzel bir kız, değil mi Üstad İdrisi?"

Elinore'un yüzü kızarıırken, annesinin yanına oturmaya davrandı.

"Sizin annenizle benzerliği hemen fark ediliyor, yoksa yanılıyor muyum?"

"Yanılmıyorsun. Ama bazen benzerliğin hatlarında mı, yoksa karakterinde mi yoğunlaştığını da merak etmiyor değilim. Hangisinin ağır bastığına bir türlü karar veremiyorum. Gerçi ikisi de beni memnun bırakıyor. Şimdi gidebilirsin, çocuğum."

Elinore odadan çıkmak üzere ayağa kalkarken, İdrisi doğrudan ona bakarak konuştu: "Hocandan memnun musun?"

"Evet, memnunum üstad," diye karşılık verdi kız, adamı müthiş sevindiren bir güvenle.

"Arapça'mla Latince'min daha şimdiden kusursuz olduğunu, bana Yunanca da öğretmek istediğini söylüyor."

İdrisi şaşırmıştı. "Eğer baban müsaade ederse, sana biraz coğrafya dersi vermek isterim. Hepimiz Palermo'nun dünyanın merkezi olduğunu düşünüyoruz, bazı açılardan bu doğru olabilir, ama gerçek merkez değildir."

Kızın ve annesinin hayret dolu bakışları altında Sultan, bu müsaadeyi vermeyeceğini belirtti. "Genç bir kızın kafasını coğrafyanın fazlalıklarıyla doldurmadan önce öğrenmesi gereken başka şeyler var."

Elinore suratını astı. "Bir ders daha ne fark eder, baba?"

Masumiyetin kuvveti az değildi; iki adam da kıza hayranlıkla bakıp gülümsediler.

“Bu tartışmayı başka zaman sürdürürüz, kızım, belki kararımdan cayarım. Ne de olsa kitabı için yaptığı araştırmalarda Üstad İdrisi’ye ben yardım ettim. Bunun için kitabına ‘Kitabü’r-Rucari’ adını koydu. Ama şimdi onu senden almam gerek. Krallıkla ilgili önemli bir konuda -buna ülkemizin gelecekteki coğrafyası da dahil- onun görüşünü almalıyım.”

İdrisi Mayya’yı eğilerek selamlarken, Elinore’a da gülümsedi. İki adam ağır adımlarla özel kabul odasına doğru yürürlerken, İdrisi Sultan’ın sağlığının ne kadar hızlı toparlanmış olduğuna kafa yoruyordu; o yüzden efendisine bu nöbetlerin sıklaşıp sıklaşmadığını sordu. Sultan başıyla sıklaştığını belirtirken, bu dünyadaki günlerinin sayılı olduğunu bildiğini de ortaya koymuş olmaktaydı. Geleceğe hazırlanırken başka bir meselede üstadın aklına ihtiyacı vardı. Bu, Rucari’nin gün içinde aklını kurcalayan bir mesele olduğundan üçüncü bahsediydi. İdrisi, Sultan’ın niçin bir türlü sadede gelemediğini merak etti. Bir süredir oturmaktaydılar ve Sultan suskunluğunu muhafaza ediyor, gözlerini dostunun gözleriyle buluşturmaktan özellikle kaçınıyordu.

“Kudretli Sultanım, neredeyse yirmi yıldır sizi iyi tanıdığımı sanıyorum. Şu anda ilk defa, içinizi kemirip endişelendiren önemli bir konuyu bana gönül rahatlığıyla açmakta zorlandığınızı hissediyorum.”

Sultan ona baktı. “Az önce söylediğin bir şey kafamın içinde dönüp duruyor. Dedin ki, ben Palermo’da Sultan Rucari’yim, ama anakarada Kral Roger. Öyle dostum, artık Palermo’da da Kral Roger olmak zorundayım. Piskoposlar bana, Apulia, Messina ve ismi lazım değil diğer şehirlerin baronlarının, ölümünden sonra birlikte hareket etmeye karar verdiklerini bildirdiler. Küçük Guglielmo’yu öldürmeyi ve tahta işle-

rinden birini geçirmeyi planlıyorlar. Piskoposların bana tavsiyesi, gelecekte kontrolü elden kaçırmamak için Kilise'ye sadakatimi şimdiden herkesin görebileceği şekilde sergilemek."

İdrisi durumun ciddiyetinin hemen farkına vardı. "Kanlı bir feda mı olacak bu?"

"Korkarım öyle."

"Eğer istediğiniz benim kelleme, palayı ateşe tercih ederim."

"Eften püften bir mevzu değil bu. Filip el-Mehdiye'nin başını istiyorlar."

Duyduklarıyla tepeden tırnağa sarsılmış bulunan İdrisi, öfke içinde ayağa kalktı. Filip, Sultan'ın Sicilya'daki en itibarlı danışmanıydı. Gençken Afrikiye'de esaretten kaçmış ve Palermo'ya sığınmış bir köleydi. Müslüman olarak doğmuş, fakat babasının ölümünün ardından bir Yunan tüccara köle olarak satılmıştı. Vaftizi Konstantinopol'deki kilisede yapılacaktı. Ne ki onu taşıyan tüccar gemisi korsanların baskınına uğrayınca, o da el-Mehdiye'de bir tüccarın evine satılmıştı. Orada kendi rızasıyla İslamiyet'i kabul etmiş, çok geçmeden Palermo'ya giden bir gemide saklanarak kölelikten kurtulmuştu. Divan'a alınmasının teklif edilmesi, Arapça, Yunanca ve Latince'yi aynı derecede akıcı konuşan Filip'in dile yatkınlığına bağlıydı. Üstelik yetenekleri tercümeyle sınırlı değildi. İdareci olarak bir haneyi çekip çevirebilecek, Sicilya'nın düşmanlarının korkuyla andığı bir amiral, etkili bir Emir el-Bahr olacak kabiliyetteydi. Genellikle de, Afrikiye'nin kıyı şeridindeki şehir-devletlerini Sicilya kralı lehine fetheden Antakya'lı George'un saflarında çarpışıyordu. George'un ölümünden sonra, yerine Filip getirilmiş, bu suretle saray içinde Sultan'dan sonra ikinci sırada bir konum işgal etmeye başlamıştı. Aslında başvezirdi, ama şaşaalı bir unvanı yoktu. Rucari'nin olmadığı zamanlar Filip'in otoritesine kimse karşı çıka-

mazdı. Şehirde de Yahudilerin ve müminlerin cömert hamisi gözüyle değerlendiriliyordu.

Palermo'ya dönüşünden birkaç hafta önce, İdrisi'nin gemisi içecek su eksikliğini tedarik etmek amacıyla Calabria'daki küçük bir limana demir attığında, Filip'in Afrikiye kıyılarındaki Bone'deki (Annaba) zaferinin dillere destan bir edayla anlatıldığına şahit olmuştu.

Piskoposlar şüphesiz onu kendi planlarının, en önemlisi de bütün kâfirlerin yavaş yavaş din değiştirmeye zorlanması tasarılarının önünde ciddi bir engel olarak görüyorlardı. Filip'in kellesini istemelerinin tek sebebi ancak bu olabilirdi. Filip'in dili de sivriydi ve papazlardan bir kısmından ne kadar nefret ettiğini saklamaya pek tenezzül etmediği gibi, diğerleriyle yakın dostluk kurmaktan da kaçınmıyordu. İdrisi, ruhbanın niçin kan istediğini anlayabiliyordu. Peki ama, Rucari'ye ne olmuştu?

"Filip'e karşı nasıl bir suçlama var?"

"Bone'de alınan esirlere çok yumuşak davranmış."

"Sultanım, hem siz hem de kendi zamanında babanız birçok kereler, mağlup olmuş insanlara karşı oldukça yumuşak davrandınız. Bu açıdan Filip'in davranışı özel bir suç teşkil etmiyor. Piskoposlarınız ve tabii ki onları besleyip kilise mülklerini koruyan baronlar, Filip'in kudretinden, onun size yakınlığı ve sadakatinden dolayı korku içindeler. Eğer mecursanız onu uzaklara gönderin, ama toprağın altına sokmayın. Gerçi yine de bu onların açlığını bastırmaz. Siz hasta ve zayıfsınız, bunu görüyorum, ama siyasal gücünüz olduğu gibi yerinde. Eğer siz bugün Filip'i tasfiye edip karşınıza dikilenlere hoş görünmeye çalışırsanız, onlar bununla yetinmezler, yarın da mirasçılarınızın kellesini isterler. Benim bir dost olarak nasihatim, bu baskılara karşı koymanızdır. Taleplerini kendilerine karşı kullanın. Baronların arazilere el koydukla-

rını ve kirli emelleri için küçük çocukları kaçırdıklarını siz benden daha iyi biliyorsunuz. Filip'e dokunmadan önce, pis-koposların baronları bu suçlarından dolayı yargılamalarını isteyin. Onay vermek üzere olduğunuz suç karşılığında onlardan bir şey almayı deneyin. Eğer isteğinizi geri çevirirlerse eski, müşfik benliğinize geri dönebilirsiniz."

Rucari cevap vermedi.

"Müsaadenizle şimdi evime gideyim ben."

Rucari'den aldığı tek karşılık, başını hafifçe eğerek gidişine izin vermesiydi.

Haritacı eğilerek selam verip odadan çıkarken öfkeden tir tir titriyordu. Odanın dışında, kendisine eşlik etmek üzere, daha önemsiz mabeyncilerden biri ve iki köle beklemekteydi. Dış avluya doğru yürürken, kendine doğru uçarcasına koşturup gelen bir silüet gözüne çarptı. Hayalet neredeyse dibine gelip durana kadar olduğu yerde bekledi.

"Elinore, çocuğum," dedi. Bir kaşını kaldırarak bakışı kendisine oğlu Velid'i hatırlatmıştı. İdrisi dudağını ısırarak duygularını zaptetti, fakat kızın üstünde telaşlı bir hava yoktu.

"Üstad İdrisi, annemle ben gelecek hafta bir gün annemin ailesine gideceğiz. Kız kardeşiniz de orada olacağı için, ekmeğimizi bölüşebilmemiz bize mutluluk verir. Kız kardeşinizi ziyaret etmeniz için de Sultan'dan izin almanız gerekmiyor, öyle değil mi?"

"Teklifini düşüneneğim, prenses."

"Yolu kaybederim diye korkuyorsanız, size seve seve bir harita çizerim."

İdrisi kahkahalara boğuldu. "Orada olacağım, hangi gün olduğunu söyle, yeter."

"Tamam. Biz Samos'lu Pitagaros'u ve onun fikirlerini tartışacağız. Ben sayıların önemli olduğuna inanıyorum, ama bunların arasında kesinlikle 7 yok."

İdrisi'nin yüzündeki şaşkınlığı görünce Elinore güldü ve ortadan kayboluverdi. Allah'a şükretmeliydi ki, her gün böyle geçmiyordu. O gün sarayda yaşadıklarında hissettiği iki duygudan hangisinin kendisini daha çok etkilediğini söylemek zordu. Mayya'yı hâlâ aşkla seviyor olması şaşırtıcı bir durum değildi. Mayya ebediyen İdrisi'nin yüreğine kilitlenmişti. Uzun yolculuklarında güzel yüzü hep onun yanındaydı; onlarca hayali konuşmasının istekli paydaşı, zihinsel tükenişini engelleyecek bir merhemdi.

Eskiden Mayya onun kulağına Elinore'un kendi kızı olduğunu fısıldadığında ona tam inanmamıştı. Bu itirafının, Mayya'nın suçunu hafifletme girişimlerinden birisi olduğunu düşünmeye daha eğilimliydi. Oysa Mayya'nın herhangi bir suçu olmadığından haberdar bile değildi; suç kadının duygularında hiçbir zaman rol oynamamıştı ki. Mayya'ya göre, kendisine Sultan'ın haremde bir yer teklif edilmesi, kararı onun verebileceği bir seçenek olarak sunulmuş, tersine, emredilmişti. Bu emre itaat etmemesi durumunda bütün ailesinin zarar göreceğini kimsenin hatırlatmasına gerek yoktu. Bu bakımdan bütün Sultanlar birbirinin aynıydı: Muhammed'in peygamberliğine, İsa'nın mucizelerine inanmanın esastan bir farkı yoktu. İş şehvi ihtiyaçlarını doyurmaya geldiğinde bütün manevi inançlar arkaya atılıyordu.

İdrisi artık, sevdiği kadının bu duygusunu kendisine aktarmasının bir yolunun kalmadığını görüyordu, hem sahip olduğu dünya bilgisiyle bunun böyle olması gerektiğinin de farkında olmalıydı. Bir zaman gizlice buluşup sevişebilmiş olmaları, İdrisi'yi hâlâ ürkütüp hayretlere sürüklemiş olan bir şeydi. Mayya kendilerini kimsenin görmemiş olduğundan emindi, haremde en nefret edilesi hadımı bile aralarında yaşananları bilmiyordu, ama yine de bu lanetli sarayda kim neyden sonuna kadar emin olabilirdi? İdrisi bilmeliydi ki,

Mayya'nın gözünde o, Muhammed el-İdrisi, hayatındaki tek erkek olacaktı. Aşkının ateşinin adamda hiçbir iz bırakmamış olmasından dolayı perişan olmuştu, oysa bu konuda tamamen yanılıyordu. Erkeğinin görünüşünde fiziksel işaretler arayıp durmuş, niçin zayıflamadığını ve duygusal olarak yıkılmadığını merak etmişti. Şairler, sevdikleri insanlardan mahrum kalan âşıkları bu sözlerle anlatmıyorlar mıydı? Kays, yani Mecnun, Leyla için kendini açlıktan ölmeye mahkûm edebilmişse, niçin Muhammed de Mayya için kendini feda etmeyecekti? Mayya, İdrisi'nin kendisini aklından hiç çıkaramadığını, yeni tamamlamış olduğu kitabı asla Sultan için değil, sırf onu düşünerek kaleme aldığı, Rucari'ye yakın kalmasının ve bunun sonucunda dostlarından birçoğunun kızgınlığını üstüne çekmesinin asıl sebebinin Mayya'ya yakın olmaktan kaynaklandığını bilmiyordu. İdrisi bunları sevdiğine hiçbir zaman anlatmamıştı, çünkü anlatsa bile Mayya'nın ona inanacağını düşünmüyordu.

İdrisi tek bir şeyden emindi. Elinore onun çocuğuydu. Bu konuda aklında var olan bütün kuşkuları silinmişti. Fakat Sultan'ın da benzeri kuşkuları olmasından dolayı korkuyordu. Mayya'yı kollarında tutmanın ve kızını görmenin sevinci yüreğini kabartmıştı. Ama şimdi, yürüyerek evine döner, yanından geçip gidenlerin selamlarını bir rüyadaymış gibi alırken, Filip'i düşüncelerinden bir türlü atamıyordu. Onu çok iyi tanıyor olması, Rucari'nin kararını kabullenmesini iyice zorlaştırmaktaydı. Filip kitabı üstüne çalışırken de elinden geldiğince yardımsever davranmış, bir kere sinde, ülkesinin kıyı şeritleri konusunda sorulara cevap verebilecek bir Çinli tüccarın ele geçirilip Palermo'ya getirilmesini dahi önermişti.

Gelgelelim, o sırada esas aklında yer eden, uzun zaman önceki bir görüşmeleriydi. O gün Filip, dünya hakkındaki fi-

kirlerini bir saat boyunca uzun uzun anlatışını sabırla dinledikten sonra, kederli bir gülümsemeyle karşılık vermiş ve İdrisi'nin asla unutamayacağı sözler etmişti: "Senin eserinin kendi nezdinde büyük önem taşıdığından hiçbir zaman kuşku duymadım, Üstad İdrisi. Kitabının tamamlanmasını sabırsızlıkla bekleyen Sultan'a gelince, bunun şahsen sana neler mal olduğunun da farkındayım. Camideki dindaşlarının, ki çoğu iyi insandır, kendi davalarına katkıda bulunmadığın için sana kızdıklarını bilirim. Beni soracak olursan, ki açık konuştuğum için beni bağışlamalısın, coğrafya benim nezdimde hiçbir zaman kesin bir bilgi kaynağı olmadı. Senin alanında bilgi olsa bile, gerçek bilgiler senin yaptığın bütün haritaları kendi gerçekliğinde boğar. Zira bu bilginin kaynağı, zihinlerimizi yerle bir eden, bir denizcinin ya da esirin çıplak bedeninde şaklayan kırbaç gibi içimizi oyan sürekli fırtınalardır. İki ihtimalde de kalan yaraların iyileşmesi asla mümkün değildir. Bizi hayat deneyimi eğitiyor, Üstad İdrisi. Senin haritaların değil. Beni yanlış anlama. Dünyanın büyüklüğünü ve ölçülerini bilmeye ihtiyacımız vardır muhakkak, ama kendi başına bu bilgilerin kimseye bir faydası dokunmaz. Önemli olan, o bilgilerle ne yapacağımızdır. Bazen Peygamber'in müritleri yeni manzaralar karşısında öyle afallayıp kalıyorlar ki, kendi kökenlerini unutuyorlar. Sonra da bir gün, üstelik uyarı falan da yapmadan, şövalyeler çıkıp geliyor. Kalkanlarını süsleyen haç, kan renginde. Vahşi bağırışları aç bir aslanın gürlemelerini andırıyor. Bu olayın, Hristiyanların bu odaya gelişinin, müminlere bir zamanlar ne olup, sonra neye dönüştüklerini düşündürmesi gerekmiyor muydu? Oysa artık çok geç. Göreceğimiz zararı gördük. Durumun eski haline dönmesi mümkün değil. Rucari mantıklı ve basiretli bir hükümdar, ama yakında ölecek. O zaman da şövalyeler, bir kayanın üstündeki kertenkelelermişiz gibi

ayaklarıyla ezecekler bizi. Kendi güçlerini elde tutmak için saraydan senin ve benim gibi insanların hangilerinin temizlenmesi gerektiğine onlar karar verecekler. Daha sonra da Palermo'yu kendi halkının kanıyla sulayacaklar. Korkarım, savaşı biz kaybettik."

Rucari'nin krallığındaki en zeki danışmanını feda etme kararının sonuçlarını düşünürken, aklında Filip'in bu sözleri dönüp duruyordu. Filip'e yardım olarak herhangi bir adım atılabilir miydi? Niçin onu Afrika'ya kaçırmak mümkün olmasındı? Onu denizden götürecek bir gemi ayarlamak zor olmasa gerekti. Her şeyi bilen Filip, kendi aleyhinde ne düşmanlar çevrildiğini de iyi biliyor olmalıydı.

O sırada denizden gelen beklenmedik bir esinti İdrisi'yi şaşırttı. İçgüdüsel olarak, savrulmasını engellemek için avuçuyla onları tutmak amacıyla, hiç de sevmediği bir hareketle sakallarını tutmaya yeltendi, oysa daha birkaç gün önce epeyce bir kesip çekidüzen vermişti onlara. Uzun uzun denizi seyre dalmış bir halde ayakta dururken, toprak ile su arasındaki ebedi savaşın henüz bitmediğinin farkındaydı. Önlerinde onları bekleyen daha birçok muharebe vardı ve herhalde bu savaşları kimin kazanacağını Allah bile bilmiyordu. Bu adanın bin yıl sonra da aynı kalması mümkün müydü?

*Palermo'da Ayn el-Şifa camiinin mahfeli.
Filip, baronlarla piskoposların bir, belki de
iki katliam planladıklarından emin.*

İdrisi ertesi sabah kahvaltısını tek başına yaptı. Gözleri Halid ile Ali'yi arasa da boşunaydı. Kızları onun torunlarının kendisiyle kalmaları isteğini geri çevirerek gitmişlerdi. Eve döndüğünde İbn Fityan, kızlarının torunların babalarının yanına dönmeye can attıkları mesajını iletmişti. İdrisi mesajı okurken hizmetçisi bile bıyık altından gülüyordu. Oysa İdrisi kızlarının söz dinlememesini ciddi bir öfkeyle karşılamıştı. Bu sefil kızlar, kendisindeki kitap sevgisini Halid ile Ali'ye aşılacağı korkusuyla, oğulları üzerinde etkisini en aza indirmenin telaşındaydılar. Taze soyulmuş incirleri mideye indirirken bakışlarını denize çevirdi. Dalgaları kıpırdatan en ufak bir esinti dahi yoktu. Bu ada bir gün sular altında kala-

cak olursa, İdrisi dağların tepelerinde keşfettiği donmuş kabukların ve dev balıkların fosillerinin eskiden buralarda bir hayat olduğuna ve yeniden olabileceğine kanıt teşkil edeceğine emindi. Kaldı ki bu, piskoposlar ve baronların payına hak ettikleri bir ceza olurdu.

Kızlarının bezdirici halleri aklına yeniden geldi. Allah niçin kendisini böyle kızlarla cezalandırmıştı acaba? Budalalık nasıl böyle başka her şeye baskın çıkabiliyordu? Bugünden itibaren artık onlara itibar etmeyecek, torunlarını düzenli olarak görmek için elinden gelen her çabayı harcayacaktı. Berlinin meyvesi, doğuştan çürük elma vermişti. Ama Elinore'u görüp keşfetmesi, altın renginde safi kumdan sahilleri ve arkasında uzanan zengin palmiye ormanından yükselen yeşil buğusuyla zengin ve bereketli bir kıyı görmüş gibi her şeyi değiştirmekteydi. Yaz sıcaklığının çıplak kayaları ve toza batmış fundalıkları çabucak unutuluyordu.

Sabah kahvesiyle geri dönen İbn Fityan eğilip kulağına fısıltıyla bildirdi: "Saraydan gelen haberler iyi değil. Filip'in gözden düştüğünü ve piskoposların onun kellesini istediklerini söylüyorlar. Bu doğru olabilir mi, efendim? Filip'i haklarsa bizi kim koruyacak?"

İdrisi, endişeli saray hadımlarının haberleri hemen her tarafa yaymalarına hiç şaşırmadı. Başını çaresizlik içinde iki tarafa salladı.

"Sultan iyi değil. Filip'in başını bir tepsi içinde Nasıralılara takdim ederse soyunu koruyabileceğini sanıyor. Guglielmo daha küçük olduğuna göre, piskoposlarla baronlardan yardım alabileceğini hesaplıyor. Bu yüzden de ona duyduğu sadakatinden hiç kimsenin şüphe edemeyeceği Filip'i gözden çıkarmaya hazırlanıyor."

Hizmetkârı ıstırap içindeki gözlerle efendisine baktı. "İhanet bu. Siz karşı çıkmadınız mı peki?"

İdrisi, bala bulanmış koyun sütünden çökeleği yemeyi bitirene kadar cevap vermedi. "Bugün camiye gidip vaazı dinleyeceğim, ama Cuma namazı bittikten sonra. Hançerini iyi gizleyerek sen de bana katılabilirsin. İdrisi'nin halktan korktuğu şeklinde bir şaya çıkmasını istemem doğrusu."

İbn Fityan gülümsedi. Duymak istediği buydu. "Halktan değil, kitapların komutanı, ama Sultan'a yakınlığınızdan dolayı öfkeden köpüren keşişlerin kışkırttığı bir Nasıralı orada olabilir mesela. Sizin hakkınızda yaydıkları alçakça söylentiler gerçekten katlanılmaz ve..."

İdrisi onun sözünü kesti. "İftiralara ben katlanabiliyordum, sen de tahammül göstermelisin." Haberlerle birlikte korkunun da nasıl yaygınlaştığını anlamış durumdaydı. Açlığı, susuzluğu, bedensel yorgunluğu, duygusal çileyi tanımıştı; Mayya'nın hareme hapsedildiğini düşündüğü bazı zamanlar kendisini müthiş derecede sefil bir durumda görüyordu. Bütün bunları yaşamıştı, ama korkuyu asla. Şimdiyse, Filip'in gözden düştüğü haberlerinin ondaki özgüveni bile sarstığını kabullenmek zorundaydı.

Birlikte kalabalık sokaklardan yürüyüp camiye doğru giderlerken, İdrisi insanlardaki suskunluğu fark etti; Kuran'dan yapılan yalan yanlış alıntılarla vaazda neler söyleneceğini dinlemeye can atıyordu. Camiden içeri girince müminler ön sırada oturması için ona yol verdiler, ama İdrisi müteşekkire bir hareketle geri durdu ve güneş gören avlunun ortasında bir yere yerleşti. Kaç kişinin toplandığını kestirmek için bakışlarını etrafında gezdirdi; en az üç bin kişi gelmiş gibi görünüyordu, sayı belki de daha fazlaydı. Kadı bugün uzun bir konuşma yapacak; dogmatik nasihatler ile bitmek bilmez bir söylev karışımı upuzun bir konuşmayla inananları kalpten etkilemeye çalışacaktı. Kalabalık 've allah' nidalarıyla konuşmasının belirli bir yerini çok beğendiklerini ifade ettiklerinde, o da bakışları-

nı gökyüzüne çevirmiş, her kelimeyi üzerine basa basa telaffuz ederek o vurgusunu tekrarlıyor olacaktı.

İdrisi bir ara dinlemeyi bırakıp, Filip'le sarayda ilk buluşmalarından birini hatırladı. Sultan, muzaffer Emir el-Bahr'ını, müminlerin kurduğu bir şehrin modeli üzerine sorguluyordu. Suyolları niçin öyle yerleştirilmişti? Bahçeler niçin vardı ve belirli yerlere kurulmuştu? Düz ağaçlardan o sıralar nerelere dizilmişti?

"Gönlübol Sultanım," diye açıklamaya çalışmıştı Filip, "bahçe yeryüzünde cennettir, su kanallarda temiz tutulmalı ve arınmış olmalıdır, ağaçlarsa sıra sıra dikilmelidir. Bunların sebebi basittir. Böylesi bir düzen hepimizin saf ve berrak bir anlayış edinmemizi sağlar, bizi ciddi yanılsamalara karşı korur. Yapı ustaları, her yerde Peygamber'in inancının evrenselliğini vurgulamak amacıyla böyle şehirler kurarlar. Peygamber'in askerlerini genişlemeye zorlayan, bu inancın düşmanlarını teslim olmaya ikna eden şey budur."

Sultan gülümseyip başını sallamıştı. "Sen böyle konuşunca ben neyi kastettiğini iyi anlıyorum. Kalbinde Peygamber'ine inancını muhafaza etmişsin. Benim inancıma geçmen yalandan olmuş. Bunun için seni suçluyor değilim elbette, ama bu durumu kabul edip, sen ve Üstad İdrisi birlikte dua edebilseniz daha mutlu olurum."

Filip'in yüzü birden solmuş, fakat bunun dışında ne düşündüğünü ele vermemişti. "Ben Sultan'a minnettarım. Babanızın inşa ettiği büyük kilisede dua ederim."

Aniden İdrisi, kadı efendinin Filip'in adını andığını fark etti. Cemaattekiler bütün dikkatlerini Kadı'nın ağzından çıkan sözlere vermişlerdi. Artık İdrisi de edilen her kelimeyi duymaya can atıyordu.

"Bize gelen haberlere göre, büyük Emir el-Bahr ve merhum George'un değerli halefi Filip el-Mehdiye, Allah yanın-

da olsun, yanlışlıkların kurbanı olmuş. Nasıralı keşişler, Meh-diye'yi ele geçirdiğinde müminlere işkence yapıp hepsini kılıçtan geçirtmediği ya da kadınlara tecavüz ettirmediği gerek-çesiyle Filip'i ihanetle suçluyorlar. Bu bir suç mudur? Nasıra-lıların başlarında şimşekler çaksın ki bu suçlamayı yaptıkları için kendi kanlarını içmek zorunda kalsınlar. Sultan Rucari bi-zim koruyucumuzdur, onun tahtını sarsacak en ufak bir adım atmamalıyız. Dinleyin beni, mümin kardeşlerim, bu Sultan bizi her zaman keşişlerinin deliliklerine karşı korumuş bir hü-kümdardır. Sultan ile ailesi bizi başka felaketlere karşı da ko-ruyacaklardır, bu sebeple Allah'a Sultan'a yol göstermesi ve Filip'in hayatını esirgemeye karar vermesi için dua edelim."

İdrisi duaya katıldı, ellerini açtı ve yukarı doğru kaldırdı. Havada topluca söylenen bir "Amin" sesi yankılandıktan sonra vaaz sona erdi. Cemaat İdrisi'nin etrafını kuşatırken, her taraftan soru yağmuruna tutuluyordu: Kadı efendinin söyledikleri doğru muydu? Filip'i öldürecekler miydi? Bizim dünyamızın sonu gelmiş miydi? Celladın baltasının boynu-muza inmesini beklemek yerine direnip karşı koymamız da-ha doğru olmaz mıydı?

İdrisi onları üzgün gözlerle süzüp, caminin içine girmesi-ne izin vermelerini sağladı ve herkesin toplandığı dar bir odaya geçti. Gözleri yarı karanlığa alışırken, birden yıldırım çarpmış gibi olduğu yerde kalakaldı. Uzun beyaz elbiseleri içindeki Filip, diğerlerinin arasında yerde oturuyordu. Filip ayağa kalkıp İdrisi'yi kucakladı, onu üç defa öptü. Diğerleri de aynı şekilde karşıladılar onu. Kadı, Filip ve kendisinin dı-şında, saraydan gelen haremağası ve kendilerini, Filip'e sa-dık, kendi savaş gemileri olan kaptanları şeklinde tanıtan iki delikanlı da oradaydı. Bildikleri her şeyi onlara Filip öğret-miştii, onun uğruna gözlerini kırpmadan canlarını verirlerdi. Tanışma faslı bitince ortaya bir sessizlik çöktü.

İlk konuşan Filip oldu. "Kadı efendinin bugün söyledikleri tastamam doğru şeyler. Ne zamandır bize karşı planlı bir komplo tezgâhlıyorlar. Her şey ortada. Henüz tasarılarının ilk aşamasındayız, fakat seçim yapma şansımız da sınırlı. Şu anda direnmeye kalksak bizi böcek gibi ezerler. Baronlar ve keşişler, benim başıma bir şey gelirse ayaklanma çıkmasını umut ediyorlar."

İki genç kaptan dehşete kapılarak titrediler. Sonra içlerinden daha büyük olanı sözü aldı: "Emir Filip, onlar seni yakarlarsa biz de bu şehri yakarız. Gemilerimizdeki bütün adamlar sana sadık, başka kimseye..."

Filip onun sesini kesmek üzere elini kaldırdı. "Şayet bunu denemeye kalkarsanız sonu tam bir trajediyle biter. Sultan hasta. Yakında ölecek. O her şeyi biliyor. Ölünce onun yerini alacak olan oğlu, bize ondan daha fazla yakınlık besliyor. Bizim dilimizi çok iyi öğrendi ve Kuran'ı hatmetti. Ayrıca bizim dinimize geçmek istediğini hocalarına itiraf etmiş. Bu haber doğru mu, Üstad İdrisi?"

"Doğru," diye fısıldadı İdrisi, "ama ihtiyatlı olmakta fayda var. Bizim kadınlarımıza âşık, aşırı duygusal bir genç oğlanın istekleri olmaktan öteye gitmeyebilir bütün bunlar. Sırf böyle bir itirafta bulundu diye nasılsa bizim dinimize geçeceğini farz etmemeliyiz..."

Filip gülümsedi. "Bazı insanlar öldükleri güne kadar aşırı duygusal kalırlar. Fazla iyimser konuştuğumun farkındayım. Ama dalga tersine dönecek olursa, Guglielmo pekâlâ üstte kalmayı başarabilir. Uzun bir savaşta kimse hiçbir şeyi garanti edemez. Ben bunu hepinizden daha iyi bilirim. Bir savaşın kaderi genellikle zafer ya da yenilgi ânında belirlenir. Bir avuç Normanın bu adada bizim ordularımızı mağlup edebileceğine kim inanırdı? Askerlerimizin sayısı onlardan fazlaydı, daha fazla silahımız vardı, yiyeceğimiz onlarınkine

kıyasla boldu ve şehirlerle denizi kendi kontrolümüzde bulunduruyorduk. Fakat onlar galip geldiler. Diyeceğim, son âna değin her şey mümkündür. Savaşan erkeklerin özelliği budur, birçok şey onların akıl melekelerine bağlıdır. Şu anda biz de aynı durumla yüz yüzeyiz. Yine de hazırlıklarımızı dikkatle yapmalı, bu arada onun ailesine sadakatimizi ilan ederek Sultan Rucari'ye destek sağlamalıyız. Bize göre, önümüzdeki mücadelenin en iyi koşulları, eğer baronlar Guglielmo'yu kendi kralları olarak kabul etmeye yanaşmazlarsa oluşur. Eğer bu ihtimal gerçek olursa, onlara karşı koymalı ve Sultan'ı savunmalısınız. Kim bilir, belki de Sicilya -Franklar olsun olmasın- bir gün bizim inancımıza geri döner."

Sonra konuşma sırası İdrisi'ye geldi. "Anlattıkların içinde hesaba katmadığını zannettiğim bir mesele var. Eğer onlar seni hallederlerse, çizmiş olduğun lehte tablo çöker ve güzel yanılısamlar ya da umutlar -artık ona ne dersiniz deyin- ebediyen söner gider. Bizim halkımız, Sultan'dan sonra krallığın en güçlü adamı olan Emir Filip'in bir odun parçası gibi yakılabileceğini ve küllerinin denize saçıldığını gördüğü zaman derin bir çaresizliğe batacaktır. Allah'ın kendilerini terk edip yalnız bıraktığını düşüneceklerdir. Katılışp umutsuzluğa kapılacaklar ve bu ruh halinde artık senin arzu ettiğin şekilde sakin ve akılcı davranma imkânı bulamayacaklardır. Ne olur, senin ölümünün doğuracağı etkileri küçümseme."

Filip gülümsedi. "İşkence ve yakılarak ölüm iğrenç bir şey, ama sanırım ben bu akibete senden daha hazırlıklıyım. Ben daha çocukken köle olarak satılmışım, o koşullarda her köle her ân ölmeye hazır olarak hayatını sürdürür. Eğer hepinizin başarısızlıkla sonuçlanmaya mahkûm bir hareket planlamaya kalkıştığınızı bilecek olursam, bu benim içimde bulunduğum durumu daha da ağırlaştırmaktan başka sonuç vermeyecektir."

Sonra Kadı konuştu. Yetmiş altı yaşında, başındaki son saç teli de çoktan dökülüp gitmiş olan, fakat gür beyaz sakallarıyla dikkatleri üstüne çekmeyi de bilen bu adam, vaazlarının kritik anlarında yumruklarını sıkarak dimdik durur, en azametli pozunu takınırdı. İdrisi onu yıllar önce bu aynı camide dinlemişti, hutbesini okurken başvurduğu bütün numaraları ezbere biliyordu. Hatta konuşmaları kendisine havanın değişkenliğini hatırlatıyordu. Kadı efendinin ağzından kelimeler dökülmeye başladığında, önce aniden patlak veren bir kısırga gibi esiyor, sonra hava durmuş ve hareketsiz kalmış gibi bir izlenim uyanıyordu. Derken, yine aniden ve herhangi bir uyarı işareti görülmeden koyu bulutlar çıkageliyor, ardından bir gökgürültüsünün sesi duyuluyor, müminlerin harekete geçmeye çağrıldığı anlaşılıyordu. Bazen de çeşitlemeli bir atmosfer oluşuyor, ama kayda değer bir durum meydana çıkmıyordu. Cemaat de kendi payına, en eski atalarına yakışır bir metanetle ve sanki ilk defa duyuyorlarmış gibi aynı sözleri haftalarca tekrar tekrar dinleyerek, her türlü acıya sabırla göğüs gerecek bir şekilde davranmayı öğreniyorlardı.

“Emir Filip,” dedi Kadı efendi, “sen bu adanın en akıllı adamı sayılıyorsun, Üstad İdrisi’den bile daha akıllı bulunuyorsun. Allah aşkına senden bir kere daha düşünmeni arzu ederim. Bizim Peygamberimiz, huzur içinde yatsın, bize boyun eğmeyi öğretti, ama yalnızca Allah’a karşı. Yeryüzündeki hiçbir hükümdar onun yerini tutamaz. Sizin açınızdan, sarayda hazırlanmakta olan komploya boyun eğmek kabul edilemez bir durum ve cemaatimize zarar vereceği muhakkak. Bense size bir gemiye binip ortadan kaybolmanızı teklif edeceğim. Peygamberimiz ilk savaşlarını nasıl kazandı? İlk çarpışmalar cahiliye ordularıyla yapıldığından, Peygamber’in askerleri zamanın tek disiplinli gücünü oluşturunuyordu. Cahil insanlara şuur kazandırıp onları

tek bir Allah'a inandırmak kolay olmayacaktı, fakat nihayetinde biz başardık ve onlar da tarihin akışına dahil oldular. O yüzden Emir Filip, sana nasihatim, atalarımızı örnek alman. Sığınabileceğin bir sürü yer bulunduğunu biliyorsun. Nasıralıların kesintisiz tehditleri altında olan Endülüs'teki emirlerimiz senin hünerlerinden ziyadesiyle yararlanmayı bileceklerdir. Allah'ın yardımıyla orada kazanacağın savaşların haberleri Sicilya'ya ulaştığında buna biz de sevineceğiz ve kim bilir, şairlerimiz bile bu şan ve şereften ilham alıp, şaraplardan daha az, zaferlerden daha fazla bahseden dizeler kaleme alacaklardır."

Tartışma bu doğrultuda saatlerce sürüp giderken, genç kaptanlar, Kadı'nın Filip'in birkaç gemiyle birlikte dost bir şehre çekilmesi teklifini hararetle desteklemekteydiler. Geçmiş günlerde ihtiyaç olduğu zaman nasıl emin sığınaklar bulduklarını, yerlerini kimsenin, Üstad İdrisi'nin dahi bilmediği köşeleri haritaya kendilerinin işaretlediklerini anlattılar.

Yine de Filip el-Mehdiye'nin iradesi ve kararlılığını hiçbir görmezlikten gelemezdi. Bir karar verince onu niyetinden vazgeçirmek çok zordu. O yüzden, Filip konuşmak istediğini belirten basit bir el hareketi yapınca cemaat hemen sustu. Sonra Filip kürsüye yaklaştı:

"Beni yanlış anlamayın, dostlarım, fakat ben bu meseleyi çok düşündüm, ne yapmam gerektiğine uzun uzun kafa yordum. Tabii ki erken yaşta ölmeye niyetim yok, ama sizin savunduğunuz görüşlerin hiçbirisi de bana ikna edici gelmedi. Benim bir mümin olduğumun eğer çok az kişi farkındaysa, zaten ölümüm sizin anlattığınız etkileri nasıl doğurabilir ki? Halkımızın çoğu benim bir Nasıralı olduğumu sanıyor. Dolayısıyla, benim ortadan kalkışımdan en ufak bir şekilde etkilenmeyeceklerdir. Kadı efendi Peygamber'imizin disiplinli askerlerinden bahsediyor. Bizim ihtiyacımız da aynısı, ancak

bu adayı ele geçirdiklerinde disiplinli hareket edenler Franklar oldu. Biz ise her zamanki gibi kendi aramızda dalaşmakla meşguldük. Eğer Emirlerimizden biri diğer müminlere karşı Frankları kendi yardımına çağırmasaydı, ilk dönemde buraya hangi yolla ve nasıl gelebilirlerdi ki, mümkün müydü bu? Allah her şeyi biliyor. İşte, bizim disipline ihtiyacımız olduğu içindir ki ben ölmeye hazırım, yeter ki siz, önümüzdeki savaşa hazırlanıp kendinizi toparlayacak zamanı kazanın. Nasıralılar tek birimiz kalana kadar hepimizi kılıçtan geçirmedikçe rahat etmeyecekler. Ben de kendi kellemi kolayca onların kılıçlarına uzatacak değilim. Çevirdikleri bütün dolaplara karşı kendimi savunacağım. Umarım, Üstad İdrisi de olup biten her şeyi sizlere nakletmek için sarayda bulunmaya gayret gösterecektir. Kaçıp saklanmak suçluluk işareti- dir, onlara bu zevki tattırmayacağım. Zaten ben çekip gidecek olsam, bunun öcünü sizden çıkarmakta gecikmeyeceklerdir. Keşişler Palermo'dan nasıl nefret ettiklerini gizlemek için zerre çaba harcamıyorlar. Burada onların hoşlanmayacakları kadar çok sayıda mümin ve Yahudi var.

“Diyeceğim, hepinizle vedalaşmak istiyorum, dostlarım. Her zaman için bir şey yapmadan, bir uğurda harekete geçmeden önce dikkatle düşünün, her ihtimali dikkate alın. Son bir söz de Üstad İdrisi için. Senin asabi damatların Sultan'a karşı silaha sarılmaya hazırlanıyorlar. Siracusa ve Noto'daki adamlarım bildirdiler bunu bana. Doğallıkla bu bilginin ortalıkta dolaşmasını engelledim, ama kendilerine de ihtiyatlı olmalarını özellikle tembihledim. Bu çok yanlış bir zaman. Son nasihatim de şöyle: Saraydaki en tehlikeli adam, Canterbury'li keşiş Antonio'dur, çünkü içlerinde en akıllı olan o, ne yapacağını hep kendisinden daha zeki insanlardan öğrenmiş. Ne şaraba ilgi duyuyor, ne kadınlara, ne de dünya mallarına. Tek kaygısı, Nasıralıların müminle-

re karşı galebe çalmasını sağlamak. Ne zaman onunla konuşacak olsam, nerdeyse celladımın beni sorguladığı duygusuna kapılıyorum. Kibar bir fanatik, ama cin gibi, hiçbir şeye aldanası yok. Ne inancında bir gevşeme görülüyor, ne Tanrısından şüpheyne kapılıyor, ne de davası uğruna kendini seve seve feda etme istekliliğinde bir eksilme gözleniyor. Onu bu adanın yerlisi olan, yozlaşmış ve uyuşuk keşişlerden esas ayıran nitelikleri bunlar. Bakıyorum, Üstad İdrisi gülümsüyor. Evet, dostum, onun benden aşağı kalır bir yanı yok; tek farkımız, benim derdimin elimden geldiğince kendi halkımızı koruyup kollamak olması. Antonio da dini tutkunun ateşiyle yanıp tutuşuyor ve korkarım, dine bağlılığının dışında, karakteri icabı deliliğın eşiğinde gezinip duruyor. Herhalde benim yazgım da onun elinde olacak. Şimdi, sizin tamamen karanlığa gömüldüğünü söylediğiniz adanın, iç ışığıyla ruhlarını aydınlatacak insanlar çıkarıp çıkarmayacağını merak ediyorum.”

Bu sözlerin ardından Filip ile haremağası camiden ayrıldılar ve cemaati olduğu yerde, suskunca bir şokun ortasında öylece bırakıverdiler. İdrisi, Kadı'nın elini omzunda hissetti: “Sen araya girip Sultan'dan onun lehine bir şeyler yapmazını isteyemez misin?”

İdrisi sessizce başını salladı. Odadan çıkarken İbn Fityan yanına geldi ve iki adam caminin avlusunu sessiz adımlarla katedip, sokağa çıktılar. Nihayet eve vardıklarında, onları flütün yumuşak sesi karşılayacaktı. İbn Fityan kaygılı bir ses tonuyla, “Emir Filip adadan gitmeyi kabul etmedi mi?” sorusunu yöneltmeden önce kapının önünde durakladı.

İdrisi'nin kederli gözleri ağır ağır hizmetkârına çevrildi; kâhya Filip'i kurtarmak için çok geç olduğunu anladı. Derken kapı açıldı. Thawdor onların geldiğini görünce flüt susmuştu.

“Oğlunu bana getir, Thawdor,” diye talimat verdi İdrisi.

Adam kendinden isteneni yaptı. Oğlan yere çöküp İdrisi'nin ayaklarını öpmeye çalıştıysa da, yaşlı adam kenara çekildi, oğlanı kolundan tutup ayağa kaldırdı: "Bir daha böyle bir şeye hiç yeltenme, Simeon ibn Thawdor. Sen köle değilsin. Şimdi söyle bakalım, seyahat yorgunluğunu üstünden attın mı?"

"Evet, efendim," diye cevap verdi oğlan, gözlerini yere devirirken.

"Ben babanla konuştum. Okuma yazma öğrenmen için gerekli ayarlamaları yapınca saraya, benim yanıma geleceksin."

Oğlan gözlerini kaldırıp sevinçle güldü. "Size minnettarım, efendim, ama medreseye gitmek de beni çok sevindirir. Başınıza dert açmak istemem."

"Niçin başıma dert açacakmışsın ki?"

"Saray Sultan'ın çocuklarına göre bir yer, ben onlarla birlikte ders almaya uygun değilim."

İdrisi kahkahadan kırıılırken, İbn Fityan oğlunu yatıştırma çalıştı: "Sen bundan hiç endişe etme, küçük adam. Orada senden çok farklı olmayan çocuklarla birlikte ders göreceksin. Sultan için çalışan herkesin çocukları saraya gidebiliyor. Ben de Arapça grameri ve Yunanca'yı orada öğrendim. Sen ilkin ne öğrenmek istersin?"

Babasının beklenmedik sorusunu hiç tereddütsüz, "Müzik," diye cevapladı oğlan.

Babası inanmaz gözlerle oğluna baktı. "Müzik mi?"

"Evet baba, müzik," diye tekrarladı oğlan.

İdrisi araya girdi. "Dinle beni, çocuğum. Senin nasıl flüt çaldığına şahit oldum, Allah sana bir kabiliyet bahşetmiş. İyi çalışıyorsun, ama ud çalmayı da öğrenmelisin, bu senin hünerinin sınavı olur. Palermo'da büyük bir usta var; yine büyük bir müzisyen olan babasıyla benim ailem yakın görüşürlerdi.

Onunla konuşup sanatını sana öğretmesini rica edeceğim, ama bu, haftada iki defa olur sadece. Geri kalan zamanında gramer ve mantık dersleri almalısın. İnan bana, müzik istidadını geliştirmen için de yardım edeceğim sana.”

Oğlan sevinçten deliye döndü. “Bahsettiğiniz o üstadm adı Ebu Selim mi?”

İdrisi hayretle ağzını açtı. Oğlan kendisinin sandığından daha bilgiliydi. “Evet, aynı adamdan bahsediyoruz. Sen hiç onun ut çalışını dinledin mi ki?”

Oğlan başını öne sallayarak karşılık verdi. “Kayıkları bağladığımız yerin yakınındaki meyhanenin yanından geçerken, sanki cennetten geliyormuş intibai uyandıran müziğin sesini duyardım. Dışarıda yere oturur, iki saat boyunca onu dinlerdim. Önümden geçip gidenlerden birine bu müzisyenin kim olduğunu sormuştum. Adam başıma vurup, hayatta bu şekilde ut çalabilecek tek bir insan olduğunu, adının Ebu Selim olduğunu söyledi. Bu ismi aklıma kazı, dedi ayrıca, çünkü onu bir daha hiç duyamayabilirsin. Zaten bir daha da duymadım, ne zaman aynı yerden bir daha geçsem içeriden hep onun müziğinin nağmelerini duymayı bekledim, ama boşuna.”

Thawdor ve oğlu dışarı çıkarlarken, İdrisi oğlanın başını okşadı: “Gözüm uzaktan senin üzerinde olacak. İbn Fityan beni kaydettiğin ilerlemelerden haberdar edecek.”

Onlar çıktıktan sonra İdrisi, İbn Fityan’a oturmasını işaret etti.

“Cemaatte hiç kimse saraya Filip ya da sizin kadar yakın değil, üstad. Ama o soluk benizli keşiş, Canterbury’li Antonio, hakikaten Sultan’ın kulağı. Memleketi de burası olmadığından Sultan onun görüşlerinin tarafsızca olduğuna inanıyor. Üstelik ne arazi talebi var, ne de para. Sade bir hayat sürüyor. Sultan’a Emir Filip’in yakılması tavsiyesini veren olmuş, öyle diyorlar.”

İdrisi sarayın içinde Antonio'yu görmüş, ama yüz yüze hiç konuşmamıştı. Sultan da yanındayken bir defa olsun onun adını anmış değildi. Belli ki Sultan korku içindeydi. Gelişmelerin tek izahı bu olabilirdi.

İbn Fityan ihtiyatlı bir şekilde öksürdü. "Sarayda bilginiz olması gereken başka söylentiler de dolaşıyor, üstadım."

"Ne diyorsun sen, neler söyleniyor? Hadi, anlatsana?"

"Antonio'yu öldürme planından bahsediliyor."

"Bu aptalca fikir de hangi aklın eseri? Filip duyarsa çok öfkelenir. Ayrıca kendisine bir yardımı olmaz. Haremağası bu söylentinin farkında mı?"

"Farkında, ama diğerlerini inandıramadı. Onu bu gece ya da yarın öldürmeyi planlıyorlarmış..."

"Sonra?"

"Plan, Antonio cinayetini, ondan bizden bile çok tiksinen Yunan keşişlerin üstüne yıkmak. Hadımların yaydığı hikâyeye göre, Antonio genç bir keşişle nazik bir durumda basılmış. Asıl âşığı da bu durumu görünce ikisini birden öldürmeye ant içmiş."

"Bu hikâyede gerçek payı var mı?"

"Herhalde hiç yok, Emir el-Kitap."

"Öyleyse iki cinayet olacak."

"Allah izin verirse."

"Allah bunu Filip'in ölümünü istediğinden daha fazla istemez. Bunlar dünyadaki ve Palermo'daki insanların kararları. İkisi de yanlış."

"Artık çok geç, efendim. Yapabileceğimiz hiçbir şey yok. Eğer Sultan'ı şimdi uyaracak olursanız, benim güvenimi ve haremağasınınkini ele vermiş olursunuz. O zaman da hep birlikte ölürüz."

İdrisi bu açıklamanın arkasındaki mantığı çok iyi anlayabiliyordu. Hamama girip yıkanmayı, orada aday sarması ân meselesi olan bunalım üzerinde düşünmeyi uygun buldu.

Hamamda ter atarken, Filip'in öğleden sonra söylediklerinin ne kadar önemli olduğuna kanaat getirdi. Müminlerin Sicilya'daki varlığını sürdürmenin en iyi yolu, adayı savaşçılık hüneri ve talih karışımı bir hamleyle, ayrıca ebedi ve ezeli bir sorun olan Peygamber'e inananların kendi aralarındaki bölünmeleri sayesinde ele geçirmiş olan Hauteville ailesini desteklemektir. Palermo'daki ve Kudüs'teki bozgunların asıl sebebi de müminlerin bölünmüşlükleriydi zaten. Düşmanın eline geçme sırası hangi şehirdeydi? İşbilya mı, Gırnata mı? Belli ki güneş sönüp tükenene ve okyanuslar kaynayıp kuruyana kadar müminlerin din düşmanlarına karşı birleşmeleri mümkün olmayacaktı, o zaman da her şey için çok geç kalınmış olacaktı.

İbn Fityan hamam kısmının dış odasına girdiğinde uşaklar İdrisi'yi kurulamaya başlamışlardı. "Şimdi saraydan bir mesaj geldi, efendim."

"Sultan'dan mı?"

"Hayır. Genç prenses Elinore'dan. O gerçekten Sultan'ın gözdesi. Eğer Sultan, Bayan Mayya'yla evlenmiş olsaydı, bir Sultana olabilirdi. Allah'ın iradesi işte. Allah'ın işi. O ve anesi Sabbath'da akrabalarını ziyarete gideceklermiş ve sizin de onlara Siracusa'da katılmanızı arzu ediyorlarmış. Mesajı getiren kulağıma başka bir şey de fısıldadı, efendim."

İdrisi uşakları yanından uzaklaştırdı.

"Antonio bugün aniden çekip gitmiş. Marsilya'ya giden bir gemiye binmiş. Sebebini hiç kimse bilmiyormuş. Herhalde Şeytan uyardı onu."

"Ya da Tanrı. Bu haber içime su serpti. Yunan keşiş de öldürülmemiştir herhalde."

"Mutlaka, efendim. Katiller aptal değiller. Ağaç hâlâ di-riyken bir dalı kesip atmanın faydası ne?"

Haber ruh halini biraz düzeltmişti. İdrisi için için gülümsedi. Belki de Antonio'nun gidişiyle birlikte Filip hakkındaki karar da ertelenirdi. Sultan'a bu konuyu yeniden düşünmesini temenni eden bir mektup kaleme alacaktı. Yazılı bir kâğıt, yüz yüze görüşmekten daha etkili olabilirdi."

"Elbiselerimi bir bohça yap. Yarın erkenden Siracusa'ya gideceğim. Kendi işlerim için."

"Tekneyle mi, atla mı, arabayla mı gidersiniz?"

"Tekneyle. Ama sabah erkenden dalgayı da arkamıza alır çıkarsak, akşam gün batmadan oraya varmış oluruz. Ay neredeyse dolunay halinde. Güzel bir yolculuk olur."

"Benim de size eşlik etmemi ister misiniz?"

"Senin burada kalıp, saraydaki olayları takip etmene daha fazla ihtiyacım var. Filip'in yargılanma tarihi belli olursa bana hemen haber et. Bu yolculuğu tek bir uşakla tamamlayabilirim."

"Siracusa Emiri'ne bilgi vermemiz gerekiyor mu? Orada sarayda mı kalacaksınız?"

"Onunla kalmayı tercih etmem doğrusu. Ama ya ona haber vermezsek de o benim orada olduğumu öğrenirse?"

"Tahminim, öğrenir. Mizacını düşündüğümde, bunu düşmanca karşılayacağı da ortada. Sultan'ın sizi yeni bir Emir aramakla görevlendirdiğini bile aklına getirebilir. Ne kadar hassas bir dönemde olduğumuzu gözden kaçırmamalıyız."

İdrisi takdir eden gözlerle hizmetkârına baktı. İbn Fityan, Sultan'ın hediyesi olarak neredeyse yirmi yıldır hizmetindeydi. Yaşını tahmin etmek kolay olmasa da, herhalde ellili ve altmışlı yaşlar arasındaydı. Saçlarına daha yeni ak düşmeye başlarken, kopkoyu renkli teni saten gibi pürüzsüzdü. İlk başlarda İdrisi, İbn Fityan'ın evine, Sultan'ın gözde âliminin neler yaptığının saraya bildirilmesi amacıyla yerleştirildiği kanısındaydı. Fakat sonradan yanıldığını

anlayacaktı. Bu adam haremağasının haber ağının bir parçasıydı ve bu şebeke de Allah'a iman etmiş olanların bağılığıyla ayırt edilen bir gruptu.

* * *

Hazreti Muhammed, koşullar ne olursa olsun, kendisine inananların hadım edilmesini yasaklamıştı. Hadım edilmiş oğlanların katı olmayan kurallarla alınıp satılması, bu oğlanların çeşitli amaçlarla Papa'ya ve onun kilisesine sunulması, esas olarak da kilise korosunda yer almaları kararını veren Konstantinopol'deki Bizans sarayıydı. Bu ihtiyaçlar dışında kalan hadım oğlanlar, Bağdat ile Kurtuba'nın yanı sıra, Doğu ile Batı arasındaki en büyük ticaret merkezi sayılan Palermo'daki açık pazarda satılırlardı. Sultanlar ve emirler onlara özellikle ihtiyaç duyuyorlardı. Ne de olsa, haremın güvenilir bekçileriydiler ve bu sıfatla, hükümdarlara sınırsız yakınlıklarına bağılı olarak saraylarda kilit mevkilere gelebiliyorlardı. Genellikle de, yine kendileri gibi küçük yaşta satın alınmış olan, fakat kendilerinden farklı olarak tomurcukken budanmamış insanlarla birlikte hizmet görüyorlardı. Filip el-Mehdiye böyle insanlardan biriydi. Çok geçmeden de onun ile hadımlar arasında doğal bir yakınlık kurulmuştu –bu sayede her türlü bilgiye anında sahip olabiliyordu. Yalnızca Divan'a ulaşan bilgilere göre hareket etmek durumunda değildi, yani. Saray kölelerine bu kadar yakın olması, saraydaki düşmanlarının onun da bir hadım oğlanı olduğu söylentisini yaymalarını kolaylaştırmaktaydı.

Hayatlarına sarayda genç köle olarak başlamış diğer hizmetkârlardan ayrılan özelliğıyle İbn Fityan açık tenli değildi. İki yaşında Palermo'da satılmıştı; kökeninin nereye dayandığı kendisi için dahi sırdı. Hadım edilmemiş olmasına rağmen köleler onu aralarına kabul etmişlerdi. Sünnet edilip bir mü-

min olarak yetiştirilmişti. Karısından ya da çocuklarından asla bahsetmezdi. Bu konuda ondan bilgi koparmaya yönelik her türlü girişimi nazikçe ama kararlı bir edayla boşa çıkarırdı. Haremağasının boşboğazlığı olmasaydı, İbn Fityan'ın oğlunun Mehdiye'yi geri alma savaşında şehit düştüğünü İdrisi bile bilmiyor olurdu.

Hizmetkârının sergilediği sezgisel politik hünerler İdrisi'yi artık şaşırtmıyordu. Doğal zekâsı sınırsız görünmekteydi, Divan ve Saray bilgisi ile deneyimi onun diğer saray mensuplarının çoğundan bir adım önde gitmesini sağlamıştı. İdrisi ona sordu: "Söyle bana. Benim yola gittiğimi Emir'e nasıl bildireceksin? Onu şaşırtmayı kesinlikle aklıma getirmem. Zaten bu çok yanlış yorumlanabilir."

"Bu sorun olmaz, efendim. Bu gece Palermo'daki gözetleme kulesinin amirine, Siracusa'ya kıyıdan bir mesaj ulaştırması talimatını vereceğim. Elbette biliyorsunuz ki, gizli mesajlar için yalnızca en güvenilir adamlarımızın bildiği bir şifre kullanırız. Emir sizin oraya varışınızdan, yarın sabah kahvaltı saatinde haberdar olacak. Bu da ona sizi karşılamak için gerekli hazırlığı yapma zamanı tanıyacak."

"Senin o sarayda da bir dostun var mı?"

"Birden fazla."

"Benim bilmem gereken başka bir şey?"

İbn Fityan iç geçirdi. "Emir dındar ve samimi bir yöneticidir, ne ki şehirdeki birçok insan onu, iktidarını koruyabilmek amacıyla kendini Franklara satmış biri gözüyle değerlendirir. Kendisi de nasıl algılandığını bildiğinden, bu durum onu çok üzüyor ve bazen altüst ediyor."

"Bu durumda," diye mırıldandı İdrisi, "birçok ortak yönümüz var onunla".

"Ne demek efendim, mesele bu değil. Siz bir âlimsiniz, o ise bir idareci."

“Doğru, ama ikimiz de Rucari’nin hizmetindeyiz. O kılıcıyla, ben kalemimle.”

“Kendini bilen insanlar, sizin kalbinizin bizim yanımızda olduğunun çok iyi farkındalar. Zamanı gelince halkımızın çoğu da bunu öğrenecek. Ama Siracusa’daki Emir’den emin değiliz. Fazla konuşmayı tercih etmiyor. Sadece tek karısı var; hiç cariyesinin olmaması, gerçek düşüncelerini öğrenme imkânımızı çok kısıtlıyor. Sizin ziyaretiniz ilk gerçek fırsat olacak. Cevabını bilmeye ihtiyacımız olan soru şu: Rucari’nin ölümünden sonra Nasıralılara karşı bir savaş yürütmemiz gerekecekse, Siracusa Emiri bizimle birlikte mi dövüşecek, yoksa bize karşı mı?”

İdrisi endişesini bastırmak için bir kahkaha patlattı. “İyi de, bu konuda niçin güvenip bana açılırsın ki?”

“Bu sizin almanız gereken bir risk. Efendim Emir’in tek karısının Ece Mayya’nın kız kardeşi olduğundan haberdar değil miydi yoksa?”

İdrisi duyduğuna inanmaz bir yüz ifadesiyle yutkunurken, eğilip selam vererek odadan çıkan İbn Fityan’ın yüzüne belli belirsiz bir gülümseme yayıldığını zorlukla fark etti.

*Siracusa Emiri, isyanın açık açık konuşulduğu
bir ziyafet veriyor.*

Beklenmedik rüzgârın da faydasıyla gemi Siracusa koyuna yaklaşırken, dolunayın ışığı denizin üzerine bir altından çayır şeklinde vuruyordu. İdrisi bu manzarayı kaç değişik denizde kaç defa görmüş olursa olsun, nefesini tutarak seyretmekten kendini alamadı. Kendinden geçmiş bir edayla denize bakarken, balıkçıların mumla aydınlatılmış kayıklarının gece işi için denize açılışlarını da seyretti.

Çocukken şafak vakti uyanıp, evlerine en yakın balıkçı köyüne giden uşakların arasına karışmak hoşuna giderdi. At sırtında yola düzülmek uykunun üstündeki son kırıntıları da almaya yetiyordu; yollarına bir jaguarın çıkabileceğini düşündünce yarı heyecanlı, yarı korkmuş bir ruh haline kapılmıyor

değildi gerçi, fakat gerçekte hiç böyle bir şey olmamıştı. Asıl sevinci ise, balıkçıların kayıklarında yeni tutulmuş balıkları seyrederken tadardı. Sonra aşçı ona dönüp sorardı: “Bugün hangisinden alalım?” O da aşçıyı güldürerek, en büyüğünü işaret ederdi.

“Büyük balıkların kemikleri de büyük olur. Şu dördünü alsak...”

Palermo’dan yola çıktıklarından itibaren gemideki en önemli kişi ona yaltaklanmaya ve memnun etmeye yönelik tek bir girişimde dahi bulunmamıştı. Kendi uşağıysa efendisinin ihtiyaçlarını görüp, diğer yolcuları, esas olarak tüccarları ondan uzak tutmanın derdindeydi. Sultan’ın yakın çevresinden biri olarak tanınmanın dezavantajlarından birisiydi bu. İdrisi yolculuk boyunca, defalarca haritasına geçirdiği sahillere bakmaktan bu sefer özellikle kaçınmıştı. Onun yerine, doğrudan denize bakıyordu; Allah’a şükür ki, geçmiş ve gelecek üzerine düşünmeyi sürdürürken deniz sakinliğini koruyacaktı.

Atalarım, diye düşünüyordu, Arabistan’ın ıssız çöllerinde yıllarını geçirdikten sonra, şehir uygarlıklarında kendilerini karşılayan seyrine doyum olmaz manzaraları görünce hayretten küçük dillerini yutmuş olmalıydılar. Fakat onlar da bu güzelliklere salt seyirci kalmamışlar, yeni uygarlıkların kendilerine bahsettiği zevklerin tadını çıkarmasını iyi bilmişlerdi. Çölün karanlığını artık tahayyül dahi edemeseler bile, gerek ilimleri gerekse çarşıları ve saraylarının zenginliğiyle bütün dünyayı şaşırtmaktan geri kalmamışlardı. Yine de geçmişlerindeki durumları ile geldikleri konum arasındaki farklılık, bu yeni temeller üzerinde kalıcı bir yapı inşa edemedikleri anlamına gelmekteydi. Onun içindir ki, Mağrib’in dağları ve çöllerinde patlayan isyan dalgaları, saflığı ve dünya zevklerinden uzak durmayı vazeden mezheplere ait uzun sakallı asiler, kılıç çekip ‘Allahü ekber’ naraları atarak Müminlerin ilk dalgasının titizlikle kurdukları şehirleri yakıp

yerle bir eden atlılar, hep bu başarısızlığın neticesiydi. Pürîtenler ilim kitaplarını yakmışlar, felsefi dile kara çalmışlar, âlimlerle şairleri cezalandırmışlar, böylece düşmanın zayıflığımızın gözeneklerinden içeri sızıp her şeyi mahvetmelerine imkân tanıyan süreci başlatmışlardı. Üstelik bütün bunları asil güdülerle yaptıkları iddiasındaydılar. Allah'ın ve onun Peygamber'inin namına hareket ettiklerine gerçekten inanıyorlardı. Doğallıkla da akılalmaz bir şekilde yoldan çıktıklarının farkında değillerdi. Hatta bilakis kendileri, sapkınlara ve kendilerini savunan askerlerle birlikte boğazladıkları kuş beyinli sultanlara yoldan çıkmış gözüyle bakıyorlardı.

İdrisi'nin aklında, parçalara ayrılmış, sürekli işgal altında kalan ve tükenmenin eşiğine gelmiş Endülüs vardı elbette. Sicilya'nın durumu farklıydı. Sicilya'da henüz hikâye sona ermemişti ve dindaşlarının birçoğu gibi kendisi de Hautevil-le soyunun, kendilerini korumak amacıyla da olsa eski düzenin muhafaza edilmesine yardımcı olabileceğine inanıyordu. İşte bu yolda aklına ilk şüpheyi, Sultan'ın Filip'i feda etme kararı düşürecekti.

“Saygıdeğer efendim, Siracusa'ya geldik.”

Gemi komutanı İdrisi'ye, Emir'in onu kıyıya çıkarsın diye gönderdiği kayığa kadar eşlik etmeye hazırdı. İdrisi başını çevirince, kıyıda ellerinde yanık meşalelerle kendisini karşılamak üzere sıraya dizilenleri gördü. Gemiden bakıldığında tabut taşıyan bir cenaze sırası izlenimi uyandırıyorlardı, ancak İdrisi, bu kalabalığın, kendisini karşılamaya önemli birisinin gönderildiğine işaret olduğunun farkındaydı.

Karaya ayak basarken Emir'in kendisinin de bizzat gelmiş olduğunu görünce şaşkınlıktan ağzı bir karış açık kaldı. İki adam kucaklaştılar. Emir, altın tel işlemeli uzun bir sarı ipek elbise giyiyordu, yeni kesildiği belli olan saçları ve koyu kınayla boyanmış kısa sakalı, elbisesiyle kusursuz bir uyum içindeydi.

İlk bakıldığında aksi bir suratı vardı; gözleri simsiyahtı ve çukur çukur haliyle, yüz ifadesindeki cesedi andıran solgunluğu koyulaştırıyordu. Giysilerinin azameti pek kusursuz olmayan hatlarını gizlemekte yetersizdi; İdrisi'den birkaç yaş daha küçük olduğu halde kambur bir duruşu vardı ve hafif sekerek yürüyordu. Yine de Emir'in üstünde kutsal bir adamın ciddi ve ağır havasının gezdiğinden kimse şüphe edemezdi.

"Allah'a şükür ki seni buraya sağ salım getirdi, İbn Muhammed. Siracusa'ya hoş geldin. Sanırım burayı son ziyaretinde Noto'ya doğru gidiyordun ve o sırada ben de Palermo'daydım. Ailelerimiz birbirlerini iyi tanırlar. Seninle şahsen tanışmak benim açımdan bir onurdur."

İdrisi'nin geldiği haberi bütün şehre anında yayılmıştı. Atlarına binmiş iki adam dolambaçlı sokaklardan ana meydana giderlerken, onları seyretmek için yol kenarlarına kalabalık insanlar üşüşüyordu. Hatta bazıları peşlerinden hızlı adımlarla yürüyüp, "Vesela, İbn Muhammed el-İdrisi, Vesela Siracusa Emiri", "Allahü ekber" seslenişleriyle onlara saray kapısına kadar eşlik ettiler. Birkaç atılgan genç de, ihtiyarlar ağızlarını kapatıp onları hızla meydandan uzaklaştırmaya değin "Kâfirlere ölüm!" diye bağırıyorlardı.

İdrisi'nin şerefine, bütün yerel eşrafın da çağrıldığı mükemmel bir şölen hazırlanmıştı. Emir, yol yorgunluğunu üstünden atsın diye İdrisi'den hamamın önünde ayrıldı. İki saray azmanının yaptığı ferahlatıcı bir masajın ardından önce ılık, sonra soğuk suyla yıkanan İdrisi kendini dinç hissediyordu, fakat şahsına resmi bir ziyafet hazırlanmış olması da canını fena halde sıkıyordu. Aslında bir fırsattı bu. Şehri hiç bilmiyordu, ki İbn Fitnat'ın tembihini hatırladı. İnsanların neler söylediklerini dikkatle dinlemeliydi, böyle bir toplu yemekte konuşulacaklar çok önemli olabilirdi. Peki ama, Mayya ve Elinore ne zaman geleceklerdi? İlk buraya mı uğraya-

çaklardı, yoksa bir saatlik mesafede olup, yolu hayli zahmetli olan köylerine mi gideceklerdi? O sırada kapı vuruldu; konukların toplandığı avluya kadar kendisine eşlik etme talimatını almış bulunan saray görevlisi hazır bekliyordu.

Emir kaygılarından kurtulmuş gibiydi, hatta kamburu bile fark edilmiyordu. Gözleri çakmak çakmak, İdrisi'yi yemeğe gelenlerin hepsiyle tanıştırdı; özenle dikilmiş ağaçlar gibi tek bir sıra halinde elli kadar kişi duruyordu karşısında. Çoğu yılanmış meşeleri andırıyordu, ama sıranın sonuna doğru, şövalyelere benzeyen ve çekici görünüşleriyle yan yana duran, adeti bozup hararetli hararetli birbirlerine bir şeyler anlatan, İdrisi'nin yaklaştığını görünce de birden seslerini kesen iki genç adam dikkatini çekti. Gençlerin ikisi de sağ ellerini kalplerine götürdüler, hafifçe eğildiler ve sırayla kendilerini tanıttılar.

"Ebu Halid."

"Ebu Ali."

İdrisi afallamıştı. Onlar kendi damatlarıydı, herhalde Emir'in teveccühüyle bu yemeğe davet edilmişlerdi. Bir an durakladıktan sonra ikisini de içtenlikle kucaklayıp, kulaklarına fısıldadı: "Sizleri gördüğüme çok sevindim. Yarın kendi aramızda konuşuruz."

Davetliler topluca yerlerine otururlarken, İdrisi'nin dikkatini tuhaf bir ayrıntı çekti: Aralarında tek bir piskopos ya da keşiş yoktu. Masaya oturur oturmaz fark ettiği gibi, tek bir Nasıralı da yoktu. Oysa şimdiye kadar Kilise'den bir temsilcinin ya da bir keşişin bulunmadığı tek bir resmi yemekte dahi bulunmamıştı. Gerçi Emir mümin biriydi ve sarayında şapel yoktu, ancak bölgede piskopos veya baron kıtlığı da çekilmiyordu ya! İdrisi bu durumun bilinçli bir kararın sonucu olup olmadığını merak etti. Cevabın gelmesi gecikmedi:

Emir zorlukla duyulur bir sesle, "Meraklı bakışlarının sebebini anlıyorum, İbn Muhammed," diye girdi söze. "Bu sıra

dışı bir toplantı ve normal durumlarda saraya davet edilen çoğu kişiyi bu sefer çağırmadık. Düşündük ki senin varlığından istifade edip, Palermo'dan aldığımız haberlerden dolayı içimize doğan kötü önsezileri seçilmiş dostlarla kendi aramızda değerlendirip söyleşelim. Gördüğün manzaraya oldukça şaşırmuş görünüyorsun. Fakat seni temin ederim ki, bu, sarayda toplanan ilk mahfel. Hepimizi ilgilendiren meseleler söz konusu olduğu zaman, genellikle Cuma namazlarından sonra camide biraraya geliriz. Fakat senin de bildiğin üzere, konuklarımızdan bazıları yammızda olmak için hayli uzun mesafeler kat ettiler. Burada güvenilir dostlar arasındasın. Söylediğin tek bir kelime dahi bu salonun dışına çıkmaz."

İdrisi tuzağa düşmüş duygusuna kapıldı. Ağzından çıkan her kelimenin arunda bu bölgenin en ufak köylerine kadar yayılacağını ve sözleri Noto'ya ulaşınca kastettiği şeylerin akla bile gelmeyecek derecede çarpıtılacağını adı gibi bilmekteydi. O yüzden, bir kelime etmeden önce kırk defa düşünmeliydi.

"Dostlarım, bana duyduğunuz güvenden ve varlığınıza bana bahsettiğiniz onurdan ziyadesiyle etkilendiğimi itiraf edeyim. Ancak size şimdi söyleyeceğim şeyler, pek çok vesileyle Sultan'ın kendisine de arz ettiğim şeylerden farklı olmayacak. Cevapları biliyor olmam koşuluyla sorularınızı da karşılıksız bırakmayacağımı ayrıca bilmenizi isterim. Herhalde Filip'le ilgili haberler kulağınıza gelmiştir."

Hepsi üzgün ifadelerle başlarını salladılar. İdrisi, Palermo'da Ayn el-Şifa Camii'nin loş odasında Filip'le girdiği tartışmayı tabii hiç anmadı ve elinden geldiğince başka isimleri işin içine sokmadan düşüncelerini bildirdi. Filip'in Sultan'a her daim gösterdiği sadakatten, idari hünerlerinden, adadaki adaletsizlikleri önleyip azaltmak için nasıl azami çabayı harcadığından bahsetti. Bu çabalarında her defasında başarıya ulaşamamış olsa dahi, baronlar ve diğer

arazi hırsızları onu düşman bellemişler, İki Krallık'ta zafere ulaşma davalarının önünde mutlaka kaldırılması gereken bir engel saymaya başlamışlardı.

Davetliler İdrisi'yi sessizlik içinde dinlediler.

İlk soruyu Emir yöneltti: "Onu yargılayacaklar, suçlu bulacaklar ve yakacaklar. Peki, biz bu durumu kılımızı kıpırdatmaktan aciz bir halde seyredip, kendisini kurtarmak için tek bir hamle dahi yapmayacak mıyız?"

İdrisi cevap verdi: "Filip'in isteği bu yönde. Başka bir şekilde davranırsak bunun bir kışkırtma sayılmasından ve adanın her tarafının kan gölüne çevrilmesinden korkuyor. Özellikle Siracusa ve Noto gibi bizim hâlâ güçlü olduğumuz yerlerin."

Ondan sonra sözü Ebu Halid aldı: "Saygıdeğer Ebu Velid, topraklarımızın bir parçasının kilisenin ya da baronlarının eline geçmediği tek bir günümüz dahi olmuyor. Sizin güçlü olduğumuzu söylediğiniz bu şehirde bile, halkımız çoktan köle derecesine indirildi. Bizi topraklarında onlar adına çalışmaya, Sultan'ın ordularında kendi çıkarları uğruna ölüp öldürmeye zorluyorlar. Ayrıca bize zerrece güvenleri yok. Bu yüzden de bizi ezsinler diye Kuzey'den Barbarları getiriyorlar. Lombardlar dedikleri bu insanlar boyunlarının etrafına tahta haçlar dolayıp duruyorlar, ama beyinleri teneke gibi bomboş. Bizden olan kimi ellerine geçirirlerse tarifsiz işkencelere tabi tutuyorlar, bağırsaklarını deştikten sonra güneşin altında yavaş yavaş ölmeye terk ediyorlar. Bütün bunların sebebi, bizi göz koydukları topraklarımızdan söküp atmak. Eğer daha fazla gecikirsek, onlara karşı koyacak tek bir kişi kalmayacak bizim safımızda. Daha ne kadar bekleyebiliriz ki? Ya savaşmalı, ya da henüz sağken buralardan çekip gitmeliyiz. Belki de İbn Hamdis yetmiş beş yıl önce bu şehirden ayrılıp, Mayorka Emiri'ne sığındığı zaman en doğru seçimi yapmıştı."

İdrisi, damadının ateşli konuşmasından etkilendiyse de, Filip'in kendisini zamanlamanın çok önemli olduğu konusunda ikna etmesini unutmamıştı. Daha önceleri sırf Emir'ler düşmanın karşısına dikilirken yanlış zaman seçtiler diye kaç muharebe kaybedilmişti? Bu görüşlerini usulca bir ses tonuyla, tane tane anlatırken, halkına reva görülen zalimliklerin çok iyi farkında olduğunu özellikle vurgulamaktan geri kalmayacaktı.

"Bazen düşmanı alt etmenin, onlardan geride olduğumuz silah kuvvetiyle değil, son beş yüzü aşkın süredir biriktirdiğimiz bilgimiz sayesinde mümkün olduğunu asla aklınızdan çıkarmayın. Bu yüzden Siracusa Emiri hâlâ benim dostumdur ve Sultan benimle hâlâ Arapça konuşur. Şu anda bizim kuvvetimiz burada: Franklar bu adayı başka bir şekilde idare edemezler. Önümüzde duranı kendi elimizle kenara itmemeliyiz. Sen İbn Hamdis'den bahsettin, Ebu Halid, ama o başkalarına iyi örnek olmadı. Siracusa şairi hiçbir zaman başka bir yerde mutlu olamadı. Sicilya onu besleyip büyüten anasıydı, oysa Mayorka, göğüsleri süt vermeyen bir teyzeden farksız kaldı. Gittiği her yerde Sicilya'yı yazıp durdu. Şunu unuttunuz mu? *'Burası Allah'ın ülkesi/Terk ederseniz onun çayırlarını/Berhava olur yeryüzündeki özlemlerinizi.'* Aynı şiirin sonraki dizelerinde de şunları yazdı: *'Zincirleyin kendinizi sevgili yurdunuza/Verin son nefesinizi kendi meskeninizde/Aklınız zehri dışarı atmaya çalışırken/İzin vermeyin sürgün düşüncesinin zihninizi doldurmasına.'* Hayır, o iyi bir örnek değildir. İbn Hamdis başka bir yerde asla mutluluğu tadamadı."

Né var ki Halid'in babasının kolayca teslim olmaya niyeti yoktu.

"Saygıdeğer efendim, ya Abd el-Halim'in sözlerine nasıl karşılık verirsiniz: *'Sevdim ben Sicilya'yı/İlkgençliğimde gördü sonsuz saadet ülkesi gibi gözüme/Ama fırsat kalmadan olgunlaşmama/Döndü alevler içindeki bir kına ağacına bu ülke.'*"

İdrisi gülümsedi. “İyi duygulardan her zaman iyi şiir çıkmaz, evlat. Senin şairinle hemfikirim, ama bunun çözüm olmadığını da tekrarlayayım.”

Bu küçük topluluk içinde daha sonra söz alanlar da İdrisi’nin görüşlerini farklı kelimelerle tekrarladılar. Neticede hiçbir karar alınmadı ve geri dönülmez tek laf edilmedi. Eğer bir Nasıralı da yemekte bulunmuş olsaydı, birçok vesileyle daha önce sarf edilenlerin dışında ihbar edecek tek bir farklı söz bulamazdı. Yine de bütün bu suskunluğun altında, hemen silahlı bir direniş başlatmak isteyenler ile Palermo’lu haritacı gibi, Rucari hâlâ hayattayken hiçbir girişimde bulunulmamasını savunanlar arasında kıyasıya bir çekişme hüküm sürüyordu. Nihayet Emir ayağa kalktı ve konuklarına veda ederek yemeğin sona ermiş olduğunu belirtti.

İdrisi iki genç damadını kucaklayıp, onları ertesi sabah birlikte kahvaltı etmeye çağırdı. Damatları ona oğullarını da yanlarında getirdiklerini söyleyince, İdrisi bu habere müthiş sevindi. “Yarın çocukları da getirin. Oğullarınız eski bir deyişin canlı kanıtları: Onlar, daha güçlü olanların, Allah’ın inayeti sayesinde, temas halinde kalmaları gereken daha zayıflarla birleşmesinin meyveleri.” Damatlarının beklenmedik bu söz karşısında kopardıkları kahkahalar İdrisi’yi pek memnun etti. O an kahkaha üzerine; kahkahanın gündelik hayatta oynadığı rol üzerine; bir maske olarak, bir ricat olarak, bir kaçış olarak kahkaha üzerine; Sultan’ı, Emir’i, baronu, Kadı efendiyi veya babayı/büyükbabayı/büyükamcayı memnun etmek amacıyla atılan hafif kahkaha üzerine; bir düşmanı yere sermek için koparılan uğursuz bir kahkaha üzerine kapsamlı bir risale kaleme almayı düşündü.

Özellikle de kadınların kahkahası, kendi kalın örtüleri altında o kadar çok şeyi gizliyordu ki. Yabancıların ya da aile dışından yaşlı erkeklerin o örtünün altına bakmaları söz ko-

nusu dahi olamazdı. Kadınlar bir elleriyle ağızlarını kapatarak da gülümseyebiliyor, ama gülmekten kasten imtina ediyorlardı. İdrisi kendi çocukluğunu hatırladı. Ailesindeki kadınlar durmadan birbirlerine en müstehcen şakalarla takılırlar, fakat babaları veya amcaları yanlarına geldiğinde ansızın ağızlarına sıkı bir mühür vururlardı.

İdrisi yatmaya hazırlanırken, kendisi yirmi iki yaşına girdiği, onun ise on altı yaşında olduğu ve gizlice flört ettikleri zamanlarda Mayya'nın en rahat haliyle güldüğünde nasıl kendisine ait olduğunu düşündü. Zaten ne o zaman ne de daha sonra, hiçbir zaman kendisiyle teklifli bir mesafede kalmamıştı. Peki ama, kahkaha niçin bu kadar belirleyiciydi? Şüphesiz harem kadınları her türlü geleneği boşveriyorlar, sık sık güldüremedikleri hadımları cezalandırıyorlar ve her şeyin safiyetini korumasında ısrar ediyorlardı. Yine de kendi durumları özeldi. İdrisi, kahkahaya getirilen kısıtlamanın özellikle şehirlerde gözlenen bir durum mu olduğunu, yoksa aynı kuralların köylerde de geçerli olup olmadığını öğrenmeye kararlıydı. Geçmiş dönemlerin şairleri, eski aşiretlerin çöllerde kurdukları kamplarda kadınların içlerinden geldiği gibi gülüp kahkaha attıklarını, şarkı söylediklerini, kavga ettiklerini, zina işlediklerini ve tıpkı erkekler gibi alışverişlere girdiklerini gizlemeye gerek görmezlerdi.

Şehirlerin fethedilmesi bütün bu tabloyu değiştirmişti. Her şey artık titizlikle denetleniyordu. Kahkaha da buna dahil miydi? Muhtemelen. Kadınları kontrol altında tutma arzusu, açıkça onların gülüp kahkaha atmalarını da denetlemek anlamına geliyordu. Üstelik bu sadece kadınlara getirilen bir kısıtlama değildi. Köleler, muhafızlar, köylüler, askerler –bu kesimlerin hiçbirisi efendilerinin önünde açık açık gülemezlerdi. Kahkaha ayrıca eşitliğin ve mahremiyetin bir göstergesiydi. Yalnızca eşitler birlikte kahkaha atabilirlerdi.

Yine de içsesi ona, çölde ya da Sicilya'nun dağlık köylerinde durumun hâlâ farklı olduğunu söyledi. Eğer yeterince vakti olsaydı, kıyıları incelediği gibi adanın iç kesimlerini de yerinde görüp incelemeyi çok isterdi. Üstelik bitkilerden, ağaçlardan, kaya oluşumlarının yapılarından, hatta evet, haritalardan bıkip usanmıştı da. Halkıyla artık başka şeylerden konuşmak istiyordu. Frankların adayı istila etmesinden bu yana hayatlarının nasıl değiştiğini kendi ağızlarından duymak istiyordu. İbn Hamdis, kendilerini yöneten Hauteville soyuna karşı aşırı sertti. Eğer onların yerini alsalardı durumları çok, çok daha kötü olabilirdi ve muhtemelen şimdikinden daha aleyhte olurdu. Bundan kesinlikle emindi. Filip bu durumun herkesten daha fazla farkındaydı. Yatağında uzanmış, uyumaya gayret ederken zihnini kurcalayan mesele, Kutsal Roma İmparatorluğu'nun imparatorları ve papalarının bu tuhaf ve karışık durumun sürmesine daha ne kadar izin verecekleriydi. Peygamber'in ordularının ilerlemesi, Kilise'nin karşı konmaz genişlemesini sona erdirmemekle birlikte geciktirmiş durumdaydı.

Şafak vakti müezzinin sesine uyandı; ondan sonra ne kadar çabalasa da bir daha uykuya dalamadı. Bunun üzerine kalkıp yıkandı, giyindi ve sarayın sınırları içinde kalan bahçede gezindi. O da kalkıp sabah duasını etmiş olan Emir, İdrisi'yi yatak odasının balkonundan gördü ve hemen bahçeye inip yanına gitti. İdrisi'nin içgüdüleri bu adamdan hoşlandığını söylüyordu; İbn Fityan ona karşı niçin kuşku doluydu acaba? Gerçi, onun yönetimini saygıyla kabullenmiş müminler bir seçim yapma noktasına gelmemiş değillerdi. Frankların zaferi onların dengesini altüst etmişti, yine de Salerno'ya dayatılanlar kadar elverişsiz olmayan koşuluyla, şehri Ruçari'nin babasına teslim etme kararını Palermo kadısı vermişti. Eğer müminler teslim olmama yolunu seçselerdi, Franklar

şehri baştan aşağı yakarlar ve istisnasız herkesi kılıçtan geçirirlerdi. Bu daha iyi mi olurdu?

“Biz Sicilya’yı niçin kaybettik dersin?”

Emir onun düşüncelerini didiklemek yerine, doğrudan konuya girmeyi tercih etmişti. İdrisi başını kaldırıp ona baktı ve gülümsedi. “Çünkü Roma’yı alamadık. Gemilerimiz Tiber nehrinin kıyısına demir atmayı başarmış olsa da, moral üstünlüğü ele geçiremeyecek kadar zayıftık. Onlar da bizi altın keseleriyle satın almakta zorlanmadılar. Eğer Roma’yı fetih etmiş olsaydık, ordularımız Güney’e doğru yürüyüşe geçebilir ve Frankların araya girmesini engelleyebilirdi.”

“Ya Papa?”

“O da daha kudretli bir güç ortaya çıkana değin bizimle birlikte hareket etmek zorunda kalırdı.”

Bu düşüncüyü iki adam da gülererek karşıladılar.

“Bizim inancımız,” dedi İdrisi, “sadakat getiriyor ve fetih aşkını besliyor, ancak bir kasırga gibi. Geldiği hızla geri gidiyor.”

“Sana bir şey sormak isterim, İbn Muhammed. Dün geceki ihtiyatlı tavrını takdirle takip ettim. Evet, huzura gelmiş olan insanların hepsi bize sadık insanlar, ama gene de tedbiri elden bırakmamakta fayda var. Eğer Filip’i yakarlarsa halkımızın öfkesini kontrol altında tutmak hayli güç olacak.”

“Ama onu neden yaksınlar ki? Onların gözünde Filip de Sultan’ın kendisi kadar Nasıra’lı. Niçin birbirlerini öldürmekten medet umsunlar?”

“Sen halkımızın zekâsını küçümsüyorsun. Filip’in din değiştirdiğine, bir Hristiyan olduğuna inananların sayısı bir avucu geçmez. Ayrıca, asıl yaygara koparanların kendilerinin bizim dinimizden ayrılanlar olduklarının farkındayım ben. Önemli olan, onların evlerinde ya da çarşıdayken birbirlerine neler anlattıkları. Palermo’da ve diğer küçük şehirlerde oldu-

ğu gibi burada da insanlar birbirlerine Filip'in bir mümin olarak kalmayı tercih ettiğini fısıldıyorlar. Onun cezalandırılması da bu kanıyı doğrulamaktan başka sonuç vermez."

"Haklısın, dostum. Zaten onların niyeti de Filip'i bununla suçlamak."

"Mutlaka bir tepki olacak."

"Siracusa'da mı?"

"Burada meydana gelecek en ufak bir olay dahi son derece ciddi sonuçlar doğuracağından, ben şehri çok sıkı denetim altında tutuyorum. Öte yandan, iki damadın sana çok daha etraflı bilgiler verebilirler. Hem bugün baldızım, kızı Elinore'la birlikte buraya geliyor. Bu geceki yemeğe sen de katılırsan ailemizi şereflendirmiş olursun."

"Bundan büyük mutluluk duyarım."

Emir ağır adımlarla yanından uzaklaşırken, İdrisi onun neyi ne kadar bildiğinin merakı içindeydi. Karısı ona pekâlâ Mayya'dan bahsetmiş olabilirdi, tamam da, o veya karısı, içlerinde Elinore'un Sultan'ın kızı olmadığı şüphesini taşıyorlar mıydı acaba? Bu soruyu aklında daha fazla tartmaya fırsat bulamadan, yanına verilen hizmetkârı İdrisi'ye torunlarıyla babalarının onu kahvaltıya bekledikleri haberini ulaştırdı.

Oğlanlar koşarak üstüne atılırlarken, İdrisi onları şefkatle kucaklayıp sırayla öptü. "Sizi küçük şeytanlar, niçin Palermo'dan benden habersizce kaçtınız bakayım? Ben size daha şehirde birçok şey gösterip hediyeler alacaktım, ama siz..."

"Biz kaçmadık, dede," diye onun sözünü kesti Halid.

"Annelerimiz senin kendilerine kızdığını söyleyip, şayet hemen eve dönmezsek onları hapse atıracığından korktular," diye kuzeninin sözünü tamamladı Ali.

İdrisi bunu duyunca başını arkaya atıp kahkahalarla güldü. "Siz de onlara inandınız, öyle mi?"

Oğlanlar başlarını salladılar.

“Pekâlâ. Şimdi Emir’in sizin için hazırlamış olduğu şu kahvaltıyı bitirin bakalım. Dilediğiniz her şeyi yiyebilirsiniz, ama meyvelerden başlamanızı tavsiye ederim. Bakın, burada nefis incirler ve hurmalar var. Ondan sonra istediğinizi yiyin. Benim şimdi babalarınızla acil bir meseleyi tartışmam gerekiyor. Siz de kahvaltınızı bitirince dışarı çıkıp bize katılın. Orada güzel bir pınar var; hava daha ısınırsa lastiklerinizi çıkarıp ayaklarınızı suya sokabilirsiniz.”

İdrisi onları odadan çıkarırken, kollarıyla torunlarını sardı. Oğlanların, kendisinin babalarını takdir ettiğini görmelerini istiyordu.

“Kızlarınızın Palermo’ya niçin gittiklerini biliyoruz; bize desteğiniz için minnettarız,” dedi Ebu Halid. İkisinden daha açık konuşmaya eğilimli olan oydu. “Yalnız bu durumun hakkından nasıl geleceğimizi bilmiyoruz. Eğer bunları bir düşmana söyleyecek olsalardı, kim bilir başımıza nasıl büyük belalar gelirdi.”

İdrisi’nin yüzü taş gibiydi; konuşurken de katı bir sesle söze girdi: “Hiç tereddüt etmeden eşlerinizin ikisini de uyarın. Onlara bizim kendi aramızda konuştuğumuzu söyleyin. Bir daha bu şekilde davranırlarsa onları hemen boşayıp annelerine geri gönderin. Buna mecbur kalırsanız bilin ki ben sizin arkanızdayım. Buradayken de onları görmeyeceğim, daha önce de annelerine bu durumun bir daha tekrar etmesini tembihlediğim bir mesaj gönderdim.”

“Allah size uzun ömürler versin,” dedi Ebu Ali. “İnanın ki sırtımızdan çok ağır bir yükü kaldırdın. Kendi payıma ben Ali’nin annesini boşamam, ama bir karı daha alırım. İsterim ki Ali’nin başka kardeşleri olsun ve tek annesine muhtaç kalmasın.”

Başını çaresizce sağa sola sallayan İdrisi onunla aynı fikirde olduğunu belli etti ve bakışlarını doğrudan Halid’in baba-

sının gözlerine çevirdi. O, bir tiki dahi oynamadan, dimdik bakıyordu.

“Size karşı rol kesecek değilim, Ebu Velid. Ben artık Sakine’yle yaşayamam. Bizim evliliğimiz ikimize de saadet getirmedi, bizi buna büyüklerimiz zorlamıştı. Alelacele yapıp Halid’i doğuran o birleşme de bir daha yaşanmadı. Gerçi evliliğin kurallarına riayet edeceğim. Ben hayattayken Sakine’nin asla bir başkasına muhtaç olması gerekmeyecek. Ama onunla birlikte yaşayamayacağımı da açık açık söylemiş olayım.”

“Seni çok iyi anlıyorum, Ebu Halid. Aklına nasıl koyduysan öyle davran. Eminim Sakine’nin annesi de bu durumu anlayışla karşılayacaktır. Kimsenin fesatlığa sapması gerekmiyor. Ya Halid’in durumu nasıl? O annesine yakın mı?”

Kısa bir sessizlik oldu. Sonra Ebu Halid cevap verdi:

“Nezaketini korusan da bize karşı soğuk davranacağınızı sanmıştım ben. Oysa sizin sıcaklığınız kalplerimizi ısıttı. Sizden bir şey saklamanın faydası var mı ki? Sorduğunuz soruya cevabım ‘hayır’dır. Halid, kendi annesinden çok benimkine yakın. Çocuklar kendilerine gerçekte kimin düşkün olduğunu anlama yeteneğine sahipler. Kimin rol yapıp şahte davranışlara meylettiğini yetişkinlerden daha iyi kavrayabiliyorlar.”

İdrisi rahatlamıştı. Eğer kendisi, onların babaları olarak, kızlarına karşı çok az sevgi besliyor ya da hiç beslemiyorsa, kendi çocukları niçin daha farklı duygular içinde olsunlardı ki? Samir ve Sakine küçükken onların ne kadar kafa-sız olduklarını kendisi de fark etmişti, sadece zamanla gelişimlerini tamamlayacaklarını zannediyordu. Allah tersini istemişti.

“Söylediklerinize şaşırmadım; o yüzden sizinle açık açık konuşmaktan memnunum. Allah size doğru yolu göstere sin ve çocuklarınızı esirgesin. Yine de şimdi bizim bundan daha önemli bir konuyu konuşmamız gerekiyor.”

İki genç adam birbirlerine baktılar: Kayınbabaları olup bitenlerin ne kadarını biliyordu acaba?

“Bizim inancımız,” diye sözlerini sakın bir ses tonuyla sürdürdü İdrisi, “cesur savaşçılar ve parlak zekâlar çıkarmıştır, ama anında parlayıp sonraki adımda kontrolü kaybetmemize sebep olan huzursuz, sabırsız ve istikrarsız bir mizaçla da donatmış halde bizi. Bu da hepimiz için gerekli olan disiplini yok ediyor. Benim sizin planlarınızı bütün ayrıntılarıyla öğrenmek gibi bir derdim yok. Hatta ne kadar az şey bilirsem kendi payıma o kadar hayırlı olur, ancak zamanlama konusunda sizi ciddi ciddi uyarmak isterim. Rucari sağken hiçbir adım – tekrar ediyorum, en ufak bir adım – atılmamalı.”

“Hiçbir adım mı?” diye vurgulayarak sordu Ebu Ali.

Bunun üzerine kayınbabaları, gözlerini açıp, “Sizin aklınızda ne var?” diye meraklı bir soruyla karşılık verdi.

“Biz şu anda topyekûn bir isyana hazırlanıyor değiliz, ama bütün bölgemizdeki insanlarla yakın temas halindeyiz. Her şehrin her mahallesinde, hatta en küçük bucaklarda bile, her Cuma günü adadaki durumu görüşmek üzere toplanan mahfeller var. Filip’in şahadetinin ardından kalabalığın öfkesini dizginlemeye çalışınız, ama bir yanlışın içinde de olmayız. Vakti geldiğinde Noto, Siracusa ve bu bölgedeki bütün köyler dinimizin sancağını yükseğe kaldırarak ve piskoposlara meydan okumakta geri durmayacaklardır.

“Bu arada halkımızın nabzını elimizde tutmak ve onları kendilerine eziyeti reva görenlere karşı savunmak mecburiyetindeyiz. Dolayısıyla, Noto yakınındaki bir köyde bulunan keşişlere ve onları kollayan Lombard'lara ağır bir ceza kesmeyi kararlaştırdık. Onların işledikleri vahşetler her tarafa korku saldı. Bu insanlara bir ders vermemiz gerekiyor. Geride başkalarına haber salacak tek bir Lombard dahi sağ kalmayacak.”

İdrisi hemen cevap vermedi; gözleri onlarla iftihar ettiğini ortaya koyuyordu. Bu bakış damatlarının güvenini pekiştirdi. "Sizin köyünüzün vaizi kim, Ebu Ali? Değişik ortamlarda ondan bahsedildiğini işittim. Onun ordularımızın gökyüzündeki kâfirlere karşı dövüştüklerini gördüğünü ve kendi eseri olan şiirler okuduğunu anlattılar bana."

"Onun adını işitmiş olman beni hakikaten hayretler içinde bıraktı, dede." İdrisi kulağını ona doğru yaklaştırırken, fısıltılı bir sesle bunları söyleyen Ebu Ali'ydi. "O, bizim aşçımızın oğlu; hayal görmeye daha çocukluğunda bile meyilliydi. Doğuştan görme sorunu olması da hayal gücünü epeyce genişletmiş olabilir. Henüz yirmi yaşında, ama civar köylerden insanlar akın akın onu görüp dinlemeye geliyorlar. Vaazları dini bir tutkunun ateşiyle sarılı; üstelik güzel bir sesle konuşuyor ne diyecekse. Vaktiniz varsa birkaç gün bizimle kalmanızı dilerim. Buna torunun Ali de sevinir, ayrıca aşçının oğlunu tanıma fırsatı bulursun. Tam anlatamadım muhtemelen, ama onda gerçekten kayda değer bir şey var. Tasavvur edebildiğiniz kadarıyla bize gelecek savaşımlardan bahsediyor, zaferlerimizi anlatıyor, saraylarını işgal edeceğimiz günü muştuluyor ve düşmanla işbirliği yapanların nasıl Allah'ın gazabına uğrayacağı konusunda uyarılarda bulunuyor."

Konuşmalarını çocukların attıkları kahkahalar böldü. Ali ve Halid, peşlerinde hizmetkârlar olduğu halde, hızla pınara doğru koşturmaktaydılar.

Üç adam başlarını yavaşça aynı tarafa çevirdiler.

"Köyünüzü görmek için vakit yaratmaya çalışacağım, Ebu Ali."

"Gerçi Abdu Halid'in konağını görmeniz daha önemli," diye karşılık verdi damadı. "Hem orada El-Emin'le tanışsınız."

İdrisi şaşakaldı: "Daha önce hiç ondan bahsedildiğini duymadım."

Siracusa'da aşk ve bir gizli evlilik. İbn Kuzman'ın şiirleri. Belkıs dinlerken, Elinore soru yağıdırıyor.

İdrisi daha birkaç gün önce görmüş olsa bile, Elinore'la annesini karşısında bulunca sevincini gizleyemedi. Onları, Emir'in tek karısı ve Mayya'nın küçük kız kardeşi olan, kendisinin en son üç yaşındayken gördüğü Belkıs'ın yanında görmek de apayrı bir zevkti. Belkıs'ın uzun kahverengi saçları vardı; teni o kadar açıktı ki, onun yanında Mayya bile esmer kalıyordu. Gözleriyle burnu, Agrigento'da görmüş olduğu bir Yunan tanrıçasının heykelini andırırmaktaydı. Yoksa o başka birinin heykeli miydi? Bu düşünce İdrisi'nin aklını karıştırdı. Belki de ailesinin damarlarında Yunan kanı dolaşıyordu. Bunu Mayya'ya sormayı unutmamalıydı.

Palermo'daki sarayda kendisi de Mayya da gergindiler. Buradaysa gevşemişlerdi ve hizmetlilerinin her tarafı gözlediklerini çok iyi bilen Emir, kesin emirler vererek onları akşam yemeğinin yeneceği salondan uzaklaştırmıştı. Nefis bir şölen hazırlanmıştı. Büyük testiler taze portakal suyu ve limonatayla doluyken, masalara mayalanmamış hurma şarabı dizilmişti. Sultan'ın ziyaretleri dışında Emir kendi sarayında alkol alınmasına izin vermiyordu.

Baş başa kaldıklarından emin olan Mayya, ihtiyatlı davranmayı bırakıp, kızına, "Elinore, baban hakkında ne düşünüyorsun?" diye sordu.

Annesini herkesten iyi tanıyan Elinore ilkin susmayı tercih edip, herhangi bir cevap vermeye kalkışmadı.

"Mayya, lütfen..." Belkis kız kardeşini engellemeye çalışırken, devlet işlerini bahane eden Emir yanlarından ayrıldı. Doğrusu, biraz korkmuştu. Ya bu haberler Sultan'ın kulağına giderse? Durumun bu noktaya gelmesinden kendisi sorumlu tutulmaz mıydı?

İdrisi bir kahkaha koyverdi. "Mayya," dedi, doğrudan gözlerinin içine bakarak, sonra da bakışlarını sevdiği kadının bütün vücudunda gezdirerek: "Sen hiç değişmeyeceksin, ben de seni sevmekten hiç vazgeçmeyeceğim".

Elinore, çukur gözlerinin siyah gözbebekleri hınzırca titrerken, araya girdi: "Biz çıkalım mı?"

"Hayır," diye ona cevap verdi annesi. "Ben geceyi nasıl babanla geçireceğim. O saate kadar bizimle kalabilirsiniz."

Fakat Belkis tedirgindi: "Mayya, burada hiçbir şey gizli kalmaz. Rucari seninle İbn Muhammed'in burada birlikte olduğunuzu öğrenirse..."

"Hiçbir şey yapamaz. Kadınları umursamaz o," diye kardeşinin sözünü kesti Mayya. "Biz onunla sadece çocuk yapıyoruz. Hepsi o kadar. Rucari'nin muhabbeti hep erkeklerle,

buna şu anda gecemizi varlığıyla şereflendiren büyük coğrafyacı dahil. Doğrusunu istersen, Rucari'nin büyük Üstad İdrisi'yle dostluğunu daha üst bir seviyeye çıkarmak istediğini, tinsel bir yakınlıktan bedensel birliğe atlamayı arzuladığını düşündüğüm zamanlar bile oluyor. Ne de olsa birlikte çok vakit geçiriyorlar, doğal bir durum, ama düşüncesi bile beni deli etmeye yetiyor. Geceyi birlikte geçirmelerinden nefrete kapılıyorum, oysa ben..."

İdrisi kontrolünü kaybetmemek için epey çaba harcıyor, ama kendisiyle Rucari'nin birbirlerinin âşıkları olduğunu ima edenlerin Mayya'yla sınırlı kalmadığını da biliyordu. Rucari'yle dostluğunun geliştiğı ilk yıllarda saraydaki düşmanları böylesi iftiraları yaymak için az çaba sarf etmemişlerdi. İlk başlarda öfkeden çıldıracak oluyordu bu tür söylen-tiler kulağına çalındığında, ama kendini tutmakta da hayranlık duyulası bir beceri sergiliyordu. O andaysa, oturduğu sandalyeden yarı ayağı fırlamış bir halde, içinde ne zamandır biriktirdiğı hıncın dışa çıkmasını engelleyemeyecekti:

"Böyle bir şey asla olmadı, Mayya. Bunu sen de çok iyi biliyorsun. Söz konusu olan senin zengin hayal gücünden başka ileri şey değil. Hepsi o."

Mayya, İdrisi'yi kışkırtabildiğı için sevinçliydi. "Senin kızışmış kığın benim zengin hayal gücüme kurban olsun."

Belkis kahkaha atmamak için eliyle ağzını kapatırken, İdrisi kıpkırmızı kesilmiş bir suratla masadan kalktı. "Mayya, bunu asla kabul edemem. Benim hoşgörümün de sınırı var."

"Benim babam sen olduğun için mutluyum," diyerek araya girdi Elinore ve ortalığı sakinleştirmek için hızlı hızlı konuşmaya başladı. "Sultan'ı sevmediğim için değil. Ama içimden bir ses hep, benim Sultan'ın kızı olmadığımı fısıldıyordu bana. Sultan da durmadan senden ve ikinizin birlikte üstüne düştüğünüz o kitaptan bahsediyordu..."

Annesi söze karışmadan kendini alamayacaktı: "Sultan bu durumu nasıl bilebilir ki, evladım? Senin ismini o koydu, vaftiz edilmende ısrar etti, eğitimine göz kulak oldu."

"Bazen Sultan'ın bana bakışından, benim kendi kızı olduğumdan bir türlü emin değilmiş hissine kapıldığını anlatabilirim size. Anne, sana bunun sözünü hiç etmemiş olsam bile, Sultan'ın, dostu, büyük âlim İbn Muhammed el-İdrisi'den bahsettiğinde kim bilir kaç defa sesinin bir tuhaf olduğuna da dikkat ettim. Öylesi anlarda bana hep sanki gerçek babamın kim olduğunu söylemeye çalışıyormuş gibi gelirdi. Senin gerçek babamın kim olduğunu bana söylediğin andan itibaren, Sultan'ın benimle yaptığı bazı konuşmalar geliyor gözümün önüne. O zaman bu hissimin ne kadar isabetli olduğunu kavırıyorum."

"Bu hiç tuhaf bir durum değil," diye cevap verdi ona annesi. "Sultan ile baban yıldızlara bakarak ve dünyanın acayip köşelerinden gelen denizcileri sorgulayarak birlikte o kadar çok vakit geçiriyorlar ki. Sultan bana da babandan çok bahsederdi. Senin hayal gücün fazla genişlemiş, yavrum. Ne yap et onu biraz dizginlemeye çalış."

"Sanırım Elinore haklı," dedi İdrisi. "Sultan da bana hep seni sorup duruyordu, Mayya. Bizim komşu köylerden olduğumuzu, ailelerimizin birbirlerini iyi tanıdığını biliyordu. Bazen onun bizi bildiğini düşünüyor, beni bağışlayabilmek için aramızdaki bağı bana itiraf ettirmek, hatta seni bana bir armağan olarak sunmak istediği hissine dahi kapılıyordum."

Bu sözleri duyan âşığı cevabı yapıştırdı: "O zaman niçin ağzını açmadın?"

İdrisi'nin cevap vermesine fırsat kalmadan kızları bir de fa daha araya girdi. "Sen gecenin geri kalan kısmını ona ayıracağına göre, anne, yanınızdan ayrılmadan babama üç şey sormak istiyorum."

"Sor," dedi babası.

"Benim senin çocuğun olduğunu ne zaman fark ettin?"

"Birkaç gün önce, Palermo'daki sarayda. Annen bana çok önce bahsetmişti, tam olarak sen doğduktan kısa bir süre sonra bunu söylemişti, ama ona inanayım mı inanmayayım mı, bir türlü bilemedim."

Mayya bir çığlık kopardı: "Muhammed. Seni hain. Bunu söylemeye nasıl cüret edersin?"

İdrisi, Mayya'nın öfkesini umursamadı.

"Halinden memnun musun, baba? Ben senin dört çocuğun daha olduğunu biliyorum."

"Tahmin edebileceğinden bile daha fazla, çocuğum. Diğer çocuklarımdan bana en yakın olanı da Velid'dir. Bu konuda başka söyleyeceğim yok."

Belkis usulca bir sesle mırıldandı: "Biz artık çıksak iyi olur."

"Bir soru daha sorayım, n'olur. Baba, sen Batlamyus'a karşı Strabon'u mu tercih ediyor musun?"

İdrisi'nin şaşkınlığı yüzünün aldığı şekilden belli oluyordu. "Onları sana kim anlattı?"

"Sultan. Bana kendisinin Batlamyus'u tercih ettiğini, ama senin modelini Strabon üzerine kurduğunu söyledi."

"Bu tam olarak doğru değil," diye karşılık verdi babası. "Strabon tamamen yerleşim birimlerinin nerelere kurulduğuna, halkların geleneklerine, yetiştirilen ürünlere, hayvanlara ve benzeri şeylere yoğunlaşmıştı. O, dünyanın bilindiği haliyle en doğru haritasını çıkarmak istiyordu. Batlamyus ise daha çok yıldızlara, gökyüzüne, yeryüzünün şekline, ayın hallerine ve bütün bu etkenlerin mevsimleri nasıl değiştirdiğine ilgi duyuyordu. İkisi de büyük ustaydılar ve ben ikisinden de çok şey öğrendim. Kalbim Batlamyus'un temel aldığı görüşleri benimseyip geliştirmekten yanaydı, ama bu yolun nasıl tehlikelerle

dolu olduğunun da farkındaydım. Zorlu bir yoldu, çok sıkıntı ekebilirdim. Başkalarının kafalarını kaldırıp yıldızların şiirinden bahsettikleri yerde, ben antik çağdaki insanların evrenin sırrını çözmeye ne kadar yaklaştıklarını bütün ayrıntılarıyla takip ediyordum. Çok yaklaşmışlardı, ama bir noktayı aşamıyorlardı. Her şeyin hareket halinde olduğunun, her gece ayrı hareketlerin tekrarlandığının, fakat aradan on iki ay geçene kadar hiçbir şeyin de aynı kalmadığının farkındaydım. Evet, ocuđum. Her řey hareket halindeydi. Eđer benim zihnimde yer eden dűřünce doğruysa, Kitap yanlıştı ve eđer Kitap yanlışsa, bu yanlış kim yapmıştı: Allah mı, onun Peygamber'i mi? Bu dűřüncelerin zihnimi kurcalayıp durmasına izin veremezdim. Oysa kafamın içinde, geleceği aydınlatan meşaleler gibi yanıp duran dűřünceler bunlardı. Bir gün, kendiminki dahil, bütün kâhinlerle peygamberlerin öğretilerine meydan okuyan keşifler yapılacağından emindim artık. Bu tür keşifleri kitap olarak basacak cesur bir adam da çıkacaktır mutlaka. Ama o cesur adamın böyle bir adım atması hayatına mal olabilir elbette."

"Bilgi arayışı her zaman böyle tehlikeli midir?"

"Belki, Elinore, son nefesimi vermeden önce bu konuya tekrar zaman ayırmak isterim aslında. Sen de yıldızlara ilgi duyuyor musun?"

"Evet, ama onların şiirlerine değil."

O esnada Belkis, "Yorulдум," deyip araya girdi ve huzursuzluğunu ablasına bakarak belli etti. "Belki de Mayya, hepimiz odalarımıza ekilmeliyiz. Hizmetkârlar gidince İbn Muhammed sana yıldızların hareketlerini ya da aydaki lekeleri dilediğince anlatır. Hatta onunla birlikte balkona çıkıp orada konuşmanızı tavsiye ederim. Gökyüzü o kadar berrak ki."

Ilık bir geceydi. Mayya geceliğini üstünden atıp balkona çıkan kapıları açmıştı. Birbirlerine bakmaya doyamazlarken dolunay bulutların arkasına saklandı. Bir süre sonra, anılarına

gömülmüş bir halde yatakta koyun koyuna uzanırlarken, yumuşak bir meltem çıkıp çıplak bedenlerini okşadı.

“Ayda niçin leke varmış?” diye merakla sordu Mayya.

“Hiç leke yok,” diye cevap verdi İdrisi; bu arada sevdiği kadının sırtını usulca okşuyor, ellerini onun yumuşak teninde, kalçalarında gezdiriyordu. “Bu iki yarım ay hep de-ğişmeden kalıyor. Tam olarak on yıl önceki gibiler. Onları eşek sütüyle yıkayıp ovuyor olmalısın.”

“Senin teninle yıkanınca daha yumuşak oluyorlar. Ama bir defa yetmez bana. Senin genç horoz yeniden ötüp kafasını yuvama sokmayacak mı?”

“Gerçi eskisi kadar genç değil, ama neden ona kendin sormuyorsun?”

Mayya, İdrisi’nin dediğine uydu ve aldığı cevap ikisini de memnun etti.

Gece boyunca geçmişten o güne kadar başlarına gelen her şeyden konuştular. Mayya saraydan ayrılmayı kabul etmediğinde defalarca tartıştıkları günleri hatırlamışlardı öncelikle. İdrisi bunun sebebini çok iyi biliyordu, zaten birkaç yıl sonra Mayya’yı göremez olmuştu. Sadece bazı zamanlar birbirlerine haber gönderebiliyorlardı. Çıktığı yolculuklar İdrisi’yi oyalasa bile, gene de bir şey vardı işte: Harem kadınlarından biri olduğu sürece içinden bir türlü Mayya’yı görmek gelmiyordu.

Mayya da sevdiği adamın hayatını en mahrem ayrıntılarına kadar biliyordu; karısıyla o dört çocuğu nasıl yapabildiği konusunda onu inceden inceye sorguladı. Söz bu konudan açılınca hiddetlenmekten kendini alamıyordu: “Seninle bir merkep arasında en ufak bir fark yok. Üstüne çıkıyor, içine fışkırıyor ve tohumunu bırakıyorsun. Gerisi umurunda değil.” İdrisi sesini çıkarmayacaktı, ama Mayya, kendisinin onun onayıyla bir karı daha almasını mı tercih ederdi yoksa? Lafın bu noktaya gelmesi konuşmaktan vazgeçmelerini sağladı.

İdrisi, Rucari'nin Mayya'nın haremdeki odasını ziyaret ettiği tarihleri bir tarafa kaydetmişti. Bu ziyaretlerin sayısı fazla değildi, ama kendi payına tahammül edilmesi kolay olmayan bir eziyetten farksızdı ve böyle her geçeden sonra Mayya'dan en az birkaç ay uzak durmaya çalışıyordu. Mayya bunu öğrenince afalladı. Haberlerin saraydan bu kadar kolay çıkabildiğini hiç anlamamıştı. İdrisi ona bu durumun kendisine büyük acılar verdiğini söylese de Mayya omuz silkip, bu konuyu daha fazla uzatmak istemediğini belli etti. Erkeğinin başka bir kadınla evlenmesi kendi hatası değildi. Hem bu izdivaca niçin karşı koymamıştı? İki soyun birleşmesi onların aşklarından daha mı önemliydi?

Tabii ki İdrisi'nin buna verecek bir cevabı olamazdı. Yaptığı izdivacın sebebi kendisinin korkaklığından ziyade, ölmekte olan babasının dileğini yerine getirmek istemesiydi, yine de çok acı çekmiş, fazlasıyla kahrolmuştu. Bu ceza ona yetmez miydi?

Anıların artık canlarını acıtmaması ne tuhaftı. On yıllık ayrılık ikisi için de yeterli bir eziyet olmuştu ve ikisi de ıstıraba daha fazla katlanmak istemiyordu. Artık hiçbir şey yaralayamazdı kalplerini. Merhemleri de Elinore'du. Vücut hatları İdrisi'yi fazla andırmayan, ama yüz ifadeleri ve el hareketleri babasınıninkilere inanılmaz benzeyen Elinore. O, ikisinin meyvesiydi. Keşke...

"Muhammed?"

"Evet."

"Aklıma geldi de, keşke bir çocuğumuz daha olsa, Elinore'a bir erkek kardeş..."

İdrisi aynı şeyi düşündüklerini anlayınca sıçrayarak doğrulup, yatağın içinde oturdu. "Ne kadar tuhaf. Benim aklımda da aynı şey vardı. Ben de Sultan'ın ölümünden sonra seni karım olarak yanıma alayım diye düşünüyordum. Ondan sonra birlikte yaşayabilir..."

Bu teklif Mayya'yı sinirlendirdi. "Sultan ölene kadar dünyaya durdu sanki. Halkımızın direniş i gibi nikâhımız da onun bu dünyadan çekip gitmesini bekleyecek. Filip'in tavsiyeleri arasında bu da var mıydı yoksa?"

İdrisi Mayya'yı kucaklayıp onu önce dudaklarından, sonra gözlerinden öptü. "Bana neden bu kadar kızdın?"

"Çünkü senin planlarından nefret ediyorum. Niçin ikimiz dilediğimiz gibi davranamıyoruz? Niçin her şeyi bir ölüme bağlayan gerekiyor?"

Mayya sakinleşmiş ve İdrisi'nin başını okşamaya başlamıştı: "İçten içe bana kızgın olduğunun, sadece öfkeni kontrol altında tutmaya çalıştığının farkındayım. Kendine yakın olan insanların başına bir zarar gelmesin diye kaygılanmanı da anlıyorum. Bütün bunları biliyorum, fakat kendi hayatım için birinin ölmesini beklemek de istemiyorum. Bizim aşkımız buna bağlı değil ki! Belki bu geceden dolayı da çocuğumuz olur. O zaman ne yapacaksın? Rucari bu sefer çocuğun kesinlikle kendisinden olmadığını bilecek. Bu düşünce seni ürkütmüyor mu?"

İdrisi başını kadınının kasıklarına gömüp mırıldandı:

*Bu nasıl bir misk? Neyin kokusu,
Kimler yaratılıyor bu büyüden...*

Bunun üzerine Mayya ona sımsıkı sarılıp, kulağına fısıldadı: "Kim yazdı bu zeceli? Biliyorum ki sen yazmadın. Rucari de yazmış olamaz. Öyleyse İbn Kuzman mı? Hadi, söyle bana."

"Bunlar onun dizeleri. Zavallı İbn Kuzman'ın. Onun Kurtuba'daki yeni Sultan'la başının dertte olduğunu duydum."

"Niçin buraya gelmesin? Rucari'den istesem mi?"

"Hayır, isteme. İbn Kuzman dilediği zaman yola çıkabilir. Endülüs'ün her şehri onun hayranlarıyla kaynıyor. Kur-

tuba'da başı dertteyse Gırnata'ya geçer. Dizeleri o şehirdeki Sultan'ı yaralarsa İşbilya'ya ya da el-Merriye'ye gider. Bir keresinde Balansiya'da altı ay kalmış. Onunla orada görüşmüştüm."

"Sen onu tanıyor musun?"

"Tanıştık."

"Niçin bunu bana vaktinde söylemedin?"

"İki yıllığına Palermo'dan ayrılmıştım. Döndüğümde seni görünce bütün dünyayı unuttum."

"İbn Kuzman senin için bir zecel mi nakletti?"

"Nakletmesine nakletti, ama o gün kafayı o kadar bulmuştu ki, söylediklerini bir kâğıda aktarıp aktarmadığından, hatta bir daha hatırına getirip getiremediğinden hiç emin olamadı."

Mayya elleriyle yüzünü kapattı. "Neler yazdığını hemen naklet bana. Şimdi."

İdrisi onun istediğini yaptı:

Bilirsin hayattaki bütün başarısızlıklarımı,

Ya nasıl dolacak ömrümün geri kalanı?

Sadece oğlancılığın ya da zinanın kıymetini bilenler arasında,

Eminim bundan, ikisine de bayılıyorum zira.

Mayya sevinç içinde ellerini çırpı. "Bunu benden yıllarca sakladın ha? Neden? Yoksa sen de kulamparaların refakatinden hoşlanıyor olabilir misin?.."

İdrisi eliyle Mayya'nın ağzını kapattı...

Mayya, tıpkı yıldızların sönmeye yüz tutması gibi uyuya kalmıştı. Gün ağarana değin onun uykulu halini hayranlıkla seyreden İdrisi, sonra kadınının üstünü bir çarşafla örttü, entaresini giydi ve sarayın gözlerden uzak tek yeri olan balkona çıktı. Düşünceli Belkis. Niçin bundan sonraki hayatları böyle geçmesindi? Müezzinin sesi her tarafı kaplamıştı. İdri-

si, Mayya'yı yatak odasında bırakıp aceleyle kendi odasına doğru seğırtti, ama koridorda hizmetkârının beklediğini görünce içinden bir küfür savurdu. Odasına süzülürcesine sessiz adımlarla girdi ve çok geçmeden, dışarıda bekleyen hizmetkârı içeri çağırarak için ellerini ıştırptı.

"Hamam hazır, efendim."

Birkaç saat sonra Elinore'dan, kendisini satranç oynamaya çağırarak bir haber geldi. İdrisi epeyidir bu tür oyunlara katılmıyordu, en son ne zaman satranç oynadığını dahi hatırlamıyordu. Gerçi babası ona sabırla öğretmişti satrancın kurallarını; yine de, becerikli bir oyuncu olabildiği halde, yarışma duygusu hiç hoşuna gitmemişti. Belki de on-on bir yaşlarındayken oyunda yenildiği zamanlar karşısına geçen akrabalarının attıkları kahkahalar bezdirmişti onu. Rucari hevesli bir oyuncu olsa da, İdrisi sarayda düzenlenen turnuvalara katılmaktan bilhassa geri durmuştu. Hizmetkârın arkasından Elinore'un onu beklediği kütüphaneye doğru yürürken, kızının Sultan'la da satranç oynayarak oynamadığını merak etmekteydi. Hem bu oyunu ona başka kim öğretmiş olabilirdi?

Elinore genç kız ihtiyatlılığını elden bırakarak, babasını sevinçle selamladı.

"Veselayın, Ebu."

"Veselayın, kızım."

"Anneme seninle yalnız başıma görüşmek istediğimi söyledim. Seni satranca çağırmam fikri ondan çıktı."

"O oynamasını da bilmez," diye cevap verdi İdrisi ve bu söze ikisi birden güldüler.

Elinore babasını soru yağmuruna tuttu. Sözünü bitirmek bilmiyor, babasının bir soruyu cevaplamasına imkân tanımadan bir başkasını yöneltiyordu. Anlaşılan bu, kızın kendini babasına dinletme ve nelerle meşgul olduğunu anlatma yo-

luydu. Ama sorularında hiçbir terslik görmemesi İdrisi'nin gururunu epeyce okşamıştı.

Kızının konuşma tarzı, bazı sözcükleri vurgularken bazılarını ağzında yutuşu, hep ardına dek açık tuttuğu gözleri, ellerini oynatışı ve arada saçlarını düzeltişi İdrisi'ye Mayya'yı hatırlatmaktaydı. Derken kızı birden sustu. "Pekâlâ, bu konuda sen ne düşünüyorsun? Beni dinlemiyor musun yoksa?"

"Bilakis, her söylediğine dikkatle kulak veriyorum. Cevaplamaya sorularının hangi kısmından başlayayım?"

"Hauteville ailesinden. Onlar Sultan'ın bize her yıl tekrarladığı kadar kahraman insanlar mıydı gerçekten?"

"Peki, önce şunu açıklığa kavuşturalım: Sultan'ın sana anlattığı hikâyeler yıllar içinde değişti mi? Sen büyüdükçe hikâyelerdeki kahramanlık dozunun arttığını gördün mü?"

"Hayır, hep aynıydı. Öyle ki on yaşına geldiğimde aynı hikâyeleri kendim ezberden nakledebilecek durumdaydım artık."

"Öyleyse anlattıkları da doğrudur muhtemelen. Barbarların buzullarını yelkenli gemileriyle terk edip, Frankların ellerinde ne varsa ateşe vermeye ve çalmaya gelenlerin hepsinin cesur insanlar olduklarına şüphe yoktu. Onlar hem savaşta ustaydılar, hem de vahşice göğüs göğüse çarpışmalarda. Nihayetinde Frankların kralı onlara topraklarından bir parça verdi ve birlikte barış içinde yaşayabileceklerini umut etti. Bir süre böyle gitti de, fakat bu insanların yerleştikleri alan genişleyip aileleri çoğaldıkça, ne soylarını besleyecek yiyecek onlara yetmeye başladı, ne de paylaştıkları toprak. Bunun üzerine tekrar yollara düşmeye koyuldular. Baronlarından biri, William, komşu adalardan birini fethetti. Allah yardımcıları olsun, Elinore, burası, güneşin kışın asla yüzünü göstermediği soğuk ve sefil bir adaydı. Soğuk ve karanlık, habire yağmur, arkası kesilmek

bilmeyen yağmurlar. Aylar aylar boyunca ne gökyüzünü görmek mümkündü, ne yıldızları.”

“Doğru mu anlattıkların?”

“Böyle bir yeri kafadan uydurabilir miyim sence?”

“Hauteville soyundan insanlar bunun için mi buraya geldiler?”

“Onlar kendilerine kim daha fazla para teklif ederse onlar adına savaşan muhariplerdi; kendilerine benzeyen başkaları gibi, onlara ihtiyaç duyan Emirlerin zayıf olduklarının farkındaydılar. Sonuçta, kendimiz ondan daha güçlüyken niçin böyle bir adam adına savaşmaya devam edelim ki diye düşünmeye başladılar. Pekâlâ onun hükümranlığını biz devrabiliriz, dediler. Bu adada buldukları şeylere bir bak. Bir sürü zenginlik, geniş verimli topraklar. Her nevi buğday ve taze meyve bolluğu. Bizim kâğıt yaptığımız papirüsü onlar hayatlarında görmemişlerdi. Palermo gibi zengin ve büyük bir şehri hayal dahi edemezlerdi. Franklar geldiği zaman bu diyarda iki yüz bin kişi yaşıyordu. Onlar zalimler olarak geldiler ve gelir gelmez de vahşette sınır tanımadılar. Ne zaman ki biz onlara karşı koymanın imkânsız olduğu kanaatine vardık, o vakit bizimle barış içinde yaşamayı içlerine sindirdiler ve bildiğimiz her şeyi kendilerine öğretmemiz için bize ihtiyaç duyduklarını anladılar. Ayrıca, kadınlarımıza bayıldılar.”

Elinore gülümsedi.

“Sana bir şey söyleyeyim mi, Ebu? Sultan’ın bize her yıl anlattığı hikâye de bundan pek farklı değildi. O da babasından, amcasından, ailesinin durumundan bahsederdi, ama hikâye aynıydı. Ne tuhaf, öyle değil mi?”

“Fatihler ile fethedilenlerin aynı hikâyeyi paylaşmaları nadir görülür. Oysa bunun sebebi açık. Burada yaşayanların çoğunluğu bizim Peygamberimize inanıyorlar. Onları ortadan kaldırmadan kimse bu yoksul ve perişan adada

hükümünü süremez. Roger'le babası bunu çok iyi kavramışlardı. Onların oğullarıyla torunları neden başka şekilde düşünsünler ki?"

Bir süre yıldızlarla gemilerden söz açtılar ve Elinore, babasının Kartaca hakkındaki, onu inşa eden Fenikeliler hakkındaki bilgilerini öğrenmek istedi. Onların sadece yıldızları takip ederek Afrikiye'ye göç ettikleri doğru muydu? İdrisi kızına bildiği her şeyi anlattı ve onun gözlerine bakıp, kızının bu bilgileri özümseydiğine kanaat getirdi. Tabii, bu bilgilerin yeterli olmadığını ikisi de bilmekteydi. Fakat nasılsa daha sonra tekrar bu konuları konuşmaya vakit bulurlar, birbirleri için duydukları yakınlığı pekiştirirlerdi.

Kısa bir sessizliğin ardından Elinore, babasına Velid'i sordu. İdrisi ilk elde bir cevap vermedi. Elinore sorusunda ısrar etti: "Senin onu çok sevdiğini biliyorum. Bunu annemden öğrendim, ama Velid'in niçin uzaklara gittiğini ya da başına neler geldiğini bir türlü anlayamadım."

"Velid sağ ve durumu iyi. Venedik'te bir Yahudi gümüş tüccarının yanında. Kısa sürede gidip onu göreceğim, becerebilirimsem beraberimde getireceğim. Bazen çocukların üstüne bir kasvet çöker, sürekli babalarının gölgesinde yaşıyormuşlar gibi bir duyguya kapılırlar. Böyle zamanlarda bir süre ayrı kalmak işe yarayabilir. Doğrusu, onun yaşındayken kendim de oğlumdan farklı davranmıyordum."

"Annemin gölgesinde geçirdiğim yılların beni de mi tembellleştirip uyuşturduğunu düşünüyorsun?"

İdrisi kızının elini tutup öptü. "Hayır, yavrum. Yıldızlar senin ve annenin üstünden gülümsemelerini hiç eksik etmedi. Hem sen bir kadınsın. Erkeklerin farklı ihtiyaçları vardır."

Elinore bu söze karşı çıkma imkânı bulamadan annesi kütüphaneye girdi. "Oyunu kim kazandı bakalım?"

"İkimiz de galibiz," diye karşılık verdi Elinore. "Göreceğin üzere, ikimiz de henüz tek bir hamle dahi yapmış değiliz. Daha masaya el sürmedik."

Mayya, İdrisi'ye döndü: "Muhammed, dün gece seninle konuştuğumuz bir konuda senin verdiği karşılık beni hayli kızdırmıştı."

İdrisi kaşlarını çatarak, bu konunun aralarında kalmasını istediğini belli etti.

"Elinore'la aramızda sır yok. İkimiz açısından da en iyisi bu. Hem böylece birbirimizin ne dediğine kulak kabartmak zorunda kalmıyoruz."

"Âlâ," dedi İdrisi, çekinik bir ses tonuyla.

"Birkaç dakika önce Belkıs'le ve Aziz'le konuştum. Şayet rıza gösterirsen Emir bizi bugün evlendirecek."

"Ama Sultan..." Mayya'nın yüz ifadesini gören İdrisi'nin sözü ağzında donakaldı.

"Ben Rucari'yle evli değilim. Senin birçok vesileyle başıma kaktığın üzere, onun odalığıydım. Bu da senin kızın, onun değil, ama diyorsan ki ben Rucari'nin ölümüne kadar bekleyeyim, o takdirde seninle hiç evlenmem. Karınla evlendin, çünkü korkağın tekiydin, bugün de aynı sebeple benimle evlenemezsin..."

İdrisi ayağa kalkıp Mayya'ya doğru yöneldiyse de, kadın elleriyle onu itti.

"Beni dinle, Mayya, hem de dikkatle dinle. Bu krallık bir patlamanın kıyısında. Filip ihanetten yargılanıp ateşte yakılacak. Dediğini yaparsak, piskoposlar bizim evliliğimizi açık bir kışkırtma olarak göstereceklerdir. Sen onların dine geçmiş olduğunu unuttun mu yoksa? Bunun senin gözünde hiçbir anlam ifade etmediğini, sadece Rucari'yi memnun etmeyi amaçladığını ben biliyorum, ama keşişler böyleleri olayları hafife alarak geçiştirmezler."

Mayya ise başka şeylere aldıracak havada değildi. "Senin anlattığın durum Rucari'nin ölümünün ardından iyice kötüleşecek. Muhammed, ikimiz de yıllarca içten içe birbirimize yaslanmasaydık, kederimizi taşıyamazdık. Ben tutup da Elinore'u ya da kendimizi tehlikeye atalım demiyorum tabii. Birlikte yaşamaya başlamadan önce daha bekleyebiliriz, ama bu nikâh bugün olmalı. Dilediğin sürece aramızda sır olarak kalabilir, ama bugün olmalı. Eğer karşı çıkarsan seni ölene kadar bir daha hiç görmem. Elinore'u da yanıma alır, ortadan kaybolurum."

Elinore, babasının konuşmasını beklerken, sessizce duruyordu.

"Mayya, bunu yapmayacağını bilirim, senin içinde zalimlik pınarından eser yok çünkü, ama eğer gizli kalacaksa evlenmeye de tamam derim. Emir'le bir zaman kararlaştırdınız mı?"

"Bu akşam, namazdan sonra."

"Evlenmeden önce senin tekrar bizim dinimize dönmede ısrar edeceğimin farkındasıdır herhalde."

"Bunu yaptım zaten, kızımın ve kocamın huzurunda. Benden başka bir isteğin var mı, kocacığım?"

"Evet, senden tam itaat beklerim. Kuran'daki sureyi hatırla..."

"Sükût, İbn Muhammed el-İdrisi. Benim kaldıramayacağım şey, sadece yeniden ayrı kalma ihtimalimiz."

"Palermo'ya geri dönmen için bir sebep var mı?"

"Yok da, başka nereye gideceğim?"

"Nerede yaşamayı istediğine karar verene kadar burada kalabilirsin. Kız kardeşin bulunmaz bir bahane. Rucari de senin yokluğunu fark edemeyecek kadar çok meşgul."

"Ama bütün elbiselerim, her şeyim Palermo'da benim," diye araya girdi Elinore.

“Elbiselerini göndertiriz de, her şeyim derken başka neyi kastediyorsun?” diye sordu İdrisi.

“Ebu, benim özleyeceğim yer orası. Biz Siracusa’da yaşamayız. Burası senin de ziyaret amacıyla geldiğin bir şehir.”

“Evladım, sizin birkaç ay burada kalmanız en iyi çözüm. Filip’in yakılarak öldürülmesinin peşinden Palermo yaşanmaz bir yer haline gelecek. Kalabalığı denetleyemeyebiliriz, bir bakmışsınız, saraya saldırıya geçmişler. İhtiyacın olan her şeyin sana gönderilmesini ben ayarlarım. Olaylar yatışınca dilediğin zaman geri dönebilirsin.”

O akşamın ilerleyen saatlerinde Emir onları özel odasına çağırdı, hizmetkârlarını dışarı çıkarttı ve basit bir törenle nikâhı kıydı.

Bir tören düzenlendiği izlenimi doğmasın diye mütevazı bir yemek hazırlanmıştı. Mayya ile Belkıs, aile evlerini terk edip Endülüs’e yerleşmiş olan erkek kardeşleri ve anne babalarıyla hatıralarını anlattılar. Elinore’la babası, kız kardeşlerin bu kadar açıkça konuşmalarından memnundular, ama Emir ertesi gün uzun bir yola çıkacağını bahane ederek odasına erken çekildi. Masa toplandıktan sonra mehtaplı gecede naneli çay içmek için terasa çıktılar, Siracusa’nın meşhur hurma ve katılaştırılmış süt karışımı tatlısından yediler. Aşağıdaki kayalar usulca okşayan dalgaların sesini duyabiliyorlardı.

“Elinore,” diye seslendi teyzesi, “burası daha manzaranın en güzel olduğu yer değil. Benim odamdan denizin daha da güzel görüldüğünü göstereceğim sana. Belki o zaman burada birkaç ay geçirmeye razı olursun. Hadi, gidelim.” Elinore teyzesinin elini tuttu ve iki kadın yürüyerek terastan çıktılar.

“Kız kardeşinin neden çocuğu yok? Yoksa...”

“Emir’den dolayı,” diye iç geçirdi Mayya. “Ötmeyen kuş onunki. Belkıs onun ikinci karısı. Çocuk yapamayınca ilkinin çekip gitmesine izin vermiş. Problemin onda olduğuna şüp-

he yok, hem zaten bunu saklamaya falan yeltenmiyor. Çok nazik bir adam.”

“İbn Kuzman da bunda bir problem görmezdi.”

Mayya yüksek sesle güldü. “Belkıs mutsuz değil ama. Emir nazik ve duyarlı bir erkek; onun söylediğine bakılırsa, karısını çıplak görünce entarisinin orası çadır gibi dikilmekten geri kalmıyormuş. Sadece tohumu eksik.”

“Belkıs hâlâ genç, vakti var yani, ama meleklerin yeryüzünden cennete uçtuğu bir fırtınada yürümeyi göze almalı. Eminim Emir de Allah’la Belkıs’ın kendisine bir armağan vermelerinden mutlu olacaktır. Hem bunu yaparsa Emir’i boynuzlamış da sayılmaz.”

“Gerçekten böyle mi düşünüyorsun? Sendeki bilgelik beni her daim şaşkınlığa sürüklüyor. Yani, kardeşim bir yabancı bulup, onun tohumundan sebeplenmeli. Pekâlâ, ilk fırsatta bu nasihatini kendisine aktaracağım. Gerçi evliliğe ihanetin sonradan insanda hep acı bir tat bıraktığını düşünüyor olsam da...”

İdrisi gülümsedi. “Senin dediğin, sadece çiftin genç olduğu ve tutku ateşinin hâlâ olanca gücüyle yandığı örnekler için geçerli. Daha yaşlı ve olgun erkeklerde durum başka oluyor.”

“Muhammed, konuştuklarımız içimi kabartıyor. Belki de kendi çadırını bir kere daha doğrultup, peşime takılmanın zamanı gelmiştir. Hadi, onun olgunlaşıp olgunlaşmadığını zevkle test edeyim. Yoksa namaza gitmeye mi niyetin var?”

“Bilmek ve sevişmek, her zaman dua etmekten ve cahil kalmaktan yeğdir.”

*İdrisi büyüklü bir adadaki anılarının etkisi altında.
Palermo'ya açıkça baş kaldırılmasını
savunan El-Emin'le ilk karşılaşma.*

Henüz yazın ortası olmamıştı, saat da erkendi, ama o günün pek güzel geçmeyeceğini, ayrıca kavurucu bir sıcak olacağını söyleyebilirdi. Keşke damadının evine gitmeyi kabul etmeseydim diye düşünürken, yüksek sesle iç geçirdi. Kısa bir yolculuk değildi, o kadar yolu tek bir ağaç gölgesi altında dinlenmeden kat edeceklerdi. Daha birkaç ay önce yemyeşil ve yaban çiçekleriyle dolu olan doğa, güneş ışığını cehennem alevine çevirerek çorak ve kuru bir toprağa dönüşmüştü. Gidecekleri mesafe gözünü yıldıırıyordu. Belki de fikrini değiştirmek için vakit çok geç değildi. Ama birkaç dakika sonra Ebu Halid'in gelmiş olduğu bildirilince ve damadı içeri girince İdris'in aklındaki belirsizlikler kaybolup silindi.

Genç adamın yüzündeki sevinç açıkça görülebiliyordu. He-
yecanını bastıramamaştı.

Ebu Halid ihtiyar adam için üstü kapalı bir araba ayarla-
mış olmasına rağmen İdrisi, o takdirde yolculuğun iki katı
daha uzun süreceğinin farkındaydı; atla gitmekte bu yüzden
ısrar etmişti. "Sağlığımdan endişe etme sen. Öküz kadar da-
yanıklıyımdır."

Ebu Halid ile İdrisi at sırtında yan yana şehrin dışına çık-
tılar; ikisi de su dolu deri mataralar taşıyorlardı, arkaların-
dan silahlı üç muhafız onları takip ediyordu. İdrisi'nin tah-
min ettiği üzere, hava kuru, durgun ve cansızdı. İlkbaharı
akla getiren tek şey, güneşten kavrulup pörsümüş yaprakla-
rıyla kupkuru ağaçların yarı çıplak dallarıydı. Güneş ışıkların-
ın yansımaları kayaların üstüne düşüyordu.

Bir saat at sırtında gittikten sonra, artık atın mı yoksa üs-
tündeki binicinin mi daha fazla terlediğini ayırt edemez du-
ruma geldikleri bir noktada, su içmek ve üstlerindeki elbise-
leri ıslatmak üzere mola verdiler. Yeniden harekete geçtikle-
rinde İdrisi dikkatini yolda toplayamıyor, ani tepeciklere ras-
geldiklerini bile fark edemiyordu. Bir an uzakta bir göl gör-
düğünü sanıp, durmayı ve gölde yıkanmayı teklif edecek-
ken, denizle sık sık başına geldiği gibi gözlerinin onu aldat-
tığını anladı. Küçük tepelerden yansıyan ışıklar o kadar ya-
nıltıcıydı ki, o esnada çok eskilerde kalmış olan, fakat Bel-
kıs'ın görür görmez zihninde canlanan bir olayı hatırladı. Es-
rarengiz bir adada antik bir Yunan tapınağı görmüştü.

Kitabının üstünde çalışmaya yeni başlamıştı ve acemilik
hevesiyle denizcilere karşılarna çıkan her adada durmaları
emrini veriyordu. İçindeki merakın sınırı yoktu. Sürekli ola-
rak gördüğü bitkiler, kayalar ve kıyıların şekilleri üzerine ay-
rıntılı notlar alıp duruyordu. O adayı ilk gördüklerinde deni-
ze açılalı birkaç hafta olmuştu. İlk başta adada kimsenin ya-

şamadığını sanıp, keşfinden dolayı büyük bir heyecana kapılacaktı, fakat denizciler temiz su bulmak amacıyla adaya inip de küçük gölü keşfettiklerinde, kıyıyı süsleyen eski Yunan tapınağını da gördüler. Bunun üzerine içlerinden biri hemen gemiye dönüp İdrisi'ye haber verdi.

İdrisi'nin ilgisini çeken ilk ayrıntı, tapınağın harabe olmadığıydı. Binayı tek başına incelemek istemişti, kimse dikkatini dağıtmamalıydı. Adamlarını, böyle ıssız adalarda genellikle aradıkları üzere bol miktarda bulunan temiz sudan tedarik etmeleri ve avlayacak keçi aramaları için yanından uzaklaştırdı. Hizmetkârından tüy kalemmini, mürekkebinin ve kâğıtlarını alıp, ona gemiye geri dönerek, kamarasında yatağının altında muhafaza ettiği bölgenin eski haritasını bulma talimatını verdi.

Daha önce Agrigento'da ve Siracusa'da birçok harabe manastır görmüştü ve her seferinde, faal olup da içlerinde müritler olduğu zaman bu manastırların neye benzediğini merak edip durmuştu, gelgelelim bu kez durum farklıydı. Büyüklük bakımından Sicilya'daki ve büyük denizin kıyı şehirlerindeki diğer harabe manastırların çoğundan daha küçük olduğu halde, yapısı onlarınkiyle kesinlikle aynıydı. Girişteki sütunlar bir odaya açılıyordu; İdrisi burada ilk defa olarak dev bir Afrodit heykeli gördü. Heykelin beyaz mermerden yapılmadığını da hayretler içinde fark etti; heykeli yapanlar burada açık, kahverengi bir taş işlemişlerdi. Meçhul heykeltıraş, doğrusu, eserini görenlerin hayal güçlerini çalıştırmaları için çok az pay bırakmıştı. Afrodit'in iri, kırmızı göğüsleri vardı; göğüs uçlarını belli etmek için de aynı renkte taş kullanılmıştı. Bunlar kıymetli taşlar olabilir miydi? Eğer öyleyse, adamları bu taşları çalmaya kalkışabilirlerdi. İdrisi gerçi buna izin vermezdi, ama adamlarıyla aralarında bir ihtilaf çıkması da isteyeceği en son şey olurdu. Ne yapıp edip onla-

rı manastırdan uzak tutmanın yolunu bulmalıydı. Aynı esna-
da, aşk tanrıçasının her iki tarafında üçer büyük figür bulun-
duğunu fark etti. Heykeltraş, tanrıçanın ayaklarının hemen
altına uzun boylu birer rahibe yerleştirmişti. Üstlerinde elbi-
se olan rahibelerin boyunlarından beyaz mücevherler gibi,
karanlıkta bir parlaklık yayılıyordu. Afrodit'e kıyasla küçük
görünseler bile, gerçek insan boyundaydılar. İdrisi, sanki bü-
tün vücudunun içinden ani bir akım geçmiş gibi tepeden tır-
nağa titredi.

Görünüşe bakıldığında, her taraf tertipli ve tertemizdi,
oysa ortalıkta en ufak bir insan izi yoktu. Belki de burası, bir
zamanlar eski tanrılara tapınanların torunlarının, gelenekle-
rini sürdürmek amacıyla sadece yılın belli zamanlarında top-
lanıp biraraya geldikleri bir gizli tapınaktı. Bu düşünce İdri-
si'yi heyecanlandırdı. Tahmini doğruysa, niçin Afrodit'in
heykelini yapmayı tercih etmişlerdi acaba? Yoksa burası, Ho-
meros'un büyücü kadın Kirke'yi bulduğu ada mıydı? Tapı-
nağın inşa edilmesinin sebebi bu olabilir miydi?

İdrisi sırtını dönüp tapmaktan çıkmaya hazırlanırken, arka-
sında birinin hafifçe boğazını temizlemesine benzer bir ses işit-
ti. Bunun üzerine olduğu yerde donup kaldı. Hayal gücü çalı-
şıyor olmalıydı. Geriye dönüp heykele doğru birkaç adım attı.
Bu defa, Afrodit'in iki yanındaki daha küçük heykellere yakın-
dan baktı. Yanılmış olamazdı. Başrahibenin nefes alıp verişini
duyabiliyordu. Birkaç adım daha yaklaşıncı kadının gözlerini
fark etti. Gözyaşları heykelin yanaklarından aşağı süzülüyor-
du. Hem şaşkına dönmüş, hem de kendisinden geçmişti. Elle-
riyle heykelin orasına burasına dokundu. Rahibe, insandı.

"Kimsin sen?" diye fısıldayarak sordu, sarayda öğrenmiş
olduğu Sicilya Yunancasıyla.

"Ben Eleni. Bu tapınağın başrahibesi, bunlar da rahibe-
lerim."

Bir anda etrafını yedi kadın sarıverdi.

"Siz burada mı yaşıyorsunuz? Bu adada insan var mı?"

"Evet," diye cevap verdi Eleni. "Bizim ailelerimiz, denizden görülemeyen kayaların arkasındaki kısımda yaşıyorlar. Sen, iki yıldır buraya uğrayan ilk ziyaretçisin. Senden önce gelen gemiciler adayla hiç ilgilenmemişlerdi. Aradıkları sadece bir miktar suydı, gördüğün üzere ondan da bol miktarda var bu adada. İhtiyaçlarını görünce çekip gidiyorlardı. Sen de onlar gibi çabuk mu gideceksin?"

İdrisi başını salladı. "İyi ama, kimsiniz siz?"

"Biz, Büyük İmparator zamanında eski tanrılarımıza tapınmaya başlayan ailelerden geliyoruz. İmparator öldükten sonra Nasıralılar bizi yakalayıp öldürmeye çalışmışlar, ailelerimiz de bunun üzerine bir gemiye doluşup, Nasıralıların Konstantinopol dedikleri Bizans'tan uzaklara açılmışlar."

İdrisi onlara büyülenmiş gibi bakıyordu. "Hangi Büyük İmparator'u kastediyorsun?"

"Julianus. Bu adaya onun ismini verdik. Burası Julianus adası, Afrodite de bizim tanrıçamız."

İdrisi onlara kendisinin kim olup, nereden geldiğini anlattı. Rahibeler Palermo'nun adını duymuşlardı, oraya Arapların hakim olduğunu biliyorlardı. Keza, bildikleri kadarıyla en kötüsü Nasıralılardı, fakat Musa'nın ve Muhammed'in müritlerinin de onlardan aşağı kalır tarafları yoktu. Oysa İdrisi o sırada, antik çağların taştan tanrıları karşısında tek Tanrı'nın erdemleri üzerine felsefi tartışmaya dalcak bir ruh halinde değildi.

Rahibeler ona her ilkbahar yerine getirdikleri ayinleri, adada yetiştirdikleri yiyecekleri, sayılarının nasıl durmadan azaldığını anlattılar. İdrisi'nin adamları eksiklerini giderdikten sonra gitmeye eğilimliydi. Bunun üzerine kadınlar İdrisi'yi ve diğerlerini akşam bir ziyafetle ağırlamak istedikle-

rini söylediler. Arzularını ya da niyetlerini gizlemeye de hiç gerek duymadılar.

Adamları geldiğinde İdrisi onlara, Afrodit'in göğüslerine takılmış kıymetli taşlar dışında gördüğü her şeyi anlattı. Ziyafet teklifi akıllarını başlarından almıştı; öyle ki tapmağa girmek içlerinden bir tekinin aklına dahi gelmedi. Bu durum İdrisi'yi çok şaşırttı. Başka koşullarda olsa onları tek tek sorguya çeker ve içlerinde hiç merak duygusu yok diye hepsini bir güzel paylardı.

Pırıl pırıl suyu olan gölde yıkandıktan ve güneşin altında kurulandıktan, hatta denizden esen meltemin okşamaları altında, üzerlerinde hiç giysi olmadan bir süre uzanıp dinlendikten sonra, onları tapmaktan izlemekte olan rahibeler birdenbire ortaya çıktılar. Gemiciler yıldırım çarpmışa dönmüşlerdi. Tuzağa düşürülmüş bir hayvanın, avcısını gözleyişi gibi seyrediyorlardı kadınları. Tersine çevirmeye güçlerinin yetmeyeceği bir yazgının pençesindeydiler sanki; çıplaklıklarını hemen elbiseleriyle örttüler ve alelacele giyindiler. Ondan sonra kadınların başları ve elleriyle yaptıkları işaretlere uyup, transa girmişçesine onların peşine takıldılar. İdrisi de aralarındaydı. Kendilerini bir köye getiren esintili, kargacık burgacık bir patikada yürüdüklerinin farkında bile değillerdi. Köyde onları başka kadınlar karşıladı: her yaştan kadınlar. Daha sonra düşündüklerinde, aralarında tek bir erkek köylü görüp görmemiş olduklarını söyleyebilecek bir durumda olmadıklarını hatırlayacaklardı. İlk onlara içmeleri için aşk çubukları uzatıldı, daha sonra da bir ağacın altına kurulmuş olan masalara testilerle kırmızı şarap dağıtıldı. Limon suyunda bekletilip üstüne kekik atılmış olarak taze kızartılmış keçi eti servisi yapıldıktan sonra, aylardır karınlarını zorlukla doyurarak denizde dolaşan erkeklerle birlikte kadınlar da yediler. Erkekler çok iştahlıydılar, ama bunun esas

sebebi, o kadınların kendilerine hizmet ediyor olmasıydı. Yiyecek bahaneydi.

Hepsini sarhoş eden şarap değil, aşk çubuklarındaki kurutulmuş yapraklar oldu. Artık nereye olursa düşünmeden giderlerdi. Akıllarına esen her şeyi yapmaya hazırdılar. İdrisi kendisini başrahibenin bir yere sürüklediğini hatırlıyordu. Daha sonra, bunun dizginlenmemiş tutkuların hükmünü sürdürdüğü bir gece olarak hatırlayıp övünebilirlerdi, ama ertesi sabah hepsi de kendilerini deniz kıyısında yatarken uyanmış buldular. Geceye dair tek akıllarında kalan, çömlekten yapılmış aşk çubuklarıydı. O yorgunlukta adamların hiçbiri geri dönüp, köyde kendilerine inanılmaz bir cömertlikle muamele etmiş olan kadınları arayacak halde değillerdi. İdrisi de bunun üzerine onları gemiye gönderdi ve kendisini birkaç saat beklemelerini istedi. Hepsi ürkmüştü; ruhlarını iblisin ele geçirdiğine inanıyorlardı. Çok açıktı ki, bu bir nevi iman sınavıydı ve bu sınavdan başarısızlıkla çıkmışlardı. Allah ve Tanrı onları cezalandıracaktı. İdrisi'ye yalvarıp tapınağa tek başına geri dönmemesini istediler, ama içlerinde ona eşlik etmeyi teklif eden kimse de çıkmadı.

İdrisi, göle ve tapınağa giden yolu rahatlıkla bulabileceğini düşünmüş olsa da, içinde, sanki ilk çıktığı yerden başka bir yöne saptığı duygusuna kapılmıştı. Bir gece önceki patikadan en ufak bir iz yoktu. Birkaç teşebbüsten sonra da vazgeçip gemiye döndü, her adımında etraftan gözetlendiği duygusundan bir türlü kurtulamamıştı. Havadan bir nevi meydan okuma kokusu alıyordu. Burada kalıp olup bitenleri kaydetmek hakikaten çok hoşuna giderdi, ama adamları bir an önce adadan uzaklaşmaya can atıyorlardı ve kendisi de gönülsüzce bile olsa onların isteklerine uymak durumundaydı. Ne olursa olsun, başrahibenin hatırası aklından hiç çıkmayacaktı. İşte, Emir'in karısı Belkis ona bu adada gördüğü başrahibeyi hatırla-

latmıştı. Haritasına yerleştirmek üzere Julianus adasının yeriyle ilgili ayrıntılı notlar almayı ihmal etmemişti tabii. Yirmi dört saatlik bir mesafedeydi, ama nereden?.. İdrisi daha sonraları haritasını her yönden incelediyse de, bir daha o adayı hiç bulamadı. Palermo'ya dönüp de olayı Sultan'a naklettiğinde Rucari'nin kendisini şüpheli gözlerle süzüp durduğunu gördü. Anlattıklarını şüpheyile karşıladığı için onu kim suçlayabilirdi ki? Yıllar geçtikten sonra o geceki âlemin sahiden yaşanıp yaşanmadığı kendi gözünde bile hâlâ merak konusuydu.

"Dinlenip yemek yemek için duruyoruz, efendim."

İdrisi başını yukarı kaldırınca, genişçe bir evin dışında durduklarını gördü. Bir adam evden çıkıp onlara doğru yürürken, evin köpeği öfkeyle kendilerine havlamaya başlamıştı. Adam zayıftı, ince yapılıydı, kumral saçları vardı; teni de parlak, ama bir parça soluktu. Onu ayırt eden özelliği, Ebu Halid'i sıcak sözlerle karşılayıp İdrisi'nin karşısında nazikçe eğilirken, yüz ifadesinde hiç değişmeyen kararlılığıydı.

"Fakirhanemize hoş geldiniz, burada kendi eviniz gibi rahatınıza bakın, Ebu Velid ibn Muhammed el-İdrisi. Sizin şöhretinizi duymamış olmak mümkün mü?"

"Korkarım, bunu çoğu insan bilmiyor," diye mırıldandı İdrisi. O sırada, karanlık ve serin bir odaya girmektedirler.

"Temizlenmeniz için hazırlık yaptırdım, ama umarım beni bağışlarsınız. Burası Siracusa değil ve bizim ayrı bir hamam yerimiz yok. Yine de sizin için kuyudan temiz su getirttim. Adamlarımla beraber avluya geçerseniz, orada su dökünebilirsiniz."

Hizmetlilerin peşinden avluya doğru giderlerken, İdrisi, "Bu senin arkadaşın mı?" diye sordu Ebu Halid'e.

"Onun adı Tarık, benim ağabeyim. Benim nikâhımda onu kısa bir an görmüş olmalısınız. Hatırlamıyor musunuz? Aslında enteresan bir hayatı olmuş. Ama şimdi sadece meyve sebzeyle uğraşıyor. Hiç et yemiyor, kışın bile."

“Ailesi var mı?”

“Var, ama burada değiller. Salerno’da yaşıyorlar.”

Ebu Halid’in ses tonundan bunun tatsız bir hikâye olduğu açıkça anlaşılıyordu, yine de bu esrarlı durum İdrisi’nin merakını kışkırttı.

“Neden peki?”

“Ebu Velid, ben size ne kadarını anlatabilirim ki? On sekiz yaşındayken ağabeyim bir hekim, sağaltıcı olmak istiyordu. Her gece sabahlara kadar el-Kindi’nin *Akrabadin’i*yle İbni Sina’nın *Kanun’u*nu okurdu. Babamsa, senin de iyi bildiğin şekilde, yalnızca mülklerine ve servetine düşkün bir adamdı. Ağabeyimi memnun etmek gibi bir düşüncesi hiç olmadı. Tek istediği, en büyük oğlunun evin başında durup mülklerini idare ederken kendine yardımcı olması, aklını daha fazla toprak edinmek için yol yöntem aramaya çalıştırmasıydı. Ağabeyim de bu hayatı istemedi. En iyi hekimlerin bulunduğu Salerno’daki bir hastaneye kaçtı. Bu gerçekten uzun bir hikâye, Ebu Velid.”

Başlarının üstünden su dökülürken, iki adam da sevinçten için için titremekteydiler.

“El-Kindi’nin kitabını nereden bulmuş acaba? Buradaki kütüphanede onun bir nüshasının bulunduğundan haberdar değildim.”

“Bunu kendisine sormanız gerekiyor.”

Öğle yemeğini, daha loş olan başka bir odada yediler. Farklı türden sebze kökleri en kıymetli bitkilerle pişirilmişti, zeytinyağına batırılmış olup fırında taze pişmiş beyaz ekmek, baharatlarla birlikte masaya konuyordu. İçecek olarak da, üstüne nane yaprakları serpilmiş soğuk ayran vardı. Ağızlarını tatlandırmak için geniş bir tabağın içine hurma ve kavun dilimlenmişti.

Yemekten sonra Tarık, saygılı bir sesle, “Belki dinlenmek istersiniz,” diye sordu.

“Eğer bir uzanacak olursam, kardeşinin evine akşama kadar asla varamayız.”

“İsrar etsem,” dedi Tarık. “At sırtında uzun bir yolculuk yaptınız. Dinlenmek vücudunuza iyi gelir. Ev zaten buradan iki mil uzaklıkta. Hem bu yapı da onun parçası, kardeşim burayı bana tahsis etme cömertliğini gösterdi. Aile evi bir saat bile çekmez. Hoş gelmişsiniz, İbn Muhammed.”

İdrisi iyice yorulmuştu. Yıkanmak onu gevşetmiş, yemek de mayıştırmıştı. Kendisi için hazırlanan odada hemen uyu-yakaldı. Bir saat sonra kendisine gerçek gibi gelen bir rüyay-la uyandı. Yatağında oturup bir bardak su içti. Julianus adası bugün niçin zihnini bu kadar meşgul ediyordu? Rüya değil gerçek bile olsa yirmi beş yıl önce yaşanmış bir olaydı ve bu güne kadar aklıma o kadar az gelmişti ki. Niçin şimdi: Belkıs. Belkıs o başrahibeyi andırıyordu. O gerçekten Mayya’nın kardeşi miydi, yoksa evlatlık olarak mı alınmıştı? Hem niçin kısır bir erkekle evlenmişti? Kapının usulca vurulması düşüncelerini böldü. Kapıdaki Ebu Halid’di.

“Hazırsanız artık yola çıkabiliriz.”

“Kardeşinle biraz sohbet etmek isterdim.”

“Edersiniz, o da bizimle birlikte gelecek. Eski eve çok ender uğrar gerçi, ama sizin varlığınız onda iyi duygular uyandırıyor. Bundan dolayı çok mutluyum. Zaten ben hiçbir zaman bu mülklerin bana miras kalmasını arzu etmedim. Benim aklımdaki hayat biraz seyahat edip, sonra Palermo’ya yerleşmekti. Ömer amcam ortadan kaybolunca babam git-meme izin vermedi.”

“Ve ev bir hapishaneye döndü. Benim kızım da korkarım gayretli bir eş olamadı.”

Damadı buna bir karşılık vermedi.

Güneş batmadan hemen önce Ömer’in evine vardılar. Ev-dekiler onları karşılamak için dışarıya dizilmişlerdi. Başla-rında küçük Halid duruyordu.

“Evine hoşgeldin, büyükbaba.”

İdrisi torununu kucaklayıp, içten duygularla onu yanaklarından öptü.

“Evladım, ne kadar büyümüşsün böyle, oysa seni görmeyeli birkaç hafta bile olmadı. Hadi, bana evi gezdir şimdi. Buraya en son baban on yaşındayken gelmiştim. Değişen çok şey var mı?”

“Pek yok.”

Ona cevap veren Ömer’di.

“Burada hiçbir şey değişmez. Ama yakında değişecek. Artık başkalarının zamanında yaşıyoruz.”

Sonra İdrisi’nin zorlukla tanıyabildiği, tuhaf görünümlü bir adam öne çıktı ve eve gelenleri dikkatle inceledi. Neredeyse omuzlarına inen saçları hepten grileşmişti; bir deri bir kemik kalmış yüzünün çoğunu kapatan kirli sakalı vardı ve bir çift parlak, delici görünen ama donuk göz bütün hatlarını gölgede bırakıyordu. Görünümüyle tezat oluşturan, beyaz temiz bir elbise giymişti. Sağ eliyle zayıf bir sopa tutuyor ve konuşurken bu sopayı yere vuruyordu.

“Hayır,” diye bağırdı, yaşını kestirmenin zor olduğu bu adam. “Ömer ibn Ali düşünmeden konuşur. Asıl, gâvurlar bizim zamanımızda yaşıyorlar, çünkü onlara bu fırsatı kendi ellerimizle veriyoruz.”

Bunu söyledikten sonra diğerlerinin yüzüne bakmadan yürüyüp uzaklaştı. İdrisi gülümsüyordu. Adamdan pek etkilenmemişti. O, böylesi nutuklara Palermo’dan alışkındı. Sonra, onun Ebu Halid’in Siracusa’da fısıldaşarak konuştuğu adam olduğunu çıkardı.

Eve girerlerken kızı Samar, babasını abartılı tavırlarla selamladı. Hiç rol yapmaya yeltenmeyen İdrisi, kızının başına üstünkörü bir hareketle dokunmayı tercih etti. Torunu onu kendisi için hazırlanan odalara doğru götürdü.

"Dede, babamı seviyor musun?" diye sordu Halid.

Bu soruya çok şaşırdı.

"Niçin böyle bir soru soruyorsun bana, çocuğum. Şayet babanı sevmiyor olsaydım, hiç bu dayanılmaz derecede sıcak günü onunla birlikte yolculuk ederek sizin evinize gelmekle geçirir miydim?"

Halid gülmeye başladı. "Sadece sordum, onu seviyor olmana da sevindim."

"Bu saray yavrusu evde kaç oda var?"

"Otuz dört," diye cevap verdi Halid. "Defalarca saydım."

"Şimdi bana başka bir konuda cevap ver. Amcamla öyle kaba bir ağızla konuşan, uzun saçlı tuhaf adam kimdi?"

Oğlanın yüzü birden ciddileşti. "O beni bazen korkutuyor, ama korktuğumu anladığı zaman da güldürmek için elinden geleni yapıyor. İsmi El-Ferid, ama herkes ona El-Emin der. Çok fakir biri; sırayla kendisine karnını doyuracak yiyecek veren köylerin birinden öbürüne gidip duruyor. Halbuki fazla da yiyemiyor. Çöp gibi ince. Sanırım bir parça ekmekle beraber keçi sütü içmeyi tercih ediyor. Babam onun büyük bir hikâye anlatıcısı olduğunu söylüyor."

O sırada bir hizmetli, elinde su dolu büyükçe bir sürahi ve leğenle içeri girdi. İdrisi gülümseyip oğlanın başını öptü.

Halid odadan çıkarken sevinçliydi. "Daha sonra görüşürüz, dede. Bu geceki ziyafet için bir sürü et yemeği pişiriyorlar."

İdrisi elleriyle yüzünü yıkadıktan sonra, hizmetlinin ayaklarının tozunu silmesine izin verdi. Güneş nerdeyse kaybolmuştu; köydeki caminin müezzini müminleri akşam namazına çağırıyordu. İdrisi başını örtüp dua etmeye koyuldu. Belirsizlik zamanlarında namaz kılmak insanın ruhunu yatıştırıyordu. Babasının, Palermo Franklar tarafından işgal edildikten sonra, düzenli olarak namaz kılmayan insanların da her Cuma günü Büyük Cami'deki namazı hiç kaçırmama-

ya başlamış olduklarını anlattığını hatırladı. Babasına göre, ezanın melankolik nağmeleri uzunca bir süre şehirdeki her müminin kalbine işlemiştir.

Her Cuma namazında biraraya gelen insanların oluşturduğu kalabalık, müminlerin birbirlerinden güç almalarını sağlıyordu. Bunun her zaman farkındaydı, fakat aynı duyguyu kendisinin de yaşaması daha yakın zamanlara özgüydü. Aslında, Filip'i bekleyen yazgıyı haber aldığı iki hafta önceye kadar böyle bir derdi pek olmamıştı.

Akşam yemeği, Halid'in uyardığı gibi, misafirin şerefine bir et yemekleri şölenini andırmaktaydı. Ömer'in de yemeğe katılması ihtimali söz konusu olmasaydı herhalde hiç sebze yemeği koymazlardı. İdrisi, kızartılmış ya da ateşte pişirilmiş et yemeklerinin hepsinden birer lokma alıp ne kadar lezzetli olduklarını yüksek sesle takdir ettikten sonra daha çok, Ömer için hazırlanmış olan çiğ ve pişmiş sebze yemeklerinden yedi.

Tatlı dağıtılmasını beklerken bütün masaya hitap edip, "Hepinize bir çift öğüdüm var," dedi: "Ben birçok sıcak ülkeye gidip, yaz aylarında çok az et yemeği yendiğini müşahade ettim. Hangi hekim karşınıza gelse, yazın et yemenin kalpte bir ağırlık yaptığını, vücuttaki kan dolaşımını yavaşlattığını söyler."

Ömer gülümsedi: "Bunu İbn Muhammed söylüyorsa ciddiye almanız gerekir."

Taze meyve tabakları dağıtılırken uzaktan bir gürültü duyuldu. Masadaki erkekler birbirlerine huzursuz bakışlar fırlatırlarken bir hizmetli telaşla gelip Ebu Halid'in kulağına bir şeyler fısıldadı. Duydukları Halid'in yüzündeki gerginliği almaya yetmişti.

"Galiba El-Emin dikkatimizi çekmeye çalışıyor. Frankların nasıl yenilebileceğini taraftarlarına göstermek için kü-

çük bir patlayıcıyı ateşlemiş. Eğer İbn Muhammed fazla yorgun değilse köye kadar yürüyebilir ve onun mesajını dinleyebiliriz.”

İdrisi masadan kalktı. “Yemekten sonra kısa bir yürüyüş sindirime iyi gelir. Ama Halid’in de bizimle gelmesi için vakit biraz geç değil mi?”

Anne babası o saatte Halid’e en uygun yerin yatak olduğu konusunda hemfikir olunca, çocuk bu kararı istemeye istemeye kabul etmek durumunda kaldı.

Gece ılık ve sakindi. Erkekler yürüyerek evden çıkarlarken, İdrisi gökyüzüne baktı ve kendini güvende hissetti. Önlerinde yürüyen hizmetlilerin ellerindeki gaz lambaları köye giden yolu neredeyse ıslık ıslık aydınlatıyordu. Köye yaklaşırlarken kulaklarına Kuran’dan ayet okuma sesleri geldi, fakat bu seslerin ritmi ve üslubu Palermo ve Siracusa camilerinde duyulan seslerden de, hatta başka yerlerde işitilenlerden de oldukça değişikti. El-Emin ayetleri özet olarak okuyordu, etrafında toplanmış dinleyicilerinden de kâh kısa ve kesik nidalar, kâh uğultulu tekrarlar geliyordu.

Köy meydanına vardıklarında İdrisi, tek minareli, eğreti duran camiyi dikkatle inceledi. Caminin etrafında en az iki yüz kişi toplanmıştı ve hepsinin yüzü örtülüydü. El-Emin onlara dikkatli olmalarını, bu aylarda önlerine çıkan herkese güvenmemelerini tembihlemişti. Sonra, kendisi meydanın köşesine kurulu küçük platformun üstüne çıkıp vaaz vermeye başlarken, gözlerini İdrisi’nin üzerine dikti.

“Etrafınıza bakın, müminler, bakın ve bu gece aramıza katılanları görün. Ebu Halid ile Ömer ibn Ali’yi tanıyor ve onlara hürmet ediyoruz. Onlar zekâtlarını bana vermiş olup, barınak sağladılar; ayrıca, kötü duruma düştüklerinde sizlerin ve ailelerinizin açıkta kalmaması için ellerinden gelen desteği esirgemediler. Fakat şimdi yanlarında özel bir misa-

firleri duruyor. Palermo'lu büyük bir âlim, Sultan Rucari'nin güvenilir danışmanlarından biri. Muhammed ibn Muhammed el-İdrisi. Hiç onun adını duymuş muydunuz?"

Kalabalıktan kafa sallama eşliğinde çıkan uğultu onun adını hiç duymadıklarının göstergesiydi. İdrisi gülmesini zorlukla bastırdı. Bu vaiz gibi insanların yoksulları nasıl etkileyebileceklerini iyi biliyordu ve bunun sebeplerinin bilincindeydi. Ebu Halid de ona bu adamın kim olduğu ve nasıl yaşadığıyla ilgili ayrıntılı bilgi vermişti.

El-Ferid'in hayat tarzı hayranlık uyandırıcıydı. Geçimini zekâtlarla sürdürüyor, fakat hep ölçülü bir seviyede kalan günlük ihtiyaçları için gerekli olandan bir gram fazlasını kesinlikle almıyordu. Gün geçtikçe daha fazla kaygılanmaya başlayan Catania'lı toprak sahiplerinin ona sundukları hediyelerin hepsini geri çeviriyordu. Tek bir yerde uzun süre kalmıyor; bir yatağa ihtiyacı olduğunda yere serili bir bez ya da tahta bir tente üzerinde uyumakta ısrar ediyordu. Vaktinin çoğunu köyün en yoksullarıyla geçirirken, o insanlar da bir dertleri olduğunda hep ona başvurmaktaydılar. Hatta birkaçı köyden köye giderken onun peşine takılmışlar, mesajını iyice özümseyerek, onun adına vaaz vermeye başka bölgelere gitmişlerdi. El-Emin, arkasındaki destek günden güne büyümekle birlikte, mesafesini koruyordu ve geçmişin ona benzeyen vaizlerinden farklı olarak, en ufak bir hezeyana sapmıyor, ya da halüsinasyonlara kapılmıyordu. Bedenini müthiş bir yokluğa kurban etmişti; kuvvetini sınamak için uzun süreli oruçlar tutuyordu. Öyle ki bu katı özdisiplin bir keresinde az kalsın hayatına mal olacaktı. Yoldan geçen biri onu zorla su içirip bir lokma ekmek yemeye zorlamasaydı şimdiye ölmüştü. Daha sonra Ömer ona bitkilerden bir karışım yapmış, toparlanmasına yardımcı olsun diye yaban çilekleriyle sebze özlerinden özel diyetler hazırlamıştı.

Başarıyla atlattığı bu tür her sınavın ardından dinç bir şekilde ayağa kalkıyor, çok geçmeden yüzü tekrar eski sert ve maskeli haline bürünüyor, bölgesinde hiç kimsenin daha önce görmediği tuhaf bir ritüelle dans etmeye koyuluyordu; bütün bu süre boyunca Allah'ı öven ilahiler söylemeyi de eksik etmiyordu. Hakkında bir sürü efsane dolaşmaya başlamıştı; kısa bir süre sonra, komşu köylerin sakinleri arasındaki birçok ihtilafı çözsün diye ona başvurulduğu bile vaki oldu. On yılı aşkın bir zaman boyunca ağzından çıkan her söz nihai hakem ayarında kabul gördü ve her köyde çok sayıda taraftarı birikti. El-Emin'in köyelerine gelmekte olduğu haberi her yerde önce tarlalarda yayılıyordu, sonra da akşamları köylülerin şikayetlerini yüksek sesle ifade ettikleri bir mahfel toplanıyordu.

Söylentilere göre, civar köylerden birinde birkaç yıl önce toprak beyinin tecavüz ettiği köylü bir kadın hamile kalmıştı. Kadının kocası bunu öğrenince karısını öldürmek isterken, El-Emin araya girerek kadının hayatını kurtarmıştı. Daha sonra da köylüleri toplayıp, kaza süsü verecek şekilde o toprak beyinin ortadan kaldırılmasıyla sonuçlanan bir tuzak kurmuştu. Köylüler toprak beyini pusuya düşürdükten sonra onu atıyla beraber bir uçurumun kenarından aşağı itmişlerdi.

Şimdi de isyan vaazları verip duruyordu: "Şehirden gelen haberler, Sultan'ın hasta ve yakında öleceği yönünde. Müminlere karşı zalimlik etmediği için dua edelim ki Allah onu cennete göndersin, ama Rucari'nin ölümünden sonra Frankların bizim burada yaşamaya devam etmemize izin vereceğine güvenemeyiz. Gözleri bizim topraklarımızda; biz karşı koymazsak son metre karesine kadar hepsini elimizden alacaklar. Benim söylediğim şudur, kardeşlerim: Rucari'nin ölümünün peşinden Palermo'yu dışarıdan kuşatalım. Arı kova-

nına bir taş atmış etkisi yaratır bu hareketimiz. O zaman halkımız ayağa kalkacak ve kâfirleri alt etmesini bilecektir. Peki, biz oraya geldiğimizde siz nerede olacaksınız, büyük üstad İdrisi? Kitaplarınızla birlikte kütüphanede saklanacak mısınız yoksa?" .

Ebu Halid bu söze içerlediyse de İdrisi onu kolundan tutup fısıldadı: "Bu adam katiyen budalanın birine benzemiyor. Aldırma sen, ettiği hakaretler beni asla etkilemez."

Vaiz iki saat kadar daha konuştu, köylüler de onu büyülenmiş gibi dinlediler. El-Emin onlara Hazreti Muhammed'in hayatının ilk döneminden bahsediyor, Peygamber'in ordularıyla müritlerinin yüz yıl içerisinde nasıl üç okyanusun kıyılarına eriştiğini anlatıyor, nasıl yanlışlıkla tutuklanıp alçakça işkencelere maruz bırakıldığını naklederken de güldürüp ağlatıyordu. Derken ses tonunu değiştiriyor, Sicilya'daki müminlerin sayısının hâlâ Franklardan daha fazla olduğunu hatırlatıyor ve eğer aralarındaki küçük rekabetleri bir tarafa bırakıp birleşik bir ordu kurmayı başarabilirlerse inançları adına zafere ulaşabileceklerini muştuluyordu.

"Ama bir problem var, kardeşlerim. Savaşta bize kim önderlik edecek? Kimin sancağının arkasına takılacaksınız?"

"Bize sen önderlik edeceksin, El-Emin. Biz senin sancağının arkasına dizileceğiz," şeklinde cevap geldi kalabalıktan.

O anda El-Emin başını sert bir şekilde salladı ve sessizliği sağlamak için sağ elini havaya kaldırdı. "Ben ne toprağın emiriyim, ne de denizin. Biz ancak, bugün Rucarı'den yana dövüşen emirlerimiz kendi adlarına ve her yerdeki müminlerin davası adına savaşmaya karar verirlerse zafere ulaşabiliriz. Bizi zafere onlar taşımak zorundalar; eğer başarırsak bir ordumuz, denizde gemilerimiz olur. Ben basit bir adamım, ama savaşların nasıl kazanılıp kaybedildiğini bilirim. İnançımız bize, ölüm korkusunu alt etmemizi sağlayacak gücü ve-

recek. Bu sayede emirlerimiz, Franklarla baronların karşısına dikilecek insanları saflarında toplayacaklar. Sonra da hepsini denize öyle bir dökceğiz ki, bir daha asla kendilerine gele-meyecekler. Şu anda huzurunuzda, vakti zamanında kâfirle-ri, denizi aşır başka müminlere karşı savaşında kendine yar-dım etmeye çağıran hain İbn Thumna'nın hatırasına tükürü-yorum. Haydi, onun adını hep beraber lanetleyelim kardeş-lerim. Hepinizi Allah esirgesin."

Kalabalık hep birden yere tükürdü.

"Bu adam tarihimizi biliyor," diye mırıldandı İdrisi, eve doğru geri yürürlerken.

Ebu Halid ona sordu: "Bize hiç başarı şansı tanıyor mu-sunuz?"

"El-Ferid'in arzu ettiği birlik sağlanabilirse iyi bir şans-ımız var elbette. O, başarı için üç önkoşul ileri sürdü. Mümin-lerin birliği, yeni ordu adına ölmeye hazır olma ve önde ge-len beylerimizle ordu komutanlarımızın Hauteville ailesin-den kopmaları. Eğer bu önkoşulları biraraya getirebilirsek gerçekten de kazanabiliriz. Vaiz fazla alçakgönüllü. Ama göl-gesi gittikçe büyüyor. Onun gibi insanların tarih yapsınlar diye birden öne fırladıkları görülmemiş şey değildir."

"Sizinle aynı fikirdeyim," dedi Ömer, "ama gerçekçi dü-şünecek olursak bunların hiçbirinin gerçekleşmeyeceğini bi-liriz. Bizim emirlerimiz başkalarının ihtiyaçlarını düşüneme-yecek kadar fazla benciller. Sadece kendi çıkarlarına, aileleri-nin esenliklerine bakıyorlar; arazileri ellerinde kalsın diye Nasıralıların dinine geçmekte bile duraksamazlar. Gördüğü-nüz üzere, bu uğurda kardeşim canını verir, herhalde onun-la beraber ben de veririm. Catania'ya büyük bir ordu topla-yabiliriz, ama Kurlun ve Lanbaduşa'daki keçi sikiciler top-raklarından asla vazgeçmezler. Sözüme mim koyun, İbn Mu-hammed, hepsi din değiştirecekler."

Ses karanlığın içinde tuhaf bir yankı yaparak geri gelmişti: "Sözüme mim koyun, İbn Muhammed, hepsi din değiştirecekler. Din değiştirecekler."

El-Emin onları yakından takip ediyor, konuşmalarına kulak misafiri oluyordu.

"El-Emin," diye seslendi ona Ebu Halid, "gel, katıl bize".

El-Emin karanlığın içinden çıktı ve evin önüne gelene kadar onlarla birlikte yürüdü. Evde hep beraber bir nane çayı içmeleri teklifini geri çevirirken, sert bir bakışla İdrisi'yi süzüyordu.

"Bilmenizi isterim ki, adanın geri kalanındaki müminler olup bitenleri seyredecek olsalar bile Catania savaşı. Sira-cusa Emiri adamlarının bizimle birlikte saf tutacağına dair söz verdi bana. Catana Emiri de destek vaadinde bulundu. Yirmi bin silahlı adam toplayacak ve ya zafere ya da ölüme kadar dövüşeceğiz. Bu yeterli mi senin için?"

İdrisi, vaizin basitliği ve kararlılığından müthiş etkilenmişti. Yine de El-Emin, İdrisi hakkında doğru bir kanaate varmaya çalışıyordu ve onu nasıl değerlendireceğinden hâlâ emin değildi. İçinden bir ses ona güvenmesini söylese de, cevabını kendi kulaklarıyla duymak istiyordu.

"El-Emin, sana karşı dürüst olacağım. Ben bu adayı yeniden ele geçirmek için kaç silahlı adamın gerekeceği konusunda kesin bir fikre sahip değilim. Hatırlarsan, burayı senin az önce telaffuz ettiğin sayının dörtte birinden az bir askerle bizim elimizden aldılar. Bizim davamızda sonucu belirleyecek olan kafa sayısı değil, inancın gücü. Ama esas sorun da senin ortaya koyduğun gibi: Bu adanın yüz büyük kasaba ve şehrindeki müminler isyana katılacaklar mı? Katılırlarsa, kazanırız. Baronlar açgözlülükten iyice uyuşmuş durumdalar. Savaşa talimli değiller. Biz onları pekâlâ hazırlıksız yakalayabiliriz, ancak, adayı alsak bile denizi aşırp Salerno'daki ve başka yerlerdeki kaleleri de zaptetmemiz ge-

rekecek. Onları da alamazsak her an yeni bir istilaya maruz kalabiliriz çünkü. Kurlun ve Lanbaduşa'daki halkımıza gelince, senin söylediklerin herhalde doğrudur, ama toprağa yapışıp kalmanın ve fatihlerin dinine geçmenin, eğer bir deprem olursa kendilerini kurtarmaya yetmeyeceğini onlar da bizim kadar iyi bilirler. Marsala ve Şakka'dakilerden daha kötü insanlar mı ki onlar? Hayır, ama onlar rüzgâra bakarlarsa. Catania'da hazırladığınız fırtına yeterince güçlü eserse, bu güç baronlara karşı mümin-olmayanları dahi birleştirebilir. Unutmadan söyleyeyim, konuşmada bana doğrudan bir soru yöneltmiştin. Cevabım şöyle: Eğer bir isyan çıkarsa ben kendi başıma hareket etmeye kalkmam. Bana ihtiyacınız olursa diğer kardeşlerimizle birlikte Büyük Cami'de olacağım, kütüphanede saklanırken değil. Bu cevabım seni tatmin etti mi?"

Vaiz elini uzatıp İdrisi'nin başına dokundu. "Ben tatmin oldum, ama senin ödülünü bir tek Allah verebilir, İbn Muhammed."

"Ben de beklemeye hazırım," diye cevap verdi İdrisi, ağzında yarı gülümsemeyle.

Eve girince, onları korkulu gözlerle bekleyen kadınların ve salonda, yanaklarından gözyaşları akarak oturan Halid'in gürültüsüne karıştılar. Olağandışı bir telaş vardı içeride. İdrisi hemen torununu kucaklayıp ne olduğunu sordu.

"Annem öldü." İdrisi oğlanı öpüp sıkıca bağrına bastı. Çocuk bir süre sonra onun kollarında uyuyakaldı. Gözyaşlarının bir damlası İdrisi'nin yanağını ıslatmıştı. Tarık ortaya çıkana dek boş gözlerle bakarak yerinde bekledi.

"Ne oldu Tarık? Samar'da hiç hastalık belirtisi falan yoktu. Ebu Halid nerede?"

"Ömer onun odasında. Zehir içmiş, İbn Muhammed. Kuvvetli dozda almış hem, herhalde çok acı çekmiştir ölür-

ken. Yemekten hemen sonra yapmış bu işi. Ben burada olsaydım da o zehrin panzehirini hazırlayamazdım.”

“Neden ki?”

“Kardeşim onunla mutlu olamıyordu. Sakine’yle birlikte planladıkları ihanetten dolayı karısını azarlayıp duruyordu. Ama ne boşuyor, ne de tehdit ediyordu. Sadece onunla konuşmak içinden gelmiyordu. Galiba Samar bu sessizliğe dayanamadı.”

İdrisi’nin gözlerinden yaşlar gelmeye başladı. “Zavallı kızcağız. Oysa bu kendilerinin değil, annelerinin hatasıydı, onun aptallığı, onun açgözlülüğüydü... Kardeşine söyle, sakın kendini suçlamasın. O zehri alması gereken asıl Samar’ın annesiydi. Ona ve Sakine’ye haberi ulaştırmak için bir ulak gönderildi mi?”

Tarık evet anlamında başını salladı: “Biz dönmeden önce bir ulak Noto’ya doğru yola çıkmış.”

*Sicilyalı kız kardeşler. Mayya ile Belkıs
yanlarında erkek olmadan, hayatın nimetlerini
tartışıyorlar. Sırlar ortalığa saçılıyor.
İdrisi'den tohum almak için bir tezgâh kuruluyor.*

Üç kadın yalnızdı. Elinore sabah erkenden, yol hazırlığı olarak giysileriyle mücevherlerini toparlamaya başlamıştı. Samar'la hayatında hiç karşılaşmamış olsa bile, üvey kız kardeşinin intihar ettiği haberi onu tahmin edebileceğinden çok daha fazla sarsmıştı. Zihni hep bu intiharla meşgul olduğundan, bir gün önceden beri tuhaf bir şekilde konuşmaya başlayan annesiyle teyzesinin söylediklerine de aldırış etmiyordu.

"Eğer dünyaya yeniden gelseydim, herhalde yine aynı hayatı tekrarlardım."

Mayya nedense felsefe yapacak bir ruh halindeydi; Belkıs kardeşinin düşüncelerini bu tür konuşmalarla geliştirmesine alışkın olsa bile bu sözü şaşkınlıkla karşılamıştı.

"Senin için bir hapishane gibi olan saraydan nefret ettiğini düşünüyordum ben. Hem saray hayatını sen kendin böyle tarif etmiyor muydun?"

"Benim söylemek istediğim, eğer Emir el-Kitabım, büyük üstad İdrisi aynı hayatı sürdürseydi de hiç evimiz olmadığı halde onunla evlenmeyi kabul etseydim, saraydaki hapishanenin bana daha iyi geleceğiydi. Orada arkadaşlarım, dostlarım vardı ve hiç yalnız kalmıyordum. Bu, talepleri bitmek bilmezken kendisi hiç ortada görünmeyen, yine de hayatımın merkezinde durmakta ısrar eden bir kocaya sahip olmaktan çok daha iyi. Şimdi, onun ziyaretleri biteceğine göre, durum daha farklı."

"Emirim de beni çoğu zaman yalnız bırakıyor. Hiçbir zaman aman yanında olayım diye zorlamıyor beni."

"Ama yanına gelince bu seni mutlu ediyor, öyle değil mi?"

"Hayır, ama mutsuz da etmiyor."

İkisi de kahkaha atmaya başladılar.

"Senin bu günlerde ne kadar mutlu olduğunun farkındayım, Mayya. Seni böyle görmek bana hem mutluluk veriyor hem de kederlendiriyor."

"Sen böyle laflar edince karşımda annem konuşuyormuş gibi geliyor bana."

Bir süre sessiz kaldılar. Anneleri onlar daha küçükken ölmüştü. Belkis henüz iki yaşındaydı, onu hatırlamıyordu bile. Kardeşinden on yaş daha büyük olan Mayya'nın ise annesine dair çok canlı hatıraları vardı. Onları teyzeleri ve anne tarafından büyükanneleri yetiştirmişti; teyzeler vazife duygusuyla, anneanne ise torunlarını neredeyse kendi kızı kadar çok sevdiği için.

"Söyledikleri doğru mu sence?"

"Kimlerin söyledikleri?"

"Söylenenler işte."

"Ne diyorlar ki?"

"Annemizin ölümünün doğal yoldan olmadığını."

Mayya kardeşini kucakladı. "Aynı soruyu ben de birkaç defa ninemize sordum, ama bana doğru olmadığını söyledi."

"Tabii öyle der. Doğruyu söyleyeseydi babamız onu hemen saçlarından tuttuğu gibi kapı dışarı ederdi. Öyle bir durumda nereye gidebilirdi ki?"

"Oğullarının yaşadığı Şakka'ya geri dönebilirdi."

"Mayya, ne zaman benden bir şeyler saklamaya çalışsan, inan bunu hemen anlarım. Neyin var senin?"

"Galiba hamileyim."

"Allah korusun"

"Korur, merak etme. Son defasında da korumuştur."

"Emin misin peki?"

"Büyük ihtimal. Âlimin tohumu bu ada kadar bereketli."

"Senin bana yıllar önce anlattığın hikâyeye doğruysa, yalnız bu kadarla kalsa iyi."

Mayya hafifçe, ses çıkarmadan güldü.

"Onun o adada başına geldiğini söylediği olayın gerçekten olduğunu mu, yoksa sağlam haşhaş çektikten sonra gördüğü rüyada mı geçtiğini bildiğinden hâlâ emin değilim. Hem erkeklerin hepsi birden nasıl aynı rüyayı görebiliyorlar dersin? Bak, sen bunu hatırlatınca neşem yerine geldi biraz."

Belkis ayağa kalkıp, kardeşinin sandalyesinin arkasına geçti. Sonra da Mayya'nın saçlarını örmeye koyuldu.

"Annemiz hakkındaki soruma hâlâ cevap vermedin."

Mayya iç geçirdi. "Ben de seninle aynı hikâyeleri duydum, sanırım aynı kaynaktan. Ama doğru olup olmadığını nasıl bilebilirim ki?"

"Ama Mayya," diye ısrar etti kardeşi, "annemizi eğer kocası öldürdüyse, bunun mutlaka bir sebebi olmalı. Babamın bana hiç doğru düzgün baktığını hatırlamıyorum mesela. Tek bir kere dahi şefkatle davranmadı bana."

“Bir oğul istiyordu çünkü.”

“Niçin gerçeği benden gizliyorsun, Mayya? Niçin? Neler olduğunu bana hiç anlatmayacak mısın? Mayya!”

Mayya gerçeği hep biliyor, ama Belkıs'ı da bu gerçekten korumak istiyordu. Oysa artık o insanların hepsi ölmüştü. Yine de içinde bir şey vardı Mayya'yı dizginleyen. Bir sezgi belki, bu hikâyenin dile gelmesinin hayırlı olmayacağı yönünde bir sezgi. Hem bu hikâye annelerinin hayatına mal olmuştu. Mayya, kardeşinin elleriyle yüzünü kapatıp yerde oturduğunu ve merakla beklediğini görünce kararını verdi. Gerçeği ondan daha fazla gizlemek için geçerli bir sebebi yoktu.

“İkimizin babaları ayrı.”

Belkıs'ın yüz ifadesinde en ufak bir değişiklik olmadı. “İnan buna hiç şaşırmadım, öyle olduğunu ben de hissediyordum çünkü. Beş yaşındayken saçımın rengine dayanamayan serin baban beni bir güzel tıraş etmişti. Bahane olarak da hastalandığımı söylemişlerdi bana; ninem saçlarımın eskisinden daha gür çıkacağını söylüyordu. Ama ben her gece çığlık çığlığa ağladım, uyuyana kadar beni sen rahatlatmaya çalışırdın. Unuttun mu? Büyüdükçe onun beni görmek istemeyecek kadar benden nefret ettiğini anladım. Bazen ben bir odaya girdiğimde hemen dışarı kaçardı. Sonra bu koyu nefretinin sebebini ben de kavradım, ama gerçeği kimden öğrenebilirdim ki. Sen de hep kaçamak cevaplar verdin. Kimdi benim babam, Mayya, söylesene şimdi bana, kimdi?”

“Babamdan zeytinyağı almaya gelen, Agrigento'lu bir Yunanlı tüccar. Onu iyi hatırlıyorum. Benim babamdan daha yakışıklı olduğu gibi, daha zekiydi de. Annemiz de aynı düşüncelere kapılmış olmalı. Evimize düzenli olarak gelirdi. Sanırım bir gün annemizi yalnız yakaladı ve karşılıklı çekimin hafif meltemi bir fırtınaya dönüşüverdi. Sonucu da sen oldun. Şaşırtıcı olan, sarı saçlı, mavi gözlü bu çocuğun kendi-

sinden olamayacağını babamın anlamasının iki yıl sürmesiniydi. Ben annemize çekmişim. Sense tıpkı babana.”

“Sonra başına bir şey geldi mi onun?”

“Ben Rucari’nin odalıkları arasına katıldığımda onu araştırdım. Yıllar önce tabii. Sonra saraya geldi, ona annemizin zehir içerek öldüğünü söyledim. Sen doğana ve annemiz ona Noto’ya bir daha asla gelmemesini bildiren bir mesaj gönderene kadar, seviştiği kadının hamile olduğuna dair en ufak bir fikri yokmuş. Beni dinleyince çok ağladı. Seni görmekten umudu yoktu gerçi, ninemiz hâlâ sağdı ve ben seni görmeye çalışmasının akılsızlık olacağını düşünmüştüm.”

“Yanılmışsın.”

“Belki. O zamanlar hâlâ gençti. Onu nasılsa başka bir zaman da görebilirdin.”

“Öldü mü yani?”

“Öldü.”

“Nasıl?”

“Bir tür mikrop kaptı. Saraydaki hadımlardan biri hep onunla ilgilendi. Hatta onu iyileştirmeye çalışsın diye saraydan evine bir hekim gönderdiysek de çok geçti. Hastalık bütün vücuduna yayılmıştı.”

“Ailesi yok muymuş?”

“Hayır, hiç kimsesi.”

Belkis ağlamaya başladı. Mayya onu divana yatırıp, kendini toparlayana kadar usulca saçlarını okşamaya koyuldu.

“Mayya, ben kararımı verdim. Bir çocuk istiyorum.”

“Güzel. Ama tek sorun, ona bir baba bulmak.”

“Sen gerçek babamı şimdiye kadar benden sakladın. Öyleyse çocuğuma baba olarak birini seçtiğimde, sen de bunu gizli tutacağına dair bütün sevdiklerin üstüne yemin et şimdi.”

“Elbette senin sırrını tutarım. Elinore’un başı üstüne yemin ederim ki, yaptığın seçimi onaylayacak ve hayvanı tuza-

ğa düşürüp tohumunu elde etmek için gösterdiği her çabayı bütün gücümle destekleyeceğim. Şart olsun. Yemin olsun.”

“Biz küçükken, çok sevdiğim bir yemeğin ertesi gün tekrar yapılmasını öyle çok beklerdim ki, bunu hatırlıyor musun?

“Hayır, ama ne olmuş ki?”

“Kim karar verirdi buna?”

“Bilmem. Herhalde ninem vermiştir. O yemeklerini beğenmiyoruz diye hep şikayet eder dururdu, sen bir yemeğini çok sevdiğini söylediğinde bu çok hoşuna gider, hemen ondan haftada üç defa yapardı. Sen neşeli bir yaratıksın, Belkıs. Ama çocuğuna baba seçmeyi konuşurken birden neden yiyecek meselesine atladın ki. Merak ettim, aklında biri var mı?”

“Çocuğum aile içinde kalsın istiyorum.”

“Ne demek bu?”

“İbn Muhammed el-İdrisi.”

Sevdiği adamın isminin telaffuz edilmesi bile Mayya’yı altüst etmeye yetmişti. İlkın Belkıs’ın onunla dalga geçtiğini sandı, ama kardeşinin yüzüne bakıp da kararlı ifadeyi görünce niyetinin gerçekten bu olduğunu anladı.

“Hayır! Hayır! Niçin o, Belkıs, niçin? Siracusa erkek kaynıyor. Hem o elli sekiz yaşında, biliyorsun. Kendi gözlerinle gördün. Elli sekiz yaşında o! Senin için çok yaşlı. Tohumu da güçlü değ...”

“Mayya, bencillik etme. Az önce bana bir yemin ettin.”

Kız kardeşinin katı tutumu Mayya’nın canını iyice sıkıcaaktı.

“Yeminler bozulabilir, Belkıs. Söylesene, sen bana işkence etmek mi istiyorsun? Babanın seni görmesine izin vermedim diye ceza mı kesiyorsun bana?”

“Hayır. Sadece bunun iyi bir çiftleşme olacağını, hiçbir risk taşımadığını düşündüm. Hem bir tek o, bana asla şantaj yapamayacak bir konumda, öyle değil mi?”

“Anlamıyorum, neden o?”

“Gerçek sebebi mi istiyorsun?”

“Evet!”

“Çocuğum onun kahkahası gibi çekici ve çocuksu olsun istiyorum.”

“Seni çıplak görünce içinden pek gülmek geleceğini sanmam ama!”

O kadar gülünç bir sözdü ki bu, ikisi de kahkahalarını koyverdiler. İçten gelen, bulaşıcı bir kahkaha havayı yumuşatmış ve aralarındaki gerginliği silmeye yetmişti. Mayya kız kardeşinin ciddi olduğunu fark edince, teklifini de daha ciddi olarak düşünmeye başladı. Belkis onu birkaç dakika sessizce izlemesinin ardından, kaşım hınzırca kaldırıp, bir parmağını dudaklarına bastırdı. Sonunda artık sabredemeyeceği bir noktaya gelmişti.

“Eee?”

Mayya yeniden kaygısız bir ruh haline girmişti. Bu işi ayarlayıp seyretmek pekâlâ eğlenceli de olabilirdi. Hatta mümkün olursa, onların sevişmelerini izleyebileceği ve çiftleşme adaylarının hiç bilmediği gizli bir yer arayışına dahi girmeliydi. Gerçi bunun hâlâ iyi bir fikir olmadığı kanısındaydı, fakat yapılması gerekiyorsa da bari doğru düzgün yürüsündü. Hem ipleri kardeşinin eline bırakırsa Belkis’in her şeyi mahvetmesi ihtimali söz konusuydu. Belkis o zaman Mayya’yı hiç affetmez ve muhtemel bir felaketten dolayı hep onu sorumlu tutardı. İhtiyacı olduğu zamanda niçin Muhammed el-İdrisi’den Belkis’a yardım elini uzatmasını beklemesinlerdi?

Mayya, insanların çocukluklarından itibaren içlerinde yarı-hayali, yarı-gerçek hatıralar sakladıklarını bilirdi. Böylesi hallerde durup durup geçmişe dönülür, o istisnai ya da büyüleyici, sıradışı olay hep güzel duygularla yâd edilirdi.

“Aklıma bir plan geldi, fakat bunun işlemesi için birçok şartı yerine getirmemiz gerekiyor. Birincisi, benim de bu işin

içinde olduğumu İdrisi asla bilmemeli. İkincisi, yatak odasına giren kadının sen olduğuna inanmamalı...”

“Ama...” diye sözünü kesmek istedi Belkis.

“Bırak da sözümü bitireyim. Son olarak, ertesi sabah onu tekrar gördüğünde gece hiçbir şey olmamış gibi davranmalısın.”

“Peki ama ya gerçekten bir şey olmazsa? Yani, ya ilk defasında başarılı olamazsak?”

“Tekrar deneyebileceksin, ama yine aynı şekilde.”

“Şartlarını kabul ediyorum. Şimdi bana planını bütün detaylarıyla anlat bakalım.” Mayya planını tane tane anlattı, fakat onlar daha ince ayrıntılara girme fırsatı bulamadan Elinore hızla odaya daldı.

“Yarın Palermo’ya kesinlikle gidiyor muyuz?”

Annesi başıyla soruyu cevapladı.

Araya Belkis girdi: “Sen niçin bu kadar çabuk Palermo’ya dönmek istiyorsun, Elinore? Niçin babanı beklemiyorsun? Birkaç gün içinde dönmüş olur, o zaman pekâlâ birlikte onun gemisiyle gidebilirsiniz. Hem arabayla gitmekten daha hoş bir yolculuk olur.”

“Siracusa’da çok sıkılıyorum, teyze. Benim bütün arkadaşlarım Palermo’da. Her şeyin kaynağı orası. Noto yakınında enteresan bir şeyler döndüğünü duydum mesela. Ruhunu kaybetmiş uzun saçlı bir vaizin Catania’yı adım adım dolaşıp huzursuzluk tohumu ektiğini söylüyorlar. Doğru olabilir mi bu haber? Siz de ondan bahsedildiğini duydunuz mu?”

Belkis eliyle, bu mesele onu hiç ilgilendiyormuş manasına gelen bir hareket yaptı.

“Kocam onu tanıyor, onun dediğine göre yarı delinin tekiymiş.”

Elinore bu açıklamaya pek itibar etmedi. “Aklının öbür yarısı da işe yarıyor yani.”

Annesi kızına manalı bir bakış fırlattı.

"Pekâlâ," diye sözüne devam etti teyzesi, "eğer bu El-Emin denen adam -öyle diyorlar ona- seni sahiden ilgilendirdiyse, babanı beklemende büyük fayda var. Üstad İdrisi damadının evinde onunla tanışmış olmalı."

Elinore ağlamaya başladı. O esas olarak, hadımlardan birinin, müziğiyle ruhunu doyuran flütçüyü bulmayı başarıp başaramadığını öğrenmek için sabırsızca geri dönmeyi arzuluyordu. Tabii babasını bekleme düşüncesi de keyifliydi. Bir süre iki seçeneğin de artılarıyla eksilerini kafasında tartıp, nihayetinde kararını flüt çalan oğlandan yana verdi. Yarın sabah erkenden geri döneceklerdi.

Annesinin bu kararı kabullenmesinin ise kendine göre sebepleri bulunuyordu. İdrisi geri döndüğünde Siracusa'da olmayı gerçekten istemiyordu artık. Belkıs'ın onu süzen gözlerine katlanamazdı. Kız kardeşine destek sözü vermesine rağmen Mayya, yaptıkları zalimce ve canavarca anlaşmadan dolayı hâlâ kızgınlığından sıyrılamamıştı. Zihninde binbir türlü düşünce dolanıyordu. O yüzden, İdrisi saraya döndüğünde kendisinin orada bulunmaması daha iyiydi. İdrisi kendisinin de bu plana dahil olduğunu anlarsa, doğacak sonuçları kestirmek pek kolay olmazdı. Elinore'un rahat ve aldırmaz tavırları teyzesini ikna etmiş benziyordu; annesinin ikilemine belli bir çözüm bulmadan yola düşmeleri gerekecekti.

"Belkıs, bizim yüzümüzden senin de sabah erkenden uyanmanı istemem. Gün doğmadan önce, namaz vakti yola çıkarız biz. Seni rahatsız etmeyelim, dilersen şimdiden vedalaşalım."

Elinore teyzesini öpüp odadan çıktı.

Belkıs, kardeşinin ellerini tutup sıktı: "Sen benim atılganlığımdan ürküyorsun. Şimdiden anlaşmamızdan dolayı pişman olmaya başladın. Ben seni seviyorum, Mayya. Bana

hem annelik hem babalık ettin. Eğer seni incittiysen teklifimi geri çekmeye ve anlaşmamızı iptal etmeye hazırım. Aramıza başka bir şeyin girmesini istemem. Hiçbir şeyin.”

Bu tekliften samimiyetle etkilenen Mayya hemen bir şey söylemedi, ama Belkıs'ı kucaklayıp öptü. “Biz bir anlaşma yaptık. Ona sadık kalalım. Bizim ilişkimizi başka hiçbir şey etkileyemeyecek, bu konuda söz veriyorum sana. Umarım planımız ilk seferinde işler, bütün arzum bu. Sadece sende alışkanlık yapmasını istemem.”

Bu uyardan sonra kardeşler ayrıldılar.

*İdrisi isyan üstüne düşünüyor ve
uykusunda bir sürprizle karşılaşılıyor.
Belinden tohumu defalarca alınıyor.*

İdrisi'yi göz kamaştırıcı bir sabah güneşi karşıladı. Kahvaltısını erkenden yapıp silahlı muhafızlar eşliğinde Siracusa'ya doğru yola çıkmış, gelirken ne Ebu Halid'in ne de onun kardeşi Ömer'in kendisine eşlik etmesine izin vermişti. Onların evlerinde yerine getirecek daha önemli görevleri vardı.

Kızının ölümü İdrisi'yi bir vicdan muhasebesine sokmuştu. Eğer kızlarıyla daha fazla vakit geçirmiş ve onları eğitmiş olsaydı olaylar daha farklı mı gelişirdi acaba? Sonra, aklını yine problemin esas kökeni meşgul etmeye başladı: evliliği. Evlendiği sırada henüz on sekiz yaşında olmasına rağmen pekâlâ babasına karşı koyabilirdi.

Dün gece Velid'e kısa bir mektup yazmıştı:

Çok sevgili oğlum,

Sana acı bir haberim var. Kız kardeşin Samar, on gün önce vefat etti. Onun hayatını sone erdirmeye karar verdiği gün ben de evindeydim. Daha önceden umutsuzluğun eşiğine geldiğini gösteren en ufak bir emare bulunmadığından, akabeti hepimizi şok etti. Küçük Halid sersem sersem ortalıkta dolanıyor ve onu avutmak hiç de kolay olmuyor. Babası kendini suçluyor, ama bu adil bir durum değil. O nazik, düşünceli bir erkek; meydana gelen olay üzerine onu suçlamak isabetli olmaz. Eğer suçlanacak biri varsa, o da benim. Kocasını aleyhinde sahte şahitlik etmeye dayalı aptalca ve haince tezgâhladıkları planı açığa çıkardıktan sonra ona daha şefkatli davranmalıydım. Üstelik bu plan, annelerinin fikriydi. O ve Sakine, içlerinde kötülük olmasından ziyade budalaca bir kanışla annelerinin aleti oldular. Bunları yazıyorum ama, sana ulaşacağından emin olmadığım bir mektupta daha fazla ayrıntıya girmek de başka bir saçmalık ya, neyse.

Annenle Sakine defin törenine geldiler, ama ancak birkaç gün kalıp ayrıldılar. Ben onlarla kısaca konuştum, zamanımı daha fazla, zekâlarını gitgide daha çok takdir etmeye başladığım torunlarım ile geçirdim.

Epeydir geçmiş üzerine düşünmekte ve fazla uzun olmayan bir zamanda oturup konuşabilelim diye Venedik'e gelmeyi arzulamıyordum. Senin varlığını nasıl özlediğimi tasavvur bile edemezsin. Arkadaşların bizim eve geldiğin zaman attığın çağıltılı kahkahaların ve mırıl mırıl konuşmaların, hafızamda hâlâ aziz bir hatıra olarak yerlerini koruyorlar.

*Seni kucaklarım,
Baban*

Gün batmadan Siracusa'ya varma ve ertesi sabah erkenden Palermo'ya doğru denize açılma telaşıyla atını mahmuzlayıp durmuştu. Şehirden ayrıldığında umutsuzluk içindeydi; önlerinde bekleyen felaketten kaçış yolları arayıp duruyordu. Rucari, Filip'e merhamet dileyen mektubuna cevap

dahi vermemişti. Belki de sarayda yanında kalmalı ve her gün Sultan'a duacı olmalıydı. Ama şimdi, Filip'in hayatını kurtarmak için Sultan'ın nezdinde son bir girişimde daha bulunmak istiyordu. Rucari Filip'e hep kendi oğlu gibi muamele etmişti. Kilisenin ve baronların onu feda etmesi taleplerinin -ki bu taleplerini kabul etmişti- Sultan'a acı vermemesinin mümkün olmadığını biliyordu.

İdrisi El-Emin'le Filip'in mahkûm edilip yakılarak öldürülme ihtimali hakkında konuşurken, vaiz Palermo'daki müminler cemaatiyle alay etmişti. Hiç direnmeden Filip'in ölümüne göz yumarlarsa kendileri de mahvolacaktı.

İdrisi, kendine rağmen, vaizin büyüsüne doğru çekildiğini hissetmişti. Boş inançlarını bazen sinirlenerek karşılasa da, toprak gasp ısı Kilise'ye ve Kilise'nin cellat rolünü biçtiği paralı askerlerine karşı attığı ateşli ve hiddetli nutuklar hayranlık uyandırıcıydı. Karşısına alıp kışkırtığı kalabalıkların da safdil insanlar oldukları söylenemezdi. El-Emin'in kendilerine hakikati anlattığını biliyorlar, onun söylediklerini, düşmanlarını, özellikle de mütemadiyen adayı müminlerden ve Yahudilerden temizlemek için şiddete başvurmak gerektiğini savunan keşişleri sakinleştirip memnun etmek için kendilerini parlayan emirlerin ve toprak beylerinin açıklamalarıyla kıyaslıyorlardı.

Bu dini tutkunun kaynağı neydi? Belli ki, uzun zamandır yok edilemez sayılan şeylerin kökünü kurutmak için tutuşturulan alevlere bir karşılıktı. Peygamber'in ilk zaferleri ve onları takip eden fetihler, üstünlüğünden gurur duyan ve bunun bilincinde olan bir uygarlık yaratmış durumdaydı, lakin bu inanca, eski devirlerin Yunanistan ve Roma'sında görüldüğü gibi, üstünlüğün yara almaz niteliğe büründüğü gibi bir yanılısama da eşlik etmekteydi. Hatta bu yanılısama, kolayca  l m c l sonuçlar doğurabilecek bir hataydı.

Ne var ki El-Emin, dikkatleri Siracusa emiri İbn Thumna'nın Franklardan yardım istemesine sebep olan ihanete çekmekte haklıydı. Yüz yıl önce meydana gelmiş olaylar, çoğu müminin hafızasında hâlâ bütün canlılığıyla duruyordu. İdrisi, sadece hırsından dolayı Catania emiri, sofı ve asil İbn Maklati'yi öldüren kötü ve gelgeç akıllı emir İbn Thumna'nın hikâyesini kim bilir kaç defa dinlemişti. Thumna daha fazla toprak talebinde bulunmaktaydı. Bu cinayetin öcü, Siracusa Emiri'ne aşağılayıcı bir yenilgi tattıran İbn el-Havvas'ın eliyle alındı. O zaman da İbn Thumna, postunu kurtarmak için kâfirleri denizi aşmaya çağırdı. Ancak Thumna'nın kendisi de onların saflarında dövüşürken öldürüldü ve sonuçta eline hiçbir şey geçmemiş oldu. Şu sırada herhalde hâlâ cehennem ateşinde yanıp durmaktadır. Hem Sicilya'dan daha sıcak bir yer tasavvur etmek İdrisi'nin de işine geliyordu.

* * *

İdrisi başını yukarı çevirdi. Dün gece gökyüzünde tek bir bulut seçilmediği halde çobanlar yağmurun yağacağını sezmışlerdi. Ter damlaları yüzünden boynuna inerken ve hayvanlarını dörtnala koşturmaya başlamışlarken denizden esen meltemin özlemini duydu. Muhafızlar atları için yalvarana kadar mola verdimeyecekti. Bir koruluğa gelip ağaçların rüzgârla birlikte sağa sola eğilen dallarını, güneş altında kuruyup pörsümüş yapraklarını görünce merhamete geldi. Ağaçlar arasında ağır adımlarla tırısta giderken muhafızların El-Emin'den bahsettikleri kulağına çalınıyordu. İdrisi muhafızların arasına karışınca konuşmaları kesildiği halde, âlim onlara köydeki mahfele gelen insanlar arasında bulunup bulunmadıklarını sordu. Bilgi vermekte gönülsüz davrandıklarını belli etmelerine rağmen muhafızlar, başlarını öne doğru sallamaktan geri kalmadılar.

"El-Emin'in bahsettiği orduya hepiniz katılacak mısınız?"

Yine başlarını salladılar.

"Anlıyorum ki ölmeye hazırsınız, ama ne uğruna?"

"Camilerimizde bir kere daha Halife adına hutbe okunabilsin diye."

"Hepsi bu kadar mı?"

Âlimin sorusuna içlerinden bir başkası cevap verdi: "Halkımızın çoğu Kilise için köle gibi çalışıyor. Kâfirleri alt ettiğimizde halkımızı da kurtarmış olacağız."

Sonra sözü, içlerinden en genç olanı aldı: "Biz fakir insanlarız, sizse büyük bir âlimsiniz. Zaten bilmediğiniz bir şeyi bize nasıl anlatabilirsiniz ki? Ama bize çok şey öğretebilirsiniz. Sizce biz kazanabilir miyiz?"

İdrisi cevap vermeden önce bir süre düşündü: "Doğrusu, bilmiyorum. İnsanlarımızda yeteneklerimizden dolayı yüksek sesle böbürlenme huyu var. Biz çok bencil ve kendini beğenmiş olduk. Mübalağalı dil düşmanı yenilgiye uğratmaya yetseydi, şimdiye kadar tek bir muharebe kaybetmemiş olmamız gerekirdi. Ortada bu ada var; inançları ne olursa olsun, gelen herkesi müthiş cezbeden bir ada. Coğrafya ve mahalli koşullar bizi diğer adalardan ayırıyor; ister Nasıralı ister mümin olsun, hepimiz buradaki koşullara uyum sağlamaya geçiyoruz. Karakterimizi bu adanın coğrafyası şekillendiriyor ve belli ki daha en az elli yıl, ister mümin ister Yahudi ister Nasıralı olalım, aramızdaki farkları hiçbirimiz açık bir şekilde ortaya koyamayacak kadar birbirimizle iç içe yaşayacağız. Benzer sorunlar karşısında ayrımsız hepimiz Sicilyalı kesiliveriyoruz."

Muhafızlar İdrisi'nin neyi kastettiğini doğal olarak bilmiyorlardı, ama yüzüne karşı gülümseyip sustular. Tekrar harekete geçmeye hazırlandıklarında başlarını örtüp atlarına bindiler.

O sırada hafif bir rüzgâr çıktı; Siracusa'ya vardıklarınday-sa gökyüzünü çoktan bulutlar kaplamıştı.

İdrisi'yi karşılayan saray hizmetlisi, Emir'i de aynı akşam daha geç saatlerde bekledikleri bilgisini verdi. Yıkansın diye hamam hazırlanmıştı. Ece Belkıs akşam yemeğinde kendisi-ni ağırlayacaktı.

"Ece Mayya ile Elinore buradalar mı?"

"Onlar birkaç gün önce Palermo'ya döndüler."

Kızını kendi terkisinde Palermo'ya götürmeyi umut eden İdrisi'nin yüzü asıldı. Mayya neden bu kadar çabuk geri dönmeyi istemiş olabilirdi? Aradığı cevabı belki Belkıs'tan öğrenirdi.

Kendisi için sıcak, kokulu bir ortamın hazırlandığı hama-ma gitti. Papatya, yaban kekiği, güvey otu ve evet, dağ nane-si. Peki, o suyun üstünde yüzen bir salkım itüzümü müydü? Öyleydi. Salkımı suyun içinden çıkarıp hizmetliye uzattı.

"Bu bitkileri kim seçti?"

"Ece Belkıs."

Baldızına itüzümünün sadece uykusuzluk tedavisinde kullanılması gerektiğini söylemeyi aklına yazdı. Suyun içine yavaşça, azar azar girerken, bitkilerin sağaltıcı güçlerinin yorgunluğu üstünden nasıl almaya başladığını duyumsadı. Başını arkaya yaslayıp, kendini tas tas üstüne dökülen sula-rın keyfini çıkarmaya bıraktı, sonra da hizmetli masajına baş-ladı; çok uzun zamandır böyle rahatlamamıştı. Uyuşukluğu-nu tamamen atmak için soğuk suyla durulanmakta ısrar etti ve hamamdan dinçleşmiş olarak çıktı.

Bu sefer farklı bir yatak odası hazırlamışlardı onun için; ama bu odadan deniz daha iyi görüldüğünden hiç şikayetçi olmadı. Yağmur yağıyordu, deniz sertti. Kıyıdaki gemilerin, yarıştan önce atların homurdanıp yerlerinde sıçramaları gibi bir oraya bir buraya savrulduğunu görebiliyordu. Az sonra bir hizmetli kapıya vurarak, yemeğin masalara konmak üze-

re olduğunu bildirdi. İdrisi kadını takip edip, Belkıs'ın onu beklediği odalara geldi. Belkıs üstüne cicili bicili bir kırmızı elbise geçirmişti, altın sarısı saçlarının bukleleri düğüm düğüm bağlanmıştı. Seçtiği renk ona hiç uymuyordu.

"Tekrar hoş gelmişsin, Muhammed ibn Muhammed. Kocam yemeğe katılamayacağı için üzgünüm. Gördüğün gibi hava gerçekten kötü, muhtemelen yarın sabaha kadar dönmesi mümkün olmaz. Ondan haber getiren bir ulak, Emir'in, kendisini görmeden Palermo'ya hareket etmemenizde ısrarlı olduğunu bildirdi."

İdrisi kibarca başını eğdi. "Misafirperverliğiniz beni içtenlikle etkiledi. Zaten fırtına böyle devam ederse sabah yola çıkabileceğimden kuşkuluyum. Emir'in dönüşünü bekleyeceğim. Benim de onunla tartışmak istediğim meseleler var."

"Kızınızın ölüm haberine inanın çok üzüldüm. Onunla çok yakın mıydınız?"

"Hayır, ama yine de içimdeki suçluluk duygusu kaybolmuyor. Ama bu akşamlık kederli hikâyelerden bahsetmeye-
lim. Buraya geldiğimde Mayya'yla Elinore'u da görmeyi umuyordum. Niçin gitmelerine izin verdiniz?"

"Elinore gitmekte ısrar etti."

Bir süre sessizce yemeklerini yediler.

"Belkıs, bir şeyi merak ediyorum. Sen ve Mayya pek de kardeşe benzemiyorsunuz. Sizin anneleriniz mi farklı?"

Belkıs gülümsedi, sonra da dünyanın en normal şeyinden bahsediyormuş gibi, "Hayır, babalarımız farklı," dedi.

"Ah, başışla. Mahremiyetinize girmek istememiştım."

"Hikâyenin hepsini size anlatmamı ister misiniz?"

"Çok sevinirim."

İdrisi kadının anlattıklarını dinlerken, hizmetçi kadınlar-
dan biri masayı temizledi. Başka bir kadın da bitki karışımla-
rının olduğu küçük kâseler koydu önlerine. Belkıs'ın karşı-

sında kendisinden geçmiş olan İdrisi, içindeki yaban kenevirini ve balı fark etmeden karışımı yudumladı. Etkiyi hemen hissetmese de, kadını dinlemeye devam ederken vücuduna bir hafiflik çöktüğünü fark etmekten de kendini alamadı.

Giderek öyle gevşedi ki, hikâyesinin alakasız bir yerinde, "Niçin bu berbat kırmızı elbiseyi giymeye karar verdin," diye çıkışarak kadının sözünü bile kesti. "Bu renk senin endamına hiç uymamış. Gerçekten bilerek mi giydin?"

"Benden ne yapmamı beklerdiniz?"

"Onu çıkartıp..."

Sözünü, kadının kahkahası böldü. Bunun aptalca ya da kötü niyetli değil de duyarlı ve dikkatli bir kahkaha olması İdrisi'nin sakın düşünmesini sağlamıştı. Bir el hareketiyle ağzını kapatmaya da yeltenmemişti –ki İdrisi'nin kadınlarda hiç hoşuna gitmeyen bir hareketi bu.

İdrisi, konuyu tekrar Belkis'in anlattıklarına getirdi: "Mayya bu durumu biliyor muydu?"

"O uzun zamandır biliyormuş, ama bana bütün gerçeği daha yeni, birkaç hafta önce anlattı. İbn Muhammed, sen ol-san sana ihanet eden bir kadını öldürür müydün?"

Cevap anında geldi: "Hayır tabii."

"Pekâlâ, şimdi de hikâyeye anlatma sırası senin. Mayya bana o tuhaf Julianus adasından bahsetti, ama onun gerçek bir olay mı olduğundan, yoksa senin hayalinde mi kurduğundan emin olmadığını da söyledi."

İdrisi'nin önüne bir kâse içki daha kondu. Lezzeti çok hoşuna gitmişti. Birkaç yudum alıp, sessizce tadını çıkarmak üzere gözlerini yumdu. Sonra, tek bir ayrıntıyı dahi atlama-dan, Julianus adasının hikâyesini nakletti. Tutku gecesini, rahibenin ilk sevişmelerinden sonra onu tekrar heyecanlandırıp canlandırmak üzere başvurduğu türlü türlü numaraları anlattı. İdrisi kendini hikâyesine o kadar kaptırmıştı ki, Bel-

kıs'ın kıpkırmızı kesildiğini hiç fark etmedi. Tek bir kere bile dokunmadan kadını fiziksel olarak heyecanlandırmayı başarmıştı. Belkis ayağa kalkıp, uyumak için odalarına çekilmelerini teklif etti.

* * *

İdrisi odasına döndüğünde, fırtınayı seyretmek amacıyla pancurları ardına dek açtı. Simsiyah gökyüzünde tek bir yıldız bile görünmüyor, bir ışık bile parlamıyordu. Sicim gibi yağan yağmurun gürültüsünü dinleyerek soyunup yatağa uzandı. Biraz sonra bir hayalet -öyle sanmıştı- beyazlar giyinmiş olarak odanın içine süzüldü. Hayır... olamazdı... evet, oydu... emindi bundan... Julianus adasındaki başrahibeydi.

"Sen misin?" diye fısıldadı, Yunanca olarak.

"Evet."

İdrisi, Afrodit'in ateşini tutan kadının önünde diz çökerken, o da kendisi gibi çıplak olana kadar usul usul ona yaklaşmaya başladı.

"Dışarıdaki fırtına beni ürkütüyor."

Kadın pencereye gidip pancurları kapattı.

Adam kadını elinden tutup, yatağına getirdi. "Şimdi de içerdeki fırtına beni ürkütüyor."

Sonrası, saf tutku dolu bir geceydi. Belkis, İdrisi'nin anlattığı hikâyeyi can kulağıyla dinlediğinden, onun tarif ettiği her hareketi tek tek yerine getiriyordu. İdrisi gözlerini zorlukla açabilirken, kadının bedeninin yükselteleri ve çukurlarını keşfettikçe bir saadet havuzunda yıkanıyormuş duygusuna kapılıyordu.

Belkis, adamın kulağına şöyle fısıldamayı çok isterdi: 'Ben Belkis'ım, salak, ben senin o aptal başrahiben falan değilim. Benim, ben. Senin dölünü istiyorum.' Ama pazarlığı bozması söz konusu olamazdı. Kim olduğunu açık etmeyeceğine

dair kız kardeşine söz vermişti. İdrisi onu tanısaydı, bu sefer de titizlikle uydurduğu başka bir hikâyeye sarılacaktı. Üçüncü defa sevişmelerinin ardından, kadının tükenmiş âşığı derin bir uykuya daldı. Uykusunda rahat etmeye çalışırken horultusu bir gökgürültüsü gibi odanın içinde çınladı. O gecenin Belkıs'a kocasını hatırlatan tek ânu buydu.

Belkıs sessizce odadan çıktı. Kendi odasına vardığında erkeğinin bedenine sinmiş kokusunu duyabiliyor, bedeninin her parçası mutluluktan tir tir titriyordu. İnşallah bu gece işe yaramamıştır, diye düşündü kendi kendine. Hem yaramış olsa bile bunu kim bilecekti ki? Nasılsa bundan emin olmaları için bir daha yapmaları gerekecekti. Küçükken Yunanca öğrenme isteğini geri çevirmemiş olduğu için Allah'a şükretti. Peki ama, ya İdrisi akşam çökmeden gitmeye karar verirse? Ne olursa olsun onu durduracağım. Rahibelerden gizli bir mesaj gönderteceğim. Onu bir gece daha burada tutmak için hiçbir çabayı esirgemeyeceğim. Bir gece daha. Eğer gerekirse Mayya'yı görmek için Palermo'ya giderken ona eşlik bile ederim. Mayya beni öldürür, bunu biliyorum, ama onun gitmesine izin veremem. Mayya Rucari'yi Allah bilir kaç kadınla paylaştı. Muhammed'i ise yalnızca benimle, onu çok seven kardeşiyle paylaşacak. Ya Mayya'yla ikimiz aynı zamanda hamile kalırsak? Aklında bu düşünceleri evirip çevirirken uyuyakaldı.

İdrisi ne alemdeydi? Belki bitkiler yüzünden, belki tutkudan dolayı, belki de ikisinden birden, uzun zamandır hiç bu kadar rahat bir uyku çekmemişti. Sabahın erken saatlerinde müezzinin sesini duyana kadar da bir saniye olsun uyanmayacaktı.

Dün gece gördüğü erotik rüyayı aklına getirdikçe için için titriyordu. *İş kumari*. Cümbüşlü aşk. Sonra kadının kendi vücudu üstündeki kokusunu aldı. Bu gerçek olabilir miydi? Kö-

pek gibi kollarını, koltukaltılarını koklamaya koyuldu. Sonra yastığı ve çarşafı kokladı. Burun deliklerini tatlı kokular dolduruyordu. Sersemlemiş, ama mutlu bir halde geri uzandı. Yanılmış olamazdı. Dün gece yatağında bir kadın vardı. Onunla sevişmişlerdi. Bu rüya değildi, ama nasıl olur da yıllar önceki başrahibe çıkagelip koynuna girerdi? Böyle bir şeyin gerçek olması mümkün müydü? Sonra, yudum yudum içtiği bitki karışımını hatırladı. Yıllar önce kendisiyle adamlarına Julianus adasına sunulan karışımdan pek de farksız değildi.

Ne kadar çok düşünürse, o kadar çok sarsılıyordu. Dünyada tek bir insan onu böyle bir sınava tabi tutmuş olabilir-di: Mayya. Evet ama, başrahibe rolünü kim oynamıştı? Sorunu doğru ortaya koyunca cevabı da kolayca buldu: Belkıs. Kaba kırmızı elbisesi, belli ki onu gecenin daha sonraki saatlerinde giyeceği elbiseden dikkatini uzaklaştırmak için tasarlanmıştı. İbn Hazm'ın teorisine göre, bir kadına bir defa bakılabilirdi, ikinci defasında buna fırsat bulamayabilirdin. O gece boyu Belkıs'a bakmıştı, Belkıs da onu beraberinde sürüklemişti. Sebep açıkça ortadaydı. Fırtınalı bir gecede birçok tohumun uçmaya başlamasını Mayya'ya teklif etmiş olan kendisiydi.

Önünde üç seçenek duruyordu. Fırtına dinmiş, deniz tekrar sakinleşmişti: Tek bir laf etmeden ayrılıp Palermo'ya gidebilirdi. Belkıs'la yüzleşebilir, ondan bir açıklama isteyebilir, sonra yola çıkabilirdi. Onu tekrar -ama bu sefer o olarak- görme düşüncesinden heyecana kapıldı. Kahvaltı terasta hazırlanmıştı. Masasının başına otururken Belkıs'ın komşu terasta, deniz yönünde uzaklara bakarak kahvaltı ettiğini gördü.

"Allah esirgesin, deniz bu sabah pek sakin, Belkıs kardeş."

Belkıs irkilmıştı, ama bir anlığına. Bir saatten beri İdriş'in dışarı çıkmasını beklemekteydi.

"İyi uyudunuz mu, İbn Muhammed?"

"Yıllardır çektiğim en güzel uykuydu. Sebebini bilemiyorum artık."

Sakinliğini bir ölçüde kaybeden Belkıs arkasını döndü. Sonra da onları ayıran duvara doğru geldi.

"Burası Emir'in terası," dedi sinirli bir ses tonuyla. "Palermo'da gecikmiş, sizin mümkün olduğu kadar çabuk ona katılmanızı istiyor."

"Bu durumda galiba hemen ayrılmam gerekiyor."

"Hayır," diye cevap veren Belkıs'ın sesi tutkuyla sarılıydı.

O zaman İdrisi kadını kolundan tutup, nazikçe kendi odasına götürdü. Orada kollarını kadının belinin etrafına dolayıp kendine çekti, göğüslerinin ikisinin de temasını hissediyordu. Belkıs ürkmüştü.

"Tuhaf, bu kardeşler nasıl da birbirlerine benziyor."

"Sen biliyor muydun?"

"Dün akşama kadar hayır, ama bu sabah kendime gelince anladım."

Belkıs, hırslı bir tutku benliğini sararken kendini erkeğin kollarına bıraktı. Hiçbir şeyi düşünmeden, Emir'in geniş yatağında, altın sarısı ipliklerle dokunmuş bir gölgeliğin altında seviştiler. Fırtına geçtikten sonra İdrisi kadına yakından baktı. "Belkıs, güzelim, sanırım tohum artık tomurcuklanır. Kocanın yatağını seçmen bu yüzden pek münasip geldi. Şimdi Palermo'ya geri dönmeme izin var mı?"

"Hayır!" diye bağırdı Belkıs ve utanarak yüzünü kapattı. "Hayır. Hayır. Hayır."

"Ama gitmem lazım. Senin kocanla benim karım beni bekliyorlar."

"Mesele sadece tohumun değil, ben seni istiyorum."

"Ama beni daha tanı mıyorsun bile."

"Artık tanıyorum."

"Pekâlâ, ama ilkin bana doğru cevap vermeli, beni aldatmaya yeltenmemelisin. Ayrıca doğrudan gözlerimin içine bak.

Eğer bakışını kaçırarak olursan gerçeği saklamaya çalıştığını düşüneneğim.”

“Seni kandırmayacağım, İbn Muhammed. Bana istediğini sor.”

“Bu ustaca planın arkasında Mayya’nın eli var gibi geldi bana, özellikle de dün gecenin açılış sahnesini düşünecek olursak. O her şeyi biliyor mu?”

“Senin tohumunu almak benim fikrimdi. Mayya buna sevinmedi tabii, ama daha sonra, benim istediğimin gerçekten bu olduğuna kanaat getirince bir şart ileri sürdü. O şarta uymamız kaydıyla her şeyi kendisi hazırlayacaktı. Evet, onun planıydı, Muhammed.”

“Yaban keneviri plana dahil miydi?”

“Özellikle o... Gerisini, Afrodit’in başrahibesinin aşk ritüellerine dair senin o harika ve tafsilatlı anlatımlarından çıkardım. Bana hepsini sanki bir manzarayı, burada yetişen çiçekleri, bitkileri ve ağaçları tasvir ediyormuşçasına canlı tarif etmiştin. Şimdi niçin sana çok yönlü bir âlim dediklerini daha iyi kavıyorum. Eğer bana izin verecek olursan...”

İdrisi onun sözünü kesti: “Gözleriminin makul ölçüden daha fazla senin üzerinde gezinmesine kasten mani olmadığımı reddetmeyeceğim. İtiraf edeyim ki, Ebu Halid’in köyüne yaptığımız uzun yolculukta da hayalin aklımdan hiç çıkmadı. Böyle onurlu ve dürüst bir insanla evli olmasaydın bunun pek bir önemi olmazdı, fakat sen onunla evlisin, sırf bu sebeple dahi olsa bu yaptığımızı bir daha tekrarlamamalıyız. Bir daha hiç.”

“O öylesine onurlu ve dürüst bir insan ki, sen beni onun yatağına attın ve tutkunun ateşi sönene kadar beni orada esir tuttun. Şimdi de kalkmış, sanki hiçbir şey olmamış gibi bir alay laf ediyorsun. Gerçekten bunu bir daha tekrarlamamızı istiyorsan, tamam kabul, ama sana inanmıyorum. Ben seni

kollarımın arasında tuttum, aynısını sen de yaptın. Durumumuz hayli güç, ama her zaman bir çözüm bulunabilir.”

“Ya kız kardeşin ne olacak?”

“Seni paylaşmakta anlaşıcağız. Haftanın ilk iki günü onunla olursun, sonraki üç gün de bana gelersin.”

“Haftanın yedi gün olduğunu sanıyordum.”

“Bana uğradıktan sonra nasılsa iki gün de dinlenmeye ihtiyaç duyarsın.”

İdrisi gülmeye başladı. “İnanılmaz birisin.”

Belkıs’ın gözleri özlemle dolmuştu. “Neden ki. Mayya ile benim üvey kız kardeşler olmamız dışında bu çok normal bir durum.”

“Belkıs, sen bir başkasıyla evlisin.”

“Ben istekte bulunursam o beni boşar. Palermo yolunda bunu uzun uzun tartışabiliriz.”

“Ne! Sen de mi benimle geleceksin? Ama bu aptallık.”

“Niçin aptallık oluyormuş? Benim kız kardeşim de kocam da orada. Hem oraya gidince seninle değil, sarayda kalacağım. Beni burada alıkoyacak çocuğum falan da yok.”

“Belkıs, söyleceklerime iyi kulak ver. Israrlıysan benimle birlikte yolculuk edebilirsin, ama gemide bir sürü insan var. Onların karşısında edepli olmak zorundayız. Eğer zaafımızı yenemezsek, sen daha saraya ulaşmadan önce Emir’in boy-nuzlu bir koca olduğunu bütün Palermo öğrenmiş olur.”

“Muhammed ibn Muhammed el-İdrisi, aşkımin sultanı, gemide sözünden bir milim çıkmayacağım. Belkıs, geminin şimdiye kadar taşıdığı en uslu ve ölçülü yolcusu olacak.”

“İşin buraya varacağını önceden sezmeliydim.”

“Böyle başlayacağını demek istiyorsun herhalde?”

Birkaç saat sonra Palermo’ya doğru denize açılmış durumdaydılar. Peçeli ece bir kamarada çay yudumlayarak otururken, âlim âşığı durmadan not alıyormuş gibi yapıyordu.

"Bizi görebileceklerini biliyorum, ama bu konuşmamıza da engel değil ya."

"Elbette konuşabiliriz."

"O zaman bana Ebu Nuvas'ı anlat."

"Belkıs!"

"Ne olmuş. Bana sadece ondan bahset. Eğer anlatmazsan herkesin görebileceği şekilde yanına gelip dudaklarından öperim..."

"Söz vermiştin..."

"Evet, ama sen de normal davranırsan, benimle konuşup sorularımı cevaplamayı kabul edersen. Bu yolculuğu sonuna kadar susarak geçirecek değiliz herhalde. Hem benim gibi mütevazı bir kadın büyük bir âlimle birlikte yolculuk etme fırsatını her zaman yakalayamaz. Neyse, belki de Ebu Nuvas'ın şiirlerinden başlamak istersin. Hı?"

Belkıs, her şeye rağmen İdrisi'yi eğlendirip etkiliyordu.

"Pekâlâ, iyi dinle öyleyse. Ebu Nuvas, Peygamberimizin ölümünden yüz yıl kadar sonra Basra'da doğmuş. Sonra öğrenim görmek üzere Kufa'ya taşınmış. Basra ve Kufa, iyi eğitilmiş âlimlerin bile bilgilerini ilerletmek amacıyla koşup geldikleri şehirlermiş. Kufa o zamanlar gramercileriyle meşhurmüş ve Ebu Nuvas bizim dilimize dair bilgisini derinleştirmek amacıyla oraya gitmiş. Daha sonra da Bağdat'a taşınmış, ama bu, büyük ölçüde iş bulabilmek ve hayatın hazlarından faydalanmak içinmiş.

"Halife'nin pek tuttuğu bir şair olarak, çarşıdaki hikâye anlatıcıların ilgi odağı olmuş. Bir hikâyeye göre, Şehrazad bir akşam geç saatlerde halifenin yatak odasına girdiğinde onu, Ebu Nuvas'ın önünde görmüş. Şehrazad dehşete kapılmış gibi bir çığlık atınca, Ebu Nuvas kendini geri çekmiş ve çıplak vaziyette ayağa kalkmış. Şehrazad hemen yüzünü örtünce, Ebu Nuvas, 'Biz bundan sadece gurur duyuyoruz, prense-

sim,' demiş. Şehrazad da halifeyi, pazarlıktan kendi payına düşeni almasına müsaade etmezse kadiya ispiyonlamakla tehdit etmiş. Halife şartını kabul etmiş, sadece her geceki masallarını anlatmayı kesmemesini istemiş. O günden itibaren halife her masal için Şehrazad'a on altın dirhem vermek zorunda kalmış."

İdrisi'nin sözünü, ihtiyatlı bir kıkırdama böldü: "Muhammed, bu doğru olabilir mi sence?"

"Bu, Bağdat çarşılarında anlatılan bir hikâye. İki işlev görüyor. Birincisi, bize, Kuran böyle hareketleri ölüm korkusuyla yasaklasa dahi, halife ile Ebu Nuvas'ın erkeklerden hoşlandıklarını gösteriyor. İkincisi, bu hikâyede amaç dinleyicilerin önemli bir kesimini, seyyar satıcıları ayartmak. Şehrazad'ın günlük emeği karşısında bir para alması seyyar satıcılara çok normal görünürdü. Hikâyelerin geliştirilmesi de, gönüllü emeğin kölelikten daha iyi olduğuna yönelik bir ima. Zanj denen siyah köleler bu durumdan hoşlanırdı."

"Ama ben daha çok onun şiirlerine ilgi duyuyorum."

"Ebu-Nuvas'ın şiirlerini elbette ben de okudum, ama şimdi sana nakledemem. Ben daha çok Endülüs'teki dostum İbn Kuzman'ın eserlerine bakıyorum. O, Ebu Nuvas'ın takipçisidir ve dizeleri -özellikle birkaç kadeh şarap devirdikten sonra- birçok şehirde söylenir."

"Ebu Nuvas'ın yazdıklarında günde beş defa sevişmeyi mecbur tutan kusursuz bir inanç anlattığı doğru mu?"

"Doğru ama bu pratikte olabilecek bir şey değil."

"Sana göre değil."

"Belkis!"

"Özür dilerim."

"Demek istediğim, erkekler yaşlandıkça işlerinin güçleştiği. Ebu Nuvas bu sorunun farkında değildi, ama yaşlı insan-

ları günde beş defa yapamıyorlar diye suçlayamazsın da. Mümkün değil bu.”

“Birçok insanın ibadetinde yaptığı gibi sen de gerçek duygularını gizliyorsun.”

“Bırak da Ebu Nuvas’ın hikâyesini bitireyim. Onun şiirlerinin ana teması, şarabın verdiği hazlardı. Peygamberimizin Allah’ın mesajını almasından önceki dünya ile daha sonraki dünya arasındaki bağı temsil ediyordu. Zaten şarap, bütün dünyaları birbirine bağlardı. Zamana bağlı değildi ve evrensel. Ebu Nuvas da meraklı biriydi. Kitapta yazıldığı gibi cennette şaraba ve genç oğlanlara izin veriliyorsa, insanların yeryüzünde bu zevkten mahrum bırakılmalarını anlayamıyordu. Eğlendirip eğlenmesinin sebebi buydu.

“Bir seferinde inançla ilgili alışılmadık bir yorum yapmıştı. İnancın asıl sorumluluğunun, ateşe tutulunca alev saçan amber renkli şarapların içilmesini sağlamak, daha önemlisi, yaşlı erkeklerin yanı sıra henüz sakalları bitmemiş genç oğlanlarla eğlenmeyi engellemek olması gerektiğini yazıyordu. Bu savaşta zaferin tek bir ödülü vardı: cennet.”

Belkıs sevinç içinde ellerini çırpı. “Bu da günde beş defalık mecburiyetin yaşlı erkekler için de geçerli olduğunu kanıtıyor. Genç oğlanlar ortaya çıkınca yaşlı erkekler yükümlülüklerini yerine getirmekte biraz zorlanıyorlar. Onun için de pasif konuma geçebiliyorlar. Bu söylediklerimle seni huzursuz ediyor muyum?”

İdrisi cevap vermeden önce geminin telaşlı komutanı kamaraya girdi, eğilerek selam verdi. “Sözünüzü kestiğim için bağışlayın, Emir el-Kitab, fakat silahlı bir gemi durmamız için bize işaret verip duruyor. Komutanları sizinle konuşmak istiyormuş.”

“Kimmiş ki onlar?”

“Sultan’ın gemilerinden birisi. Eskiden Emir Filip’in en gözde gemisiydi.”

İdrisi, kaygısını gizlemeyi başaramayan Belkıs'a baktı.

"Kaygılanacak bir durum yok, Ece Belkıs. O gemideki insanları iyi tanırım. Sapına kadar güvenilir insanlardır. Ben dışarıdayken beş yükümlülük üzerinde dikkatle düşün. Palermo'da buna ihtiyacın olacak."

İdrisi komutanın arkasından güverteye çıktı. Silahlı gemidekiler onu gördükleri anda onuruna bir top atışı yaptılar. İdrisi uzun yıllar önce onlarla birlikte Afrikiye'ye gitmişti. Şimdi de seçkin bir şahsiyetin bir gemiden ötekine geçerken adet olan bir tören yapıyordu. İdrisi ve iki silahlı gemiciyle birlikte indirilen bir sandal, onu kendilerine iyice yanaşmış olan gemiye götürdü. Sonra, kendisini sıkıca tutan bir adamla birlikte diğer geminin güvertesine çıkarıldılar.

Filo komutanı olarak Filip'in yerini Emir el-Bahr rütbesindeki Ahmed ibn Rumi almıştı. Ahmed, bağımsız davrandığı havaları atan kiwbirli biriydi. Etrafındakilerde genellikle anlaşılmaz bir adam intibai uyandırırđı, dalkavuklarla mevki hırsıyla yanıp tutuşanları yanından ustaca savuşturmasını da çok iyi bilirdi. Onu çok iyi tanıyan İdrisi, bütün bunların Emir'lerin yüzündeki yıpranmış maskeyi fazla gizleyemeyeceğinin farkındaydı. Filip de daha farklı değildi. İki adam güvertede kucaklaştılar ve Ahmed misafirini kamarasına götürdü. İdrisi'nin masada duran şeyler arasında ilk fark ettiğđ, kendi haritalarından birisi oldu. El emeğini hayranlıkla seyr ettikten sonra bakışlarını Ahmed'e çevirdi. Ahmed birden sessiz sessiz hıçkırmaya koyuldu. Kendi konumunda olan birçok kişinin bir emirin makamından oluşunu gözünü dört açarak beklediğđ bir dünyada, Filip'in gözden düşmesi Ahmed ibn Rubi'yi derinden yaralamıştı.

İdrisi alçak bir sesle söze girdi: "Ahmed, sevgili dostum, ben de halkımızdan her insan gibi altüst olmuş durumdayım, fakat şu anda yapabileceğımız hiçbir şey yok. Filip he-

pimizin kendi ölümünü beklememizde ısrar ediyor. Henüz kazanmaya hazır olmadığımızı, Sultan Rucari öbür tarafa göçene kadar beklememiz gerektiğini savunuyor.”

“İşlediği bu suçtan dolayı Allah o melun Rucari’yi cehennemde kızartsın.”

“Sen merak etme, keşişler Tanrı’nın onu alıp cennete götürmesi için aralıksız dua ediyorlar zaten.”

“Bu durumun inançla hiçbir ilgisi yok. Tahtı ailesinde tutmak için göz yumduğu kanlı bir feda bu sadece. Bütün Sicilya neler döndüğünü biliyor. İbn Muhammed, seninle burada bir plan üzerinde tartışmak istiyorum.”

İdrisi kendisini neyin beklediğinin çok iyi farkındaydı.

“Şu anda Palermo limanında demirli olan dört büyük gemiyle, onları faka bastırıp Emir Filip’i kurtarma imkânına sahibiz.”

“Bu ihtimallerin hepsini Filip’le Büyük Cami’de tartıştık. Sen bunu benden daha iyi biliyorsun. Fakat o hiçbir şey yapılmasını istemiyor.”

“Oysa yanılıyor.”

“Tamam ama...”

“O, Rucari’nin ölümünün ardından müminleri birleştirip bizi zafere taşıyabilecek tek lider. Bu fikrime katılıyor musun?”

İdrisi sessiz kaldı. Böyle başlayan bir tartışmanın sonunun nereye varacağını farkındaydı. Ahmed’in gerçeği söylediğini de iyi biliyordu. Filip olmayınca müminler cemaati öksüz kalırdı. Adanın bir kan banyosuna çevrilmesini önleyen, Filip’in askeri ve siyasi hünerleriydi. Kendini feda ederek halkının toparlanmak için zaman ve imkân kazanacağı inancındaydı, ama onlara kimin önderlik edebileceğini de söylüyor değildi. Adada plansız isyanlar çok sık görülürdü. Hepsi de bozguna uğratılarak bastırılmıştı.

“Niçin bana cevap vermiyorsun?”

"Çünkü nazik dostum, İbn Rumi, olumlu cevap vermek girişmeye hazırlandığın macerayı teşvik etmek anlamına gelir, olumsuz cevap vermekse yalan konuşmak. O yüzden sessiz kalmak en iyisi."

"İbn Muhammed, ben de Catania'daydım. El-Emin'le ben de tanıştım."

İdrisi birden hafifledi. O vaiz isyan kıvılcımını çakabilirdi.

"Eğer ben adamlarını gemilerle taşıyacak olursam, on bin silahlı adamdan oluşan bir orduyu Palermo'ya daha çabuk ulaştırabileceğimizi temin etti bana."

"Umarım onun fikrini uygun bulmamışsındır."

"Hayır. Sadece, gerekli tedbirleri almadan önce biraz düşünmem gerektiğini söyledim."

"Allah esirgesin, Ahmed. Allah esirgesin. Eğer onunla aynı fikirde olup bunu kendisine bildirirsen, bu söz anında her tarafa yayılır. Baronlarla keşişler senin de Filip'le birlikte yakılmanı isterler."

"Sana sadece öğüdünü sordum. Buna kendim karar vereceğim."

"Elbette sen karar vereceksin. Ama bir karar aldığın zaman, Filip'i kaçırp onu Afrikiye'de saklamanın sonuçlarını kendine bir sor. Senin planın bu, öyle değil mi?.. Ben de öyle düşünmüştüm. Peki ama, gemilerin denize açılıp gözden uzaklaşmaya başladığında Palermo'daki müminleri kim savunacak? Baronları tutmak o zaman mümkün olur mu sanıyorsun. Kasrın her iki tarafındaki nehirlerden oluk oluk kan akıtmak isteyeceklerdir. Bizim kanımızı."

"Bunun alternatifi, Filip'in yakılmasını seyretmek mi? Tek bir girişimde dahi bulunmadık diye halkımız daha sonra bize lanet okumayacak mı?"

"Doğru ama, başarısız bir girişimde bulunursan sen de canından olursun. O zaman kim kime yardım edecek? Eğer

başarılı olursan, Palermo'daki hepimiz, karın ve çocukların dahil olmak üzere, öldürülebiliriz. Rucari artık bir katliamı önleyecek güçte değil. Benimse daha iyi bir planım var."

"Anlat öyleyse."

"Filip'in yakılacağıının ertesi günü El-Emin, piskoposlarla keşişleri ve onların kendilerini korusun diye tuttukları Lombardları cezalandırmak için Catania ve Noto'ya baskınlar düzenlemeli. Onlar bizim topraklarımızı çaldılar, bir zamanlar o mülklerde çalışan köylülerimize köle muamelesi yaptılar. Herkes piskoposlardan nefret ediyor. Ve bunun çok haklı gerekçeleri var. Onlar nikâh gecelerinde kızlarımızın bâkireliklerini bozma hakkını elde etmek istiyorlar. Lombardlar en ufak bir bahane bulduklarında erkeklerimizin tepesine çöküyorlar. Hâlâ güçlü olduğumuz bir bölgede dikkatle tasarlanmış bir isyanın etkisi adanın her köşesinde hissedilir. El-Emin bunun, Filip el-Mehdiye'ye karşı işlenmiş suçun kefareti olduğunu açıkça ilan edecek. Evet, bu plan nasıl geliyor sana?"

İbn Rumi söze başlamadan önce biraz düşündü: "Sen bizi zafere taşıyabilecek tek adamın hayatını feda etmeye kararlısın."

"Bu onun kararı, benim değil."

"Senin salık verdiğin yolun faydalı tarafları yok değil. İzin ver, bu konuyu biraz dikkatle düşüneyim. Eğer birazdan gemimin rotasını tekrar Siracusa'ya çevirdiğimi görürsen bil ki senin planını kabul etmişim. Aksi takdirde seninle Palermo'da buluşacağız."

İki adam kucaklaştılar, fakat İdrisi tam gemiden ayrılmak üzereyken Ahmed onun kolunu tutup kulağına hiddetle fısıldadı: "Filip benim gözümde kendi öz babamdan ileridir."

İdrisi de Ahmed'in elini kavradı. "Nasıl duygular içinde olduğunu ve bu kararın senin açıdan ne kadar güç olacağı-

nı çok iyi anlıyorum. Kararın ne olursa olsun, benim her zaman dostun olduğumu ve elimden geldiğince sana yardıma koşacağımı aklından çıkarma.”

Bir saat sonra iki gemi de hâlâ demir almamış durumdaydı. İdrisi kaygıyla güverteyi arşınıyor, Sultan'ın filosunun emirinin gemisini hangi yöne çevireceğini görmeyi bekliyordu. Belkıs da onunla beraber yürümekteydi. Neler döndüğünü duyunca verdiği ilk tepki, çocuğunun nerede doğacağını merak etmek olmuştu. İdrisi ona kızgındı, fakat daha sonra kendini topladı ve Belkıs'ı karşısına alıp ona sabırla, bu dünyada niçin bazı şeylerin aşkı, tutkuyu ya da çocuk doğurmayı gölgede bıraktığını anlattı. Bütün müminlerin yazgısının Emir Ahmed'in kararına bağlı olduğu bir zamanda insanın kişisel geleceğinden dem vurması bencillik ve düşüncesizlikti. Âlimin bu kadar ağır ve katı sözlerle konuştuğunu daha önce hiç duymamış olan kadının gözleri yaşardı.

Belkıs sonra kamaraya dönüp bekledi. İdrisi'ye göre, bu kadının onca şeyin ortasında hâlâ öncelikle kendi hayatını ve doğmamış çocuğunu dert etmesi ne cesaretti! Farkındaydı, kadın adamı cezalandırmaya karar vermişti. Başlangıç olarak, yolculuğun sonuna dek İdrisi'yle tek kelime konuşmayacaktı. Fakat o daha ağır cezalar akıl etmeye başlamadan önce, güvertedeki adamlar sevinç içinde bağırmaya koyuldular; gurunun bastıran Belkıs da hemen onların yanında olmak için koşturdu. Ahmed geminin istikametini Siracusa'ya çevirmişti. İki gemi yan yana geldiklerinde gökyüzünde gür sesli “Allahü ekber” haykırışları çınladı. Ahmed güvertede durmuş, eliyle diğer gemiye veda selamı gönderiyordu. İdrisi de ona aynı hareketle karşılık verdi. İki adam da birbirlerini tekrar görüp göremeyeceklerinin merakı içindeydiler.

“Yelkenleri yükseltin,” diye bağırdı komutan, “bu rüzgârla Palermo'ya bir saate kalmadan varırsınız”.

Belkıs, tek uydurabildiği cinlik yalnız durmakmış gibi tekrar kamaraya yöneldi. Âşığı da onun peşinden yürümüştü, fakat İdrisi'nin onunla konuşmak için yaptığı her teşebbüs geri çevrildi. Belkıs ondan uzaklaşmıştı. İdrisi, Siracusa'daki saray kütüphanesinden almış olduğu bir elyazmasıyla masaya oturdu ve derin derin düşünüyormuş pozunu takındı. Bir çeyrek saat geçtikten sonra sessizliği bozmaya karar verdi.

“Öğlen namazı vakti, ama kılasım yok. İtiraz etmezsen sana bir kıta okuyacağım.”

Belkıs cevap vermedi. İdrisi sandalyesinden kalktı, ikisini ayıran ahşap masanın üstüne çıktı ve tam onun önünde, bağdaş kurarak masaya oturdu. Belkıs -sadece- doğrudan yüzüne baktırmayı sağlamıştı. Hemen ardından İdrisi, Kuran okumaya hazırlanan biri gibi duruşunu değiştirdi:

*Ah inanmayanlar, tapınmam ben sizin
Tapındığınıza, tapınmazsınız
Siz de benim tapındığıma.
Benim adetlerim sizinkilere benzemez,
Okuduğum okul, yazdığım üslûp da,
Cümbüşlü aşk, doğrul ve ayağa kalk!*

Belkıs artık kahkahasını tutamayacak bir noktaya gelmişti; İdrisi o anda masadan atladı ve Belkıs'ın yanındaki sıraya oturdu. Kadının ellerini öpüp, geri çekildi.

“Büyük âlim bu dizeleri nereden öğrenmiş bakalım, Ebu Nuvas'tan mı?”

“Hayır. İbn Kuzman'dan.”

“Bu yolculukta çok dikkatli olmamız gerektiğini düşündüğünü sanıyordum.”

“Adamlarımın hepsi gemiyi harekete hazırlamakla meşgul; hem sen de benimle beraber güverteye geldiğinde ihti-

yatı elden bıraktın, sonra benimle kavga edip, karşıma geçtin. Bu hareketlerin hepsini bir yerlerden iyi tanıyorum gibime geliyor.”

“Ne de olsa ben senin baldızınım.”

“Bizden başka kimse bu durumu bilmiyor.”

“İtiraf edeyim ki aklımda bu yoktu.”

İdrisi kadına sarılıp onu ağzından öptü. Eli de elbisesinin altında geziniyordu.

“Bugün çadırın erken dikildi, Üstad İdrisi. O direğin yana eğilmeye ihtiyacı var gibi.”

“Yeter Belkıs, yeter. Ellerin ateş parçası. Palermo’ya vardığımızda hemen kocanın misafir edildiği saraya götürsünler seni. Ben de kendi evime gidip, yıkanıp, daha sonra hepinizi görmeye geleceğim. Belki hep birlikte yemek yiyebiliriz.”

“Rucari dahil mi?”

“Gerekirse, evet.”

“Seni hiç anlayamadığım zamanlar bunlar. Bu adam Emir Filip’in canına kastediyor, birkaç güne kalmadan onu halkın önünde diri diri yaktıracak da. Üstelik, Emir Filip sana göre de adanın en zeki ve yetenekli siyasi önderi. Tamam, belki onun hayatını kurtaramazsın, ama katiliyle bir masada oturmak? Vazife uygun biraz fazla kaçmıyor mu?”

“Beni dinle, çok sevgili Belkıs. Filip dahil birçoğumuzun öğrenmek zorunda kaldığı şeylerden birisi, gerçek duygularımızı en ikna edici biçimde nasıl gizleyeceğimiz oldu. Eğer Sultan’la yemek yemeyi reddedecek olursam, benim ona kızgın olduğumu anlar ve bunu ciddi bir mesele haline getirip etrafımda kim varsa hepsini cezalandırmaya meyleder. En zor zamanda bile olağan davranışlarımızı sürdürmeye gayret etmeliyiz. Umarım Rucari beni saraya davet etmez. Etmezse benim evimde karşılıklı birkaç lokma yiyelim derim.”

“Zevkle.”

"Bir de Belkıs, daha önce konuştuklarımızı aklından çıkarma. Aramızda olup bitenlere dair tek bir ima dahi gitmemeli kocanın kulağına."

"Ya Mayya?"

"Onu bana bırak."

O sırada gözetleme direğindeki gemici heyecanla el sallamaya başladı ve o her zamanki "*El-Medine hama-hallah*" bağırışları duyuldu.

Belkıs üstüne başına çeki düzen verdi, başını örten eşarbyı iyice sıktı, yüzüne peçesini indirdi ve birlikte güverteden indiler. Sandal içinde kıyıya yanaşırlarken, uzaktan Siracusa Emirî'nin cüsseli silüetini seçebiliyorlardı. İdrisi, sandal durunca Emir'in karısını nazıkçe yukarıya doğru itti.

Karaya çıktıklarında iki adam kucaklaştılar.

"Allah esirgesin, ikiniz de sağ salim geldiniz, İbn Muhammed," dedi Emir. "Buradaki durum tasavvur edebileceğinden daha gergin. Birçok konuda acilen konuşmamız gerekiyor. Sultan'ın sağlığı bozulmaya devam ediyor ve saraydaki atmosfer şehrin atmosferinin bir yansıması. Bu günlerde yalnızca baronlarla keşişler mutlu görünüyorlar. Sultan'ın her gün senin ne zaman geri döneceğini sorduğunu söylüyorlar."

"Sultan'ı bugün göreceğim."

"Fazla vaktimiz yok, İbn Muhammed. Filip'in yargılanması bugün yarın başlar."

"Düşündüğümden daha çabuk yani."

"Rucari hâlâ sağken Filip'in yakılmasını sağlamaktan başka dertleri yok sanki. Burada bir yargıç olarak bulunan anakaralı bir baron, Rucari ölünce bir isyanın patlak vermesinden korktuklarını itiraf etti bana."

İdrisi biraz sonra izin isteyerek onlardan ayrıldı ve kendisini beklemekte olan İbn Fityan'ın yanına gitti. İki adam birlikte atla eve yöneldiler.

"Siracusa'ya gitmeden önce bana yönelttiğin soruya şimdi gönül ferahlığıyla cevap verebilirim ki, Siracusa ve Catania emirleri bizimle beraberler."

"Saraydaki dostlarım da bana iyi haberler verdiler. Sultan sizi akşam yemeğine bekliyormuş."

"Benim korkum da buydu."

İbn Fityan efendisine, şehrin bir ateş dağına benzediğini anlattı. Şehir her an patlayabilirdi; baronlar yargılama için şehrin bütün kilit noktalarına kendi adamlarını yerleştirmişlerdi.

"Ayrılmadan önce camideki mahfelimizde Filip'in söylediklerini hatırla: Erken bir ayaklanmanın bozguna uğraması kaçınılmaz. O yüzden şehrin her mahallesindeki insanlara, Filip'in yargılanmasının, henüz hazır olmadan bizi savaşa sürükleyecek, bunun üzerine bizi kılıçtan geçirmelerini sağlayacak bir kışkırtma olarak tezgâhlandığını anlatmamız faydalı olur."

"Kadı mesajını çoktan gönderdi, ama halk kızgın. Kadı elinden geleni yapsa da sorun çıkabilir."

"Sen El-Emin'in Catania'da bir ordu toparladığı, o sayede birçok manastırı geri alıp piskoposları halkın önünde cezalandırmaya hazır olduğu bilgisini yay. Burada bir maceraya girişmeden önce Catania'dan gelecek haberleri beklememiz gerektiğini söyle. Siracusa Emiri burada niçin uzun kaldı?"

"Sultan ondan davada hazır bulunmasını istedi. Aynı şeyi sizden de isteyecek."

"O zaman cevabını alır."

"Efendim, bundan daha hassas bir mesele var."

"Neymiş o mesele?"

"Saraydaki dostlarım sizinle ve Ece Mayya'yla ilgili bir haber uçurdular bana."

"O kuş beyinlilerin bu konuda söyleyecek neleri varmış ki?"

"Elinore'un sizin kızınız olduğunu, annesinin sizinle Siracusa'da evlendiğini söylüyorlar."

"Bu haber buraya nasıl gelmiş?"

"Siracusa'daki sarayda bir sürü dostumuz var. Onlar her şeyi duyarlar."

"Ya söyledikleri doğruysa?"

"Bu haber Sultan'ın kulağına giderse tepkisi korkunç olur. Size bahsettiği cömertliği bu ihanetinizle kıyaslar."

"Sus be adam. Zaten Filip'in davası yarın başlıyor. Böyle bir zamanda, bir kadının gönlünü hoş tutmayı başarıp başaramadığımı tartışacak ne zamanım var, ne de isteğim."

Saraya giderken üç atlı muhafız İdrisi'ye eşlik etmekteydi. Gece ve gündüz saatlerinde bu yoldan daha önce kaç defa gidip geldiğini bilmiyordu. Ama hayatının bu aşamasının sonuna yaklaşmakta olduğu belliydi. Onu karşılayan saray hizmetkârı, yaşlı ve tanıdığı bir yüzdü. Yaşlılığını belli etmeyen bir sesle İdrisi'ye hitap etti: "Tekrar hoş gelmişsin, İbn Muhammed el-İdrisi. Yalnız bu sefer çok kederli bir zamanda geldin."

Sultan, İdrisi'nin çok iyi bildiği, özel misafir odasındaydı. Ama kendisi, Sultan'ın ziyaretçileri huzurdan ayrılana kadar odanın önünde biraz beklemek zorunda kaldı. İçeride kimlerin olduğunu ve bu saatte neden çağrıldıklarını merak etmişti. Rucari devlet işlerini genellikle öğlene kadar bitirmiş olurdu. Yaşlı hizmetkâr da yanına oturdu ve doğrudan Sultan'ın odasına doğru bakarak, kırık bir sesle fısıldadı: "İçerde katiller mahfeli toplanıyor. Yarınki davanın son hazırlıkları. Hüküm çoktan verildi oysa. Yarın onu suçlu ilan edip, ateşe atacaklar."

İdrisi cevap veremeden kapıda, memnun yüz ifadeleriyle birbirleriyle konuşarak odadan çıkan baronlarla üç piskopos

göründü. Hizmetkâr saygıyla başını eğdi ve onlara eşlik etti. Eskisinden farklı olarak, İdrisi'nin oradaki varlığına aldırış dahi etmemişlerdi. İdrisi, hizmetkârın geri dönmesini beklemeden Rucari'nin odasına daldı. Sultan onu gördüğüne hakikaten sevinmiş gibiydi. Nasıl gerçeklerden bu kadar uzak olabilirdi ki?

"Seni tekrar gördüğüme memnun oldum, Üstad İdrisi. Bu zor günlerde yanımda olmana ihtiyacım var."

"Kimlerin yanınızda olduğunu az önce kendi gözlerimle gördüm. Yedikçe semirmiş baronlar, çaldıkları toprakların hesabını bile unutan piskoposlar."

"Ses tonuna bakınca, İdrisi, yarınki davaya katılmayacağın kanısına varıyorum."

"Umarım Sultanım beni bağışlar. Evlatlığınızın haksız yere suçlandığını, suçlu bulunduğunu ve yakıldığını görmek, benim şahit olmak istemeyeceğim bir manzara. Filip'in akıbetini engelleyemeyen, kendi adıma hiçbir şey yapamayacak ölçüde zayıf ve korkak biri olduğum gerçeğiyle yüzleşmek zaten çok ağır bir hal. İki cemaat arasında ilkel bir çatışmaya sürüklendiğimiz o kadar açık ki."

"Bu durum benim açımdan da kolay değil, İbn Muhammed. Fazla ömrümün kalmadığını biliyorsun."

"Filip el-Mehdiye, ailenizin tahtta kalması adına en iyi fırsatınızdı. Baronlar, Hauteville ailesine uzun süre tahammül etmeyeceklerdir. Siz gittikten sonra onları kim savunacak, söyler misiniz?"

"Ben tercihimı yaptım, Üstad İdrisi. Tercihimin seni nasıl hiddete sürüklediğini de gözlerimle görüyorum. En iyisi, fırtına dinene kadar senin birkaç hafta saraydan uzak kalman. Benim iznimle Mayya'yı ve Elinore'u da beraberinde götürebilirsin. Elinore senden zekânı almış. Onunla iftihar etmelisin."

Şaşkınlıktan ağzı açık kalan İdrisi alçak bir sesle sordu:
"Siz biliyor muydunuz?"

"En başından beri."

"Öyleyse niçin..."

"Çünkü bunu baştan açık etseydim, sağlıksız bir emsale bilerek göz yummuş olurdum. Bana her şeyin sır kalmasını tavsiye eden Filip'ti. Senin Sultanların olsaydı çoktan cellada emir vermişlerdi ve senin boynun da palanın tadını almış olurdu. Bu yüzden Filip senin bilmene de karşıydı. Ama kalbimde senin adına sevinçliyim."

"Her zamanki gibi, Filip bilgece bir tavsiyede bulunmuş. Dostluğunuz ve cömertliğiniz için size minnettarım. Bunların benim gözümdeki anlamı her zaman çok kıymetli oldu."

"Keşke şu yapacağımdan da geri durabilseydim. Neyse, umarım bana inanıyorsundur."

İdrisi cevap vermedi, ama odadan eğilip Sultan'ı selamlayarak çıktı. Dışarıda hizmetkâr bekliyordu.

"Sultan, Ece Mayya ile Elinore'u da birlikte eve götürmemi istedi."

"Vaktidir," dedi hizmetkâr, usulca bir sesle. "Beni takip edin Üstad İdrisi."

Erkeklerin yaklaştığını görünce hemen ayağa kalkan iki hıdımın kapısında nöbet beklediği hareme doğru yürüdüler.

Nöbetçilerden kısa olanı, "Burası Sultan Rucari'nin haremi," diye önlerine geçti. "Sizin burada ne işiniz var?"

Hizmetkâr, nöbetçinin kulağına bir şeyler fısıldadı. Kapı açıldı ve haremağası kadınları uyardı.

"Yüce sultanımız Rucari'nin emirleriyle, Ece Mayya'yı görmeye bir erkek misafirimiz geliyor."

Kapılar hemen kapatıldı ve kafes şeklindeki pencerelerin ardından meraklı gözler İdrisi'nin içeri girişini gözlemeye

koyuldu. İdrisi iki hadımın peşinden kadınlar bölümüne geçip Mayya'nın odalarını buldu. Kapının vurulması üzerine kimin geldiğine bakan Mayya, sevdiği adamı haremden karşılarında görünce şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemedi. "Ne işin var senin burada? Böyle konuşmamıştık..."

"Sultan'ın izniyle seni ve Elinore'u eve götüreceğim."

Mayya afallamıştı. Kenara çekilerek İdrisi'yi odaya aldı. İdrisi buraya en son on sekiz yıl önce gelmişti ve o ziyaretinin meyvesi Elinore olmuştu. O zaman her şey ne kadar farklıydı. Buraya gelebilmek için kadın kılığına girmesi ve kendisi sonradan tamamen ortadan kaybolan nöbetçi kölenin eline küçük bir gümüş para kesesi sıkıştırması gerekmişti. Filip o köleyi cellada mı teslim etmişti acaba?

Mayya ağlarken kucaklaştılar.

"Bu kadar çabuk olabileceği hiç aklıma gelmemişti. Şimdi hemen gidebilecek miyiz?"

"Sultan'ın emri böyle."

"Ama benim... elbiselerimiz... Elinore."

"İstediğin her şeyi yarın evime göndertiriz. Sultan benim bir süre saraydan uzak durmamı istedi."

"Serbest kaldığıma inanamıyorum, Muhammed."

"Vaktimizi boşa harcamayalım. Elinore nerede?"

"Misafir odasında Belkıs'le ve Emir'le beraber. Haberi ona kendim versem iyi olur. Hemen şimdi gidip getiririm kızımı. Seninle saray kapısında mı buluşalım, yoksa haremi keşfetmek için kendine biraz zaman tanımayı mı arzu edersin? Bu arada biz de yarın için birkaç bohça hazırlamış oluruz."

"Sizi kapıların yanında, hizmetkârın odasında bekleyeceğim. Heyecanını fazla belli etmemeye çalış ve kız kardeşinle kocasını yarın öğle yemeğinde bize davet et."

"Muhammed, yarın Filip'in davasının görüleceği gün. Siracusa Emiri'nden davada hazır bulunması istendi. Kur-

lun'lu ve diğ er Şehirlerin  nde gelenleri de yarın davaya katılacaklar. Ya sen?"

"Ben Sultan'a katılmayacağımı   yledim. Bu durumda Belkıs da Şimdi seninle beraber gelebilir. Yarın burada olması için bir sebep var mı? Emir'e de davadan sonra gelip bize katılıp katılamayacağını sor. Davanın görülmesi belki uzun sürer."

"Belkıs'tan bizimle gelmesini isteyeceğim. Bütün saray Őa kına dönecek. Filip'in bu kadar seveni olduğunu hiç bilmezdim. Hizmetk rların bir Şey demeleri zor. Ya lı muhafızların çoğu üzüntüden ayakta uyur gibi dolaşıyor. Divanda görev yapanlara gelince, onlar da yolun sonuna geldiğimizi anlamı  olmalılar."

Mayya odasına son defa bir göz attı; artık burada ya mak zorunda olmayacağına inanması o kadar g  t  ki.

*Rucari ile İdrisi'nin kendi dinlerinin
erdemli ve erdemsiz yanlarını kıyasladıkları
yirmi altı yıl önceki bir sohbetleri.*

Rucari'yle görüşmeleri İdrisi'yi öfkelen-dirmişti. Sultan ona karşı uzak ve kaygısızdı. Keşke ölmüş olsaydı. Rucari geçmiş i ne ç abuk unutmuş, yoz baronlarla ikiyüzlü ve yalaka piskoposların ve odun kafalı saray uşaklarının taleplerini ne kadar ç abuk kabul etmiş ti. İdrisi sonra düşüncelerini kontrol altına aldı. Eski dostuna karşı yalnızca nefret ve hınç duygularıyla davranmak istemiyordu. Derken, aralarındaki sohbetlerden birisini hatırladı.

Kendisi henüz gençti. Boğucu bir yaz günüydü. Deniz sütlimandı, suyun yüzeyi cam gibi parlıyordu; karaya doğru ne meltem esiyor, ne de karada bir yaprak kıpırdıyordu.

Rucari kütüphanede çalışan dostuna bir haber göndere rek, kendi gemisine binip denizde biraz serinlemelerini tek lif etmişti. İdrisi, daha ilk yolculuğunda yüzme bilmediğini itiraf edince Yunan denizcilerin nasıl şoka uğradıklarını hat ırılıyordu. Yüzmeyi bilmeyen bir adalı! Elleriyle ayaklarını nasıl kullanıp, nefes almayı ve suyun üstünde kalmayı baş ar mayı büyük bir sabırla öğretmişlerdi ona. O da zamanla bir miktar ilerleme sağlamıştı.

Palermo'dan uzak olmayan güzel bir koy bulmuşlardı. Bi raz suyun içinde kaldıktan sonra coğrafyadan ve astronomi den söz açmışlardı. İdrisi, Batlamyus'un haritalarının doğ ru luğuna övgüler yağıdırıyor, böyle bir âlimi gözü gibi sakın ıp yetiştirdiğı için İskenderiye'nin ayrı bir yere konması gere ki tiğini anlatıyordu. Zaman çabuk geçmişti. Geri dönerlerken güvertede oturup, kendilerini güneş kaybolmaya yüz tuttuk ça esen rüzgâra bırakarak günün tadını çıkarmışlardı. Ru ca ri taşların kaldırılmasını ve birer kadeh şarap getirilmesini is temeden önce satranç oynamışlardı ve ikisi de birer el kazan mıştı. Sonra İdrisi'ye dönen Rucari, iki halk arasındaki fark lılıkların değıştirilemeyecek kadar kesin olup olmadığını, önlerindeki yıllarda halkları arasında bir yakınlaşma sağ la yıp sağlayamayacaklarını sormuştu. İdrisi cevap vermeden önce bir süre duraklayacaktı.

"Yerinden kaldırılamayan kayayı andırır bir durum yok ortada. Fakat, antik çağın insanların söylediğı gibi, tanrılar kızınca yeryüzünü sallarlar ve bütün şehirler yıkılır gider. Peygamber ile Papa'nın ordularının birleşmesi için bu ölçek te bir depremin meydana gelmesi gerekir."

Rucari gülmüştü. "Dünyayı kastetmemiştim. Benim der dim Sicilya. Benim halkım sizin insanlarınızdan çok şey öğ rendi, o yüzden birlikte çalışıp aynı inancı paylaşmamız ba na çok doğal geliyor."

İdrisi tekrar duraksamıştı. "Sultanım, Peygamber'in askerleri buraya ayak bastığından beri bu ada çok değişti. Benim halkımın, yenilgiye uğradığımız zaman dahi kendini abartmak ve böbürlenmek gibi bir doğal huyu var. Biz galip geldiğimizde gururumuz arşa uzanır. Buraya ilkin Yunanlılar gelmişler, sonra Romalılar. Yunanlılar tapmaklarını inşa etmişler, adayı üzüm bağları ve zeytin bahçeleriyle donatmışlar ve farklı ekollerden filozoflar halka açık yerlerde, Siracusa'daki forumda biraraya gelip derin mevzuları tartışmışlar. Romalılar tarlalara, emperyal lejyonlarını beslemek için şiddetle ihtiyaç duydukları buğday ekmişler. Benim halkımın insanları da her cinsten meyveyi, pamuğu, ipekböceğini, papirüsü getirip, Palermo'yu bileği bükülmez bir şehir haline getirmişler. Siz bütün bunların mirasçısısınız, tabii adanın zenginliğine sizin de katkılarınız oldu. Sizin varlığınız, gladyatörleri satın alıp onları düşmana karşı kullanmanın mümkün olduğunun bir kanıtı. Sizin halkınız savaşçılardan ve gemicilerden oluşuyor."

"Ben şimdiden bahsediyorum, İdrisi, şimdiden..."

"Haşmetli sultanım, izin verin de bitireyim. Bizim ortak çok şeyimiz var. Sizin halkınız denizde ustalaşmış, bizimki çölde. Siz büyük gemiler inşa edersiniz, bizse deveye ve ata binmeyi öğrenmişiz. Siz Frankların topraklarına giden yola çıktınız, onlar da sizi toprakla satın aldılar. Bizse iki imparatoru bozguna uğratıp kendi ülkemizi yarattık. Tamam, bizim gemimiz deveydi, ama sizinkinden çok daha güvenilirdi. Günde altmış Roma mili yol alabiliyor, susuz yirmi gün yolda dayanabiliyordu. Birkaç hurmayla deve sütünün müthiş bir besleyici gücü vardı. Mekke'deki insanlar devenin hörgücünden alınmış yağla yemek pişirmeyi hâlâ çok severler. Hangi gemi bu kadar güvenilir olabilir sizce? İki durumda da, ne yapıp nasıl hareket ettiğimizi belirleyen doğanın ken-

disi olmuş. Nihayetinde bizim ihtiyaçlarımız daha çoktu ve biz daha başarılı olduk.”

Rucari biraz sinirlenmişti. “Bizim kadınlarımız baş edilmesi daha kolay insanlar, hayatlarımızdaki yerlerini vakarla ve itidalle benimsiyorlar. Sizin Saracen’li kadınlarınızsa hep fazla ileri gidiyorlar, fazla ateşliler, çok talepkârlar –yazıları saray kütüphanesinde bulunan pek çok Romalı buna şahitlik eder. Genellikle de kocalarını yüzüstü bırakırlar.”

“Sultanım, Peygamberimizin Allah’ın sesini duyduğundan önceki Cahiliye devrinin çöl insanlarından bahsediyorsunuz siz. Bizim inancımız kadınlara gem vurmuş durumda.”

“Ortalıkta belki, Üstad İdrisi, ancak sarayın veya evlerin iç odalarında hiçbir şey değişmiş değil. Sizin peygamberiniz, küçük karısı Ayşe’nin henüz reşit olmadığını iddia edenlere karşı neden bir vahiye dayanma ihtiyacı duydu dersin?”

İki adam bir süre sessiz durdular. Sonra ilk konuşan İdrisi oldu. “Bana bu adada bir gün ortak bir inancı paylaşıp paylaşamayacağımızı sordunuz. Eğer İsa’yı doğurmak için Meryem Tanrı’dan gebe kaldı diyorsanız, siz de bizim bu masala inanmamızı nasıl beklersiniz? Sizin inancınız da pagan devirlere fazla yakın; hep bir uzlaşma arayışı içindedir. Tanrınızla yatan bâkire bir tanrıçaya ihtiyaç duymanızın sebebi bu. Söyleyin bana, bu, Zeus’un başka bir cisme bürünmüş sureti değil mi? Dolayısıyla biz de sizin İsa’nızın dirilmiş olduğuna inanmakta zorlanıyoruz.”

“Neden ki? Sizin kitabınız, her insanın, yaratıcısının karşısına çıkacağı Kıyamet Günü’nden bahsediyor. O gün bazıları cennete gidecekler, ötekiler cehenneme. Allah’ın iradesine göre yeniden diriliş mümkün olabiliyorsa, Tanrı niçin İsa’yı yeniden yaratamamış olsun? Bildiğin üzere, İdrisi, bizim kilisemizde bir türlü çözüme kavuşturulamamış meseleler var. İsa’nın ilahi gücünü kabul etmeyen Hristiyanların

sayısı az değil. Sizin inancınızda da aynı şekilde vahiyleri sorgulayan insanlar çıkıyor mu?"

"Ne yazık ki çok fazla, hem de ilk dönemlerden beri. Peygamber'in kendi karısı, Ayşe, geleneklere göre, kocasının Allah'ın onayını şahsi arzularını karşılamak için almış olduğunu birçok kere rahatlıkla dile getirmiştir. Peygamber'in halefi halife Ömer'in, Peygamber'e şahsen ettiği bir nasihatın daha sonra tastamam aynı şekilde bir vahiy olarak indirildiğini duyunca çok şaşırdığını söylediği rivayet edilmektedir. Bağdat'taki bir grup ilahiyatçı, Kuran'ın insan elinden çıkmış bir metin olduğunu, bu yüzden ilahiliğinin sorgulanabileceğini ileri sürmektedirler..."

"Bu akşamlık yeter diyelim, Üstad İdrisi. Sizin inancınızın bu dünyada benimkinden daha fazla zevk vaat ettiğine kani olmuş durumdayım. Bilgili âlimlerinizin yaydığı bilgiyi bir tarafa bırakırsak, tek bu sebeple bile olsa sizin inancınıza geçmeyi düşünürdüm."

"Belki de, haşmetmeaplarının atalarını Galyalılar ve Franklar ülkesine getiren gemiler, ani kasırgalarla rotalarını değiştirmek zorunda kalıp, Endülüs kıyılarına ulaşırsalardı her şey çok başka olabilirdi."

"Niçin daha önce benim aklıma gelmedi bu?"

"Çünkü benim düşüncelerimin içinde her zaman coğrafyaya ve tarihe fazlasıyla yer var."

"Sana bir konuda söz veririm, Üstad İdrisi, ben sağ olduğum sürece, kilisenin benim peygamberime değil de senin peygamberine inanıyor diye tek bir kişiyi dahi öldürmesine ya da alevlere atmasına izin verilmeyecek."

Sohbet bu şekilde son bulmuştu, ya da İdrisi öyle sanıyordu. Daha sonraki bir saatte Filip el-Mehdiye odasına gelmişti.

“Bugün Sultan’la yaptığınız sohbetin haberini aldım.”

İdrisi sersemlemişti. Bu sohbeti nasıl haber almış olabilir-
di ki?

“Senin sorman için yerinde bir soru, ama benim buna ce-
vap vermem akılsızlık olur. Bütün söyleyebileceğim, büyük
bir hata yapmış olduğun.”

“Allah aşkına, ne hatası? Benimle niçin bu şekilde konu-
şuyorsun?”

Filip’in sesinde alttan alta bir kızgınlık hissediliyordu.
“Sultan sizin dininize geçmenin kendisi açısından uygun
olacağını ilan ettiği zaman, niçin ona bunu yapmasını teklif
etmedin? Kiliseye ve baronlara göre, o bir Hıristiyan sayılır,
ama beş vakit namazını eksik bırakmadığı başka bir iddia.
Niçin dininize geçmesini teklif etmedin, Üstad İdrisi? Senin
düşüncesizliğin yüzünden nasıl bir fırsatın kaçmış olduğun-
un farkında mısın? Kendi işine o kadar gömülmüşsün ki,
gözlerin etrafındaki dünyayı görmez olmuş.”

Filip’in öfkeli patlayışı karşısında eli ayağına dolanan İd-
risi bir süre sessiz kaldı. “Teklif etmedim, çünkü aklıma bile
gelmedi. Rucari benim dostum, ama aynı zamanda Sultan.
Ona bir şey teklif etmek benim haddime değil.”

Yine, “Bir gün,” diye karşılık vermişti Filip, sakın bir ses to-
nuyla, “bu hatan yüzünden halkımız büyük acılar çekebilir”.

“Neden bu kadar kaygılanıyorsun ki? Sen mümin bile de-
ğilsin.”

Sonra Filip acı acı gülümseyip odadan çıkmıştı.

*Filip'in yargılanışı. Savcı konuşurken
Catania Emiri yüksek sesle osuruyor.*

Sultan'ın tebasını ayda bir kere topladığı geniş salon baştan sona değişmişti. Yükseltilmiş ahşap kürsüde taht için bir yer ayrılırken, öndeki boş alan, yarı çember halinde dizili tahta sandalyeler ve sıralarla doluydu. Ortada tutuklular için bir yer belirlenmişti: Filip'in yanı sıra, onun adına çalışan ve bir komplo intibai uyandırmak amacıyla tutuklanıp haklarında ithamda bulunulan birkaç kişi daha vardı.

Salona ilkin, gösterişli üniformaları içerisinde ve bellerinde takılı kılıçlarıyla baronlar girdi. Baronların tahtın iki tarafına yerleşmelerinin ardından sıra asillerin ve yargıçların, sonra da yanlarındaki keşişlerle piskoposların oldu. Mahke-

me yargıcı, Sultan'ın tahtının hemen altında bir masaya oturmuştu. Herkes yerine yerleşince, içeriye Catania ve Siracusa emirleri, ayrıca Kurlun, Agrigento, Şakka ve Marsala'nın önde gelen Müslümanları ve Palermo kadısı alındı. Müslümanlara ayrılan yer, Sultan'ın kendilerinin görmekte oldukça zorlanacağı en arka sıralardı.

Başmabeynci gelip Sultan'ın adını bağıınca salona bir cehennem sessizliği çöktü. Rucari bu defasında Arap giysilerini üzerinden çıkartıp, baronları gibi bir Hristiyan şövalye kılığına bürünmüş, tacını başına düzgünce yerleştirmişti. Herkes üç farklı dilde Kral'ı selamlamak üzere ayağa kalktı. Rucari başını eğince duruşma başladı. Başlarında Filip olduğu üzere birbirine zincirlenmiş tutuklular salona getirildiler. Filip, Sultan'ın ya da baronlarının gözleriyle bakışmaya hazır, başı dimdik bir şekilde girdi içeriye. Bakışlarını kaçırانlar diğerleri oldu. Ona yakınlığıyla tanınan köleler de kendisiyle aynı suçlarla itham edilmekteydiler. Onlar da vakarlı bir tavır içindeydiler.

Eskiden Filip'in emrinde görev yapmış ve kendisine savcılık rolü verilmiş olan bir saray memuru, ayağa kalkıp suçlamaları sıraladı. "Filip el-Mehdiye, sen ve yanındaki bu mahlûklar, Kral Roger'in size beslediği güvene ihanet etmekle suçlanıyorsunuz. Siz Afrikiye'deki Bone'de ve Mehdiye'de düşmanlarımıza yardımcı olmakla itham ediliyorsunuz. Siz gerçek inancınızı Kral'dan ve onun sarayından gizlemekle suçlanıyorsunuz. Siz bir Hristiyan pelerini altında Şeytan evladı gibi davrandınız. Siz aklınızla ve yaptıklarınızla Muhammed'in öğretilerine uyup, devlet hazinesinden sınırsız miktarda parayı camilerin geliştirilmesine tahsis ettirdiniz. Siz Muhammed'in mezarına adaklarla özel elçiler gönderdiniz. Bu paranın kayıtlara geçirilmesi teklif edildiğinde de elinizin kibirli bir hareketiyle bu teklifi geri çevirdiniz.

“Siz sık sık Kötüler’in sinagoglarına gittiniz ve onlara lambalarını yakacak gaz sağladınız. İğrenç dinlerine uygun ibadette bulunsunlar diye onlardan hiçbir yardımınızı esirgemediniz. Kiliseler içinse çok az şey yaptınız, bir şey yaptıysanız da tamamen gönülsüz olarak hareket ettiniz. Herkese göstere göstere Cumaları et yediniz, paskalyalarda perhiz yapmadınız.

“Kralımız sizin kâfirliğinizi ancak, Mehdiye’yle Bone’yi fethettikten sonra Müslüman âlimlerle dindarların köylerine kaçmalarına kasten göz yummuş olduğunuz kendisine bildirildiği zaman anladı. Ayrıca, sırf birkaç kadınla gönül eğlendirdiler diye kendi askerlerimizden bir kısmını cezalandırdığınız bildirildi.

“Son olarak, Filip el-Mehdiye, hayatınız boyunca gizli bir Müslüman olduğunuza Kuran’a el basarak yemin eden şahitler çıkaracağız karşınıza. Sizin Hıristiyan dinini seçmeniz sahteydi. Bütün bu olup bitenlerden sonra kendinizi Kral’ın güvenine nasıl layık bulabileceksiniz bakalım. Siz bu sarayda yetiştiniz ve Kral sizi oğlu gibi sevdi. Bu topraklarda Kral’dan sonraki en üst mertebeye eriştiniz. Sonra da ona hayınlık ettiniz. Bütün bunlara karşı ne diyeceksiniz?”

Suçlamalar sıralanırken emirler ve diğer müminler huzursuzca yerlerinde kıpırdanmaktaydılar. Onların huzursuzluğu aşırı gerginliklerinde, sürekli olarak boğazlarını temizlemelelerinde, sık sık iç geçirmelerinde ve en az iki defa topluca osurmalarında yansiyordu. Filip mahkemeye hitap etmeye hazırlanırken salonu tam bir sessizlik kapladı. Savcı ağdalı bir Latince’yle konuşmuşken, Filip akıcı Arapça’yla söz alacaktı:

“Ben Sultan’ın güvenine ihanet etmedim. Bu Sultan, şimdiye kadar bana karşı son derece müşfik davrandı. Hepinizin huzurunda açıkça ifade ediyorum ki, Sultan Rucari ibn Rucari adil bir hükümdar olmuştur. O bu adanın bütün halklarına karşı adildi, bu konuda hiçbir inancı ayırmadı. Ayrıca o, yine

şimdiye kadar, esirlere karşı gaddarca davranılmasına ve kadınlara tecavüz edilmesine iyi gözle bakmadı. Onun için, hükümdarımızın güvenine ihanet ettiğim doğrultusundaki bu temel suçlamanızı kabul etmeyeceğim gün gibi açıktır.

“Ben şahsen hiçbir adımımı gizli atmadım. Evet, sinagoglara yağ temin ettim. Sultan bunu biliyordu ve onaylamıştı. Evet, Palermo’da kalan seksen caminin çürüyüp dökülmesine izin vermedim. Sultan bir keresinde, bu şehirdeki Ayn el-Şifa Camii’nde yapılan tadilatları teftiş etmek amacıyla bizzat kendisi orayı şereflendirmişti. Kiliseye hiç gitmediğimi söylediğiniz zaman da, Tanrı sizi bağışlasın, gerçekleri kasten çarpıtlıyorsunuz. Sultan onun kendi şapelinde kaç defa hazır bulunduğumu şifahen iyi bilir. Yapılışının her aşamasında Cefalu’da inşa ettirdiği kiliseye kaç defa gitmiş olduğumu da şifahen iyi bilir.

“Başka bir suçlamaya geçelim. Afrikiye’deki esirlere çok yumuşak davranmışım. Bu bir suçsa bu suçu kabul ediyorum. Ben onlara her insana davrandığım gibi muamele ettim. Savaş bitmişti. Önemli bir zafer elde etmiştik. Zirid hanedanı gözlerimin önünde un ufak oldu. Eğer savaş hâlâ devam ediyorken yumuşak kalplilik etmiş olsaydım, önünüze suçlu olarak çıkarılabilirdim. Fakat ben bu Sultan adına el-Mehdiye’yi aldım, çocukluğumun şehrini zaptettim. Orayı alırken canımın acıdığını sizden saklamayacağım. O şehri zaptetmeye alet olmak bana hiç de keyif vermedi, ama Sicilya’ya sadakatinden de kimsenin şüphesi olamazdı. Bizim tarafımızda savaşsınlar diye para dağıttığım Bedeviler zaferden sonra şehri kafalarına estiği gibi yakıp yağmalamak, genç yaşlı demeden, hiçbir şekilde saklanma imkânı olmayan bütün kadınların ırzına geçmek istiyorlardı. Savaş, insanı yağmaya ve tenin tadını almaya kıışkırtır. Ben bu yollara tevessül edilmemesi konusunda kesin talimatlar verdim. İtaatsizlik ettikleri için ceza-

landırdığım kişiler de üç Bedevi ile kendi birliklerimiz içindeki altı askerdi. Evet, başlarında durdum ve kanlarının akışını seyrettim. Bundan dolayı pişmanlık duyuyor muyum? Hayır. Şimdi olsa gene aynı şeyi yapardım. Sanırım iyi günlerinde Sultan da böylesi bir tutumu onaylayıp savunmuştur.

“Size söyleyecek başka sözüm yok. Beni ebediyete götürecek ateşlerin şimdiden yakılmış olduğunun farkındayım, Yaratıcımla buluşmaya hazırım. Ömrüm boyunca utanılacak en ufak bir harekette bulunmadım. Yakındığım tek şey, kendime, yediğimiz yiyeceklerin toprakta nasıl ekilip yetiştirildiği sorusunu yönelttiğimde doğru cevabı onlardan alacağımı bildiğim kendi insanlarımız arasında yaşama fırsatı bulamamamdır. Onlar yediğimiz yiyecekleri üreten, tarlalarda çalışan sıradan insanlardı çünkü. Bu saraydaki rahatlıktan dolayı, toprağa bu kadar yakın olan insanlara o kadar çok imreniyordum ki. Konuştuğum bir sürü insana bu derdimi açtığımı bilenler çoktur.

“Sultan’a diyeceğim de şudur: Eğer size karşı herhangi bir kabahatim olduysa sizden merhamet dilenir, affınızı isterim. Her zaman size ve ailenize sadık kaldım. Bana dair kulaklarınıza zehir kusan insanlar, oğullarınızdan kurtulmaya çalışanlarla aynı insanlar, babanızın ve sizin kurduğunuz idari sistemi yıkmak isteyenlerle aynı insanlardır. Beni alevler içinde seyrederken bunu aklınızdan çıkarmayın.”

Baronlar bu söz üzerine tepki gösterip ayağa fırlarlarken, keşişlerin bazılarının ağzından, “Koparın şunun dilini!” fer-yatları duyuldu. Savcı makamındaki görevli de kendini bu öfke seline kaptıranlar arasındaydı: “Şimdi bu adamın Hıristiyan maskesi altında gerçek dinini gizlediğini itiraf edecek bir şahidimiz var. Şahidi içeri getirin.”

Muhafızlar, muhterem bir tüccar olan Ali ibn Osman el-Temimi’yi getirdiler. Temimi, şehrin en saygın tüccarlarından birisiydi ve Filip’in tutuklanmadan hemen önce katıldığı

Ayn el-Şifa camisindeki mahfele gelenler arasındaydı. Yüzündeki yara izleri kendisine işkence edildiğini açıkça ortaya koyuyordu.

Tüccardan Kuran'a el basarak yemin etmesi ve gerçekleri anlatması istendi. Temimi çok alçak, kısık bir sesle, Filip'in yüzüne bakmaya cesaret edemeden konuştu. Ama camideki toplantıdan hiç söz etmedi. Sadece, tek bir defa camide Filip'le birlikte dua ettiklerini hatırladığını söyledi. Gerçi bu delil de onu mahkûm ettirmeye yeterdi. Salondan çıkarken başını kaldırıp yaşlı gözlerle Filip'e baktı ve salonun her tarafından duyulan bir sesle, "Bağışla beni, on yaşımdaki kızımın ırzına geçmekle tehdit ettiler beni," dedi.

O anda Filip, eski bir dostunun bu şekilde alçaltılmasına ve işkenceyle karşısına çıkarılmasına duyduğu kızgınlıkla söz istedi. Sultan başıyla onay verdi. "Dilerseniz hemen yakın beni, ama masum insanlara eziyet etmeyin. Evet, benim gizli bir mümin olduğum doğrudur, ama günahımı saklamam inancımdan değil, korkaklığımdan kaynaklanıyor. Bunu Sultan'a söylemeliydim; söylemediğim için sizden af diliyor, merhametinize sığınıyorum. Saraya geldiğimde çok gençtim, siz de bana karşı o kadar naziktiniz ki her yolla sizi memnun etmek istedim. Ama Emir George'la beraber Mehdiye'ye gittiğimde, çocukluk hatıralarım öylesine baskın çıktı ki, kalbimle bir kere daha Müslüman oldum. Bu tercihimden dolayı pişman değilim. İnancınız gereği beni bugün yakarak öldüreceğinizi biliyorum. Ama siz beni mahkûm etmeden önce Sultan'a doğrudan hitap etmek isterim."

Rucari ona bakınca, gözleri ilk defa buluştu. Rucari, Filip'in isteğini başıyla onaylayıp hemen gözlerini kaçırdı. "Size müteşekkirim, lütufkâr Sultanım. Siz, kendinizin ve soylu babanızın Roma'da Papa'larm komutanlarına karşı koymanızın sebebini buradaki herkesten daha fazla anlar-

sınız –gerçi kendisine teşekkür borçlu olduğum dostumuz Üstad İdrisi’yi salonda göremiyorum. Siz anlarsınız, çünkü, Sicilya’nın fethinden ve en bereketli mülklerin baronlarınızla Kuzey’li barbar Lombardların eline geçtikten sonra bile, evet, bütün bunlardan sonra bile, benim halkım bu ülkede hâlâ çoğunluktadır. Zaten bu yüzden sizin baronlarınız benim dilimi konuşup anlayabiliyorlar. Yine bu sayede, siz ve babanız Papa’nın Haçlı Seferleri’ne asker gönderme taleplerine karşı koyabildiniz. Sizin kuvvetiniz bizdik; size bağımsız olma cesaretini biz verdik; size İngiltere’deki yabani kuzenlerinizden daha üstün olmakla böbürlenme hakkını bizim ilmimiz, bizim dilimiz, bizim kültürümüz sağladı. Tek gerçek budur.

“İşgal altında yaşamak asla kolay değildir, ama sizin aileniz, kendinize göre sebeplerden dolayı bize ihtiyaç duyduğunuzdan, bu süreci daha az sancılı geçirdi. Bizim de hayatta kalmak için size ihtiyacımız vardı. Eğer -cüretimi bağışlayın ama- bizi ortadan kaldırırsanız... hepimiz biliyoruz ki, beni öldürme kararı, bu adadaki istisnasız her mümini yakmak isteyenler adına bir zafer olacaktır. Bizi yok ederseniz siz de mahvolacaksınız. Bundan sonra bir, belki iki Hautevilles soyundan kral daha hükümdarlık edebilir, bu mümkündür, fakat o zaman da din kardeşleriniz güneye inmeye başlarlar ve papalık hakkıyla kendilerine ait olduklarına inandıkları ganimetlerin peşine düşerler. O noktaya geldiğinizde sizi savunacak birilerini çok ararsınız. Benimle birlikte mahkûm etmeye kalktığınız şu bahtsız kölelere gelince, onların masum olduğu herkesin malumu. İşledikleri tek suç benim yanımda olmak, ama aynı zamanda yıllardır Sultan’ın da yanındaydılar. Onları cezalandırmanın bir kıymeti harbiyesi yok, hiç olmazsa bu garipleri bağışlayın. Hayatlarını esirgeyin. Benim hayatımsa sizin elinizde. Gö-

rüyorum ki, keşişleriniz ve piskoposlarınız beni cehenneme göndermek için sabırsızlanıyorlar. Ama öldükten sonra ne-reye gideceğime sadece Allah karar verebilir.”

Bu sözleri söyledikten sonra Sultan'ı yarı ironik bir gülüş-le selamlarken, Catania Emiri kendini tutamayıp, sırasından ayağa fırladı: “Allah seni cennete gönderecek, Filip el-Meh-diye. Allahü ekber.”

Bu itaatsizlikten hiddete kapılan Rucari tahtından kalk-tı ve eski dostunun gözlerine hâlâ bakamaz bir halde mah-kemeye seslendi. “Bugün yargı kürsüsünde oturan en seç-kin asiller, sözlerim sizedir. Ruhum en büyük kederlerin kısılcacında, ağır bir işkencenin altında eziliyor; çocukluk-tan şimdiye kadar elimde yetişmiş olan benim vezirim, Sa-racen'lilerin Hristiyan olabildiği devirde henüz bir Sara-cen'li olarak günahlarından arınmıştı; görüyorum ki o inanç adına, bir sürü inançsızlığa bulaşmış. Krallığımıza karşı başka suçlamalarda bulunsaydı, hazinemizden daha fazla para kapıp götürseydi, bize büyük hizmetleri dokun-muş olduğu için onu affederdim belki. Fakat o, Tanrı'ya karşı suç işlediği ve başkalarını da kendi günah batağına çekmiş olduğu için, inancımıza ettiği bu hakareten ve Hı-ristiyanlığa karşı savunduğu suçtan dolayı onu affedemem. Oğlum gözüyle baktığım bu adamı affedemeyeceğim gibi, başkası olsa onu da affedemem. Bütün dünya bilsin ki, ben Hristiyan inancına mutlak bir sadakatle bağlıyım, dinime zarar verenden, o kendi vezirlerimden biri dahi olsa, öç al-makta bir saniye duraksamam. Kanunlar bu yüzden kon-muştur ve bizim kanunlarımız bu yüzden adaletin kılıcıyla donanmıştır; dinimizin düşmanları adaletin kılıcını tada-caklardır, bu ceza kâfirlerin başına korkunç bir azap olarak inecektir. En seçkin asiller, bu suçun hükmünü verecek olanlar sizlersiniz, bu görev sizindir.”

Baronlar kralın söylediklerine onaylarını göstermek için kılıçlarını şakırdattılar. Bitkin bir haldeki Rucari tahtına çöktü. Baronların ve hakimlerin teatileri uzun sürmedi.

“Bizim kararımız şudur ki, Filip, Hıristiyanlığın adına ihanet eden bu şahıs, inanç kisvesi altında inançsızlığın ajanı, cezasını intikam alevlerinde bulacaktır. Sevginin sıcaklığını bilmeyen bu adam ateşi etinde hissedecek ve geriye kötülüklerinden tek bir iz kalmayacaktır. Yeryüzü ateşinin küllelerine dönmüş bir halde, cehennem alevlerinde ebediyen işkence görmekten de kurtulamayacaktır. Yaptığı kötülüklerde suç ortağı olan diğer komplocular da ölüme mahkûm edilmişlerdir, ama onlar ölümü olağan usullerle tadacaklardır.”

Emirler ve Müslüman ileri gelenlerin, Hıristiyanların zaffer sarhoşluğunu hiçbir şey yapmadan seyretmeye hiç niyetleri yoktu. Sultan salondan ayaklarını sürüye sürüye çıkar çıkmaz onlar da salonu ve sarayı terk ettiler. Sarayın başka bir kesiminden yükselen umutsuzluk çığlıkları da sokaklarda yankılanıyordu. Hayret verici bir şekilde sokaklar bomboştı. Palermo halkı, Nasıralılar bile, gözden düşürülmüş durumdaki Filip’in alçakça sokaklarda sürüklenmesine şahit olmaktan yana değillerdi. Müminlerin hepsi kendi yollarına gitmeden önce Catania Emiri, en önde gelen din daşlarını bir tarafa çekip onlara hitap etti:

“Artık bize karşı savaş ilan etmiş durumdalar. Ben, kendi payıma, kafası koparılmış bir tavuk gibi ortada dolanmayı istemem. Biz Catania’da savaşacağız. Teslim olmayacak, düşmana kölelik etmeyecek, mücadele etmeden kaderimizi onlara bırakmayacağız. Sizler de kendi tercihlerinizi yapacaksınız, umarım Rucari’nin sözlerini dikkatle dinlemişsinizdir. O sözler, bildiğimiz şekliyle Sicilya’nın sonudur. Kurlun’lu dostlarım, sizin tercihiniz çok açık. Ya bizimle birlikte dövüşürsünüz, ya da onların dinine geçer ve cami-

lerinizi kiliselere çevirirsiniz. Hiç olmazsa bu kararı onlara bırakmayın. Bu yolla mülklerinizi olmasa bile, canlarınızı kurtarabilirsiniz. Birbirimizi yeniden görüp göremeyeceğimizi bilmiyorum. Metin olun, Allah hepinizi korusun.”

Kurlun’lu bir asil onu bekledi. “Gitmeden önce bana samimi görüşünü söyle. Bizim canlarımızla birlikte mülklerimizi de korumamızın bir yolu var mı?”

“Yarın mülklerinizin yarısını, öbür gün de kızlarınızı baronlara teklif ederek belki bir süre vakit kazanabilirsiniz. Ama mahvınız uzak olmaz. Size bir öğüt daha. Siz Kurlun’lular yaradılıştan böylesiniz, kendinizi herkesten daha akıllı sanıyor, sırlarınızın cemaatten dışarı çıkmadığını düşünüyorsunuz. Filip’in başına gelenleri gördünüz. Eğer din değiştirirseniz, hiç olmazsa bunu düzgünce yapın da gizlice dua edip oruç tutmaya, oğlanlarınızı sünnet ettirmeye kalkmayın. Tahta hacın üstünde kanları akan adamla, doğum yaptıktan sonra hâlâ bâkire kalmış kadına tapınmayı iyi öğrenin.”

Catania ve Siracusa emirleri birlikte yürüyerek diğerlerinden uzaklaştılar; Rucari’nin konuşması ve kararı ikisini de deliye döndürmüştü.

“Umarım Rucari çabuk ölür, bizi ona karşı ettiğimiz sadakat yeminine uyma derdinden kurtarır. Buradaki varlığımız artık ciddi tehdit altında. Kültürümüz yalpalıyor, hemen harekete geçmezsek elimizde ne var ne yok hepsi havaya uçacak.” Siracusa Emiri’nin daha önce bu kadar ağır ve kesin konuştuğu hiç olmamıştı.

“Galiba onun konuşması bizi de bağlarımızdan kurtardı. İdrisi’nin ulağının bana anlattığına göre, Filip’in başı için hükmü verdikleri anda El-Emin takipçilerine üç manastırı ele geçirme emrini verecek. Bugün işaret fenerleri hiç sönmez herhalde. Benim gemim de demir almaya hazır. Bana eşlik etmeyi mi istersin, kendi geminle gitmeyi mi?”

“Seninle gelmeyi isterdim, ama ben biraz geç yola çıkacağım.”

İki adam kucaklaşıp kendi yollarına gittiler.

Saray duvarlarının içinde, Filip, zincirlerini çıkarıp onu vahşi atların arkasına bağlayan muhafızlara teslim edilmişti. Kapılara varırken atların gemlenmesi gerekiyordu. Saraydaki her pencere hınca hınç insan doluydu. İnsanlar dehşet içinde bu korkunç manzarayı seyrederek, Rucari’nin hayatta kalan tek meşru oğlu olan Guglielmo’nun gözyaşlarına boğulduğu haberi yayılacaktı. Guglielmo’nun, ölüme mahkûm edilen bu adama karşı olağanın üstünde bir bağlılığı vardı. Kendisine astronomiyi öğreten oydu. Baronlar, keşişler ve muhafızları, kurbanı ölene kadar izlemek için atların arkasında saf tutmuşlardı. Sokaklarda seyirci olarak sadece birkaç keşişle Nasıralı göze çarpıyordu, sayıları yüzü bulmazdı; üç yüz bin nüfuslu bir şehirde okyanusta damla gibiydi bu rakam. O gün Filip’in onuruna dua etmeye gelenler yüzünden camilerle sinagoglarsa ağzına kadar doluydu. Kadı’nın tezcanlı müminleri kontrol altında tutmak amacıyla aceleyle Ayn el-Şifa Camii’ne doğru koşturduğu görülmüştü.

Saray kapıları açılmıştı. Grotesk idam alayı ilerlemeye başladı. Filip’in kolları ve ayaklarından kan akıyordu, ama şiddetle sürüklendiği halde başını dik tutmaya özellikle gayret etmekteydi. Öyle ki, seyredenlerin bir kısmı dahi ona bakamaz bir halde başlarını çeviriyorlardı. Daha duruşma başlamadan saraya yakın yerde bir kireç ocağı hazırlanmış ve ateş yakılmıştı bile. Hakimler, her tarafından kan akan hükümlünün bağlarını çözdüler. Sonra da onu omuzlarından kaldırıp ateşin içine attılar.

Arkasından hep birlikte, inançlarının en büyük düşmanını ortadan kaldırmayı başaranların şerefine düzenlenen ziyafete katılmak üzere saraya döndüler. Rucari sağlığını

bahane ederek ne törene ne de kutlamalara katılmıştı. Oğlu Guglielmo da.

Siracusa Emiri, Catania'lı dostuyla baş başa konuştuktan sonra, adamlarına gemisini kısa sürede hareket edecek şekilde hazırlamaları emrini vermişti. Ağır adımlarla karısının onu beklediği eve doğru yürürken omzunda bir el hissetti. Korkudan hızla arkasını döndüyse de, karşısında sadece yüzüne gülerek bakan İdrisi'yi ve muhafızlarını gördü.

"İbn Muhammed, şükür ki sensin," dedi, alnında biriken terleri silerken. "Bu bir felaket. Dava tahmin ettiğin gibi görüldü, hatta daha da kötü."

"Ben camiden yeni döndüm. Mağrur bir vedaydı, fakat gençlerimiz barut fıçısı gibi. Korkarım bu gece şehirde bazı taşkınlıklar olacak. Benim evime mi gidiyordun?.. Güzel. Birlikte yürürüz."

İdrisi, adamlarına yavaşlamaları talimatını vermiş olan İbn Fityan'a işaret etti. Emir ona, artık kendi bölgelerinde topyekûn bir işyana hazırlandıkları ve Frankları topraklarından kovacakları haberini vermişti.

"Bu bizim birkaç yılımızı alır, ama hazırlıklar şimdiden başlamalı. Biliyorum, bazen insanlarda El-Emin kadar kararlı olmadığım izlenimini uyandırıyorum. Fakat içimde tuttuğum şüphelerin hepsi bugün ortadan kalkmış durumda. Alenen bize savaş ilan ettiler. Bu yüzden senden istediğim..."

İdrisi'nin sarayın önünde, mabeyncinin odasının dışında üç kadını beklemesi fazla sürmemiştir. Muhafızları sayesinde kadınların alelacele hazırlanmış bohçalarının yükünden kurtulunca, eve yürüyerek döndüler. Gökyüzü o kadar yıldızlı ve parlaktı ki, İdrisi içini dolduran neşeden, neredeyse Filip'in yargılanmasının doğuracağı sonuçları bile unutmuş haldeydi.

"Böyle geceleri insanın yalnızca gençken yaşadığını sanırdım," dedi İdrisi.

"Ben gencim," diye ona cevap verdi Elinore. "Bu geceyi asla unutmayacağım."

"Ben senin kadar genç değilim, ama ben de bu geceyi asla unutmayacağım," diye onun sözünü tamamladı Belkıs.

“Ben ikinizden de büyüğüm, ama bu zevk niçin yalnızca gençlerin ayrıcalığı olsun ki?”

“Evine daha ne kadar var, baba?”

İdrisi cevap vermeden önce gülümsedi. “Yalnızlığın yıllardır bana nasıl işkence gibi geldiğini hiçbiriniz bilemezsiniz. Velid bize haber vermeden evden ayrıldığında, zaman içinde herkesin beni yüzüstü bırakacağını düşünüp bedbaht olmuştum. Bu gece bu dertlerimin hepsinin bittiğini hissediyorum. Ev de buradan çok yakın. Şu tepedeki, pencerelerinden ışık yayılan evi görüyor musunuz? Birkaç dakikada oraya varmış oluruz.”

Bir saray ulağı Sultan’ın Mayya’yı azad ettiği haberini İbn Fityan’a ulaştırmış olduğundan, hizmetkârları da diğer uşaklarla birlikte evin önüne dizilmişler, evin yeni kadını ve üstadın kızını bekliyorlardı. Belkıs’ı da aynı sıcaklıkla karşıladılar. Kadınlar merdivenlerden çıkarken üstlerine meşaleler tutuldu.

“Odalar hazırlandı mı?”

“Evet, İbn Muhammed,” diye cevap verdi İbn Fityan. “Ama üçüncü bir misafiri beklemiyorduk. Onun için de bir misafir odası hazırlamamız fazla vaktimizi almaz.”

“Bu, Ece Belkıs. Karımın kız kardeşi. Sanırım kocası, Sircusa Emiri de yarın bize katılır.”

Kafasındaki soruların cevabını böylece almış olan İbn Fityan bu haberden çok etkilenmişti.

“Hamam da hazır, efendim.”

Kadınlar o gün daha önce yıkandıklarından bu teklifi geri çevirdiler. Terasa çıkarken, taze nane yapraklarından yapıma karışımdan istediler. Mayya, İdrisi’ye eşlik edip etmemeyi, yıkanırken onunla konuşmayı düşündüyse de nasılsa önümde daha uzun bir zaman var deyip acele etmedi.

İdrisi’nin niyeti, yıkanırken rahatsız edilmemek ve saraydan ayrıldığından beri zihnini meşgul etmekte olan hassas

mesele üzerinde sakın kafayla düşünmekti: Belkıs mı, Mayya mı? Kocas ı gelip birlikte Siracusa'ya hareket etmelerinden önce Belkıs'ın kollarında huzurla yatma şansı olabilirdi. Fakat Mayya ısrar ederse ne olacaktı? Kaldı ki bu çok doğaldı, buradaki ilk gecelerini niçin birlikte geçirip kayıp zamanlarını telafi etmek istemesindi? Dolayısıyla, Mayya'nın isteğine hayır demek kesinlikle adilane olmazdı. Kız kardeşini seven Belkıs da pekâlâ buna anlayış gösterirdi. Fikrini değiştirmişti, fakat kalbinin onu yanlış yöne sürüklemesi nedeniyle için için huzursuzdu. Sırf kendine kalsa, düşünmeksizin Belkıs'ın koynuna girerdi. Sonradan buna pişman olabilirdi gerçi, fakat Allah ona bir on yıl daha verecek olduktan sonra, ikisiyle birden mutsuz yıllar geçirmeyi göze almanın hiçbirine faydası yoktu.

Dinleşmiş ve yeni hayatını karşılamaya hazır bir ruh halinde hamamdan çıkarken, kararını Mayya'dan yana vermişti. Başka hiçbir etkenin tercihini değiştirmesine imkân tanımayacaktı. İbn Fityan masayı çok nadir durumlarda kullanılan yemek odasına kurdurmuştu. Diktörtgen masaya isteseler yirmi beş kişiyi birden sığdırabilirlerdi, ancak Fityan masanın sadece bir ucunu kullanmış, burayı İdrisi'ye ve kadınlara ayırmıştı. İdrisi masaya doğru yürürken Mayya'yla Elinore'un üstündeki elbiselerin farklı renklerini hayranlıkla seyretti, ne var ki soluğunu kesen kadın Belkıs oldu. Sevdiği kadının kardeşi beyaz bir rahibe elbisesi giymiş, gümüş bir tokayla saçlarını başında toplamıştı.

Karşılama yemeği başarılı bulundu; sonra, İdrisi'nin hazmı kolaylaştıran bir seçim olarak önerdiği, anason katkılı benzer karışımlardan daha tatlı olan ve masadaki herkesin çok sevdiği ev yapımı limon liköründen içtiler.

Belkıs, hafif aldırılmaz bir ses tonuyla, "Mayya sizin ilaç konusunda uzman olduğunuzu söyledi, ama benim, tıbbi

karışımlar hazırlamayı bildiğinize dair en ufak bir fikrim yoktu," dedi.

"Evet, iyi bilirim, hatta istenmeyen gebeliklerden kurtulmayı sağlayan kendime özgü bir karışımım bile var. Lombard mülklerinde pek revaçtadır bu. Lombardlar her fırsatta, yaşadıkları utançtan dolayı başlarına geleni kardeşlerine, babalarına ya da kocalarına anlatamayan kadınlarımıza tecavüz edip duruyorlar çünkü. Bizim talihsiz kadınlarımız sonra da yerel hekime başvurup, bu talihsizliği ortadan kaldıracak bitkiler arıyorlar. İşte, benim karışımım onlarda çok etkili oluyor. Onun tarifini El-Kindi'nin *Akrabadin*'inde asla bulamazsınız. Kahire'deyken onu El-Nasiri hastanesindeki hekimlere önermiştim. Onlar da bunun üzerine, yaygın hastalıklara iyi gelecek ilaç ve bitki karışımları üzerine bir kitap yazayım diye beni çok sıkıştırdılar. Gerçi vakit bulsam hâlâ böyle bir kitap yazmayı isterim."

Belkıs bir süre onu ve Elinore'u süzdü. Kızın babasının, teyzesinin çocuğunun olmamasına karşı duyarsız davrandığını düşünerek konuyu değiştirmeye karar verdi.

"Bu geceki limon likörünü hepimiz çok sevdik. Kendiniz mi damıttınız?"

"Eskiden bunu sadece ben damıttırdım, ama Sultan da çok sevdiğinden, formülü onunla paylaşmak durumunda kaldım. Haliyle daha sonra tarifi bütün manastırlara ve mülklere yayıldı. Benim malzemelerim şimdi saraydan geliyor. Bu likörü daha önce hiç tatmamış olmanız beni gerçekten çok şaşırttı. Hadımların bu içkiyi hareme düzenli olarak soktuklarını sanırdım."

Nedense bu söz Belkıs'ı çok güldürdü. "Sanki sarayda bundan başka içki yokmuş gibi konuşuyorsunuz. Ya hadımlar onu hiç sevmemişlerse?"

Belkıs ile İdrisi arasında hafif bir gerilim bulunduğunu anlayan Mayya, Siracusa'da aralarında yeni bir şey yaşanıp

yaşanmadığını merak ediyordu. Onun için kız kardeşinin sözlerini destekleyip, konuyu emin sulara çekmeyi kendince daha uygun buldu.

İdrisi güldü. "Muammer ibn Zafer! O iki yıl önce öldü. Aptal oğlu da meyve bahçelerini Şakka'lı bir tüccara sattı. Tanısanız hepiniz severdiniz onu. Şimdiye kadar yaptığı yemekleri zevkle tattığım, en yetenekli aşçılardan biriydi. Ama iksiri özeldi. O iksire Cennetlik Nektar adını vermişti. Bir keresinde, denizciler arasında yaygın bir hastalık olan kabızlığa iyi gelen ilaçlar konusunda görüşünü sorduğumda, en etkili karışımdan bir fitil hazırlamıştı. Aylardan Ekim'di, tonla meyve topraklara saçılmıştı. Portakallar, limonlar, kayısılar, şeftaliler, mandalinalar ve adlarını hatırlayamadığım başka güzel meyveler. Muammer'in adamları bu meyvelerin hepsini yerlerden toplama talimatı almışlardı. Bozulmamış olan meyveler özenle yıkanıp, neredeyse Belkis kadar uzun olan büyük, çömlekten küplerde saklanıyordu. Yok, ondan biraz daha uzun küplere. Muammer bu meyvelere safran, karabiber, dövülmüş zencefil ve kabuğu soyulmuş sarımsak katıyordu. Sonra da küp, undan yapılan bir macunla mühürlenip, ertesi Nisan ayına kadar dışarıya bırakılıyordu. Ben mühürün açıldığı bir mevsim oradaydım. Küpten en leziz kokuların yayıldığına şahit oldum. Muammer bir merdivene çıkmış, düzgün karışımı elde edene kadar küpü sallamaya koyulmuştu. Damıtma işleminden hem önce hem de sonra tadına baktığım için, lezzetinin iki aşamada da farklı, ama ikisinde de unutulmaz güzellikte olduğunu gördüm. Alkol. Saf alkol. Cennet. Ölmeden önce böyle bir içkiden bir kez daha tadabilirsem şayet, kendimi talihli sayarım."

Elinore ellerini çırpı. "Ama onu kendimiz de yapmayı deneyebiliriz herhalde, öyle değil mi? Azıcık da olsa."

"Elbette, çocuğum. Deneyebilirsin, ama istediğin kıvamı tutturamazsan sakın hayal kırıklığına uğrama. Bu dünyada bazı tatlara sadece bir kere ulaşılabilirdiği vakidir."

"Ama ben onu henüz hiç tatmadım, baba."

Masa temizlendikten sonra muhafızlar gece nöbet yerlerine dağılmışlardı. Masada oturan dört kişi mum ışığında birbirlerine bakıyorlardı. Genç kadın babasına dönüp bir şey söylemeden önce genç kız ile annesi birbirlerine manalı birer bakış fırlattılar.

"Baba?"

"Elinore bint Muhammed?"

"Bunun karşılanması zor bir istek olduğunu biliyorum, ama senin de bildiğin üzere, saraydan senin evine taşınmamız çok ani oldu, belki fazla ani, duygusal olarak da buna hazır değildik..."

"Doğrusunu istersen, kızım, annenin duygusal olarak herhangi bir duruma hazır olmamasını tahayyül edemem."

"Sorun ondan ziyade bende. Şimdi burada olmak beni hakikaten çok mutlu ediyor, ancak kabul edersin ki, benim bu değişikliğe uyum sağlamam biraz vakit alacak."

"Anlıyorum, evladım, bu süreci senin adına kolaylaştırmak için elimden geleni yapacağım. Allahıma şükürler olsun ki, kitabımı bitirmiş durumdayım. Sultan bana küçük bir hediye etti ve bu emrini geri çekmediği sürece, ki küçük düşünen bir hükümdar olmadığı için buna pek ihtimal vermiyorum, birlikte yolculuk edebiliriz."

Elinore'un yüzündeki sevinci kolaylıkla görebiliyordu. Ama o, başka bir meseleyi gündeme getirmekten geri durmayacaktı.

"Yolculuk etmek çok hoşuma gidecek, bundan eminim. Birkaç ay önce Siracusa'ya gidene kadar Palermo'dan hiç çıkmamıştım. Ama baba, benim senden istediğim... Ben bu gece annemle kalabilir miyim? Sadece bu gecelik. Kendimi toplamamı sağlar..."

İdrisi'nin bu istek karşısında kaşlarını çatması, kızının yaratıcılığına bir ödülünde aslında. "Elinore, bu isteğini bir sefer-

liğine kabul ediyorum, ama tekrarlanmaması şartıyla. Şimdi biraz annenle yalnız konuşmak istiyorum, eğer o da senin isteğine razı gelmişse?”

Elinore, gece boyunca neredeyse hiç ağzını açmamış ve kendi düşüncelerine gömülmüş görünen Belkis’la beraber odadan çıkmadan babasını kucakladı. Belkis bakışlarını herkesten kaçırmıştı; konuştuğu zaman da Palermo’yla ilgili birkaç önemsiz konudan başka bir şeye değinmemişti. Bu tutumu İdrisi’yi kızdırmış mıydı? Kız kardeşinden farklı olarak Belkis’in mutlu olmayabileceği adamın aklına dahi gelmemişti.

Mayya’yla İdrisi odada yalnız kaldıklarında hemen birbirlerinin kucaklarına atıldılar. Mayya sonra dikkatle etrafa ve odaya göz gezdirdi.

“Bu gece Elinore’un benimle yatmasına müsaade etmen büyük incelik. Kızımız huzursuz, bu da şaşırtıcı değil. Onun için her şey çok çabuk gelişti. Galiba taşınmadan önce fazlasıyla sarsılmıştı. Bir tarafı, Rucari ölene kadar sarayda kalmayı istiyordu çünkü. Biliyorsun, Rucari’ye çok düşkün.”

“Rucari de ona düşküncüydü, ama Sultan benim nazarımda çoktan öldü.”

“Filip’in devreden çıkmasından ve Rucari’nin ölmesinden sonra da hazineden sana para ödemeye devam ederler mi?”

“Bu hiç önemli değil. Çocuklarımin annesi Noto’daki mülkümüzde yaşıyor, ama benim yıllardır ayağımı atmadığım bir evim daha var. Mirasçısı olmayan erkek kardeşimden kalmıştı bana. Onu kiliseye ya da bir barona satabiliriz. Büyük bir mülk. Ya da onu seninle Elinore’a bırakabilirim. Son on yıldır neredeyse hiç para harcamam gerekmedi benim. Bu evle muhafızların parasını hep hazine ödedi; birkaç yıl önce de devlete hizmetlerimin karşılığı olarak bu evi kâruni olarak benim adıma kaydettiler. Alışkın olduğun kadar lüks bir hayat süremeyebiliriz belki, ama aç da kalmayız.”

Bunu söyledikten sonra konuşmanın konusunu değiştirdi: "Biliyor musun, Siracusa'da garip bir rüya gördüm."

İdrisi, arkasında yanılmayı imkânsız kılan kokular bırakmış olan zamandışı rahibenin hikâyesini anlatırken Mayya hiç renk vermedi.

"Tabii ki yanılmışsın. Bildiğimiz üzere, başka birinin varlığı söz konusu olmasa dahi insanın kendi bedeni bir sürü iz bırakır."

"Mayya, hilekâr kadın, kurduğun tezgâhı daha ne kadar sürdüreceksin böyle?"

Mayya ona hayret dolu gözlerle baktı: "Sen, sen öğren-din mi?"

"Nasıl öğrenmem? Uyuşturunca kıyıktı, ama hafızamı tamamen silecek değildi ya."

"Peki, daha sonra ne oldu?"

"Belkıs sana anlatmadı mı?"

"Elinore'dan hiç fırsat bulamadık ki. Gerçi kız kardeşimin yüzünde tuhaf bir gülümseme sezmıştım, ama..."

İdrisi, hikâyenin kalanını bir çırpıda nakletti. Temkinli bir yüz ifadesiyle onu dinleyen Mayya, "O gerçekten burada bizimle beraber mi yaşamak istiyor?" diye sordu.

"Olayların bu kadar çabuk gelişeceğini senden ve benden daha fazla bilemezdi. Biz onunla sadece Rucari'nin ölümünden ve saraydaki kaçınılmaz değişikliklerden sonraki durum hakkında konuşmuştuk."

"Ama Emir'den ayrılıp senin ikinci karın olarak burada yaşamaya da pek hevesli, öyle değil mi?"

"Üçüncü karım..."

Mayya gülmesini tutamadı. "Yirmi yıldır tek başına yaşı-yordun, şimdi ikimizi birden mi istiyorsun?"

"İsterim valla."

"Bırak da tercih sende değil, ondan gelsin. Kocasını nazik ve düşünceli bir adam, Belkıs ona senin farkında olduğundan daha fazla bağlı. Eğer onu hamile bırakmayı başarırırsan, sanmam ki Emir herhangi birimize bir şey sorsun. Dahası, kade-rin nihayet yüzüne güldüğüne sevinip Allah'a şükredecektir, yine Siracusa'da da bu duruma sevinenler çıkacaktır. Niçin ona bu küçük zevki tatmayı fazla göresin?"

"Haklısın, seçimi ona bırakalım. Enine boyuna düşünsün kendisi."

"Bu gece birbirinize zevk verdikten sonra belki kendisiyle de tartışabilirsin bu meseleyi."

"Mayya, ben bu geceyi seninle geçirmek istiyordum."

"Tabii, tabii. Biliyorum bunu. Ama bu olmayacağına göre, başrahibe seni beklerken niçin yalnız kalasın? Neyse, ben şimdi gidiyorum. Elinore fazla kaygılanmasın."

"Belkıs'a her şeyi sana anlattığımı söyleyeyim mi, yoksa bunu sen kendin mi konuşmak istersin?"

"Bugün konuştuklarımızı kastediyorsan, pek bir önemi yok bunların. Yani, benim gözümde bir anlam taşımıyor. Sen kendin karar ver."

"Bana kızgınsın, bülbülüm, ama niçin Belkıs'ın kurduğu tuzığa sen de destek verdin ki? Benim tohumumun ona iyi geleceği konusunda seni ikna etmesini anlayabiliyorum, yine de pekâlâ hayır diyebilirdin."

"Suç ortaklığı, aldatılmaktan daha iyidir. Belkıs aklına bir şey koyduysa, arzusunu benim yardımım olmadan da yerine getirebilirdi. O yola sapıp da başarılı olsaydı o zaman sen bunu bana nasıl açıklardın?"

"Herhalde söyledim sana."

"Boşver şimdi bunu, sen en iyisi mi bu gecenin keyfini çıkarmaya bak ve sonra da iyi bir uyku çek."

Mayya daha sonra odadan çıkıp, bitişik odadaki kızının yanına gitti. İdrisi ise oturduğu yerde birdenbire hayatının

yönünün nasıl değiştiğini, üçü arasındaki ilişkide bu aşamaya nasıl gelindiğini ve bu serüvenin kim bilir nasıl sonuçlanacağını düşünmeye koyuldu. Fakat yalnızlığı uzun sürmeyecekti. Biraz sonra parmaklarının ucuna basa basa misafir odasına yöneldi.

Karşılaştıklarında Belkıs'ın kapısının önündeydiler; tutkuları o kadar yoğundu ki birbirlerine sarılırlarken ağızlarından tek kelime çıkmadı. İdrisi kadını kucaklayıp ayaklarını yerden kesti ve nazıkçe kubbeli yatağa götürüp, hem onu soymaya hem de kendisi soyunmaya başladı. Bir yandan da kulağına fısıldıyordu: "*Işkan kumari, kum, atla.* Bu gece, bir hamlede beş rekat birden. Hazır mısın?" Kadın buna bacaklarını erkeğinin boynuna dolayarak karşılık verdi ki, sakallarının sürtüşüyle yeni tıraş edilmiş ve gergin kasığının kokusunu alabilsin. Sonraki zevk dakikalarındaysa ne zaman birisi ağzını açıp bir şey diyecek olsa diğeri hemen onu susturuveriyordu. Saatler sonra İdrisi başını dışarı çevirdi ve günün ağarmasına az kaldığını fark etti.

O da uyanmış olan Belkıs, ilk başta kaygı duymuş olduğunu açıkça belirtti. "Elinore geceyi annesiyle beraber geçirmek istediğini söyledikten sonra bu akşamın senin adına zor olacağını düşünmüştüm."

"Bir karar vermiş değildim. İçimden seninle olmak istiyordum, çünkü Emir'in yarın gelip seni erken saatte götürceğinin farkındaydım. Ama Mayya'yı da incitmek istemiyordum. Elinore'un isteği işe yaradı."

Belkıs güldü. "Kime yaradı? Seninle her birlikte olduğumda, tekrar Siracusa'da yaşama düşüncesine katlanamayacağımı hissediyorum. Kocamın nazık ve düşünceli bir adam olduğunu, Mayya'nın onu tarif ederken kullandığı bütün sıfatların yerinde olduğunu biliyorum. Gerçi mutsuz değilim, ama bu durum beni tatmin de etmiyor."

"Bunun farkındayım."

Belkıs adamın sırtına bir şaplak indirdi.

"Mayya bu gece bana, eğer gebe kalırsan kocanın bundan büyük mutluluk duyacağını, muhtemelen sana tek bir soru dahi sormayacağını söyledi."

"Çocuk eğer oğlan olursa, onun Siracusa'daki büyük mülklerin mirasçısı da olacağını ekledi mi? Aziz'in esas istediği bu. Peki, sen ne istiyorsun Muhammed?"

"Habibi, ben seni istiyorum."

O gece dördüncü defa seviştiler. Arkasından, Belkıs'ın tekrarladığı soruya İdrisi şöyle cevap verdi: "Bu hayatta yalnız kalmak istemiyorum artık. Mayya ile Elinore'un benimle beraber gelmeleri bu sorunu nihayet çözdü. Fakat sensiz de mutlu olamam. Ya sen, sen burada mutlu olabilir misin?"

"Muhammed, ben burada hem seninle hem de başka bir adamla birlikte yaşamak isteseydim duyguların nasıl olurdu, hiç bu konuda düşündün mü?"

"Niye düşüneyim ki. Bir ihtimal olarak dahi mümkün değil böyle bir şey. Haram bu, Kuran'ın kesinlikle müsaade etmediği bir durum."

"Bu gece dört defa işlediğin, eğer becerebilirsen güneş doğmadan önce beşinci defa işleyeceğin zina da Kuran'a göre haram. Hem Kuran, birbirlerinden zevk alan erkeklerin derhal öldürülmesini buyuruyor. Bu hüküm kimseyi engelle-yebildi mi? Yüzlerine sofuluk maskesi geçirenler, genellikle en kabahatli inananlardır. Hadi, soruma cevap ver sen."

"Belkıs, Belkıs. Böyle bir soruyu nasıl aklına getirebilirsin? Benim cevabım tabii ki hayır. Senin aynı evde iki erkekle birlikte yaşamayı hoşgörmem kesinlikle söz konusu olamaz."

"Ama benim kocamı hoşgörüyorsun."

"O yarı erkek."

"Senden değersiz, yani."

“Bağışla, onu demek istemedim.”

İdrisi yüzünü kadının bacakları arasına gömdü. Apışarasının kokusuyla yeniden canlandı ve gün doğmadan önce bir kere daha dirilmiş oldu. Böylece Ebu Nuvas'ın öğüdünü tutmuş oluyordu. Belkis sevdiği adamı sıkıca kucakladı. Gün doğup da kapıda duydukları hafif bir tıkırtı ikisini de sıçratarak uyandırdığında birbirlerinin kollarında uyuyakalmış haldeydiler. Evin kadın hizmetçilerinden birisi seslenmekteydi: “Kahvaltı terasta hazır, Ece Belkis.”

O sabah hiçbiri evden çıkmadı. İdrisi duruşmaya katıldığı için yarı pişman bir ruh halindeydi. En azından dostuyla halkın karşısında vedalaşabilirdi. Kalabalığın toplanıp toplanmadığını görmek için bir gözü sokaklarda, terası ve odaları arşınlayıp duruyordu. İbn Fityan birkaç saatliğine evden ayrıldı ve daha sonra, hakimlerin daha davanın görülmesi başlamadan ateşlerin yakılmasını emretmiş oldukları haberiyle geri döndü.

İdrisi artık evin içinde duramazdı. Diğerlerine, Filip için dua edenlerin arasına katılmak üzere camiye gideceğini bildirdi. İbn Fityan ile dört muhafızı da onunla birlikte gitmek istediler. Muhafızların ikisi silahlıydı.

Erkekler rüzgârlı yoldan ana caddeye yürüyerek çıkarlar-ken kadınlar onları sessizce balkondan izlemekteydiler. Anesiyle teyzesinin yalnız kalmak istediklerini sezen Elinore, saray görevlilerinin yeni getirmiş olduğu eşyalarını bohçaların içinden çıkarmak üzere yanlarından ayrıldı. Mayya evde kalan erkeklerin yemeğe katılmalarında ısrar etmiş, fakat bu teklifi geri çevrilmişti. İçlerinde en yaşlı olan, altmış yaşındaki kara kuru hizmetli, gözlerinden yaşlar inerken cevap verecekti ona: “Teklifinize müteşekkirim, Ece Mayya, fakat bugün kalplerimiz ağır bir yükün altında, yesek bile bir tat alamayız. Bugün hepimiz adına kederli bir gün. Emir Filip bizi

hep gözetmiş, çıkarlarımızı korumuştur. Onu yakarlarsa şayet, sizce bu halde daha ne kadar dayanabiliriz?"

Mayya'nın elinden, onlara içten gelen bir sıcaklıkla teşekkür etmekten fazlası gelmedi. Bunun üzerine erkekler eğilerek selam verdiler ve terastan çıktılar.

Mayya, "Tuhaf günler," dedi Belkıs'a bakarak. "Saraydaki hayatım boyunca hiç böyle duygular hissetmedim ben. Hadımlar günlerdir birbirleriyle fısıldaşıyorlar, dinmek bilmez gözyaşları döküyorlar, bizim seslenmelerimize aldırış etmiyorlardı. Belli ki Filip, etrafında hayranlık duyulması bir sadakat ağı oluşturmuş."

Belkıs onaylarcasına başını salladı, ama bir şey söylemedi. Mayya devam etti:

"Neler döndüğünü nasılsa Siracusa Emiri'nden öğreniriz. Siz ikiniz birlikte mi yola çıkacaksınız?"

"Kocam benim mümkün olduğu kadar çabuk geri dönmemi ister. İbn Muhammed ile ben gelirken şanslıydık. Yolculuk boyunca rüzgâr lehimize esti. Ama geri dönüşümüz iki gün sürebilir. Bu sürede de bir ihtimal Noto'daki manastırları yakmaya başlamış olabilirler."

"Belkıs, çok sevgili arkadaşım ve kız kardeşim, sen oldukça sarsılmış görünüyorsun. Aklını neyin çeldiğini anlat bana, gerçeği söyle. Seni bu kadar çok altüst eden şey sahiden Filip'in trajedisi mi?"

"N'olur sus artık, Mayya. Dayanamıyorum sana. Bu kadar güzel konuşman beni sıkıyor. Eminim, karnımda onun çocuğunu taşıyorum."

"Bu seni mutlu ediyor olmalı ama. İstediğin tastamam buydu."

"Biliyorum, ama bilmiyorum da. Bu durumun beni bu kadar çok sarsacağı aklıma gelmemiştii daha önce."

"Ah, seni anlıyorum. Gece boyunca aşkın eli kucak dolu su giysi gibi üzerinizi örttü, fakat zalim şafak örtüyü kaldı-

rınca da karşıma geçmiş, tafra yapıyorsun. Şimdi beni dinle, Belkıs. On altı yaşında aşk hicranı çeken bir yeniyetme kız gibi davranmayı kes artık. Sen evli bir kadınsın. Birkaç saat sonra kocan dönecek ve sana 'hadi gidiyoruz' diyecek. Ne yapacaksın o zaman? İyi düşün, benim çocuk akıllım."

"Tabii ki onunla gideceğim," diye cevap verdi Belkıs, yüzü önüne düşmüş bir halde, "ama kalbim burada atacak".

"Gözün arkada kalmasın, kardeşim, güven bana. Eğer onunla gitmeseydin, bu kocan adına büyük bir aşağılama olurdu. Hamileysen eğer, onu kızdırıp kendini zinayla suçlatırmamaya ayrıca dikkat et. Bu devirde her ihtimali hesaba katmak zorundayız."

"Mayya, kocamla birlikte gideceğim dedim, bundan endişen olmasın. Benim anlamadığım, karısı bile olmadığını halde Sultan'ın şefkatini en az elli kadınla paylaştıktan sonra, Muhammed'i benimle paylaşmakta bu kadar gönülsüz davranman."

"Sarayda hep onu düşünüyordum ben, Rucari'ye yatağıma sadece iki defa geldi. Ağzımdan çıkanı kulağın duydu mu? İki defacık! O benim en yakın arkadaşını sevdiğimi biliyordu; gözlerini hep benden kaçırırdı ve Muhammed ne zaman Palermo'ya gelse hadımların bizim görüşmemiz için fırsat yaratmalarına göz yumardı. Ama şimdi onu kendime saklamayı tercih ediyorum. Sen onu daha doğru dürüst tanı-mıyorsun bile. Onun ruhunu anlamadan, neler yazdığını bilmeden ona nasıl âşık olabilirsin ki?"

"Onun kollarına ilk atıldığı gün sen bütün bunları biliyor muydun peki?"

"Belkıs, senin bir kocan var, sana karşı nazik davranıyor ve..."

"Kocamı bu kadar çok seviyorsan, neden erkeklerimizi değişmiyoruz? Sen Siracusa'ya git, ben burada kalayım."

"Sen ne kadar sersem bir kadınsın ya!"

Elinore odaya girince ikisi birden sustular.

"Aranızda ne tartışıp duruyorsunuz böyle?"

İkisinden de çıt çıkmadı.

"Kendim tahmin edeyim bakalım, evet, babamı..."

Kız kardeşler hayretler içinde birbirlerine baktılar.

"Bunu tahmin etmek zor değildi. Dün akşam teyzemin hali bir garipti, senin de öyle, anne. Hizmetçiler de misafir odasındaki çarşafı yıkama vakti geldiğinde kendi aralarında kıkırdayıp fısıldaştılar. Yoksa adet vaktin mi, teyze?"

Belkıs gülümsemesini bastırıp başını salladı.

"Ben öyle düşünmemiştim. Sonra da, ikiniz ile babam arasında bir süredir farkında olmadığım bir şeyler döndüğünü dank etti kafama. Her şeyi hallettiniz mi peki? Yok, belli ki hiçbir şey çözülmemiş. Yoksa ikiniz birden mi gebesiniz?"

"Elinore, bu konuşmana daha fazla dayanamayacağım."

"Siracusa'dayken ikinizin gülüp eğlenerek bazı planlar yaptığınızı sezmiştim gerçi. Ama tek bir kelime duymadığım için sizden, neler döndüğünü tam kavrayamamıştım. Umarım teyzem emellerinde başarıya ulaşır, ben de bir kuzene kavuşurum. Şimdi ikinizden biri planınızda neyin ters gittiğini bana anlatabilir mi?"

"Belkıs babana âşık oldu, burada bizimle kalmayı arzu ediyor."

"Bu ilginç bir fikir, ama, sevgili teyzeciğim, nazik eniştem ne olacak? Buna müthiş derecede bozulacak ve incinecek. Oysa o kadar tatlı bir adam ki."

Belkıs ağlayarak odadan çıktı.

"Elinore," dedi annesi, takınabildiği en katı surat ifadesiyle. "Teyzene ne yapıp ne yapamayacağını söylemek sana düşmez. Bu onun seçimi olmalı."

"Sen babamı onunla paylaşmak istemiyorsun, değil mi anne? Hem kız kardeşlerin birbirlerine yaptığı hiçbir şey beni şaşırtamaz. Sen de gebe misin?"

“Galiba, ama bundan henüz emin değilim.”

“Bana fikrimi soracak olursanız, ilk hanginizin doğuracağını çok merak ederim doğrusu.”

Konuşmaları erkeklerin içeri girmeleriyle kesildi. İdrisi odaya, yıkanma ve dinlenme teklifini geri çevirmiş olan Emir’le birlikte girdi.

Emir karısıyla konuşmak isteyince, İbn Fityan onu misafir odasına götürdü.

“Neler oluyor Muhammed?” diye sordu Mayya. “Bu arada, kızımızın her şeyi öğrenmiş olduğunu bilesin. Siracusa’da Belkis’la konuşmalarımız kulağına çalınmış...”

“Siracusa’da annemle Belkis teyzemin konuşmalarını duydum,” diye doğruladı Elinore.

Biraz sonra Emir ile yanında tuhaf bir heyecana kapılmış haldeki Belkis onlara katıldı. Emir yeğenini kucaklayıp saray dışındaki hayatın nasıl olduğunu sordu. Elinore ona bir şey söyleyebilmek için henüz erken olduğu cevabını verdi.

Emir sonra da Mayya’ya döndü: “Belkis’in birkaç ay burada kalmasına müsaade ettiği için sevgili dostum İbn Muhammed’e müteşekkirim. Ben önümüzdeki günlerde mütemadiyen köylerimizi ve kasabalarımızı dolaşıyor olacağım, karım da sarayda hep yalnız kalacak. Kendisi yolculuklarımda bana eşlik etmekten sevinç duyacağını söylemiş olsa da, şimdiki durum çok tehlikeli. Bazı manastırlar ateşe verildi bile. Müsadenizle ben şimdi gitmek zorundayım. İbn Fityan bana eşlik ederse gemime daha çabuk varırım. Allah hepinizi esirgesin.”

Üç kadının hiçbiri birbirlerine bakmadılar. Ne kadar eğlendiğini gizleyemeyen Elinore affını isteyip odadan çıktı. Mayya ile Belkis dalgın dalgın gülümsüyorlardı.

İdrisi, Emir’le birlikte çıkıp onu uğurladı: “Belkis için endişe etme. Burada emin ellerde olacak.”

“Bu belirsiz günlerde,” diye cevap verdi Belkis’in kocası, “emin olduğum ve içimi rahatlatan tek şey bu”.

*El-Emin bir köyü kurtarıyor ve
Lombard'lı barbarlara savaş açıyor.
Zaferin tatlı kokusu. Hayat ve yazgı.*

Sabah saat beşte El-Emin'in gönderdiği ulak, derme çatma kurulan ordugâha geri döndü. Kış geliyordu ve son yağmurlar sayesinde Noto civarındaki bütün çayırlar yeşile kesmişti. Küçük tepelerden köylerin bulunduğu düzlüklere akan dereler bir kere daha taşmıştı. Havanın soğuması ve kırıların huzursuzluğu gökgürültüsünün ve daha sıkı yağmurların geleceğinin göstergesiydi.

Ulak doğrudan, El-Emin'in bulunduğu barınağa gitti. "Üstad, mesajınızı halkımıza ulaştırdım. Erkekleri bir korkudur aldı, ama yine de arzu ettiğiniz yardımda bulunacaklar. Lombardlı barbarların sayısının üç yüz kadar olduğunu söy-

lüyorlar, hepsi de iyi silahlanmışlar. Çoğu Piskopos John'un arazisindeki şatoda yaşıyor. Bu adamların her fırsatta ürünlerimize el koyduklarını, yapacak başka iş bulamadıklarında kadınlarımıza musallat olduklarını bilmeyen yok.

"Onlara çocuklarla kadınların gün doğmadan köyü terk etmeleri ve bugün başka yerlere sığınmaları gerektiğini söyledin, değil mi?"

Ulak 'evet' anlamında başını salladı.

"Emirlerinize harfiyen uyacaklar. Zaten kendilerinin rehine olarak alınabileceğinden korkuyorlar. Birbirlerine mütemadiyen, buradan atla bir günlük mesafede olan ve birkaç yıl önce çocukların kaçırılıp öldürülmüş olduğu, sonra da başlarının sopalara geçirilip çürümeye bırakıldığı bir köyde olanları hatırlatıyorlar. Korkunç bir hikâyeymiş."

"Sen görevini hakkıyla yapmışsın. Şimdi git de bir şeyler ye. Birkaç saat içinde barbarları bastırmuş olacağız."

Filip'in ölüm haberi El-Emin'e iki haftayı aşkın bir süre önce ulaşmıştı. Sonra, düşmanın buna hazırlıklı olabileceği varsayımıyla hemen misilleme saldırıları düzenlenmemesine karar vermişti. Kararının ne kadar isabetli olduğu müteakip günlerde anlaşılacaktı. Piskoposlar, yargılamadan ve Filip'in öldürülmesinden geri döndüklerinde askerlerini alarma geçirip her türlü saldırıya karşı hazırlık yapmışlar, fakat bir-iki hafta herhangi bir karşı tepki gelmediğini görünce tedbirlerini gevşetmişlerdi. Piskoposun Filip'in ölümüyle Kilise'yi ve Tanrı'yı aldatmaya kalkışanlara iyi bir ders vermiş oldukları ve bunun başka sonuçlar doğurabileceği şeklindeki uyarıları daha fazla etkili olamamıştı.

El-Emin ayağa kalktı ve omuzlarını bir battaniyeyle örttü. Adamları, üstüne yaban kekiği ve sarımsak serpilmiş ılık zeytinyağına bandıkları bayat ekmekten yiyorlardı. El-Emin'in kendisiyse, dereye yakın bir yere kadar kısa bir yü-

rüyüşe çıktı. Entarisini kaldırıp yere çömeldi. Allah'a şükürler olsun, herhangi bir rahatsızlık duyma korkusu çekmeden bağırsaklarını boşaltabiliyordu. Derede temizlendikten sonra küçük tepeye tırmandı ve oradan, biraz sonra saldıracakları köyü gözledi. Adamlarının önünde kendinden çok emin tavırlarla nutuk çekerken, bu olayla ilk defa halkını savaşa sokmuş olacağını ve içlerinden bazılarının şahadete ereceğini biliyordu. Bir gün önce akşam namazından önce onlara hitaben neredeyse üç saat süren bir nutuk çekmiş, neyi niçin yapacakları konusunu uzun uzun izah etmişti.

Kendi dinsel inançları dogmatik değildi; Kahire'de ders gördüğü günlerden beri tanık olduğu hararetli tartışmalar ve çeşitli teolojik diyaloglar sonucunda, içinde bazı çelişkiler barındırmaktaydı. Endülüs'ten yayılan metinlerin heyecanı ile ailesini terk edip önce Kurtuba'ya, sonra Sicilya'ya gitmişti.

Bütün bunlar yirmi yıl önceydi. Varışından kısa bir süre sonra Noto'da genç bir kızla tanışmıştı. Varlıklı bir tüccarın kızıydı ve birbirlerini çok sevmişlerdi, fakat kendisinin hiç dünyalığı bulunmadığından tüccar evlenmelerine mani olmuştu. Bunun üzerine kız intihar etmişti, o da kendini yollara vurup, köyden köye dolaşan bir gezgin haline gelmişti. Aptallığından dolayı dehşete kapılan tüccar da birkaç ay sonra kırık kalbiyle hayata veda etmişti ve ölen kızı tek çocuğu olduğundan mülklerini El-Emin'e bırakmıştı, tabii bulunabilirse. Haberi alan El-Emin Noto'ya geri dönmüş, ev ile diğer müştemilatı satmış ve aldığı parayı yoksullara dağıtmıştı. Sonra kendini yeniden yollara vuracaktı.

Şimdiyse, hiç askeri çarpışma tecrübesi bulunmadığı halde, bir muharebenin eşiğindeydi. Takipçilerine silahlarını elbiselerinin altına gizleme, hakkı yenmiş, ezik köylüler gibi hareket etme talimatını vermişti. Planı titizlikle hazırlamışlardı. Henüz gün tam aydınlanmadan kâmpтан ayrılacaklar,

yüz elli kadar kişi çoğu katırla, az bir kısmı da atlarla yola koyulacaklardı. Atlılara özel görevler verilmişti. El-Emin, alayın başında bir katırın üstündeydi. Her şey tehditkâr bir hava uyandırmamalarına göre ayarlanmıştı.

Şatonun kapılarına geldiklerinde nöbetçiler onlara hangi amaçla oraya geldiklerini sordular.

“Biz yoksul hacılarız,” diye karşılık verdi El-Emin. “Eskiden sahte peygamber Muhammed’e inanıyorduk, fakat yanlış yola saptığımızı gördükten sonra, kilisede tapınabilelim diye hak dinine geçmek istedik. Köyümüzde kilise bulunmadığından, bizi vaftiz etsin diye Piskopos Efendimizin ayağına geldik. Kendisine adak getirdik.”

Vakit erken olduğu ve muhafızların çoğu hâlâ uykulu gözlerle gezindiğı halde içeriye alındılar. Hazinesinin kabaracağını ve kapısına kurtarılacak ruhlar geldiğini öğrenen Piskopos, alelacele pelerinini üstüne geçirdi, yatağındaki delikanlıyı kenara itti ve hacıları karşılamaya gitti.

“Sizi temsilen hanginiz söz alacak?” diye sordu.

“Bizde herkes kendi adına konuşur,” diye cevap verdi El-Emin.

Piskopos onlara yaklaşıncı üç adam hemen üstüne atıldılar, ağzını kapatıp kenara sürüklediler. Bu hareketi görüp de kenarda bekleyen köylüler, silahlarıyla her tarafa yayılıp kaleyı kuşattılar. Ahşap merdivenlerden surlara çıkmayı düşünürlerken üstlerine kaynar suları dökülünce geri çekildiler. Fakat o aralıkta şatoyu ateşe vermeyi başarmışlardı. Sıcağa dayanamayan Lombard paralı askerler, çoğu çıplak vaziyette ama kılıçları ellerinde, dışarı fırladılar. Ne yazık ki onlar için çok geçti. El-Emin emri verince müminler hep birlikte hücumla geçtiler. Tek taraflı bir çarpışmaydı, tadı tuzu yoktu. Kısa bir süre içerisinde tek bir Lombard bile sağ kalamadı. Bu sefer tam anlamıyla her tarafı alevle saracak bir yangın çı-

kardıklarında piskoposu şatonun içine doğru sürüklediler. Köylüler daha sonra, El-Emin'in ahşap bir desteğin üzerine çıkıp, sesinin olanca gücüyle bağırdığını anlatacaklardı: "Bu, Filip el-Mehdiye için."

Filip'in yargılanıp ölüme mahkûm edilmesiyle başlayan ve adı konmamış bir iç savaşın acı sonuçlarıydı bunlar. Üstelik sonraki yıllarda adanın her köşesinde patlak verecek başka isyanların önünü açmıştı.

Öğlen olduğunda şato harabeye dönmüştü. Bütün köy halkı biraraya toplanmış, sönmekte olan alevleri seyrediyorlardı. Bazı kadınlar Lombardların cesetlerine tükürdüler. El-Emin onların öfkelerini anlıyordu, fakat bu tür hareketleri engellemek gerekiyordu; o yüzden bütün ölümlerin usulunce gömülmesini emretti. Kendileri yalnızca altı kişi kaybetmişlerdi; şehitler sevgiyle yıkandılar, kefenlendiler ve eski caminin yakınında bir yere gömüldüler. Köy halkı şehitlerinin başında namaza durdular.

Aileleri iki yüz yıldır Müslümanlarla uyum içinde yaşayan beş-altı Nasıralıdan da düşman ölümlerini gömmeleri istendi. Nasıralılar ilk başta bu isteği geri çevirdiler, "Biz Sicilyalıyız, onlar Lombardlı, bizi bu canavarları gömmeye zorlamayın," dediler.

Ama El-Emin onların kutsanarak gömülmeleri gerektiğinde ısrarcıydı; bu yüzden emirleri harfiyen yerine getirildi.

Ufukta görülen tepelerin arkasından güneş yükselmeye başlıyordu. Köylülerle El-Emin'in askerleri güneş ışığında kemiklerini ısıttılar. Sonra gece oldu ve yıldızlar görüldü. Köylüler meydanda ateşler yakıp, zaferlerini kutlamak amacıyla şarkılar söylemeye ve dans etmeye koyuldular. El-Emin aniden suskunluğa gömüldüğünde, başlarını şaşkınlık içinde teker teker ona çevirdiler. El-Emin şenliği sürdürmelerini işaret ettiyse de hepsinin üstüne bir çekingenlik çökmüştü.

Bunun üzerine eğlenceyi kesip, sönmeye yüz tutmuş ateşin başına toplandılar. O sabahın erken saatlerine kadar aşağı konumda olanlar kendileriye, artık galip taraftılar. Şimdi ne olacaktı? Yüzlerinde ağır ağır bir beklenti gerginliği oluşuyor, El-Emin'in konuşarak kendilerini yatıştırmasını bekliyorlardı. El-Emin tam kalkmaya davranırken, nöbetçi olarak etrafa dikmiş olduğu muhafızlar bir keşişi sürükleyerek önüne getirdiler. Keşiş yanık şatoyu görmüş, isyanın çıktığını anlamış, fakat muhafızları fark etmemişti. Köylüler onu tanıyıp, yabancı olmadığını söylediler; Kilise, topraklarına el koyup bekçilik etmek üzere Lombardları getirtmeden önce keşilik yapan biriydi. Bir aydan fazla bir süre önce Noto'daki ailesinin yanına gitmişti.

"Senin adın ne, rahip?"

"Yuhanna ibn Yusuf."

"Burada neler olduğunu görüyorsun. Sürünü takip etmeye niyetin yoksa burada kalabilirsin, ama oç alma duygularıyla hareket edersen bize de tek çözüm kalır."

"Ben Lombardları hiçbir zaman sevmedim, ama piskoposu yakmak zorunda kaldığınıza üzıldüm."

Köylülerin arasına oturan keşişe ekmek ve şarap verildi.

El-Emin, topluluğa hitap etmek üzere ayağa kalktı. Basit sözlerle, kendi dinlerinin tarihini, zaferleri ve yenilgilerini, genellikle birbirleriyle kavgaya tutuştukları zaman düşmanın kendilerini faka bastırmayı başardığını tane tane anlattı. Geçmişte Sicilya'yı kaybetmemizin, şimdi de Endülüs'ü kaybetme ihtimalimiz bulunmasının sebebi buydu. Bu yüzden yola devam edip ilerlemeleri gerekiyordu.

"Hiçbir zaman açık açık konuşulmayan şey, gelip tek bir parmaklarını kımıldatmadan topraklara el koyan ve meyvelerinden faydalanan emirlerle sultanlarımızın açgözlülüğüdür. Çalışmak bize düşerken, parsasını neden onlar topluyorlar?"

Peygamberimizin ölümünden sadece yüz yıl sonra İran'daki köylüler kendi derebeylerine isyan etmişlerdi. Benzer ayaklanmalar Horasan ve Azerbaycan'da görüldü. Başkaldıran bu insanların hepsi Müslümandı. Yoksullar, Allah önünde eşit olduklarına inandıkları için zenginlerle çatışmayı göze almışlardı. Zenginler de buna, Kıyamet Günü'nde Allah'ın önünde herkesin eşit olabileceğini, fakat yeryüzünde Kuran'ın vergilerini ödemeleri şartıyla zenginliğin bir hak olduğunu buyurduğunu bahane göstererek cevap vermeye kalkıyorlardı. Allah böyle istemişti. Aksi düşünülebilir miydi? Kendi takvimimize göre 169 yılında Ali ibn Muhammed'den aldıkları sert cevap da bu yöndeydi. Siyah köleler Bağdat'taki halifeye karşı silaha sarılmışlardı. Anlattıklarımı dinlerken nasıl şoka uğradığınızı yüzlerinizden okuyabiliyorum. Tamam, ama bunları daha önce hiç duymamış mıydınız? Zanj dedikleri bu insanlar, Allah'a ve onun Peygamber'ine iman eden Afrikiye'li kölelerdi. Yoksulların en alt tabakasını oluşturluyorlardı. Kendinizi bir onlarla kıyaslasanız, hepiniz zengin çıkarsınız. Onların Bağdat ile Basra arasındaki bataklık arazilerde toprak sahipleri adına çalışmaktan başka çareleri yoktu. Halife onları bozguna uğratmak üzere üç defa ordularını üstlerine salsa da, Siyah köleler de üç defa onları geri püskürttüler. Nasıl mı? Çünkü hiçbir şey onları bölememişti ve kaybedecek hiçbir şeyleri yoktu. On yıl boyunca Muhtara şehrini kendi başlarına idare ettiler. Basra da onların şehri oldu. Yerleştirilen yeni sistemin kendilerine dokunmaması kaydıyla her seferinde barış yapmaya hazırđılar. Zenginler onların karşısında tir tir titiyorlardı; onları ortadan kaldırabilecek bir ordu toplayabilmek amacıyla tüccarlardan daha fazla altın bağışında bulunmaları isteniyordu. Uzun bir muhasaranın ardından yenildiler, ama onların yaşadığı şekliyle kölelik de fiilen ortadan kalkmış oldu.

“Bütün bunları size anlatmamın sebebi ne? Çünkü ne kadar hayatta kalacağınızı, bu ilk zaferinizi tattıktan sonra vereceğiniz kararlar belirleyecek. Eğer içinizden biri bütün toprağın sahibi olmaya karar verip de diğerleri bu durumu kabul ederse, o takdirde yıkımınız gecikmez. Eğer birlikte çalışıp yiyeceğinizi paylaşır, dinimizin ilk zamanlarında halkımızın yaptığı gibi birbirinizi gözetirseniz, o zaman cemaatiniz ayakta kalabilir. Herkesin çıkarlarını koruyan bir hayat, herkesin uğruna öleceği bir hayattır. Gasp ettikleri toprakları ya da onları gasp edenlerden kendilerine miras kalan mülkleri korumak için kanunlara ve geleneklere yaslanmaya kalkanların dudaklarından dökülen sözlerin bizim gözümüzde en ufak bir değeri olamaz. Sizler cesur olun. Ünutun öyle insanları. Sizin bugünkü başarınız, bütün geleneklerimizden daha değerlidir. Ben yeryüzündeki hareketlerimizi Allah’ın belirlediğine inananlardan değilim. Zaten buna yeltenseydi Allah’tan canavar diye söz etmemiz gerekirdi. O zaman Kıyamet Günü’nün ne hükmü kalırdı? Neyse, bakıyorum da çocukların çoğu uyuyakalmış bile. Uzun ve çetin bir gün oldu. Dolayısıyla, şimdi hepimizin dinlenmeye ihtiyacı var. Nasılsa yarın daha fazla konuşabiliriz. Ben birkaç hafta sizlerle birlikte kalacağım.”

Battaniyesine sarınmış durumdaki El-Emin o gece yatağını, yeni inşa edilmiş bir kilisenin, neredeyse tamamen yakılmış olmasına rağmen çok az hasar görmüş döşemesine serdi. Yalnızca o günün olayları üzerine uzun uzun düşünme fırsatını buldu. Kahire’den ayrıldığından beri tatmış olduğu ilk zaferdi bu. Geçmişte, Gazali’nin düşünce sistemini temellerinden yıkacak ve onun karşısında İbn Rüşd’ün eserlerini savunacak bir felsefi risale kaleme almanın hayalini kurmuştu. Bu risale ilahiyat sahasında deprem yaratacaktı ve El-Emin de kendini bu davaya adayacaktı. O kıza âşık olup da hayatı bambaşka

bir yöne seyrettiğinde, aldığı notları neredeyse tamamlamış durumdaydı. Fakat o olayların peşinden her şeyden vazgeçmiş ve çileci biri olup çıkmıştı, bu yüzden bu gün içinde yaşadıkları kendi felsefesinden daha büyük önem taşıyordu. Tabii ki içinde o şüpheleri biriktirmemiş olsaydı, şimdi atması gereken adımlara çüret edecek cesareti de toplayamazdı.

Bu gece onu esas sarsan olay, konuşmasını can kulağıyla dinleyen ve uzun zaman önce toprağa verdiği Bülbul'ünün tıpkı kopyası olan genç bir kadının dikkatini çelmesi idi. Belki de sevdiği kızın bilmediği bir kız kardeşi vardı. El-Emin'in aklı, sevdiğini kaybettikten sonra zorlukla toparlandığı yıllara gitti; canını sıkan bir tesadüf olmuştu bu. Bülbul'ünün bir akrabası varsa bunu muhakkak öğrenmeliydi. Gün doğunca bunu kadının kendisine soracaktı.

Fakat şafak söktüğünde, adamlarını görür görmez bu düşünce aklından uçup gitti. Adamlarının yanına oturdu ve onlar kaybettikleri dostlarını yâd ederlerken ekmeklerini bölüştü. Sonra da, köylülere güvence vermek için içlerinden birinin bu köye yerleşmek isteyip istemeyeceğini sordu. Eğer burada kalacak on iki kişi çıkarsa, Siracusa yakınında zaferlerini tekrarlama umuduyla diğerleriyle birlikte sefere devam edebilirlerdi. Aralarında kısa süren bir konuşmanın ardından on iki kişi öne çıktı, fakat hepsi de tek bir şart ileri sürüyordu: Eğer daha fazla adama ihtiyacı olursa El-Emin mutlaka kendilerini de savaşmaya çağıracaktı. El-Emin bu isteklerini kabul edip, sırayla hepsini kucakladı ve onlar da hep bir ağızdan üç defa, "Yaşasın Emir el-Cihad!" diye bağırdılar. El-Emin sakın bir sesle, kendisine böyle seslenmemeleri uyarısını yaptı. Adamları bir daha hiçbir şekilde herhangi bir unvan kullanmamalıydılar.

Günün geri kalanında köylüler ona, şatonun etrafındaki mülkleri gezdirdiler. Köyün her iki tarafına uzanan yüzler-

ce hektarlık toprak uzun zamandır işlenmiyordu ve bu topraklarda oturup yaşayan hiç kimse yoktu. İki yüz yıl önce buraya ilk yerleşen, İbn Hamza'nın ailesiydi. Diğer köylüler ona kendi ailelerinin de hemen hemen aynı dönemden beri burada yaşamakta olduklarını hatırlattılar. Yirmi yıl önce Nasıralıların gelişine kadar beş kuşaktır huzur içinde birarada yaşıyorlardı.

"Nasıralılar kaç kişiydi ki? Niçin onlara karşı koymadınız?"

Yaşlı adamlar onun dediğini anlamamışlar gibi yerlerinde kıpırdanmaya başladılar. Cevap veren, genç köylülerden biri oldu: "Hamza ibn Ömer, yani bu toprakların sahibi, din değiştirip değiştirmemekte kararsızmış. Daha kötüsü, karar vermekte biraz geç kalmış; nihayet onların dinine geçtiğinde, Lombardların gelişinden bir hafta önce falanmış. Kararını onlara bildirdiğinde Lombardlar gülmekten yerlere yatmışlar. Piskopos, altınları nereye sakladığını kendilerine söylerse başına bir kötülük gelmeden çekip gitmesini teklif etmiş. Hamza da ağlayıp sızlamış, diz çöküp hiç altını olmadığını yemin etmiş. O zamanlar ben on yaşındaydım. Onu ve ailesini köy meydanına getirdiler, herkesin gözleri önünde boğazladılar. Çocuk aklımla, o görüntüler hafızamdan hiç silinmedi. Hatta başka birkaç çocuğun da boynunu vurdular. O olaydan sonra herkesin derdi, öncelikle hayatta kalmayı sağlama almak oldu. Herkes kendini ve ailesini düşünmeye başladı."

El-Emin kolunu köylünün omuzlarına koydu. "Sen okuyup yazabiliyor musun?"

Köylü başını salladı. "Benim annem aşçıydı, İbn Ömer'in ailesinde çalışırdı. Ben de çocuklarla oynarken onlarla beraber okuyup yazmayı öğrendim."

"Ya sonra?"

“Hiç, hepsi o. Çoğu okuryazar olmayan Lombardlar kütüphanedeki bütün kitapları dışarı çıkartıp topluca yaktılar, bereket versin ki Allah o gün yağmur yağmasını istedi. Biz çocuklar, kurtarabildiğimiz bütün kitapları değişik evlere sakladık. Bir sayfada üç cümleden fazlasını asla anlayamam bile okumaktan hiçbir zaman vazgeçmedim. Karım da bana İbn el-Kitab demeye başladı.”

Diğerleri güldüler, El-Emin de bilgi sahibi bir köylü bulmanın sevincini gizlemeyi başardı. Onu herkesin ortasında övseydi öbür köylüleri kıskandırabilirdi.

“İbn el-Kitab iyi bir isim. Bak, herkese birtakım sorular sorup bir kayıt defteri oluşturmak için sana ihtiyacım var. Hangi köylünün hangi tarlada çalıştığını, Nasıralılar gelmeden önce ve sonra tarlada kaç saat kaldıklarını bilmek istiyorum. Sonra da toprağı bütün köylüler arasında eşit biçimde bölüştüren bir kayıt defteri daha hazırlayacaksın. Bu kayıtlardaki tarihler otuz yıl geçmişe uzanmalı. Hamza ibn Ömer adına tapulara ben imza atacağım. Bu belgeler sizi başka yetkililerin iddialarına karşı koruyacak. Birileri çıkıp gelirse piskoposu yakıp Lombardları öldürenlerle hiç ilginiz olmadığını söyleyeceksiniz. Bu suçun sorumluluğunu dışarıdan gelenlere atın. Zaten efendiniz size otuz yıl önce bizzat kendi rızasıyla toprak dağıttığına göre niçin durduk yere birilerini öldürüp düşman edinmek isteyesiniz ki, öyle değil mi? Şimdi, hepinizden bir isteğim daha var. Karar vermeden önce bulabildiğiniz herkese danışın. Benim adamlarımdan on ikisi buraya yerleşmek istiyor. Onlar sizinle beraber çalışacaklar ve mecuriyet hasıl olursa sizi savunacaklar. Ama onlara da topraktan eşit bir pay vermeniz lazım.”

Onun yanındaki yirmi kadar köylü başlarını minnettar bir edayla salladılar ve kendi adamları konusunda hiçbir endişeye kapılmamasını istediler. Ama bu kararların topluca köyde

alınmasında da ısrar ettiler. İbn el-Kitab sordu: "Toprağın eşit biçimde paylaştırılmasından söz ederken, buna keşiş Yuhan-na'yı dahil ediyor musun?"

"Onun ailesi burada mı yaşıyor?"

"Evet."

"Öyleyse onu da dahil edin. Bu konuda hak gözetmeliyiz. Şimdi gördüğünüz gibi, herkese yetecek kadar arazi var. En iyisi toprağı herkese pay etmek."

Geriye doğru yürürlerken İbn el-Kitab ona fısıldadı: "Akşam yemeğini bizim evde yersen beni şerefleştirmiş olursun."

"Sevinirim, ama bana, yangından kurtardığın kitapları göstermen şartıyla."

O akşamüstü köylüler tarlalarından döndüklerinde, meydana büyük bir mahfel toplandı. İbn el-Kitab köylülere, El-Emin'in teklif ettiği planı anlattı. Bu teklif sevinçle karşılanırken, El-Emin'in adamlarının sessizlikle karşılandığı yarı kendiliğinden naralar atıldı: "Yaşasın Emir el-Cihad."

El-Emin ayakta, onları ancak kendi güçlerinin ileri götürebileceğini anlattı. Kendisi dahi onlar adına daha fazlasını yapamazdı. Bir hafta içinde arazilerinin tapularını ellerine almalı, kayıtları da sadece on ailenin bildiği emin bir yerde saklamalıydılar. İhtiyaç hasıl olduğunda bu belgeler sadece Siracusa Emiri'ne veya onun temsilcilerine gösterilecek, ellere geçer geçmez onları imha edeceklerinden kuşku duymaları gereken Lombardlılara kesinlikle teslim edilmeyecekti. Bu şekliyle bir dolap çevirdiklerine şüphe yoktu, ne var ki Allah ile Tanrı'nın, Hazreti Muhammed ile Hazreti İsa'nın onları bağışlayacağından, çünkü bu hareketleriyle eskiden yapılmış olan bir haksızlığı düzeltmeyi amaçladıklarından emindi. Bu aşamada bütün yapmaları gereken, dışarıdan gelip de toprakla ilgili sorular soracak herkese aynı hikâyeyi anlatmaktı. El-Emin sözlerini bitirmeden son bir noktaya da-

ha temas etti. Toprak şimdi onlara aitti, fakat her ailenin yeterli yiyeceği elde etmesine, ürünler pazarda satılmadan önce herkesin yeterince su, meyve ve süt temininde bir eksiklik olmamasına özellikle ihtimam gösterilmeliydi. Keza, camilerin bakımı muhakkak yapılmalı, gereken mahallelere yenileri inşa edilmeliydi.

Kalabalığın arasından geçip giderken, her yaştan insan sessizce ona dokunarak kendisini ne kadar takdir ettiklerini gösterdiler. Sonra İbn el-Kitab kolunu tuttu: "El-Emin, aynı başarıyı bu adanın başka köylerinde tekrarlayabilirsen, Palermo'yu alacak bir orduyu toplayabiliriz."

"Başka yerlerde bu ölçüde kolay olmayacağına eminim."

Yağmur yağmaya başlayınca, iki adam saçak altlarından yürüyüp İbn el-Kitab'ın evine vardılar. Ama sıırıslıkla ıslanmışlardı. El-Emin için için titriyordu; yeni arkadaşı onun entarisini değıştirmesinde ısrar etti. Hemen ona soyunup kurulabileceğı bir oda gösterdiler ve o odadaki yatağın üstüne temiz bir gömlekle rahat bir pantolon koydular. O anda El-Emin'in ne zamandır içinde tuttuğı gözyaşları sel olup yanaklarından inmeye başladı. Kendini toparladığında kuru elbiseleri giymiş durumdaydı, fakat bu giysiler vücuduna bol geliyordu. Son defa ne zaman temiz gömlek ya da pantolon giydiğini hatırlamıyordu bile. Daha önce hiç yıkanmamış bir entariyle epeydir kesilmemiş sakallarının arkasındaki bu adam, bir çırpıda neredeyse bir Emir'in soylu profiline bürünmüş durumdaydı.

Ön odada İbn el-Kitab, iki küçük oğluyla beraber ve kendine gülümseyen karısıyla beraber oturuyordu. El-Emin iki çocuğı da başlarından öptü. Kadının sesi ona özellikle Bül-bül'ünü hatırlatmaktaydı.

"Varlığın bizi şereflendiriyor, El-Emin. Seninle ilgili haberleri aylar önce almıştık, ama gerçek biri mi hayalet mi ol-

duğunu merak ediyorduk. Gerçek olduğun için çok sevinçliyim. Ne olur, rahat otur. Çocuklar birazdan yatarlar, yemek de az sonra hazır olur.”

İbn el-Kitab ona, gördüğünde heyecanla karşıladığı bir kitabı işaret edene kadar sessizce beklediler. Ev sahibinin gösterdiği kitap, İbn Rüşd’ün İlahi Hakikat’ten ayrı bir şey olarak Akıl’ı hararetle savunmasının ürünü olan *Tahafut el-Tahafut* (Tutarsızlığın Tutarsızlıkları) başlıklı eseri idi.

“Bu kitap kütüphanede miydi?”

“Evet, ama ne kadar çabaladıysam da pek bir şey anlamadım.”

“Zor bir kitaptır, ama bizim filozoflarımızın elinden çıkmış en cesur metindir. Ben kendim ondan sadece bazı parçalar okumuştum. Buradayken okumak için onu senden ödünç alabilir miyim?”

“Zaten sana vermek istiyordum onu.”

El-Emin’in gözleri yaşardı. “Böyle kitaplar herkese ait olmalı. Cami yeniden inşa edilince Kuran’ın dışındaki -ki Allah biliyor ya Kuran’ın her satırını hepimiz kim bilir kaç defa hatmetmişizdir- kitaplar için küçük bir kütüphane yaparsınız.”

Kadın odaya yeniden girince El-Emin daha fazla sabremedi:

“Bana adımızı lütfeder misiniz?”

“Zeynep.”

“Kabalık saymazsanız, uzun süre önce başka bir hayatta rastladığım birini hatırlatıyorsunuz bana. Endamınız o kadına o kadar benziyor ki, müsaadenizle bir soru daha yöneltmek isterim size.”

Zeynep’in yüzü soldu: “Aklınızda ne varsa sorabilirsiniz bana.”

“Siz burada mı doğdunuz?”

“Evet.”

“Peki, anne babanız başka bir yerde yaşamış olabilirler mi?”

“Evet, annemin Noto’da ekmeğini çıkaracak iş bulduğu kötü zamanlar dışında. Kaynanam gibi o da mükemmel bir aşçıdır.”

“Onun nerede çalıştığını biliyor musun?”

“Tabii. Ben doğmadan önce ve sadece birkaç yıl çalışmış zaten, ama her vesileyle o günlerini anlatmaktan geri kalmamış. Bir tüccarın, çok güzel kızı olan dul bir adamın yanında çalışmış. Yalnız, tüccarın kızının sonu kötü olmuş.”

“Sizden bir tas su daha isteyebilir miyim?”

O kadar gözle görülür şekilde titriyordu ki, ev sahipleri onun hastalandığını ve üstüne bir battaniye vermeyi düşündüler.

“Anneniz hâlâ sağ mı, Zeynep?”

“Allah gecinden versin, kendisi biraz sonra buraya gelecek zaten. Sizin buraya geleceğinizi söylediğimizde yemeği kendi pişirmekte ısrar etti. Babamsa birkaç yıl önce öldü.”

“Annenizin adı Halime mi?”

Şaşıрма sırası Zeynep’e gelmişti. Fakat, misafirlerinin annesinin adını nerden bildiğini sormadan önce kapı açıldı; kadının ellerindeki yiyecek torbalarını görünce Zeynep’le kocası hemen ona doğru atıldılar. Halime, El-Emin’i gördü, onun başına dokundu ve onu kutsadı. Sonra El-Emin, kadının eskiden iyi bildiği ses tonuyla konuştu: “Halime, beni tanıdın mı?”

Halime neredeyse elindeki çanağı yere düşürüyordu. El-Emin, gençlik halini hatırlasın diye eliyle sakallarını örtüp sakladı. Kadının sesi çok cılız çıkacaktı: “İbn Zübeyr, sahiden sen misin?”

Zeynep’in annesi, bu dünyada karşısındaki adamın gerçek ismini bilen tek kişiydi. El-Emin ona sarıldı ve ikisi bir-

likte gözyaşı dökmeye başladılar. Kendilerini toparladıklarında El-Emin bu karşılaşmanın tamamen sır kalacağına dair evdekileri temin etti.

“Zeynep’in Bülbül’e benzerliği aklımı başımdan almıştı, onu ilk defa gördüğümde akşam alacasıydı. Yanılmış olabilirim diye düşündüm. Dün gece neredeyse hiç uyuyamadım. Aklımdan bir sürü tahmin geçiriyordum. Bugün onu ailesiyle birlikte gördüğümde artık bir kuşum kalmamıştı. Saç rengi hariç tıpkı kız kardeşine benziyor. Bülbül’ün annesi Yunanlıydı, altın rengi saçlarını ondan almıştı... Hatırlar mısın?”

Halime başım sallayıp El-Emin’in ellerini öptü.

El-Emin devam etti: “Onun babası, Allah onu bağışlasın, kızın ölümünden sonra bir daha kendine gelememi. Hastalığının sebebi, içine çöken suçluluk duygusuydu. Onu öldüren de bu oldu. Bütün parasını bana bıraktı, ben de hepsini yoksullara dağıttım. Gerçek babasının Zeynep’ten haberi var mıydı?”

“Hayır, İbn Zübeyr, Zeynep’in tüccarın kızı olduğundan az önceye kadar kimsenin haberi yoktu.”

“Keşke ona söylemiş olsaydın. Zeynep’i bilse, acısı hafiflerdi ve bu sayede belki hayatta kalırdı. Senle Zeynep’in de Noto’da güzel bir eviniz, sizi rahat rahat geçindirecek küçük bir servetiniz olurdu.”

“Kocam bunları duysa beni öldürür. Zeynep bizim tek çocuğumuzdu -ya da onu bizim çocuğumuz sanıyordu-, oğlu olsun diye onca dua ettiği halde bu kız doğunca o kadar bah-tiyar olmuştu ki. Keşke hiç kaba bir adam olmayan tüccar da Bülbül’ün seninle evlenmesine rıza gösterseydi. O zaman kim bilir nasıl bir hayatımız olurdu.”

“Bülbül yaşısaydı ben sizin karşınızdaki bu adam olmazdım. Sevdiğim sağ olsaydı beni hep yanında tutardı.

Günümün çoğunu kütüphanede geçirir, okuyup düşünmekten ve yazmaktan başka bir şey yapmazdım. Her neyse, sonra seçtiğim bu hayatta galiba tek bir şeyi başarabilirdim. Bu köyde, hep birlikte yaygınlaştırılabilecek bir örnek yarattık. Bir halkın müreffeh olabilmesi için kaderini kendi eline alması şarttır.”

Zeynep, El-Emin konuşmasını bitirene kadar sabırla beklemişti. Sonra annesine sordu: “Anne, neler oluyor?”

Halime kızına bütün hikâyeyi anlattı.

*Çifte gebeler ve İdrisi öksürük ile
soğuk algınlığına iyi gelen bir ilaç keşfediyor.*

Birkaç hafta sonra, henüz bir ad bile konmamış olan küçücük bir köyde yaşananların haberleri Palermo'ya ulaşmıştı. Haberi yayan tüccarlar olayı oldukça tafsilatlı şekilde dile getiriyor, piskoposun alevlerin içine atılışı ile El-Emin'in bunun Filip'in intikamı olduğunu ilan edişini sanki gözleriyle şahit olmuş gibi anlatıyorlardı. Sonra Lombardların nasıl çırılçıplak ağaçlara asıldığını, ayaklarıyla iç organlarının ortalık yerlerde rüzgâra bırakıldığını, derilerini kuşların yüzdüğünü, iskeletlerinin güneşten karardığını ve yağmur yağdığında kara bir is gibi parladığını naklediyorlardı. Cesetler bütün kâfirlere ibret olsun diye günler, haftalarca yerlerinden kaldırılmamıştı.

İdrisi tüccarları ağaçlardan sarkıtılan iskeletleri kendi gözleriyle görüp görmedikleri konusunda sıkı bir sorguya çektiğinde aldığı değişmez cevap, bu haberleri bir arkadaşlarından duydukları şeklindeydi. Tabii o arkadaşları da haberi başkalarından duymuşlardı ve her seferinde gerçeğin üstüne bir kat daha mübalağa katılan bu zincir kim bilir nereye kadar uzanıyordu.

Bizim dünyamızda işler hep böyle yürüyor, diye düşünmekteydi İdrisi: Bu kalıbın dışına çıkmaları hiç mümkün olmayacak mıydı? Çoğu efsanenin özü, bir şekilde meydana gelmiş olması gereken herhangi bir olayın ufacık bir kırıntısından ibaret olurdu. Buradaki sorun, El-Emin'in yiğitliğiyle ilgili haberlerin, Filip'in halk önünde yakılışından beri şehri sarmış olan çılgınlığın ortasına düşmesiydi. Filip'in bedenini ateş kuyusuna fırlatmış olan başmuhafızlardan birisi iz bırakmadan kaybolmuştu. On beş gün önce de Filip'i ölüme mahkûm eden hakimlerden birisinin doğal sebeplerden dolayı öldüğü söylenmişti, ama kasrın çevresinde onun zehirlendiği yönünde iddialar dolaşıyordu. Yadsınmaz olan gerçek, Filip'in tabutunu mezarlığa götürenlerin birden ortaya çıkan arı sürülerinin saldırısına uğradıklarıydı. Tabutu taşıyanlar arıların iğnesini tadınca yol ortasında yüklerini bırakıp kaçmışlar, feryat figan çeşme aramanın derdine düşmüşlerdi.

Arılar kaybolup gittiğinde bile tabut bir süre sahihsiz kalmıştı; genç oğlanlar tabutun üzerine işlemek için birbirlerini kışkırtmışlardı. Derken, sırayla tabutun başında nöbet beklemişlerdi ve bir süre sonra, on yaşının altındaki yüzü aşkın çocuk sayesinde tahta mahfaza yağmurdan bir nebze olsun etkilenmemişti. Cenaze alayı yeniden oluşturulduğunda tabutu taşımayı üstlenenlerin yüzlerindeki tedirginlik açıkça seçilebiliyordu. Saklandıkları yerden bu adamların burunlarının nasıl yamru yumru olduğunu gören oğlan-

lar kahkahadan neredeyse kırılıyorlardı. İşte, El-Emin'in ve onun askeri seferlerinin haberleri eski şehirde böyle bir atmosferin ortasında sabah akşam konuşuluyor, dükkân sahipleri en kan dökücü hikâyeleri nakletmekte rakipleriyle kıyasıya yarışıyorlardı.

* * *

İdrisi'nin aklıysa daha mahrem sorunlarla meşguldü; her gün iki kadınla birlikte yaşadıkdan sonra bunlar artık sıradan dertlere dönüşmüştü. Mayya yedi, Belkıs ise altı aylık hamileydi; akşam olduğunda dalgın gözleri bir karısının, bir baldızının şişen karnına takılıyordu. Mayya'ya kıyasla Belkıs'a daha fazla vakit ayırıyordu ve bunun basit bir sebebi bulunmaktaydı: Belkıs'a daha fazla tutkundü. Elinore babasının iki kadına karşı gösterdiği ilgi arasındaki farklılığı açıkça sorgulamaya kalktığında, İdrisi bir hekim edasıyla cevap vermeyi münasip görecekti: "Annen daha önce seni doğurdu, tecrübesi var. Belkıs'ın ise ilk çocuğu, durumu daha güç. O yüzden daha fazla ilgiye ihtiyacı var."

Elinore kaşlarını kaldırıp babasını süzdü, ikisi de başka bir şey söylemediler.

Belkıs, kocası Aziz'e bir mektup yazıp, durumundan kendisini haberdar etmişti. Üç gün sonra özel bir ulak ona kocasının cevabını getirdi. Emir sevinçten deliye dönmüştü; karısını alıp evine götürmek için birkaç hafta içinde Siracusa'dan yola çıkacaktı. Çocuğun hayatını tehlikeye atabilecek en ufak bir terslik yaşanmayacağı konusunda karısına teminat veriyordu. Haber Mayya'yı rahatlatırken, kız kardeşinin yaşadığı misafir odasına koyu bir kasvet bulutu çökmüştü. Çoğu zaman kız kardeşler, İdrisi'yi derinden etkileyen bir itidallik gösterisi yapar haldeydiler. Âlimin farkında olmadığı şey, iki kadının birbirine yaklaşmasının kendisinin evden ayrıldığı

zamanlara denk geliyordu. Eğer İdrisi uzun bir deniz yolculuğuna çıkmaya karar vermişse, kardeşlerin arasından su sız-mıyordu. Fakat İdrisi de epeyidir bir seyahate çıkacak du-rumda değildi.

Şakka'da ya da Agrigento'da geçirdiği bir-iki hafta, eski arkadaşlarıyla buluşmak, geliştirmekte olduğu tıbbi formül-ler doğrultusunda bitkisel ilaçlar üzerine araştırma yapmaya devam etmek için Palermo'dan uzaklaştığı en uzun süreler-di. İdrisi deneylerine iki kadını da dahil etmekteydi. Onların hareketleri ve tepkilerini yakından göz-lüyor, vücutlarının henüz doğmamış çocuklarına karşı reflekslerini bir bir not ediyordu. Mayya artık et yiyemediği gibi, vücudu, içinde sa-dece bal olan kurabiye çeşitleri dışında her türlü tatlıyı red-detmekteydi. Belkis'ta sarımsak ve soğana karşı alerji belirti-leri gözlenirken, badem ezmeli uzun, ince pastalara karşı bü-yük bir iştah baş göstermişti. Ayrıca ikisi de, evlerinin gözde-si olan Arap kahvesinin tadına dayanamıyorlardı.

Öksürüğünün geçmediği bir keresinde İdrisi, suda kayna-tılmış bal, zencefil ve yaban kekiğinden mürekkep kendi ka-rışımını denemiş, iğrenç tadına rağmen bu karışımı günde üç kere kullanmıştı. Daha önce hep işine yarayan bu karışım bu sefer nedense en ufak bir etkide bulunmamıştı. Öksürüğü-nün onlara bulaşmasını engellemek için iki kadından da uzak durmaya çalışarak, vaktini yazmakla ve Elinore'la sat-ranç oynamakla geçiriyordu.

Bir akşamüstü, erkeğini kız kardeşinden daha fazla özle-yen Belkis, İdrisi'nin odasında görünürmüş ve adamın başı-nı memeleri arasına gömmüştü. Vücudunu örten elbisesi sü-tünden nemlenmişti. İdrisi önce elbisenin üstünden sütü ya-layıp tadını beğenmiş, sonra giysisini kaldırarak altında daha fazla oyalanmıştı. Aynı gece İdrisi'nin öksürüğü geçiverdi. Bu durum tamamen tesadüf olabilirdi, fakat İdrisi bunu Bel-

kıs'tan emdiği süte bağladı. Bu gerçek bir etki miydi, yoksa bir halüsinasyon mu söz konusuydu? Şifayı sağlayan bal, bitkiler ile insan sütünün karışımından oluşan bileşim miydi, yoksa sadece süt mü? Eğer süt tek başına etkili olmuşsa, onu formülündeki reçeteye dahil edebilecek miydi? Öksürükten mustarip sultanlar, emirler ve baronların saraylarında ve mülklerinde oradan oraya koşturup, gebeliğinin son dönemindeki kadınların peşinde dolandıklarını aklına getirince tepeden tırnağa ürperdi. Öte yandan, ilacı bir tarafa kaydetmeyecek olsa, antik yemini alenen çiğnemiş sayılacaktı. İdrisi düşüne düşüne, kendi içinde bir ara yol buldu. İki kadının da bir-iki yıl boyunca yeni doğan bebeklerini anne sütüyle beslemelerini sağlayacaktı. O dönem içerisinde nasılsa kendisinin de çok öksürdüğü bir zaman olurdu. İki olay arasında bir bağ kurduğunda hemen süt içecekti. Eğer öksürüğü ilk seferindeki gibi derhal geçerse, sonuçları nereye varırsa varsın, formülü içinde bu deneye yer verecekti. Ama öksürüğü geçmezse, Belkıs'ın sütünün etkisinin bir defalık ve tesadüfi olduğuna kanaat getirecekti. Fakat belli ki Belkıs'ın aklında başka hinklikler de cirit atmaktaydı. Ne zaman kadının yüzünü biraz inceleme fırsatı bulsa, onun kocasıyla ilgili planlar kurduğu kanısına varıyordu. Öylesi zamanlar Belkıs ayakta uzun uzun duruyor, elleri kalçalarında İdrisi'yi süzüyor ve ateşli bakışlarını adamın her tarafında gezdirmekten çekinmiyordu.

"Belkıs, en azından çocuk doğana kadar kocanın yanında olmalısın. Daha sonra geri dönmene zaten Emir'in de bir itirazı olmaz."

Bu tür sözleri her duyuşunda Belkıs feryadı basıyor, kendi vücuduna bakıp gözyaşı dönerek, "Şimdi şişman ve çirkinim diye beni hiç umursamıyorsun," deyip sitem ediyordu.

"Vücudunun en güzel halinde olmadığının tabii ki farkındayım, fakat sana duyduğum aşkın böyle görünümlere bağ-

lı olduğunu farz etmen tutkumuza hakaret sayılır. Söylediğinde haklıysan eğer, karnının durumunun bize engel olmasına hiç aldırmış etmeden hemen her gün sevişmemizi nasıl açıklayacaksın? Birlikte doruğa çıktığımız anlarda numaramı yapıyorum sence?”

“O zaman niçin kocamın yanına gitmem gerektiğini tekrarlayıp duruyorsun?”

“Çünkü sen onunla evlisin, Belkıs. Bu gerçeği seninle daha kaç kere konuşup tartışmamız gerekecek? İnan bana, Emir’in bütün istediği çocuğunu halkına ve ailesine göstermek. Benim onun adına umudum, çocuğun oğlan olması. Oğlan olursa eminim mutluluktan ağzı kulaklarına varır. Bir çocuk daha yapman için buraya geri dönmeni de zerre umursamaz.”

Belkıs güldü. “Bence sen esas, çocuk kız olsun diye dua ediyorsundur. O takdirdebüyük hekime geri dönüşüm kesin olur. Pekâlâ, biliyorum ki sen doğruyu konuşuyorsun. Evet, bunu biliyorum ve harfiyen senin istediğin şekilde davranacağım. Düşüncesine katlanamadığım tek şey, Emir’in bana dokunması. Eğer bana dokunacak ol...”

“Çoğu erkek bebeğini emziren kadından uzak durur. Kendimin uzak durmamamın sebebi, benim bir hekim olmam ve işlevleri gözleyip kaydetmenin benim görevim olması...”

Belkıs adamı dudaklarından öptü; eğer İbn Fityan kapıyı vurup, onlara Siracusa Emiri’nin sarayından çıkıp atla kendi şehirlerine doğru yol aldığı haberini vermemiş olsaydı daha da ileri gidebilirdi.

Kış güneşinin sıcaklığının tadını çıkardıkları terasta, nefis limon iksiri dahil serinletici içecek servisi yapılmaktaydı. Aziz onlara Sultan’a yaptığı ziyareti anlatıyordu. El-Emin’in hareketleriyle ilgili olarak tafsilatlı bir sorguya tabi tutulmuştu, fakat bir piskoposun yakılıp Lombardların hayvanlara yem olarak atıldığı haberini açıkça yalanlamıştı.

“Ama neler olup bittiğini size açık açık anlatabilirim, aziz dostlarım ve güvenilir karım. Çok etkileyici fakat rahatsız edici bir manzara vardı. Piskoposu alenen yakıldılar, El-Emin de bunun Filip’in öcü için olduğunu bağıra bağıra ilan etti, başpiskoposa mezar kazdılar ve bölgedeki keşiş bunun doğal bir ölüm olduğuna dair İncil üzerine yemin etti. Onun ölümünün ardından Lombardlar, piskoposun altınları ve sarayında hizmetinde tuttuğu genç oğlanlar hazine için birbirlerine girdiler. Herkesin hayretler içinde seyrettiği üzere, önce altın, sonra oğlanlar için bütün şatoyu yerle bir ettiler. Hayatta kalan tek kişi de yaralarından dolayı ıstırap içinde can verdi. Sonra hepsi, dinlerinin usulüne uygun biçimde gömüldüler. Şaşırtıcı ama, hikâyenin bu kısmı kesinlikle doğru.”

“Peki ama, çarpışma nasıl başlamış?”

Aziz onlara bütün hikâyeyi anlattı, tek bir ayrıntı hariç: O da El-Emin ile Halime’nin biraraya gelmeleri ve El-Emin’in gerçek kimliğinin ortaya çıkışıydı. Aziz’in doğal olarak bu karşılaşmadan haberi yoktu.

“Biz El-Emin’in, köy köy dolaşıp saf köylülere dinsel rüyalarından bahseden, sıradan insanları şehit olmaya özendiren ve kendi gelişmemiş aklının ürünü olan vücut lekelerini gösterip duran, hafif dengesiz bir vaiz olduğuna inanmaya eğilimliydik. Kaldı ki, kendisinin uyandırmak istediği izlenim de kesinlikle bu şekildeydi. Fakat yaptıkları şimdi hepimizi tehdit etmeye başladı.”

“Nasıl?” diye sordu Mayya, merakı uyanmış bir ses tonuyla.

“O köyde utanç diye bir şey bilmiyorlar şimdi. İnsanlar konuşurken gözlerinizin içine bakıyorlar. Kendilerinden daha iyi konumda olanlara duydukları saygının yerini tamamen gurur ve cüret almış durumda. Bir köylü bana hiç Aris-

toteles okuyup okumadığımı sorma yüz­süz­lü­ğün­de bile bu­lundu. On­la­rın bize te­krar say­gı­yla dav­ran­ma­la­rını sağ­la­ma­nın tek yolu, sıkı bir şe­kil­de baş­la­rını ezmek­ten ve omuz­la­rına sağ­lam bir boyun­du­ruk vur­mak­tan ge­çi­yor. Yeni kal­kış­tı­kla­rı şey­ler baş­ka köy­le­re ve ka­sa­ba­la­ra yayılacak olursa hepimiz biteriz. El-Emin onlara, ele geçirdikleri toprakları başkalarına kaptırmamaları için nasıl davranmaları gerektiğini öğretiyor.

“Şimdi size söyleyeceğim şey tamamen kendi faraziyele­rime dayalı. Buna dair bir delilim yok, baştan açıkça belirteyim bunu. Ben o köydeki mülklere daha önce hiç gitmemiştim, yine de Nasıralıların İbn Hamza ailesini yok edip ortadan kaldırmalarından sonra neler olup bittiğini uzaktan takip ediyordum. Birkaç hafta önce o köylüleri görmeye gitti­ğimde, El-Emin çoktan oradan ayrılmış durumda olmasına rağmen, arkasında şimdiye kadar benim gözlerimle şahit olduğum en mutlu köyü bırakmış olduğunu anladım.”

“Peki, bunda nasıl bir tehdit görüyorsun sen?” diye sordu Belkis.

“Piskopos ölüp gittiğine göre toprağın yeni sahibinin kim olduğunu sorduğumda, sevinç içinde, Nasıralılar gelmeden önceki yıllarda Hamza ibn Muhammed’in toprağı kendilerine armağan ederek dağıttığını söylediler. Tapu kayıtlarını bizzat görüp inceledim. Hepsi usulüne uygundu. Sarayıma sık sık uğrayan Hamza’nın miras topraklarını armağan olarak sıradan köylülere saçıp dağıtması bana inanılmaz geliyor. Aslına bakarsanız, anlattıklarının tek kelimesine inanmıyorum. Bu kesinlikle El-Emin’in fikriydi; bütün köylüleri ikna etti ve hepsinin aynı ağızla konuşmalarını sağladı.”

“Keşişi şahsen sorguladın mı?” diye sordu İdrisi.

“Elbette sorguladım. O da aynı saçmalığı tekrarlardı. El-Emin’in toprak dağıtımından onun ailesine de pay vermişler.

El-Emin gibi bir insanla daha önce hiç karşılaşmamış olduğunu ve dinimize geçmek istediğini, fakat El-Emin'in kendisini bir keşiş olarak köye daha fazla faydasının dokunacağına inandırdığını itiraf etti bana. Gerçi dilediği zaman camide ibadet edebilirmiş, ama dışarıdan biri geldiğinde keşişliğini sürdürmesi gerekiyormuş."

İdrisi konuştuğunda, hayranlığını gizleyemediği her halden belliydi: "O, ilhamını Allah'tan ve aynı zamanda Şeytan'dan alıyor. Şimdi nerede acaba?"

"Umarım benim topraklarımdan uzaktadır. El-Emin denen o adamın hareketlerinin köylüleri ne kadar derinden etkilemiş olduğunu siz burada, Palermo'da, imkânı yok tasavvur edemezsiniz. Şimdi başka köylerden birçok insan oraya gidip aynı fikirleri benimseyerek geri dönüyorlar."

"El-Emin, eğer hepimiz bozguna uğrarsak ne yapılması gerektiği konusunda bir plan bırakmış mı arkasında?"

"Böyle bir soru sorman çok tuhafıma gitti, İbn Muhammed. Doğrusu, benim hiç aklıma gelmedi, ancak köylülerden birisinin, çok okumuş bir oğlanın bana anlattığına göre, halkımız yenilip bozguna uğrarsa hep bir ağızdan piskoposun ölmeden beş yıl önce onları din değiştirttiğine dair yemin edeceklermiş. Elleri bu kanıtlayacak kilise kayıtları var. Keşiş ile bir avuç Nasıralı aile de bu iddianın doğruluğunu kendi şahitlikleriyle doğrulayacaklar."

"Bu muhteşem bir şey," dedi Elinore. "İçimde o köyü görme isteği uyandırıyor."

"Dilediğin zaman," diye ona cevap verdi Emir. "Belki de çocuk doğduktan sonra hepiniz birlikte gelir ve Siracusa'da biraz vakit geçirirsiniz. Elinore da isterse bu gece bizimle birlikte yola çıkabilir."

Bu davete kimse cevap vermedi ve zavallı Aziz, biraz canı sıkılmış olarak, karısına döndü: "Seni pek sevmeyen kız

kardeşim senin bir kız çocuğu doğurman için dua ediyor. Öyle olursa mülklerimin hepsi onun oğluna kalacak.”

“Bu durumda,” diye cevap verdi Belkıs, “onu hayal kırıklığına uğratma zevkini muhakkak tatmak isterim. Madem ki bu gece yola çıkıyoruz, öyleyse gidip eşyalarımın hepsinin bohçalanıp bohçalanmadığına bir bakayım.”

“Biz de sana yardım edelim,” dedi Mayya ve üç kadın birlikte misafir odasına doğru yöneldiler.

“Sultan her an ölebilir, İbn Muhammed. Bugün bana seni sordu.”

“Ne kadar erken ölürse o kadar iyi olur. Hepimiz kendi aklımızla olup bitenleri değerlendiriyoruz. Benim ona dair hakikaten çok keyifli hatıralarım vardı, fakat Filip’e reva gördüğü muamele her şeyi değiştirdi. Sefil bir yargılamayla en iyi danışmanın yakılışına göz yumması beni çok kızdırdı. Neyse, boşver bunu, daha hayırlı şeylerden konuşalım.”

“Benim konuşmak istediğim tatsız bir konu daha var.”

İdrisi bir beklenti içinde olduğunu belli ederek gülümsedi.

“Belkıs’ın geri dönmesine izin verdiğin için sana müteşekkirim. Benim için önemliydi, ama sen bunu zaten biliyorsun.”

“Biliyorum. Eğer canını sıkıyorsa bu konuyu bir daha açmayabiliriz de. Senin adına umudum, çocuğun oğlan olması. Hiç kendine bir eş daha almayı düşündün mü?”

“Bunu yapmam için bir sebep yok. Sarayda bana hizmet edip bütün ihtiyaçlarımı gören bir kadın var zaten. Ona karşı bir rol yapmam da gerekmiyor. Eğer Belkıs bana bir erkek çocuk verirse bu beni memnun etmeye yeter. Ya sen ne düşünüyorsun?”

“Belkıs sana bir kız çocuğu doğursa da ben memnun olurum.”

*Rucari'nin ölümü. İdrisi tekrar baba oluyor,
hem de iki defa. Siracusa rüyası.*

Hıristiyan takvimine göre 1154 yılının soğuk bir Şubat günü Sultan Rucari Palermo'daki sarayında son nefesini verirken, Belkıs Siracusa'da bir erkek çocuk doğurdu. Fakat İdrisi ile Mayya, bütün işaret fenerlerinin sabah akşam Sultan'ın öldüğü haberini iletmekte, başka haberlerin yanı sıra cenaze töreninin tarihini bildirmekte kullanılmasından dolayı Belkıs'ın doğurduğunu ancak Siracusa Emiri, Sultan'ın cenaze törenine gelince öğrenebildiler. Öğrendikleri zaman da adanın bütün kesimlerinden her rütbe ve mevkideki ileri gelen kişiler Palermo'ya doğru yola çıkmış durumdaydılar.

İdrisi saraya yürüyerek gittiğinde, onu, omuzları üstüne atılmış kraliyet pelerininin altına bir Sultan harmanisi giy-

miş haldeki Guglielmo karşıladı. Genç delikanlı bir günde ürkütücü görünümlü iri, siyah sakallı bir adam postuna bürünmüştü sanki. İdrisi'yi kucakladıktan sonra ona, saraya dönüp Emirler Emiri olmasını teklif etti. İdrisi en sıcak sözlerle hükümdarına minnettarlığını ifade ederken, Filip'in yerini alma teklifini de geri çevirdi. İlmi görevlerinin en yoğun aşamasındaydı; hekimlerin daha fazla insan hayatı kurtarmasını sağlayacak Formüller Kitabı'nı bu yıl içinde tamamlamayı bekliyordu.

Yeni Sultan bu bahaneyi kabullenmiş görünürken, baronların Rucari'nin vasiyetini geçerli saymamaya niyetli olduklarını açıkladı. "Babamı Palermo'daki katedrale gömmek istiyorlar."

"Oraya gömülsün diye özellikle kendisi Cefalu'da bir kilise yaptırmıştı. O kasabayı ve kiliseyi çok seviyordu."

"İkimizin de bildiği gibi, Üstad İdrisi, başkalarının neler dediğini de dikkate almam gerekiyor."

"Fakat bu onun benden son isteğiydi."

"Benden son isteği de buydu. Annemden de. Ama kilise ve baronlar onu Palermo'ya gömmekte ısrarcılar. Bu adada onun Cefalu'ya gömülmesini sağlayabilecek durumda olan tek insan Filip'ti. Onun için, isteklerini yerine getirmekten kaçmam. Hem babamın Cefalu'ya gömülmemesi için bir sebep daha var: Piskopos Boso yanlış Papa'yı desteklediği için, Roma onun kilisesini tanımıyor. Bir kral nasıl olur da takdis edilmemiş bir kiliseye gömülebilir? Bu yüzden Boso'yla konuşup, ona Roma'yla arasını düzeltince babamın naşının oraya nakledilebileceğine, böylece dostun için iki cenaze töreni düzenlenmiş olacağına dair söz verdim. Ayrıca Üstad İdrisi, fırsatını bulunca sormadan edemeyeceğim, siz babamın Cefalu'daki metresini tanımış mıydınız? Hadi, anlatın bana. Nasıl bir kadındı? Çocuklu bir kadın olduğu doğru mu..."

Ayakta biraz sendeleyeyen Guglielmo gülmeye başladı. irkin bir glşt bu ve ona coğrafya, astronomi ve tıp dersleri vermiş bulunan İdrisi, öğrencisine ters bir bakış fırlattı. Guglielmo'nun çok fazla ot çektiği belliydi.

İdrisi, "Sultan Guglielmo..." diye başlayıp bir cümle kurmaya kalksa da arkasını getiremedi. Yeni sultan sandalyesinden düşmüş ve yerde uyuyakalmıştı. Hizmetlileri hemen onu yerden kaldırdılar. Guglielmo biraz sonra toparlanıp hizmetlilerini yanından kovdu. Tabii İdrisi, gizli gözetleme deliklerinden her hareketleri ve sözlerinin takip edildiğinin çok iyi farkındaydı.

"stad İdrisi, babamın cenazesinde seni de görürüz herhalde."

İdrisi bu soruyu geiştirip başka bir soru yöneltti: "Sultanım, kütüphaneyi kullanma iznine hâlâ sahip miyim? Bu adanın başka hiçbir yerinde bulunmayan tıp el kitapları var orada."

"Elbette sahipsin, iznimi sormana gerek yok. Sen o kütüphaneyi daha ben doğmadan önce dzenlemişsin. Orayı dile-diğin gibi kullanabilirsin. Yalnız sana bir soru sormak isterim, stad İdrisi. Babama olduğu gibi bana karşı da tamamen dürüst davranabilecek misin?"

"Buna gayret ederim."

"Merhum babamın hükümdarlığını nasıl değerlendiriyorsun? Birkaç cümleyle özetleyebilir misin bana?"

"Benim diyeceğim, Sicilya Sultanı Rucari'nin hakimiyetinin büyük bölümünde akıllı ve düşünceli bir hükümdar olduğu, inançlarına bakmaksızın bütün tebasının üstüne aynı derecede kol kanat gerdiği. Rucari halkını adilane ve tarafsız bir şekilde idare ederdi, o yüzden hareketlerinin güzelliği, sezgilerinin derinliği ve karakterinin tatlılığı herkesi etkilerdi. Kitabımın ithaf kısmında bunları birkaç cümleyle sırala-

dım. Bütün bunlara, babanızın kendi babası ve amcasından daha az insan öldürmüş olmasını ekleyebiliriz. O başa geçip de kendisinden önceki hükümdarlar yüzünden bütün halkın zihninde, Franklara teslim olmadan hemen önce bu şehirdeki müminlerin katili olarak hatırlandığında, bu izlenimden ne kadar yakındığını şahsen bugün gibi gözümün önüne getirebiliyorum. O, usta bir idareci olarak, Papa'yı ve İmparator'u oyalamasını bilen bir devlet adamı niteliklerine sahipti. Her şey bir yana, başkalarına karşı krallığının çıkarlarını savunmasını bilmiş ve Kutsal Topraklar'daki maceraların gözünü karartıp gücünü zayıflatmasına izin vermemişti. Âlimlere karşı her zaman cana yakındı; kendi çalışmamın üst düzey bir eser olmasına katkısı büyüktü. Ne acı ki, nefes alıp vermesini dahi güçlendiren ve kalbini etkileyen bir hastalığın pençesinde kıvrandığı son günlerinde, hem beden hem ruhen hem de aklen zayıflamıştı. Baronlarla piskoposların kendisini ikna edip, ailesinin bu adadaki varlığını güçlendirmek istiyorsa kanlı bir fedada bulunması gerektiği yönündeki telkinleri karşısında dirayetli duramadı. Nitekim son aylarında, bu krallığın en kabiliyetli önderlerinden biri olan Filip el-Mehdiye'nin yakılarak öldürülmesine icazet vermek gibi korkunç bir suç işledi. Gerileme de böyle başladı."

"Söylediklerinin hepsine uygun cevaplar veremem, İdrisi, ama sana müteşekkirim. Bu krallıkta senin gibi insanlara nadir rastlanıyor. Keşke benim tarafımda olsaydın."

"İdare sanatında benden daha yetenekli insanlar var, sultanım, eminim onlar size benden daha iyi hizmet edeceklerdir. Benim nasihatim çok basit: Baronlarınızdan sakının. Sizin büyükanneniz, babanız çok küçükken anakaradan Palermo'ya kaçmak zorunda kalmıştı. Benim halkımın varlığından dolayı kendisini burada daha emin ellerde hissediyordu. Benim halkım, baronların gücünü dengeleyen bir et-

kendi. Diyeceğim, onlara çok dikkat edin. Onlar hep, bir kral henüz genç ve acemiymen darbelerini indirmek isterler. Eğer ki onlardan birisiyle baş başa kalmanız gerekirse, eliniz hep kılıcınızın üstünde, silahlı muhafızlarınız civarınızda olsun. Allah sizi esirgesin, İbn Rucari.”

“Bir mesele daha var. Gerçi fazla önemi yok, sadece merakımdan soruyorum. Bir dolu yalanın söylendiği Filip’in yargılanması sırasında, senin halkının oturduğu sıralardan iki güçlü osuruk sesi duyuldu. Kendim de o koroya katılmak isterdim, fakat elimden gelmedi. Catania ya da Siracusa emirlerinin işi miydi bu?”

“Bu konuda hiçbir fikrim yok.”

“Çok iyi bir tepkiydi. Eğer orada kimlerin osurduğunu öğrenebilirsen, benim adıma kendilerine nazikçe teşekkür et. Ben senin sultanlarının tarzında ve içinde dünyanın en geniş haremi olacak bir saray inşa ettirmeye niyetliyim. Bağdat ve Kurtuba’daki haremlerden daha geniş olacak ve tek tek her odasını en gözde cariyelerle dolduracağım. Eğer senin de bir kadına ihtiyacın olursa...”

Genç sultan tekrar gülmeye başladı.

İdrisi genç adamın saçmalıklarından usanmıştı. Hiçbir cevap vermeden eğilerek sultanını selamladı ve kabul odasından çıktı. Sarayın içinde ağır adımlarla yürürken, buraya bir daha dönmek istemediğini biliyordu. Hadımlar onu tanıdıklarını belli eden şekilde yüzüne sırtıyorlardı. İlginçtir ki, Rucari’nin ölümünden hiçbiri kalpten etkilenmemiş gibiydi. Filip onların içinden biriydi oysa; bu sarayın içindeki yaşlı hadımlar Filip’in büyüyüp güç kazanmasını kendi gözleriyle takip etmişlerdi.

İdrisi kütüphaneye girdi. Belki de Guglielmo, kendisine kara çalanların iddialarını boşa çıkartıp, babasından daha iyi bir hükümdar olurdu. Fakat İdrisi aklında böyle bir iyi niyeti gezdirirken dahi, bu düşüncesinin bir temelini bulunma-

diğının farkındaydı. Guglielmo'nun sanılandan daha kudretli bir hükümdar olma ihtimali yok değildi, ama iyi bir idareci veya devlet adamı olma ihtimali hiç yoktu. Hazza fazla temayüllüydü. Bir karar verirken, kendisine yaklaşmak için gözlerini kırpmadan birbirlerini öldürmeye kalkışacak olan danışmanlarının görüşlerine bel bağlıyordu.

İdrisi kütüphanede çok kalmadı. Bir konuda araştırma yapmak için ihtiyacı olan iki kitabı alıp onları eve götürmeye karar verdi. Henüz altı haftalık olup, sesi ve iştahı pek yerinde olan oğlunu özlemişti.

Evine giden yokuşu tırmanırken İbn Thawdor'un flütünün nağmelerini duydu ve kızının da onun yakınındaki bir duvarın dibine oturmuş, büyülenmiş gözlerle onu seyrettiğini gördü. İçinden gülümseyip onları rahatsız etmemeyi düşündü. Elinore'un müzisyen bir oğlanla arkadaşlık etmesinden ziyadesiyle memnundu. Rucari'nin ölümü, âlimin tahmin ettiğinden daha fazla sarsmıştı kızını; cenaze töreninde İdrisi'ye eşlik etmeyi istemesi de bunu gösteriyordu.

İdrisi'yi asıl düşündüren, kızının küçük kardeşine karşı duygularından emin olamamasıydı. Bunu Mayya'ya sormayı unutmamalıydı. Küçük Efdal'in aileye katılışı, aralarındaki gerginliğin son izlerini silmeye yetmişti. İdrisi sık sık, Mayya'nın daha önce onun ağzından hiç duymadığı ninniler söylediğine şahit oluyordu. Karısı başka bir sabah, Belkıs'ın da erkek doğurup doğurmadığını ve kendi çocuğuna benzeyip benzemediğini merak ederken çok gülmüştü.

Siracusa Emiri cenaze töreninden bir gün önce geldi. Yalnız gelmişti ve sarayda kalıyordu. Adanın henüz bir çözüme bağlanmamış sorunları dikkate alındığında, Sultan'ın misafiri olarak bilinmesi daha hayırlıydı. Yüzündeki sevinçli bakışlar iyi haberlerle geldiğine işaret etti: Belkıs da erkek doğurmuştu ve hem annenin hem bebeğin sağlıkları tamamen ye-

rindeydi. Emir sonra İdrisi'ye Belkis'in armağanı olan küçük bir bohça verdi. İdrisi de bohçayı kâhyasına uzatıp odasına götürmesini istedi.

"El-Emin'den haber var mı?"

"Birçok köyde görüldüğü söyleniyor. Senin ailene de çok yakın; öğrendiğim kadarıyla şu anda bile damadının mülkündeymiş. Bizim halkımız savaşımaya hazır. Catania, Noto ve Siracusa, çarpışmadan teslim olmayacaklar."

"Ben Guglielmo'nun bize karşı bir savaş başlatmaya niyetli olduğu kanısında değilim."

"Peki, bir yıl önceye kadar Rucari'nin Filip'i ateşe atmak gibi bir niyeti var mıydı?"

"Benim bütün diyeceğim, olgunlaşmamış bir isyanın ancak yenilgiyle sonuçlanacağı. Zamanlama her zaman can alıcı önemlidir."

"O zaman seninle aynı fikirdeyiz."

Elinore eniştesini selamlamak için odaya girdiğinde, İdrisi onun yanaklarının al al olup, gözlerinin parıldadığını fark etti. Anlaşılan flütçünün etkisindeydi; İdrisi bu duruma memnundu. Mayya, kollarında Efdal'le gelmişti. Emir bir süre bebekle oynadı, akıl gözü iki bebeği birbirine benzetebilmiş miydi? Emir evden ayrılırken, yeni erkek çocuk sahibi olmuş bir adamın gururlu edasıyla İdrisi ailesini hep birlikte Siracusa'ya gelmeye davet etti.

"İlkbahar geliyor, ziyaret için en uygun zaman. Belkis da sizi görmeye can atıyor."

"Gelmeye çalışınız," dedi Mayya, "ama bu halde uzun bir yolculuğa çıkmanın düşüncesi bile beni yoruyor".

İdrisi, Belkis'tan gelen bohçayı açmak için kütüphanesine çekildi. Sabırsızlıkla ipleri çözüp bezi açtı. Bohçanın içinde, saf ipekten yapılmış, yanık süt renginde özenle katlanmış bir entari duruyordu. Giysinin üstüne bir mektup konmuştu. O

sırada Elinore kapıyı açtı ve adamın cevabını beklemeden içeri daldı: "Sana bir şey sormam lazım, baba."

"Dur, tahmin edeyim. Flüt çalmayı öğrenmek istiyorsun."

Kızın rengi hafiften değişti: "Hayır, daha fazlası. Ben onunla evlenmek istiyorum."

"Oğlan sana ilgi duyduğunu açıkça ifade etti mi?"

"Hayır, çünkü senden müthiş korkuyor, beni kendisine eş olarak düşünemeyecek kadar aşağı tabakadan olduğunu söylüyor."

"Bu konuyu annene açtın mı?"

"Açtım, ama pek sevinmedi."

"Neden?"

"Simeon aşağı tabakadan olduğu için."

"Peki, sen onu, evlenmek isteyecek kadar tanıdığını emin misin?"

"Eminim. Hem sen bana bir keresinde, kalp işlerini aklın değil, içgüdülerin belirlediğini söylemiştin. İçgüdülerim bana onunla mutlu olacağımı söylüyor."

"Benim nezdimde önemli olan bu, yavrum. Benim bir itirazım yok. Oğlanı ben de beğenmiştim zaten, ama nasıl geçineceksiniz? Müzisyenlerin düzenli bir geliri olmaz, biliyorsun."

"O sadece flüt çalmıyor. Flüt yapmayı da biliyor, ayrıca çocuklara onu çalmayı öğretiyor. Evlenince de annesinin ailesinin kendisine yardım edeceği Agrigento'ya taşınmamızı istiyor."

"Burada kalmak isterseniz ben kendisine yardım ederim. Yanına taşınmak isterseniz Siracusa'daki enişten de cömertliğini esirgemez. Ya sen, kızım? Sen nerede yaşamak istiyorsun?"

"Ben henüz bilmiyorum. İçimden bir ses buradan temelli çekip gitmemi ve Salerno'ya taşınmamı söylüyor bana."

"Neden, kızım?"

“Yine içgüdüler. Burada bir şeyler olacak. Havada bunun kokusunu alamıyor musun, baba?”

“Elinore, sen vaftiz olmuş bir kızsın. Simeon ibn Thawdor da öyle. Sizin baronlardan korkmanıza lüzum yok. Kimse size zarar veremez. Ben asıl, erkek kardeşlerin adına daha fazla kaygılı olduğumu belirteyim. Onlar hayatta kalabilecekler mi? Bu bekleyiş ne kadar sürecek? Dostlarımdan biri Palermo’dan ayrılıp Endülüs’e yerleşmeye gittiğinde, budalalık ediyor diye onunla alay etmişim. Onun doğru kararı vermiş olduğuna şimdi öyle kani oldum ki.”

İdrisi bir an susup, çaresizlik içinde omuzlarını kaldırdı.

Elinore babasını başından öptü. “Seninle henüz, söz vermiş olduğun gibi Pitagoras’ı ve onun sayılarını tartışmamış olsak bile, seni seviyorum baba.”

“Sayılar tüccarlar ve denizciler için çok önemlidir. Oysa çok daha ilginç olanı, Pitagoras’ın hayat tarzıydı. Belki de bize Salerno’dan daha yakın olan Cariatî’ye yerleşmeniz bu açıdan daha hayırlı olabilir. Pitagorasçılar, o zaman adlandırdıkları şekliyle Kroton’a kaçmışlardı. Pitagoras’ın birçok takipçisi orada yetişti. Hatta bazıları Siracusa’ya geldiler. Tarikatlarının sembolü, dil üstünde öküzdü. Tarikata her yeni katılan önce gizlilik ve suskunluk yemini ediyordu. Tek tek her insanın ahlâki sorumluluk taşıdığı bir toplum yaratma hedeflerine ulaşmak için çok dikkatli olmaları gerekiyordu. Sen onların, ruhu bedeninin bozulmalarından arındırmanın tek yolu olarak müziğe yöneldiklerini biliyor muydun? Bu yüzden Pitagorasçılar ile onların takipçileri, müzik ile matematik arasındaki bağları keşfeden ilk kişilerdi. Benim bu konuda bildiğimden daha fazlasını kitaplardan öğrenebilirsin. Pitagoras benim çok yakından incelediğim bir filozof değil. Ama dur, annen sana mı sesleniyor? Ona İbn Thawdor’u onayladığımı ve çeyizin konusunda endişeye kapılmamasını söyle.”

Elinore koşar adımlarla çıkarken, İdrisi de arada bir geniş masa üzerindeki haritaya bakmak üzere duraklayarak, odayı arşınlamaya koyuldu. O, kendi haritasıydı; göç etme zamanı gelmiş çatmıştı, ama nereye göçecekti? Sonra, henüz bitirmediği elyazmasına baktı; bir yere gitmeden önce onu muhakkak tamamlamalıydı. Geliştirmekte olduğu tıp felsefesi, zenginler ile yoksulları aynı şekilde etkileyen hastalıklar için basit ve kolay temin edilebilir ilaçlar bulmaktan yanaydı. Eflatun'un* kitabında hoşuna gitmeyen ve Elinore'a söylemeyi düşündüğü bir şeyler okumuştı. Kitabı bulup, işaretlediği kısmı buldu:

"Bir marangoz hasta olursa," dedi Sokrates, "hekimden kendini çabuk iyileştirmesini ister – istifrağ ettirerek, müshil içerek, dağlayarak, kesip biçerek – o kadar. Kendisine yediklerine dikkat etmesi, başını sarıp sıcak tutması söylenirse, hasta olmaya vakti bulunmadığı, işini gücünü yapamayacaksa salt hastalığını iyi etmek için yaşamaya değmeyeceği cevabını verir. Bunun için de hekime veda edip işinin başına döner; ya iyileşir, hayatını sürdürür ve geçimini sağlar, ya da ölür ve kötü halinden bu şekilde kurtulmuş olur."

"Anlıyorum," dedi Glaukon, "tabii, bir insanın hayat yolunda tıbbın en doğru kullanımı da böyle olsa gerektir".

İdrisi bu satırları okurken ne kadar sinirlendiğini hatırlayınca gülümsedi. 'Tıbbın doğru kullanımı', marangozlar ile büyük mülklere ve yüzlerce köleye sahip olanlar arasında bir ayırım gütmeyen bulaşıcı hastalıkların yayılması demekti.

Kendisinin hazırlamakta olduğu kitapta, sağlıklı beslenmenin en iyi önleyici ilaç olduğunu yazmıştı, ancak yoksulların gücünün yetmeyeceği tedavilerin de önü kapatılmamalıydı. Herkes özel hastanelerde ihtiyacı olan ilacı bulabilme-

*) Platon.

liydi. Bir anlık başka etkenleri bir kenara bırakırken, Hippokrat'ın uyarısını da benimsiyordu: "Bir insanı iyileştirmek için, onun kökenlerini bilip evriminin sebeplerini kavramak şarttı." Oysa bu, insanı Yehova, Tanrı ve Allah'ın yarattığına inanan Ehli Kitap'tan insanlar için yasaklanmış bir fikirdi –tıbbi çalışmaların faydası bulunmadığının basitleştirilmiş bir ifadesi. Antik Çağ insanların da kendi mitleri vardı, ancak bunlarda gerçeğin kırıntılarını bulmak mümkündü. İnsanı yok olmaktan kurtarmak için ateşi veren Prometheus, insanın ateşten fayda sağlayacak bir beyne sahip olduğunun açıkça farkındaydı. Zaten mitleri yaratanlar da, Prometheus'u insan zekâsının sembolü olarak görüyorlardı.

İdrisi'nin düşüncelerini bölen, Belkıs'ın kocasına gönderdiği hediyeyi görmeye can atan Mayya oldu. Sonra, Mayya entariyi kendi üstüne tuttu ve çok büyük olduğunu gördü.

"Elbise dikmekte hep çok ustaydı, bakalım sana uyacak mı?"

İdrisi ayağa kalkıp entarisini değiştirdi. İpek elbise vücuduna tam oturmuştu.

"Belkıs seni çok iyi tanımış. Vücudunu hiç aklından çıkarmamış."

İdrisi bir şey söylemedi, ama eski elbisesini giymeye de yeltenmedi. Boş gözlerle karısına bakıp gülümsüyordu.

"Velid'i görmeye Venedik'e ne zaman gideceğiz?"

"Formüllerimi bitirdikten sonra."

"Ama ne zaman? Efdal beş, hatta on yaşına gelince mi?"

"Çalışmam böyle sık sık kesilmezse herhalde daha erken olur."

"Neyse, ben yanına asıl kızımız hakkında konuşmaya gelmiştim. Thawdor'un oğluyla evlenmesini onayladığına inanmıyorum."

"Fakir olduğu için mi?"

“Bak, bundan dolayı değil, ama...”

“Başka nasıl bir sebep olabilir? Terbiye mi? Sana Thawdor’un atalarının, yüzlerce yıl önce bu adada hükümünü sürdürmüş insanlar arasında bulunduğunu söyleyeyim. Onun soyunu bırakalım kayınbiraderininkiyle, senin ya da benim soyumla bile kıyaslayamam.”

“Senin fikrin böyleyse benim başkaca bir itirazım yok.”

“Mayya, ben kızımızın mutlu olmasını istiyorum. Diledikleri yerde kendilerine bir ev inşa etmeleri için onlara para vereceğim.”

“Ben kızımızın Palermo’dan ayrılmasını istemiyorum.”

“Ben de istemem, ama bu seçim bizim değil, kızımızın olmalı.”

Mayya odadan çıkınca İdrisi raflara bakıp iç geçirdi. Palermo’dan ya da Sicilya’dan giderse bu kitapları beraberinde götürmek zorunda kalacaktı, bir tanesini dahi burada bırakmak istemezdi. Hepsini götürmenin de hayli güç olacağını düşünerek, kesinlikle yanına alması gereken kitapları aklına yazmaya başladı. Mayya’yı ya da Belkıs’ı kendisiyle beraber gelmeye ikna edememe ihtimali söz konusuydu, ama kitapların böyle bir şansı olmayacaktı.

Bedenini okşayan ipek elbise aklına, ilk defa anne olan Belkıs’ı getiriyordu. Artık kadının varlığının merkezi oğluydu, ikinci bir kez doğurma vaktinin geldiğini hissedene kadar sarayda kalacaktı.

Ağır hareketlerle Belkıs’ın mektubunu açtı.

Muhammed,

Sana hitap etmenin birçok şeklini düşündüysem de, yazıya geçirince hepsi bana aptalca geldi ve bir tomar kâğıdı ziyan ettim. O hitaplarım sadece söylenince bir anlam ifade ediyor, o yüzden beklemek zorundasın. Üç ay önce yola çıkana kadar ayrılık acısının bu kadar içime işleyeceği doğrusu hiç aklıma gelmemişti. Canımın çok

yanması bir kenara, daha yolculuğun başında öyle bir baş ağrısı tuttu ki, daha önce hiç böyle sancılı bir ağrı çekmemiştim. Hekim buna ne tavsiye buyurur? Sakın ola badem, süt ve bal karışımı soğuk bir ilaçtan söz etme bana. İşe yaramaz.

Her gün oturup sana birkaç satır yazıyorum, vakti gelince çocuğumuz hakkında satırlarım da olacak. Bazen oğlumuzun, senin onun gerçek babası olduğunu bilmediğini düşününce gözyaşlarına engel olamıyorum. Bir gün söyleyecek miyiz ona? Sesini duyabiliyorum: Kocan çok nazik ve düşünceli bir adam olduğuna göre, niçin ona bunun kendi oğlu olduğunu düşünme zevkini çok görelim ki. Elbette seninle aynı fikirdeyim, ancak... Ya Mayya? O nasıl, siz ikiniz nasılsınız? Çocuk doğdu mu? Oğlan mı, kız mı?

Messina yakınlarında denizde fırtına çıkınca Siracusa'ya berbat bir yolculuk yapmış olduk. Palermo'dan ayrıldıktan sonraki gecemiz korku içinde geçti. Şimdi seninle birlikte yaptığımız yolculuğu düşünüyorum. İkisnin de süresi aynıydı, ama seninle olanda zaman ne kadar hızlı akıp gitmişti. Karnında çocuğunu taşıyor olmak insanın moralini yükseltmeye yetmiyor. Siracusa'da hep seni düşündüm, bazı günler ağzıma yemek bile koyamadım. Nazik ve düşünceli kocam ne zaman senin de aramıza katılman için sana bir mesaj göndermeye kalksa, bu davet beni ne kadar sevindirmiş olursa olsun, aklıma hep Mayya ve durumu geliyor, kocamı bu niyetinden vazgeçirtiyordum. Aziz'in benden hiçbir talebi yok; sarayda bütün ihtiyaçlarını gören bir hizmetli kadın var. Sanırım sana ondan bahsetmiştir. Bu duruma ziyadesiyle memnunum, zira yatağıma gelmeye kalkması hiç hoşuma gitmezdi. O kadar şişman ki. Bedeninden tiksinnememin yanı sıra, bunun düşüncesi bile dayanılmaz. İpek entari sana uydu mu?

Palermo'da seninle konuşmak istediğim çok şey vardı. Ne ki hep birbirimizle dalaşmak zorunda kaldığımızdan ulvi meseleleri konuşmaya vakit bulamadık. Sana İbn Hamdis'in şiirleri hakkındaki düşünceni sormak istiyordum. Bunu sana sormadım diye kendime çok kızıyorum. Benim kocam -ama sen bunu muhtemelen

biliyorsundur- onunla aynı aileden geliyor, kütüphanesinde bütün şiirleri var ve bazılarının ciltleri hakikaten müthiş güzel. Görüyorsun, senin dilini kullanmaya bile başlıyorum! Onun bazı şiirlerini çok duygusal buluyorum. 'Cennetten yasaklı' bir şair değildi. Kendi gitti. Sicilya'yı sahiden çok özlüyorduysa, bir şekilde gittikten sonra neden geri dönmeyi ve ilk gençliğinin hazlarını yeniden yaşamayı düşünmedi? Kardeşleri bir yere gitmediler oysa. Aile mülkü de yerinde duruyor. O yüzden Hamdis'in Sicilya anıları beni heyecanlandırmıyor, gerçi sen gel de bunu bir Siracusa'lıya anlatmayı dene. Bizim birbirimizin âşıkları olduğumuzu, senin onun mülkünü devralacak erkeğin babası olduğunu sükûnetle kabullen, bu konuda bana tek bir ağır lafetmeyen kocamın, yüzüne karşı İbn Hamdis'in İbn Kuzman, İbn Hazm ve Ebu Nuvas'a kıyasla çok iyi bir şair olmadığını söylediğimde nasıl hiddetten kıpkırmızı kesildiğini tasavvur edebiliyor musun? Bana bağırdı çağırdı, beni cahillikle itham etti ve bir öfke dağı gibi gürleyerek odadan çekip gitti. Daha sonra da gelip, özür diledi. Bu tartışmadan birkaç gün sonra, İbn Hamdis'in beni hakikaten güldüren bir şiirine rastladım. Keşke birlikte gülebilsaydık, ama sen yanımda değildin. İşte, şu satırları kendin yüksek sesle oku ve ikimizin birden, şimdi üstünde duran ipek entarinin içinde olduğumuzu farz et:

İbadete kapanmış bir rahibe,
açtı bize manastırının kapılarını,
olduk hepimiz onun gece ziyaretçileri.
Bizi ona götüren,
sert içkinin mis kokusu,
serdi sırlarını önümüze...
Vurdum güümüşümü,
onun ölçeğine,
akıttı sürahidin kendi altınını.
Söz kestik kızlarının dördüyle,
ki haz olsun masumiyetlerinin katili.

Bu şiir ve onun diğer Sicilya şiirleri hakkındaki düşüncelerini içtenlikle bilmek istiyorum.

Muhammed, dün akşam öyle korkunç bir hikâye dinledim ki sabaha kadar gözüme uyku girmedi. Kocam bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sormaya geldiğinde, yanında o, sana daha önce de bahsettiğim korkunç kız kardeşi vardı. Çok uzun boylu, burnu dolgun hıyarlara benzeyen, memeleri karpuz büyüklüğünde bir kadın; konuştuğunda kapı gıcirtısını andıran sesler çıkarıyor. Ben de zaten her karşılaştığımızda ona, bir gezgin hermafroditler grubuna katılıp hayatın tadını çıkarmasını tavsiye ediyorum. Odaya girdi, mememdeki oğluma baktı ve ânında lafı yapıştırdı: "Bu mucize için Allah'a şükredin." Cevap olarak 'Allah Muhammed'i esirgesin' demek dilimin ucuna kadar geldi, ama tuttum kendimi, sonra da karnıma bir acının oturduğunu hissedip, bağırarak odaya çekip gitmesini söyledim. Yan odadaki hizmetçi sesime koştuysa da başka bir terslik olmadı. Daha sonra kız kardeşi adına özür dilemek için kocam geldi. Ona, kardeşini Şeytan'ın beslediği bir yılanı benzettiğimi söyledim. Aziz de usulca yanıma oturup, beni dehşete düşüren şu hikâyeyi anlattı:

"O benim üvey kardeşim, Belkis. Gerçekten zor bir hayatı olduğunu anlamamı isterim. Anne babam birbirleriyle geçinemediklerinden annem hep kederli bir yüzle dolanırdı evimizin içinde. Ben sekiz yaşındayken babam Siracusa'dan ayrıldı ve altı aylığına Noto'da yaşamaya gitti. Tahmin edebileceğin üzere, annemin kalbi çok kırılmıştı. Aptallık edip bir kuzeniyle kaçamak yaptı ve gebe kaldı. Babam geri dönüp de çocuğun kimden olduğunu sorunca ağzından tek kelime çıkmadı. Babam da annemle bir daha hiç konuşmadı. İşte o çocuk, senin ölesiye nefret ettiğin kız kardeşimdi. Evimizin içinde kimse ona iyi davranmadı. Babamın onun adını andığını bile sanmam. Bir kere dahi. Sonuçta, annemizin gözdesi haline geldi. Bu da biz diğer çocuklarını kızdırdı ve hepimiz ona düşman kesildik. Yıllar sonra babam bir işi için Palerm-

mo'ya gittiğinde, üvey kardeşimin babası olan annemin kuzeni eve döndü. Kız kardeşim on yedi yaşındaydı. Bir gece sarhoşluk anında kuzenim bu sefer kızına sahip oldu. O da hamile kaldı. Annem âşığını evden kovdu. Hatırladığım kadarıyla, adam sırra kadem bastı. Erkek kardeşlerimle ben hep o geniş evde yaşadık, ama daha sonra neler yaşandığı konusunda en ufak bir fikrimiz olmadı. Sonradan, bitkisel karışımlar sayesinde kız kardeşimin gebelikten kurtulduğunu, ama bir daha eski sağlığına kavuşamadığını anlattılar. Ben bu hikâyeyi kuzenlerimden birinden dinleyince annemin karşısına dikildim. Annem ağlaya ağlaya duyduklarımın hepsinin doğruluğunu teyit etti. Suçu babamın soğukluğuna ve zalimliğine attı, eminim bunda bir parça gerçek payı vardı, oysa babamı da her zaman koyu çehreli yüzü, uzun boyu, vakarlı duruşu ve basit zevkleriyle hatırlıyorum. Trajediye öğrenince kız kardeşime hoş görünmeye çalıştım. Senin gibi benim erkek kardeşlerim de onun yüzünü dahi görmeye dayanamıyorlar, oysa bu hiç adil değil. O bizim tek kız kardeşimiz. Senden onu sevmeni bekliyor değilim, fakat onu anlamaya çalışmanı bilhassa rica ederim. Hem onun kimseye bir zararı dokunmaz ki.”

Muhammed, en sevgili ve en yakınım, beni alt üst eden şey bu hikâye değil. Sorun, kadının kötü niyetli, kötü karakterli olması. Ona karşı nefretim geçmiş değil. Senin bu duruma ne diyeceğini özellikle merak ediyorum.

Herhalde benim nazik ve düşünceli kocamla başlayıp...

Muhammed, senin oğlun Sultan'ın öldüğü gün doğdu. Ona Hamdis ibn Aziz adını koyduk. Bu sayede hiçbir zaman şiir yazmaya kalkışmaz. Göğüslerim sütle dolup taşıyor. Boğazın tekrar ağrırsa bana gel.

Belkıs

Belkıs'ın mektubunu okumak İdrisi'yi o kadar etkilemişti ki, iki eliyle ipek entarisini ovmaya başladı. O akşam canı ne yemek yemek istedi, ne de hamama girmek, Mayya da onun

çalışmasına gömölüp rahatsız edilmek istemediğini sandı. İdrisi erkenden yatak odasına çekilip, odanın içini öfkeyle arşınlamaya koyulmuştu. Mektubunu okuyana kadar kalbindeki Belkıs tutkusunun ağır ağır söneceğini, birbirlerini yılda bir, belki iki kere görmelerinin yeterli olacağını düşünüyordu. Oysa şimdi, kalbinin böyle uzun ayrılıklara dayanamayacağı kafasına dank etmişti.

Belki de Sultan'ın defnedilişinin ardından Emir'le birlikte Siracusa'ya gitmeliydi. Bu konuya ne kadar kafa yorarsa, akla gelen fikir o kadar iyi görünüyordu. Elinore, Mayya ve Efdal de kendisiyle birlikte gelebilirlerdi. Hem gidip Noto yakınındaki torunlarını görebilir, El-Emin'in mucizeler gerçekleştirdiği köyü ziyaret edebilir, hem de Belkıs'ın yakınında olurdu. İçi bu düşüncenin sevinciyle doluyken entarisini çıkarmamış durumdaydı ve o gece geç bir saatte kapı vurulduğunda bile ipek elbise hâlâ üstünde duruyordu.

İbn Fityan efendisini uyandırdığı için özür diledi, ama İdrisi'nin bilmesini istediği bir şey vardı: O akşam saray bahçesinde bir olay olmuştu. Messina'lı bir baronun ancak yirmi yaşında görünen, ama etrafında birkaç askerin bulunduğu küçük oğlu, bahçedeki genç oğlanların peşine düşmüştü. Baronun oğluyla askerleri tam bir oğlanı kirletmek üzerelerken, etrafları birdenbire hançerli ve baltalı elli adamla sarılmıştı. Franklar sıkı dövüştükleri ve kendilerini saran adamlardan birinin kafasını kopardıkları halde sayıca azdılar. Dolayısıyla, hemen oracıkta öldürülmüşlerdi ve cesetleri denize atılmıştı.

"Beni sabah erkenden uyandırmanı gerektirecek kadar ciddi bir olay mı sence bu?"

"Devam edeyim, efendim, oğlu geri dönmeyince baron onu aramaya koyulmuş. Doğallıkla oğlunu bulamamış ve Kadı oğlunu bulup ortaya çıkarmazsa oğluna karşılık rehine-ler alarak Messina'ya döneceğini söylemiş."

“Dayanılmaz ve kabul edilemez bir durum bu.”

“Senden istedikleri, Guglielmo’ya eğer bu sürecin önü ke-silmezse şehrin patlayacağı ve hükümdarımızın taç giymesi-nin belirsiz bir süre erteleneceği yönünde onu uyarman.”

“Sultan’la cenaze töreninden sonra konuşurum. İbn Fityan, bu gerçekten kasten hazırlanmış bir komploya benziyor mu?”

“Sanırım öyle, efendim.”

“Birinin gerçeği ortaya çıkarma ihtimali söz konusu de-ğil mi?”

“Bu tuzağı kimin kurup, saldırıyı kimin düzenlediğini kimse bilmiyor. Anlaşılan, gizli bir komplo. Gizlilik yemini edildiği çok belli.”

“Enteresan.”

“Giyinmenize yardım etmemi ister misiniz?”

İdrisi kendine bakıp güldü.

“Kendim becerebilirim herhalde. Sen rahat ol.”

Tamamen uyanmış durumdaki İdrisi, soyunup aptes aldı. Sonra aklından Belkis’a bir cevap yazmaya koyulduysa da, yarısına geldiğinde tekrar uyuyakalmıştı. İbn Fityan onu uyandırdığında cenazeye gitme vakti gelmişti.

Katedral kalabalıktı, sokaklarda küçük topluluklar göze çarpıyordu, yine de şahadete ermiş Filip’in hayaleti bütün şehrin üstünde dolanıyor gibiydi. Töreni yöneten Palermo Başpiskoposu rolünden dolayı öylesine sevinç içindeydi ki, yer yer bunun üzücü bir tören olduğunu bile unutuyordu. Guglielmo, önceden İdrisi’den duyduğu birkaç cümleyle ba-basına duyduğu borcu ifade etti. Daha sonra, yeni hükümdar eski hocasını saraya çağırdı. Adetlere göre, ölünün başında beklenmesi gerekiyordu. Filip’in aşağılanması gerçeleş-tiği büyük salonun her tarafı yiyecek ve şarap doluydu.

İdrisi’nin yalnız başına saraya gelmesinin sebebi, Gugliel-mo’yu bir an da olsa yaltakçılarının pençesinden kurtararak,

eski şehirdeki durumdan haberdar etmekte. Genç sultan, baronun aşırılıkları yüzünden taç giyme töreninin baltalanması düşüncesinden deliye döndü ve başpiskoposu yanına çağırdı. Böylesine seçkin bir törende sultanın huzuruna çağrıldığı için ağzı kulaklarında bir surat ifadesiyle gelen başpiskopos, yüzüne söylenenleri ağırbaşlılıkla dinleyip, aldığı talimatları yerine getirmek üzere ortadan kayboldu.

“Kadı’ya söyle ki, artık kaygılanmasına lüzum yok. Bu arada Üstad İdrisi, iki seferde de osurarun Catania Emiri olduğunu öğrendim. Enteresan adammış.”

*Siracusa'da bahar. İyi ve kötü şiir.
Babalar ve oğullar.*

Dünyada Siracusa baharı kadar keyifli çok az şeye rastlanabilir. Limon, portakal, armut, badem ve şeftali ağaçlarının çiçeklerinden yayılan kokular bütün şehri kaplarken, nemli, tuzlu denizden esen meltemler insanların yüzünü okşar. Şehrin dışındaki tepelerde eskilerden beri zahmetle işlenegelen zeytin bahçelerine, kış fırtınalarının ve yıldırımların hasarlarından dolayı özenle bakılır. Güneş ortalığa hoş bir sıcaklık yayar ve hava sanki, yaz aylarındaki gibi kederli ve uyuşturucu olmayıp, henüz taptazedir.

İnsan âşıkça bütün bunların etkisinin iki katma çıktığını farz edebilirsiniz. İdrisi ile Belkis da Palermo'dan gelişleri bir ayı bulmuşken birbirleriyle cümbüş yapmaktan coşmuş hal-

deydiler. Davranışlarında sinsice diyebileceğiniz en ufak bir hareket göze çarpmıyordu ve bunun sebebi açıkça, kimseden çekinmeden, bazen de Emir'in bizzat eşliğinde at binip çayır-larda yürümeleri değil, dillerin sürekli çalışmasıydı. Saray hadımlarıyla birkaç sadık hizmetkâr kadın Belkıs'ın geceleri genellikle İdrisi'nin odasında geçirdiğinin farkındaydılar, ancak kendi aralarında sözünü sıkça etseler de, bu sırrı saray dışına taşımamaya özellikle dikkat ediyorlardı.

Harika bir sabahta güneş henüz toprağı kavurmaya baş-lamadan önce, Belkıs terliklerini çıkarıp, yaprakların ve çi-menlerin üstündeki çiğde çıplakayak yürümelerinde ısrar etmişti. Bu, İdrisi'nin müzmin başağrıları için öngördüğü tedavi yollarından birisiydi ve adam, kadına, durmadan böyle yürüdükçe kendisini iyi hissedip hissetmediğini so-ruyordu.

"Bu sabah sen uyurken İbn Hamdis'ten kötü bir şiir oku-dum, sonra da başım korkunç ağrıdı."

İdrisi gülümsedi. "Belkıs, şaire haksızlık etme. Bir sürü katlanılmaz şiiri bulunduğu doğru, ama çok güzel dizeler de yazdı. Aziz'le aynı aileden geliyor diye Hamdis'i böyle har-camaya kalkma."

"Ona layık gördüğün methiyelerinde sınır tanımıyorsun sen. Sanki yeryüzünde ondan başka şair yok. Aziz kendini dizginlese bile, oğlumuza Hamdis adını koymakta ısrar etti-ğini aklından çıkarma. Niçin gülüyorsun öyle?"

"Seni kışkırtmak istemem, fakat birden aklıma, Noto'daki çocukluk arkadaşlarımdan İbn Hamid'in yazdığı bir dörtlük geldi."

"Daha önce ondan hiç söz etmemiştin bana."

"Çok fazla acı hatırası var. Kendisi ayrılıp Endülüs'e git-meden önce kavga etmiştik. O beni Sultan'ın uşağı olmakla suçladı. Şimdiyse onu ne kadar çok özleyorum..."

“Dörtlük nasıldı?”

“Hatırlamaya çalışayım. Noto’lu küçük bir şair, meyhanelerin ve kerhanelerin tanınmış bir gediklisi, gözde erkek dostunun tadına bakmak için Siracusa’ya gelir. Hemen İbn Hamdis’e koşar. Büyük şair sarsılmış, elbisesi buruş buruş olmuştur. Noto’lu ziyaretçi kibarca ikisi arasındaki kısa alış-verişin neden birdenbire kesildiğini merak eder:

“Soyuldum ben! Hırsızlar her şeyimi aldı!”

“Halini anlıyorum, üzüntünü paylaşıyorum.”

“Bir dolu şiirimi bile çalıp götürdüler!”

“Halini anlıyorum –zavallı hırsızın.”

Belkis uzun bir kahkaha koyverdi.

“Başağrım geçti. İlacın işe yaradı.”

* * *

İdrisi uzun bir yolculuğa hazırlanıyordu; Elinore, İbn Thawdor ve hâlâ tamamlamamış eseri için elzem gördüğü üç yüz kadar kitabı da ona eşlik edeceklerdi. Mayya daha sonra, Efdal biraz daha büyüyünce onlara katılacağına söz vermişti. İdrisi’nin günleri çok düzenli geçiyordu. Daha önce hiç tanımadığı yazarların elinden çıkmış birkaç elyazması keşfetme ümidiyle beş saatini saraydaki kütüphaneye ayırıyordu. Hurafeler içerdiğini gördüğü hiçbir kitaba katlanamıyor, onları hemen kafasındaki bilimsel bilgilerle kıyaslıyordu. Ayrıca, kendi eserini bitirirken kızgınlıkla bir kenara atmış olduğu kitaplar vardı.

Günün geri kalanında Belkis’la birlikteydi. Birlikte saatlerce konuşup gülseler bıkmıyorlardı. Belkis, İdrisi’nin İbn Hamdis’e yönelik dengeli eleştirilerini sonunda kabullenmişti ve o konu açıldığında kelimelerini daha dikkatli seçiyordu, fakat şaire dair temel kanısı değişmemişti. Tabii bu iz-

lenimlerini, şairin torunuyla tartışmamaya bilhassa özen göstermekteydiler.

Elinore babasına, kendisini mümkün olduğu kadar çabuk evlendirmesi için yalvarıyordu. İdrisi genç çifti sandal gezisinde gözlemiş ve birbirleri için yaratıldıklarına kani olmuştu. Onlara, Elinore'un annesinin ve diğer büyüklerinin yokluğunda evlenmelerinin kendilerini mutlu edip etmeyeceğini sordu; ikisinden de aldığı cevap, derhal evlenmeyi çok arzu ettikleriydi. Emir inisiyatifi ele aldı ve güzel bir Pazar sabahı, Elinore bint Muhammed ile İbn Thawdor, eski Bizans kilisesindeki sessiz sakin bir törende bir piskoposun kıydığı nikâhla evlendiler. Sarayda kendilerine güzel birkaç oda ayrılmıştı ve o akşam verilen ziyafette İbn Thawdor kendi nikâhının aşkına herkesi flütünün nağmeleriyle mest etti.

Haftalar sonra Noto'dan gelen bir ulak, en büyük kızı Sakine'den İdrisi'ye bir mektup getirdi. Annesi birkaç gün önce huzur içinde ölmüştü. Cenazede Velid dışında bütün aile toplanmıştı ve Sakine babasından, mülküne geri dönüp ne yapmaları gerektiği konusunda bir karara varmasını istiyordu. Bu, kendisinin ya da bir başkasının alabileceği türden bir karar değildi çünkü.

İdrisi mektubu okuyunca Belkıs'a dönüp, "Gitmem gerekiyor," dedi. "Evimi tekrar görmeden ölsem gözüm arkada kalmazdı, ama Allah'ın isteği tersi yönde. Tuhaf, göçüp gitmiş olan o kadına karşı şimdi bile içimde herhangi bir duygu yok. Zerre yok."

"Elinore'la İbn Thawdor'u da yanına al. Hem birlikte hoş vakit geçirirsiniz, hem de kızın senin doğduğun evi görmüş olur. Hamdis'i günde beş defa emzirmek zorunda olmasaydım ben de size eşlik eder, yolların tozu boğazını ağrıtırса yanında olurdum."

Aynı günlerde bir sabah erken, iki atın çektiği geniş, üstü kapalı bir arabayla ve dört silahlı muhafız eşliğinde yola çıktılar. Noto'ya varış süresini kısaltmak için yeni bir yol açılmıştı. Bunun sebebi askeri amaçlardı elbette, fakat sonuçta o yoldan herkes faydalanıyordu, Noto'ya mal götürüp getiren tüccarlar da çok sevinçliyidiler. Eski bir kemerli köprüye vardıklarında İdrisi mola vermelerinde ısrar etti. Eski yolculuklarından birinde bu köprüyü uzaktan görmüştü, şimdi de yapısını daha yakından inceleme fırsatını kaçırmak istemiyordu.

"Peki duralım," dedi Elinore, "ama antik Roma üzerine bize bir şeyler anlatman şartıyla".

İdrisi gülümseyip bu isteği geçiştirdi, hatta kızına ceza olsun diye yanına İbn Thawdor'u alıp, onun antik dünyaya dair bilgilerini geliştirmeyi düşündü. Yola tekrar koyulduklarında hepsinin üstüne bir sessizlik çökmüştü. Hepsinin zihninde kendilerini neyin beklediğine dair tahminler dolanıyordu.

İdrisi en büyük oğlu Osman'ı neredeyse yirmini yıldır görmemişti; onu aklına getirince kalbine bir acı saplandı. Bir hekim olarak sancıları dindirebilir, hazımsızlığı, ateşlenmeyi, yılan sokmasını iyi edebilirdi, ama aklın ıstıraplarına neyin yol açtığı ya da en büyük çocuğunun niçin özürlü bir akılla doğduğu konusunda en ufak bir fikri yoktu. Vücutunda herhangi bir leke de göze çarpmıyordu. Konuşmasının yavaşlığı dışında başka çocuklardan hiçbir farkı yoktu. Oğlu beş yaşına gelip de konuşmasının hâlâ düzelmediğini görene dek ciddi bir endişeye kapılmamıştı, nasılsa zamanla düzeler diye düşünüyordu, fakat artık başka çocuklardan farklı olduğu açıkça ortadaydı. Osman hep yalnız kalmak istiyor, uzun uzun çiftlikteki hayvanlarla konuşup onlarla gülüyor, yanma bir insanın yaklaştığını fark edince hemen bir ahıra, bir ağaç arkasına saklanıp, kimsenin kendisini göremeyeceğinden emin olmak istiyordu.

Elinore'u şaşırtmak istemese de ona oğluna dair bütün hi-kâyeyi anlattı. Kızının tek tepkisi, babasının elini sıkıca tutmak oldu. Ailenin kendisini ve İbn Thawdor'u nasıl karşılayacağını çok merak ediyordu. Babasıyla birlikte gitmeye kalkması belki de bir hataydı.

Noto eteklerindeki mülke girdiklerinde güneş hâlâ tepede-ydi. Geniş ev açıklıktaki bir tepenin üstüne kondurulmuş-tu. Bir sıra portakal ağacının yanında, bir avluyu çevreleyen iki katlı bir binaydı. Evin arkasındaki eğimli yolda köylülerin evleri görülüyordu, onların yanında da ince minareli bir cami vardı.

Evin alt kısmında, yolun her iki tarafında ilkin büyükba-basının yapıp güzelleştirdiği meyilli bahçeler uzanıyordu. Bahçeleri ipekböcekleri için dikilmiş dut ağaçları çevrele-mekteydi. Onların hemen yanındaki düz tarlalarda sebze ve buğday ekiliydi. Gözünün önüne serilen manzara İdrisi'nin içine bir sevinç saldı. İnanamıyordu ama, Sakine'nin annesi buraları iyi çekip çevirmişti besbelli, ama zaten, kendisi ev-den ayrılıp geri dönmeye niyetli olmadığı anlaşılınca, bu işi sırtlanacak başka kimse de yoktu.

At üstünde el sallayarak onlara doğru gelen Halid'i gör-düler. İdrisi de ona el salladı. Oğlan bir yıl içerisinde hem an-nesini, hem anneannesini kaybetmişti. Oysa en çok büyüme çağındaki bir erkek çocuğunun evde bir kadına ihtiyacı olur-du. Halid tekrar evlenmeliydi.

Onlara doğru yaklaştıkça, "Dede, dede," diye bağıırıy-or-du oğlan. Yanlarına gelince eysersiz bindiği atından inip ara-baya bindi, dedesini kucakladı ve İdrisi'nin onu hemen ta-nıştırdığı yeni teyzesi ile İbn Thawdor'a geniş geniş gülüm-sedi. Halid son altı ayda boy atmıştı. Yüzünde tane tane sa-kal ve bıyık tüyleri görülüyordu. Elinore, babasının torunu-nun ergenlik işaretlerine takılıp canını sıkmayacağını um-duysa da bu umudu hemen boşa çıkacaktı.

“Sakallarının çıkmaya başladığını görmekten memnunum. Karar verdin mi, hemen uzatacak mısın, yoksa kısa mı tutacaksın?”

“Ben hiç çıkmasınlar istiyorum, dede. Ne sakal, ne bıyık.”

“Bu mümkün değil, evlat. Olacak şey değil. Bizim ailemizde herkes sakallı. Babanla bir konuşayım bakayım, bu işe o ne diyor?”

“El-Emin böyle şeylerin hiç önemli olmadığını söylüyor.”

“Kendisi niçin sakal bırakıyor öyleyse?”

“Çünkü o, sakallarını kesmeye üşenecek kadar tembel. Seni tekrar görmeyi çok istiyor.”

“Şimdi burada mı?”

“Tabii ki. Bizimle birlikte geldi. O ve babam çok yakın arkadaşlar.”

Şu yol bizim eve gider, diye aklımdan geçirdi İdrisi.

Evin diğer fertleri de İdrisi’yi görmüşlerdi, dışarı çıkmış, onu bekliyorlardı. Sakine babasının ellerini öptü, İdrisi de kızını kucaklayıp başından öperek karşılık verdi. İkizleriyle birlikte kocası da oradaydı. İdrisi, Ebu Halid’i hararetle kucakladı. Sonra evdekilerin hepsi yeni evlenen çiftle tanıştılar. Bir kız kardeşini daha yeni kaybetmiş olan Sakine, yenisini bulduğuna çok sevinmişti. Elinore’la İbn Thawdor’u odalarına götürdü. İdrisi etrafına bakınıyordu.

“Osman nerede?”

“Seni onun yanına götüreyim,” diye cevap verdi Halid.

İlk doğan çocuğunu görmek İdrisi’yi her zaman huzursuz ediyordu. Bu yıl otuz beşine gelmiş olmalıydı. Uzun yıllardır Osman’a bakan kadın uzaktan onun geldiğini gördü. Kadın için, en azından hâlâ yaşıyor, diye düşündü İdrisi. İri, kemikli yapısı çetin bir hayatın güçlüklerine katlanmasına yardımcı olmuştu anlaşılan. Sonra, bir ağaç arkasında saklanarak babasını gözleyen Osman’ı gördü.

“Rahat ol, oğlum. Yaşlı babanı karşılayıp bir selam vermeyecek misin?”

Osman’ı saklandığı yerden çıkarken izlemek İdrisi’yi şoka uğrattı. Saçları bembeyazdı, neredeyse bunamış bir ihtiyar gibi apağır adımlarla yürüyordu. Yine de kuvvetli, kendinden emin bir sesle konuştu: “Berhudar ol, baba. Yıllar sonra seni tekrar görmek güzel. Sen de biliyorsun, Romalı askerler bu yıl annemle kız kardeşimi öldürdüler.”

“Osman, yıllar sonra seni görmek benim için de çok güzel bir duygu. Bir ihtiyacın var mı?”

“Bir eşe ihtiyacım var, baba. Bir kadına.”

“Aklından biri geçiyor mu peki?”

Osman babasını kolundan tutup onu koyun ağılına götürdü ve koyunlardan birini işaret etti.

“Evet, koyunları görebiliyorum, Osman.”

“İşte şu,” dedi tekrar, bir tanesini işaret ederek. “Ben onunla evlenmek istiyorum. Sakın bana izin çıkmayacağını söyleme, baba. Hem kim izin vermeyecekmiş ki? Kim?”

İdrisi, Kuran’dan söz etmenin zavallı oğlu üzerinde hemen hiçbir etkisi olmayacağını farkındaydı. Başka bir yol denemeye karar verdi.

“Roma İmparatoru insanlar ile hayvanlar arasındaki evlilikleri yasakladı, oğlum.”

Osman bağırdı: “Ben bunu biliyorum elbette. Bu evlilikle zaten esas o emre meydan okuyorum. Cesaretleri varsa gelsin bakalım askerleri. Onları tuzağa düşürüp hepsini öldüreceğiz. Kalkanınla mızrağın hazır, değil mi küçük Halid?”

“Hazır, amca.”

“Hadi git getir onları.”

Halid ortadan kaybolurken Osman ağacın arkasındaki sandalyeye oturup, konuşmasını oradan sürdürdü:

“Bize insanların hayvan olarak dirilip yeniden dünyaya döneceklerini öğreten kişi, büyük Yunanlı düşünür Pitagoras’tı. Bunu biliyor muydun, baba? Ne olur, benim nikâhımı sen ayarla.”

“Bunu biliyordum, oğlum, ama sen nereden duydun ki?”

“Senin kütüphanende okudum. Oraya sık sık gider, okurum. İlgimi çeken bir sürü kitap var orada. Okumak çok hoşuma gidiyor.”

Babasının gözleri yaşardı. Bu çocuğun nesi vardı böyle? Antik çağ insanları da akıllarını kaybeden insanlardan bahsetmişlerdi, ama hiçbirine şifa bulunamıyordu. Oysa bir çaresi mutlaka olmalıydı. Akıl hastalığı niçin görmezlikten geliniyor, ya da salt hurafelere dayalı ilaçlarla iyi edilmek isteniyordu?

“Bizimle eve gelip yemeğimizi paylaşmayacak mısın?”

“Gelemem, baba, çünkü sen oturup kaynanamı yiyeceksin. Ben onun kesildiğini, yüzüldüğünü, terbiye edildiğini, vücuduna küçük sarımsak parçalarının tıklandığını ve sonra da çıplaklığından utandıklarında üstüne yaban kekiği serpilmediğini gördüm. Sen de istersen şimdi mutfağa gidip, onun nasıl ateşte kızartıldığını izleyebilirsin.”

“Yarın, sana söz, hiçbirimiz et yemeyeceğiz. O zaman bizimle masaya oturur musun?”

“Büyük bir zevkle, baba. Seni tekrar gördüğüme memnunum. Yeğenimden kitabının tamamlandığını öğrendiğimde de sevinmiştim. Beni görmeye geldiğin için sağ ol.”

İdrisi yürüyerek eve dönerken, ailesi içinde kitabına ilgi gösteren tek kişinin aklından zoru olan oğlunun olması üzerine düşünüyordu. Daha sonra Sakine ona, Osman’ın çoğu günler, hayvanlarla konuşmanın dışında tamamen normal insanlar gibi hareket ettiğini anlatacaktı. Sadece askerlerin onu bulup öldürmeye geldiklerini hayal ettiği zamanlar ev-

den kaçıp günlerce dışarıda saklanmaktaydı. Ziyaretçilerden ürkmesi bu yüzdendi –eve gelenlerin casus olduklarını, yerini öğrendikten sonra kendisini Siracusa’daki Roma Lejyonu’nun komutanına ihbar edeceklerini sanıyordu.

“Nasıl bu kadar çabuk yaşlandı?”

“Aslında yavaş yavaş oldu, ama sebebini bilemiyoruz. Annem bunu hastalığına bağlıyordu.”

“Ben de emin olamıyorum.”

Onlara kulak misafiri olan Halid’in başka bir teorisi vardı.

“Bence onun saçlarını beyazlatan, kederi. Günler boyu sandalyesinde oturup hayvanların boğazlanmasını seyrediyor. Bu onu gerçekten altüst ediyor. Anlamışsındır, dede, hayvanlarla konuşmaya başladığında ben de onun yanına oturuyorum. Koyunlara bizim tarihimizi, Peygamber’imizi, girdiğimiz savaşları öğretmeye çalışarak başlıyor, genellikle de antik Yunan’la ve büyük Yunan filozoflarıyla bitiriyor. Doğrusunu istersen, kendi payıma o konuşmalarından çok şey öğrendim. Niçin istediğiyle evlenmesine izin vermiyorsunuz ki?”

“Halid!” diye uyardı onu teyzesi.

“Erken yaşlanması konusunda Halid haklı olabilir. Peki, onu hayvanlardan uzaklaştırmanın başka yolu yok mu? Bütün hayvanları alıp, ağılı söküp başka bir yere götürsek?”

Bu öneriyi duyan Halid telaşa kapıldı. “Bunu asla yapma, dede. O zaman kendisinin de öldürüldüğünü düşünüp hemen kendini öldürmeye kalkabilir.”

“Galiba sen onu herkesten daha iyi tanıyorsun, evlat. İlk aklıma gelen çözüm, hayvanların o uykudayken kesilmesini sağlamak. Eğer Osman’a çok acı veriyorsa, neden kesim işinin onun önünde yapılması gereksin? Buna ne dersin?”

Halid bir süre düşündü. “Bu iyi bir fikir, fakat o hepsini tek tek tanıyor, onun için kesilip eksilenleri özlemesini tamamen engelleyemeyiz, yine de iyi bir çareye benziyor.”

Aynı akşam Sakine kasaba talimat verip, kuzularla keçilerin geceleri kesilmesini istedi. Ertesi hafta boyunca Osman eskisinden daha mutlu göründü. Hatta bir akşamüstü Halid'e, "Arkadaşlarım kaçmayı öğreniyorlar, kesileceklerini bildiklerinden her gece birkaç tanesi kaçıp kurtuluyor, ben de gündüzleri onlara deniz kenarındaki mağaralarda saklanmalarını söylüyorum, ama umarım nişanlım kaçıma kalkıp ortadan kaybolmaz," diye fısıldadı.

"Ama sevgili amcacığım, neden onun kaçmasını istemiyorsun. Ya onu da yakalayıp öldürürlerse?"

"Sen çok akıllı bir oğlansın. Seninle iftihar ediyorum. Galiba benim başka biriyle evlenmem gerekecek."

O gece Osman'ın sevgilisi olan koyun ağıldan alınıp, ertesi sabah mutfakta pişirilmeye hazır hale getirilmişti. Öğlen yemeğinde onu afiyetle yediler ve İdrisi, Halid'in yemeğini sakın bir şekilde tamamlamak yerine sinirli hareketlerde bulunduğunu fark etti.

Belki de oğlunun hastalığının çaresi yoktu. Ama bir çare varsa da mutlaka kafasının içine girmek gerekiyordu ve evin bütün fertleri içerisinde bu yolda en fazla mesafeyi küçük Halid kat etmişti.

El-Emin de aynı fikirdeydi. Kütüphanede Osman'la defalarca sohbet etmiş, her kitabın yeri hakkında bilgisi olmasına, bir sürü kitabı okumuş bulunmasına, hiç zorluk çekmeden sayfa numaralarını söyleyip pasajlar aktarmasına müthiş şaşırmıştı.

Sonraki günlerde bir akşam yemekten sonra, dışarıda yakılmış bir ateşin etrafında toplandılar; yıldızların altında kurutulmuş meyvelerden yediler, dağ nanesi çayından içtiler. Bu sahne İdrisi'ye gençliğini hatırlattı. Elinore'u kenara çekip, ona uzaktaki bir köyün ışıklarını gösterdi.

"Annemi bir an görebilmek için her gün atla o köye giderdim."

"Benim annemi mi?"

"Hayır, aptalım. O henüz küçüktü."

Ebu Halid manalı bir şekilde boğazını temizleyince İdrisi ile Elinore diğerlerinin arasına geri döndüler. İdrisi ailedeki ölümlerden bahsetti, mülkü idare edişindeki maharetinden dolayı merhum karısına övgüler yağdırdı. Fakat sözü, oğlundan gelen beklenmedik bir müdahaleyle kesilecekti:

"Keşke söylediklerini dinlemek için Velid de burada olsaydı, baba. Eminim çok mutlu olurdu."

İdrisi gülümsedi: "Keşke burada olsaydı, Osman. Allah çocuklarımı esirgesin."

Sonra, büyükbabasının bir yaz günü bu topraklara geldiğinde burasını nasıl çorak bir tepelik olarak bulduğunu anlattı. İlk bahçeleri açmak için topraktaki taşları kazıyıp temizlemesi altı ayını almıştı. O taşların birçoğu daha sonra bu evin yapımında kullanılacaktı. Kış yağmurları bastırıldığında toprak baştan aşağı değişiyor, tepelikler yeşile kesiyor ve nehirler dolup dolup taşıyordu. İyi bir tercih yaptıklarını böyle zamanlarda kavıyorlardı.

"Şimdi zor kararlar zamanı. Ben bu adada kalmayı sürdürsem bile tekrar bu köyde yaşamayı kesinlikle düşünmüyorum. Sakine ailesiyle yaşıyor. Ebu Halid ve Halid kendi mülklerinde mutlular. Osman da elbette arkadaşlarıyla beraber burada yaşayacak, ama mülkü onun idare etmesi mümkün değil. Eğer çiftliği satacak olursak, bu sefer de, ataları gibi ne zamandır burada çalışan köylüler büyük sıkıntı çekerler. Halid bana kendisiyle babasının El-Emin'i aramıza katılmaya davet ettiklerini söyleyene kadar bu duruma nasıl bir çözüm bulacağımızı düşünüp duruyordum. Şimdi ona soruyorum. Kutsal adam, eğer aklın yetiyorsa, düşmanı yenip

toprağı köylülere paylaştırdığım o köyde, geleceğe karşı kendilerini garantiye almak isteyen köylülerin pişkin suratlarla yalancı şahitlik etmeyi nasıl öğrendiklerini bize açıklar mısınız? Ziyaretinden sonra bir mucizenin gerçekleştiği köyden hepimiz haberdarız.”

El-Emin’in tavırları Bülbul’ün kardeşiyle karşılaştıktan sonra değişmişti. Saçını kısaltıp, sakallarına çekidüzen vermişti. Daha düzenli yıkanıp temiz elbiseler giyiyordu ve bu değişiminde Bülbul’ün kız kardeşinin yürek parçalayıcı çilesinin çok payı vardı. Tabii bu arada, kendisine dair söylentilerin bütün adayı gezmeye devam ettiğini ve domuz Lombardların öçlerini almak için kendisini arayıp durduklarını unutmuyordu.

Âlim, iyi bir cevap vermeyi gerektiren sorular yöneltmişti. “Bilgili Üstad İdrisi, bana lütfettiğiniz misafirperverlik için sana ve ailene müteşekkirim. Gördüğüm kadarıyla, bu mülkün sorunu fazla değil. Köylülere kötü davranılmıyor ve hepsi mümin. Çiftliğin büyüklüğü fazla değil. Bir hesap yaptığımda, hanedeki altı muhafıza ek olarak yüz kadar köylü ailesi bulunduğunu çıkarıyorum.”

“Tam olarak El-Emin,” diye araya girdi Osman, “yüz üç aile ile sekiz muhafız var. Her gün yemeğini mutfağımızda yiyen oduncu ile kasabı da unuttun.”

“Beni düzelttiğin için sağ ol, Osman ibn Muhammed. Burada aileler arasında paylaştırmaya yetecek kadar toprak var. Size de kendi mülkünüzü idare edeceğiniz ölçüde toprak kalır, eskisi kadar geniş olmaz gerçi, ama bir eksik de çekmezsiniz. Yalancı şahitlik meselesine gelince. Burada buna hiç gerek kalmayacak, çünkü İbn Muhammed nakil belgelerini kendi rızasıyla imzalayacak, ardından Noto’daki kayıtlara geçecek. Sorun, gelecekte. Eğer bizi yenmeyi başarırlarsa, köylülerin toprakları elde tutmalarının tek yolu, kendileri aslen Na-

sıralılanmış gibi davranmaları olabilir. Burada küçük bir caminiz var, ama hiç kilise yok. Sanırım bir tane inşa ettirmeniz gerekecek. Latin kilisesi değil ama, Yunan kilisesi. Hem onu yapmak daha basit. Köylüler kabul ederse, kolayca kilise yapılabilecek bir yer gördüm ben. O iş de tamamlanınca bir keşiş bulup, bu köyün Rucari öldüğü gün onun hatırasına din değiştirdiğini kanıtlayacak belgelere sahip olursunuz.”

“El-Emin,” diye sordu Osman, sinirli bir ses tonuyla, “benim arkadaşlarım Nasıralı olmaya mı zorlanacaklar?”

“Şu anda hangi inançtan onlar?”

“Ne müminler, ne de Nasıralı. Hâlâ eski Yunan tanrısı Poseidon’a tapınıyorlar.”

“İyi, onların din değiştirmesi gerekmez öyleyse.”

“Benim de gerekmez.”

“Bu sorun olmaz.”

“Söylediklerinin hepsi yapılabilir elbette,” diye sözü aldı İdrisi, “ama bizim köylülerimiz çok dindarlar, topraklarını korumak için dinlerini değiştirmeyi kabul edip etmeyeceklerine dair şüphelerim var”.

“Burası tuhaf bir ada,” diye karşılık verdi El-Emin. “İklimi ve hayat tarzı bir şekilde herkesi etkiliyor. Önlerindeki seçim şu: Ya ektikleri tohumların meyvesini tiran toplayacak ve sonra hükümdar köylülerini topraklarından sürüp atacak, ya da vaftiz oldukları numarasına yatacaklar. Tarlada ya da evdeyken günde beş vakit namaz kılmaya devam edebilirler. Yine de seçim onlara kalıyor, sana ya da bana değil. Öteki köyde yaşadığımız tecrübe bana çok şey öğretti. Biz kazanmıştık, ama köylüler misillemekten korkuyorlardı. Onlara zaferin bizim olacağı ve adayı geri alacağımız gerekçesiyle kimsenin bizden öç alamayacağı konusunda teminat vermenin hiçbir inandırıcı tarafı olmazdı. Ki halihazırdaki durumumuzu göz önüne getirdiğimde, bundan ben bile emin ola-

mıyordum. Kendim inanmadığım bir konuda başkasını nasıl ikna edebilirdim ki? İşte o zaman, kendi inisiyatifimizde gelecek din değıştirmelerin, halkımıza kılıçla dayatılacak belalara karşı dengeleyici bir faktör olacağını akıl ettim. Bunun neresi zararlı? Kazanırsak Allah yanımızda zaten. Ama kaybedecek olursak, köylülerle ailelerinin kendilerini güvende hissetmeleri hepimiz açısından daha hayırlı. Onlar adına hiç olmazsa bunu yapabilirim.”

“Mantıklı tavsiyelerin için seni takdir ediyorum,” dedi İdrisi. “Fakat bu mülkte köylülerin herhangi bir düşmanlıkla mücadele etmeleri gerekmeyecek. Bu sayede ciddi bir özgüvene sahip olacaklar. Senin teklifinin arkasındayım.”

Elinore ile kocası gece boyunca kendi geleceklerini tartıştılar. Elinore Sicilya’da kalmayı istemezken, kocası adada kalmaktan, çocuklarını orada büyütmekten yanaydı. Karısına, ailesinin şehrin kuruluşundan beri Siracusa’da yaşadıklarını hatırlattı. Elinore ise buna karşı, çocuklarını kan gölü ve belirsizlik ortasında yetiştiremeyeceği görüşünü ileri sürdü. Kendisinin çok sevdiği Sultan Rucari, yine kendisinin hayranlık duyduğu Filip’i öldürtebilmişse, bu adada kanın arkası kesilmezdi. Oğlan ileri eğilip, karısının kulağına onu güldürten bir şey fısıldadı. Derinden gelen, genizden kopup atılan bir kahkahaydı bu.

“Öyleyse bir uzlaşmaya vardık, değil mi ecem?”

“Mumu söndür de uyuyalım, Simeon. Sabah tekrar konuşuruz.”

Ertesi sabah Elinore flütün sesiyle uyandı. Sabahın erken ışığında pencere kenarındaki kocasını gördü; yüzünü pencerinin pervazına yaslamış, kederle denize bakarak çalışıyordu. Müziğin kendisini bu kadar derinden etkileyebileceğini daha önce hiç fark etmemişti. Keşke annesinin ısrarlarına karşı koymayıp, sarayda yaşadığı zamanlarda ut çalmayı

öğrenseydi. Artık fikrini değiştirmişti, bunu daha sonra Simeon'a söyleyecekti.

El-Emin de köylü aileleriyle konuşmak amacıyla erkenden kalktı. Akşamüstüne doğru, tarladaki işlerini bitirdikten sonraki bir saatte biraraya toplanabilecekleri bir mahfel ayarlamıştı. Köylülere söylenen sadece, İbn Muhammed el-İdrisi'nin evine geri döndüğü ve onlara danışmak istediğiydi. Sakine mutfakta, toplantıda köylülere dağıtılacak tayınlarla ilgili düzenlemeler yapmakla meşguldü.

İdrisi temiz hava almak için Osman'ı yürüyüşe çıkarmıştı. Birlikte meyve ağaçları arasında dolaşıyorlardı. Osman bu konuda da bilgili olduğunu ortaya koyacaktı; her ağacın yanında durup, hepsinin o yıl ne kadar meyve vereceğini anlatıyordu. Oğlunun sürekli olarak kendini kanıtlama dürtüsü duyması İdrisi'yi sevindirmekteydi. Fakat her gün onunla konuşmanın ve oğluna normal bir insan gibi davranmanın bir faydası olup olmayacağı kendi nezdinde hâlâ merak konusuydu.

Ansızın, uzaktan kendilerine doğru koşturup onları selamlayan insanların seslerini duydular. Osman donup kaldı, yüzü korkudan çarpılmıştı. İdrisi kollarıyla oğluna omuzlarından sarıldı ve ona endişeye kapılmamasını, gelenlerin Romalı askerler değil, kendi dostları olduğunu söyledi.

"Emin misin, baba? İkimizin de kılıcı üstümüzde değil."

Pırıl pırıl parlayan gözleriyle Elinore ve rüzgârın uçuşturduğu altın sarısı bukleleriyle Simeon, nefes nefese kalmış bir halde koştururken babalarını görünce durup yürümeye koyuldular. Osman gülümseyip gevşedi. Elinore'u sevmiş, Simeon'un flüt çalışını beğenmişti. İdrisi kızına bakınca, onun bir şey söylemek istediğini hemen anladı. Muhtemelen Osman'ı yanında görmeyi beklemiyorlardı.

"Aklında ne var, yavrum? Kardeşinden bir şey gizlemen manasız olur."

"İsterseniz ben gidip şu ağacın altına oturayım," dedi Osman.

"Hayır!"

"O zaman söyle."

"Simeon ibn Thawdor'la ben birçok seçeneği değerlendirdik. Sonunda bir karara vardık, ama bunu uygulamak için onayına ihtiyacımız var, baba. Biz burada kalıp Osman'la birlikte yaşamak istiyoruz. Eğer El-Emin bir kilise yapılması gerektiği konusunda haklı çıkarsa, Simeon bu işi üstlenebilir. Lüzum olursa keşiş cübbesini giyip flütünü de saklayabilir."

Osman heyecan içinde ellerini çırparken, İdrisi güldü. O da duyduklarına çok şaşırılmış, ama sevinmişti. Kendisini kaygılandıran, ailesince terk edilip sadece hizmetkârların himmetine bırakılmış olan Osman'ın durumuydu. Oğlunu küçük yaşta terk edip gitmiş olmasından dolayı hâlâ suçluluk içindeydi. Kendisinin yıllar önce alması gereken kararı şimdi -ne güzel ki- kızı veriyordu.

"Harika bir karar! Burada siz mutlu olabilirsiniz, herkes olur. Ama bir keşiş olman gerekene kadar, Simeon, bir miktar toprağın işlenmesini üstlenmek zorundasın."

"İşlerim," diye cevap verdi Simeon, "ama önce küçük bir kilise yapmamız lazım. Tek bir kubbe, bir haç, süslemesiz, kaba ahşaptan sıralar. Krokisi kafamda. Okul işlevi de görebilir. Elinore çocuklara Arapça ve Yunanca okuyup yazmasını öğretmeye kararlı."

"Ne zaman çocuk sahibi olacaksınız?"

Bacaklarını ayırmış, ellerini kalçalarına yaslamış durumdaki Elinore, "Osman!" diye bir çığlık kopardı. "Biz daha yeni evlendik. Bize zaman tanı biraz. Simeon köy çocuklarından bahsediyordu..."

"İkinizin burada benimle beraber yaşayacak olmanızdan dolayı çok sevinçliyim. Sahiden çok sevindim buna. Sizinle

konuşacak çok şeyimiz var. Ama şimdi müsaade ederseniz, gidip bu güzel haberi arkadaşlarıma iletayım.”

Köylüler mahfelde toplandıklarında hepsi en yeni elbise-lerini giyinip gelmişlerdi. Ailelerin çoğunu tanıyan İdrisi, yemek yerken aralarına oturdu ve kendilerinin gelmesinden önce adanın ne durumda olduğundan falan konuştular. Burada eskiden sadece buğday yetişi-yordu. Kendileriye pa-muşu, ipekböceğini, tabaklamada ve boyamada kullanılan sumak ağacını getirmişlerdi. Noto’daki dokumacılarımız dünyanın olmasa bile adanın en iyileriydi. Bunları sıralarken kenardan biri atıldı: “Noto en son teslim olan yerdi, ilk baş-kaldıran da yine burası olacak.”

Yemeklerini bitirdikten sonra İdrisi ile El-Emin sırayla söz alıp, köyün geleceğini nasıl değerlendirdiklerini açıkladılar. İdrisi kendilerine toprağın onlara ait olduğunu bildirince müthiş bir sevince kapıldılar, fakat El-Emin’in uzun vadede hayatta kalmanın tek yolunun kilise yaparak dolambaçlı bir yola savrulmaktan geçtiğini duyunca biraz suratları asıldı.

“El-Emin,” diye sordu genç köylülerden birisi, “zaferlerin ve başarıların hayalini kurmak normal bir durum, oysa sen bize sadece yenilgiden bahsediyorsun. Mağlup olacağımızdan bu kadar emin misin? Bizim köyümüzden elli delikanlı cihada katılmaya ant içtiler.”

“Dostum,” diye karşılık verdi El-Emin, “en iyisi daima her ihtimale hazır olmaktır. Kazanıp kazanamayacağımızı şu anda bilmem mümkün değil. Yapacağınız şey kendi seçiminize bağlı olmak zorunda. Eğer yenilirse, gecenin arkasından gündüzün gelmesi kadar kesin bir ihtimalle size söyleyebileceğim, Lombardların buraya gelip hepinizi öldürecekleri ve toprakla-rınıza el koyacakları. Kilise yeterli koruma sağlamayınca Yunanlıları da bu şekilde öldürdüklerini unutmuş olamazsınız. Benim önerdiğim çözüm size en azından bir şans tanıyor.”

İdrisi, Elinore ile Simeon'u köylülere tanıttı. İkisinin de vaftiz olduklarını, kendi evinde Osman'la beraber yaşayacaklarını anlattı. Elinore'un köylü çocuklarına okuma yazma öğretme niyetinden bahsetti. En son olarak da El-Emin'in tavsiyesine uymaları öğüdünü verdi. O sırada muhtemelen Belkıs'ı da düşünüyor olduğu için İbn Hamdis'den bir beyit nakletti.

"Şairimiz şöyle yazmış: *'Tükettim savaş enerjisini/Omuzladım barışın yükünü.'* Bu yük hâlâ sırtınızda duruyor. El-Emin'in bu yükü hafifletme önerisi, eğer mecburiyet hasıl olursa, gerçek dininizi saklamanız yönünde. Halkımızın tarihinde daha önce de böyle dönemler yaşanmıştır."

Tartışmaların ardından bir anlaşmaya varıldı ve hepsinin huzurunda İdrisi, biri topraklar, diğeri kilise için olmak üzere El-Emin'den gerekli belgeleri hazırlamasını istedi. Derken, yeni hayallerini kutlamak istercesine Simeon flütünü çıkarıp, neşeli bir nağme çalmaya başladı ve köylüler el çırparak ritim tutturlurken, birkaç ateşli genç ortaya fırlayıp dans etmeye koyuldu. İdrisi'nin daha sonra Simeon'a anlatacağı üzere, uzak geçmişteki hayatının anıları içinde sıkışmış, yıllardır seyretmediği geleneksel bir Berberi dansıydı bu.

O gece İdrisi, Halid'in babasını bir kenara çekti: "Ömer, sen benim gözümde oğlum gibisin. Seninle samimi bir konuşma yapabilir miyim?"

"Elbette, Ebu Osman. Çekinme."

"Halid hızla büyüyor. Bana ara sıra mülkünden ayrılıp, geçimini ve kaderini başka bir yerde aramaktan bahsediyor. Benim anladığım, oğlanın bir kadın şefkatine ihtiyacı var. Hiç tekrar evlenmeyi düşünüyor musun?"

"Düşünüyorum, ama henüz beni cezbeden bir kadınla karşılaşmadım."

“Noto ve Siracusa senin gönlüne göre kadın kaynıyordur. Onların tenleri kayısıyı, kahrkahaları bir derenin şırıltısını andırır. Kendi köyünde aradığını bulamazsan, mülkünden çıkıp biraz kısmetine bak.”

“Bu iyi bir öğüt. İkimizin de gönlünü edip edemeyeceğimi zaman gösterecek.”

Ertesi sabah Halid ile babası, El-Emin’le beraber evden ayrıldılar, Sakine de birkaç hafta sonra peşlerinden gidecekti. Kocasıyla çocukları cenazeden sonraki gün geri dönmüşlerdi, dikkatini onların ihtiyaçlarını görmeye yoğunlaştırmasının zamanıydı.

Ev neredeyse boştu. Osman kuzenini özleyeceğinden, Simeon ile Elinore ertesi gün İdrisi’yle beraber dönmemeye karar vermişlerdi. “Bizim bütün giysilerimiz zaten Siracusa’da. Teyzem Belkis hepsini bir denk yaptırıp buraya göndertebilir. Ben Osman’ın yanından ayrılmak istemiyorum. Hepimiz birden gidersek bunun sarsıntısını atlatamayabilir.”

“Lütfen, Palermo’ya döndüğünüzde babama saygı ve sevgilerimi iletin. Babama burada küçük bir kilise inşa ettiğimi söyleyin. Esas annem bu habere çok sevinecek.”

İdrisi ikisini de sırayla kucaklayıp öptü. Osman’ın göz çukurlarında biriken yaşları görmekten çok etkilenmişti.

“Baba, uzun bir zaman sonra seni görmek sahiden çok güzeldi. Ne olur tekrar gel ve bu sefer bir yirmi yıl, sekiz ay, dört gün daha geçmesin.”

Arabaya binerken İdrisi’nin gözleri nemlenmişti. Siracusa’ya dönüş yolculuğunda zihni en çok Osman’la meşguldü. Hayatı boyunca sevgisi ve umutlarını nasıl tamamen küçük oğlu Velid’e yoğunlaştırmış olduğunu, gittiği her yere yanına Velid’i aldığını hatırladı. Sultan’la tanışan, Şakka ve Marsala’daki eski aile dostlarıyla görüşmeye giden hep Velid ol-

muştı. Bütün sırlarını Velid'e açtığı gibi, bundan şikayetçi de olmamıştı. Oysa şimdi, Osman'ın çok daha fazla ilgiye muhtaç olduğunu anladığında gecikmiş bir öfkeyle kendisine çok fazla kızmaktaydı.

Osman'daki değişimi görmek bir vahiy gibiydi. Belki de bu dönüşümü kitabına kaydederdi ve bu suretle anormal çocukları olan başkalarına bir faydası dokunurdu. Birçok köyde Osman gibi çocuklar neredeyse ölüme terk ediliyordu. Kendisi böyle hareket etmemişti gerçi, ama ona karşı hiç mi daha iyi davranamazdı? Oğlu burada, yiyeceğini ve giyeceğini temin etmekten öteye gidemeyen sağır bir kadının himmetine kalmıştı. Bu yüzden, avuntuyu hayvanlar âleminde aramasının sorumlusu kendisinden başka kim olabilirdi? Yoksa kendisi de çocukluk evine mi geri dönmeliydi? Pekâlâ formüllerini kendi kütüphanesinde tamamlayabilirdi. Mayya ile Efdal de onunla birlikte gelebilirlerdi. Bir süreliğine boş kalma sırası Palermo'daki evin olsa ne değişirdi! Hem dilediği vakit Belkıs'ı da ağırlardı. Bu konuyu ne kadar aklında gezdirirse, fikir o kadar çok hoşuna gidiyordu. Gemisi Siracusa'da demirliydi; Palermo'ya dönüp bütün ailesini ve kitaplarını Noto'ya getirecekti. Noto limanı Siracusa'daki kadar büyük olmasa bile kendi gemisi için uygundu. Hatta belki Osman'ı yanına alıp Velid'i görmeye birlikte gidebilirlerdi. Neredeyse üç aydır Palermo'dan uzaktaydı –şehri çok az özlemiş olması kendisini de şaşırtıyordu.

Henüz bir yıl önce bile, biri karşısına dikilip Palermo'dan başka bir şehirde yaşama düşüncesinden bahsetse onu kahkahalarla gülerek karşılardı. Oysa tarih her şeyi değiştirmişti. Rucari ve Filip. Sarayda kendisine en yakın hissettiği iki adam ölüp gitmişti. Tabii her şeyi değiştiren sadece tarih değildi. Mayya, Elinore ve Belkıs da vardı.

Bir yıl içerisinde başlarına gelenleri önceden kim tahmin edebilirdi? Herhalde Allah bile bilemezdi. Sonra merak etti: Ya Filip sağ kalıp Sultan ölmüş olsaydı, Palermo hakkında yine aynı duyguları mı hissedecekti? Guglielmo'ya hayır demişti, oysa devlet için hayati önemde hizmetler bulunabileceği konusunda yüzüne karşı ısrar eden Filip'in kendisi olsa, aynı teklifi bu kadar çabuk geri çevirebilir miydi, ya da geri çevirir miydi? O zaman hizmetlerinden faydalanmak için girilen yarış kim kazanırdı: Filip mi, Belkıs mı? Tarih, ancak dağınık bir tahayyülün ürünü olarak şekilleniyordu.

*Palermo'da öç kıyımı. İdrisi o şehre bir daha
hiç gitmemeye karar veriyor.
Sonra Bağdat'a doğru yola çıkıyor.*

Siracusa'daki saraya girdiği dakikada bir şeylerin ters gittiğini anladı. Muhafız onu kapıda gördüğünde nöbetçiye haber vermişti. Karşılaştığı herkes kederli yüzünü ondan kaçırırken, başmabeynci tamamen asık bir suratla onu Emir'in özel odasına götürdü.

İdrisi içinden, umarım Belkıs'a bir şey olmamıştır, diye geçiriyordu. Emir'in odasına girdiğinde Belkıs'ı da orada görünce rahatlayacak gibi oldu, oysa kadının gözleri ağlamaktan kıpkırmızıydı. Sonra, ona hayretle bakan Ebu Fityan'a takıldı gözü. Adam dizüstü çöküp, başını efendisinin ayaklarına koydu.

"Beni bağışlayın, İbn Muhammed. Beni bağışlayın."

“Neler olduğunu biri söylesin bana, hemen! Yoksa Mayya...”

Belkıs başını eğdi.

İdrisi, “Öldü mü? Neden?” diye sorarken hıçkırığa hıçkırığa ağlamaya başladı.

“Ya Efdal?”

“Onu sağ salım getirebildim, şimdi arka odada uyuyor.”

“Allah esirgesin. İbn Fityan, ağlamayı kes de bana neler olduğunu anlat.”

Fakat kâhyanın gözyaşları yanaklarından sel gibi akmaya devam ediyordu. Ağlamalar ve sorgulamalarla geçen bir süre sonra hikâyenin aslı anlaşıldı: Öç almak için müminlere karşı bir kıyıma girişmişlerdi.

Messina’lı Baron, genç Sultan’ın kendisine Palermo’dan rehine almama emrini vermesinin sebebini bilmek istiyordu. Sultan bunun kabul edilemez bir davranış olduğu, Üstad İdrisi’nin kendisini bunun bir patlamaya yol açabileceği şeklinde uyardığı açıklamasını yapmıştı. Baron da başını eğip huzurdan çıkmıştı. Konuşmayı dinlemiş olan saray hadımları daha sonra bu bilgiyi İbn Fityan’a aktarmışlardı. Şehir oldukça gergindi. Karşılıklı suçlamalar şeklinde süren ihtilafın daha vahim sonuçlara yol açması pamuk ipliğine bağlıydı. İki gün sonra Mayya, ateşli bir hastalıktan yeni kurtulmuş olan Efdal’e deniz havasının iyi gelebileceğini düşünmüş, bu amaçla Thawdor ile İbn Fityan’dan çocuğu ve dadısını kıyıya götürmelerini istemişti.

“Eve geri döndüğümüzde, efendim, merdivenler kan gölüydü. Kalbim küt küt atıyordu. Hemen içeri atıldım ve hizmetkârlarımızın yerde cansız yatan bedenleriyle karşılaştım. Hepsinin bağırsakları dökülmüş, boğazları kesilmişti. İçlerinden sadece biri yaşıyordu. O da sizin odanıza girip, yatağın altına saklanmış. Ece Mayya’yı da tecavüz ettikten sonra öldürmüşler.”

İbn Fityan'ın yanlarında olmasını umursamayan İdrisi ile Belkıs, yanaklarındaki yaşları silerek birbirlerini teselli etmeye çalışıyorlardı.

"Başımıza neler geldi, Belkıs? Niçin? Keşke onun da benimle birlikte gelmesinde ısrar etseydim. Keşke onu zorla saydım. Zavallı Mayya'm. Niçin o? Niçin ben değil? Asıl benim peşimdeydiler. Şimdi ben Elinore'un yüzüne nasıl bakacağım? Gidip ona gerçeği anlatmalısın, Belkıs. Evet, evet, öyle yap. İbn Fityan, sen de ağlamayı bırakıp hikâyenı bitir. Senin o kıyımından sağ çıktığına sevindim. Efdal'i, Thawdor'u ve seni de öldürebilirlerdi. Onların da canına kast etselerdi elinden hiçbir şey gelmezdi. Hatta diğerleri gibi senin de canına kıyarlardı. Yanlış yere kendini suçlama, bu senin hatan değildi. Kendini suçlu hissetmen için bir sebep yok."

İbn Fityan gözyaşlarını silip devam etti. "Evde hayatta kalan oğlan, adamların sarhoş geldiklerini, hatta bir ellerinde içki kupaları bulunduğunu, galiz küfürler edip her tarafı talan ettiklerini anlattı. Kitaplarınızdan bazılarını da pencereden dışarı fırlatmışlar. Geri kalanını döşemeye yayıp, üstlerine işemişler ve hacetlerini görmüşler."

İdrisi'nin kederiyle öfkesi birbirine karışıyordu artık.

"Bu barbarlıkların bir hududu yok mu?"

"Bu canilik bütün şehri allak bullak etti, İbn Muhammed. Sultan, Messina baronunun tutuklanmasını emretti. O, baron ile Lombard'lı paralı askerlerinin halk önünde yargılanıp infaz edilmelerini istiyor. İngiliz piskopos itidal tavsiye ediyor."

Açık kahverengi gözlü ve seyrek saçlı, zeki, amansız, su ratsız ve alaycı biri olan, gıcırdar bir sesle konuşup iktidarda veya ona yakın olanlara yaltaklanmakta sınır tanımayan orta yaşlı İngilizli hatırlamıştı. Hemen her sarayda onun benzeri insanlara rastlanırdı, fakat bu piskoposun bir eşini daha bulmak zordu. Rucari sağlığında ondan hiç hoşlanmazdı,

ona güvenmezdi de, Vatikan'ın beslemesi gibi davrandığını söyleyip dururdu.

"İngiliz kötü bir adam. Bizim halkımızdan insanları öldürmek söz konusu olduğunda keşişler asla ihtiyatlı davranmazlar."

İbn Fityan başını üzgünce eğdi.

"Sultan size başsağlığı diliyor ve Palermo'ya geri dönmenizi diliyor."

"Geri dönmeyeceğim. O evi bir daha görmek istemiyorum."

"Akıllıca bir karar."

"Thawdor nerede?"

"Burada. Oğlunu görmek istedi. Benim gibi o da bir daha Palermo'yu ve evimizi görme düşüncesine katlanamıyor. Efdal ibn Muhammed ona çok alıştığından hizmetçiyi de yanımızda getirdim."

"İyi yapmışsın. İkiniz de benimle birlikte gelebilirsiniz. Belki Efdal..."

"Çocuğu burada bırakın," dedi Belkis. "Daha sonra alırsınız. Elinore'un sana ihtiyacı var, çocuk dikkatinizi dağıtır."

"İbn Fityan, sen ve Thawdor mülkümüzde bizimle kalırsanız çok makbule geçer. Thawdor karısını da getirebilir."

"Dediğiniz gibi yapacağım, efendim."

İbn Fityan odadan çıktıktan sonra Belkis, İdrisi'yi kendisine çekip, başını göğsüne yasladı ve parmaklarını adamın saçlarında gezdirmeye başladı.

"Benim yerime onun cezalandırılması dayanılmaz bir durum, Belkis. Dayanılmaz. Hayvanlar kadının ırzına geçip, öyle öldürmüşler. Oğlum Osman onlara hayvan dediğim için beni bağışlasın. Oğluma sorarsan, insanlar hayvanlardan daha kötüler."

"Osman mı? Senin o isimde bir oğlun mu var? Şimdiye kadar ondan hiç bahsetmemiştin bana."

"İnsanların kendilerini tatsız gerçeklere karşı kollama gibi bir yetenekleri oluyor. Osman'dan daha önce hiç bahsetmediğim için sana karşı utanç doluyum. Elinore'u görmekten o kadar çok mutlu oldu ki, beraber yaşadığımız her şeyi Mayya'ya uzun uzun anlatmamı istemişti benden."

"Osman'la ilgili ne varsa ben de bilmek istiyorum."

İdrisi kederlerini dağıtmaya bir parça yardımcı olacağı umuduyla, Belkıs'a oğlunun geçmişini, hayvanlarla ya da insan soyu içinde sadece Halid gibi küçük çocuklarla ilişki kurmayı daha kolay becerdiğini bütün tafsilatıyla anlattı. Belkıs, çocuğunun yeni kardeşini görmeye can atıyordu. Fakat İdrisi, o anda Elinore'a annesinin korkunç ölümünü haber vermek için kendisinin eve dönmesi gerektiğinin farkındaydı. Yola çıkmadan önce Efdal'i görmek istedi. Belkıs onu kolundan tutup, çocuklarının uyuduğu odaya götürdü.

İdrisi, mışıl mışıl uyuyan ve henüz altı aylık bile olmayan oğlunu görünce yine ağladı. Bundan sonra onu kim annesi kadar çok sevebilirdi? Belkıs, erkeğinin düşüncelerini okumaktaydı.

"İkisine de yetecek kadar sütüm var. Efdal'i kendi oğlum gibi büyüteceğim."

"Belki birkaç ay içinde onu eve götürürüm. Şimdi Elinore'un yanına gitmem lazım."

Odadan çıkarlarken, İdrisi'yi samimi bir kucaklamayla karşılayan Emir'i gördüler.

"Allah'ın merhameti üzerimizde olsun, İbn Muhammed."

"O'ndan başka kimsede merhamet yok zaten," diye karşılık verdi İdrisi.

Âlim saraydan ayrıldıktan birkaç saat sonra Belkıs iki çocuğu birden emzirmiş, Efdal'in el yordamıyla meme ucunu bulup sütünü içtikten sonra göğsünü ittirdiğini, Hamdis'in ise kene gibi yapıştığını fark etmişti. Herhalde benim sütü-

mün tadı Efdal'e farklı geldi, diye düşündü. Onu, katliamdan sağ kurtulmuş olan Eudoksiya yatıştırdı: "Söyleyeceklerim için beni bağışlayın, ama o da her çocuk gibi, hanımım. Sizin kız kardeşiniz ona süt verirken her seferinde çok uğraşmıştı. Güçlü bir velet, belli ki ileride kadınların çok canını yakacak."

"Sen Her Pazar günü kiliseye gider misin?"

"Evet, hanımım."

"Kız kardeşimi öldüren barbarlarla onların uşaklarının eğer boynundan bir haç sarktığını görselerdi de senin camını bağışlayacaklarına inanıyor musun?"

"Tabii ki hayır, hanımım. Öldürülen kızların ikisinin boynunda ayrı haçtan vardı zaten. Hayvan gibi kudurmuşlardı, hatta daha iğrençtiler. Lombardlar! Asla bu adalı olamayacak onlar. Bizim halkımız..."

"Siracusa'da eski bir Yunan kilisesi var. Orada karanlıkta parlayıp gülümseyen iki ikonun bulunduğunu söylüyorlar. Ben hiç içine girmedim. Anlatsana bana, nasıl bir yerdir kilise?"

"Anlatayım, efendim, müşfikliğiniz için size müteşekkirim."

* * *

İdrisi'nin gidişi dört haftayı bulunca Belkis paniklemeye başladı. İhmal edildiğini düşünüyor, aklına hep Mayya'nın ikisi de gebeyken ona söylediği sözü getiriyordu: "Aşk ile kıskançlık birbirleriyle kardeşir, Belkis. Ben âşığım, sense kıskanç."

Belkis o zaman gülmüş, kız kardeşinin sözüne tepki göstererek itiraz etmişti, ama bu sözün, içinde bir gram gerçekten çok daha fazlasını içerdiğinin farkındaydı. Mayya sağken Belkis kendini Aziz'le yaşayıp, İdrisi'yi de kardeşiyle paylaşmaya alıştırmıştı. Şimdiyse erkeğini hep yanında istiyordu. Eğer İdrisi Noto'daki mülkünde yaşamaya karar verirse onu hafta-

da üç-dört defa görebilirdi. Noto, sıkı bir yürüyüşle üç saat çekiyordu. At sırtındaysa bir saati bile bulmazdı. Belkıs plan yapmaya başladı. Bir çocuk daha istiyordu. O takdirde Hamdis'i babasına bırakıp, kendisi Muhammed'le yaşayabilirdi.

İdrisi ertesi hafta döndü ve ilkin, bahçede Eudoksiya'yla oynamakta olan oğlunun yanına gitti. Efdal'i kucaklayıp defalarca öptü, sonra Belkıs'ı aramaya gitti. İdrisi kadına evinde olup bitenleri anlatırken Belkıs erkeğine sarılan kollarını hiç çözmedi.

"Tasavvur bile edemezsin, sevdiğim. Elinore'u teselli etmek hiçbir şekilde mümkün olmadı. Kızımı sakinleştirebilecek ne bir şey söyleyebildim, ne de bir şey yapabildim. Odasına kapanıp ağzına bir lokma yiyecek koymadı. Onu tekrar canlandıran bir tek Simeon'un flütü oldu sanırım. İbn Fityan ile Thawdor'u defalarca sorguya çektiyse de, adamlar ne iyi ki en korkunç ayrıntıları kızımından saklamayı başardılar. Arkasından, Elinore da bir daha Palermo'ya dönmek istemediğini söyledi. Bereket versin, Osman onu uzun yürüyüşlere çıkardığında yüzüne biraz renk gelmiş olarak dönüyordu. Erkeklerin yanında kendini daha iyi hissediyor. Haberler Simeon'u da sarstı. Babasının hayatta kalması tesadüften başka bir şey değildi, yaşlı adamdan annesini yanlarına getirtmesini istedi. İbn Fityan orada kalacak. Böylece, zavallı Mayya'm hepimizin Val di Noto'da toplanmasına vesile oldu."

"Ya sen, *habibi*, sen de orada mı kalacaksın?"

"Ben oğlanların büyüyüp, Elinore'un yeniden mutlu olduğunu görmek istiyorum. Evde kitabımı bitireceğim. Kitabı tamamlamamın ne kadar süreceğini sen sormadan ben söyleyeyim, Ece Belkıs. Üç ay daha lazım, sonra tamam. Yarın eve döneceğim. Sen de benimle gelir misin?"

"Yarın seninle geleceğim."

"Ya çocuklar?"

“Onlar da. Biliyorsun, İbn Muhammed, benim kocam nazik ve...”

İdrisi eliyle kadının ağzını kapattı.

“Mayya’nın ölümü hepimizin işini güçleştirdi. Seni her gün görememek şimdi benim için çok daha zor.”

Belkis adamın elini okşadı.

Çocuklar öğlen güneşine yakalanmasın diye erkenden yola çıktılar. Belkis ve İdrisi oğullarıyla birlikte atla giderlerken, Eudoksiya ile diğer hizmetçi arabayla onlara eşlik ediyorlardı. Siracusa’dan gelenler evde çok sıcak bir şekilde karşılandılar. İki kadın hüngür hüngür ağlarlarken Elinore teyzesine sıkı sıkı sarılmıştı. Sonra, Simeon onlara yeni tamamlanmış kiliseyi gururla gösterirken, Eudoksiya içeri girer girmez diz çöküp dua etmeye koyuldu. Simeon onu donuk gözlerle izliyordu.

“Eğer olaylar El-Emin’in öngördüğü gibi gelişirse, bu mülkten geriye tek kurtaracağımız muhtemelen bu kilise olur.”

Evin ve mülkün hanımı artık Elinore’du. Yeni gelenlere odalarını gösterirken, Belkis kendisinin İdrisi’nin odasını paylaşacağını görünce afallamaktan kendini alamadı.

“Bu akıllıca mı?” diye fısıltıyla bir soru yöneltti yeğenine. “Osman bu durumu yakışıksız bulmasın?”

“Osman gerçek bir pagan, teyze. Hamdis’in bizim kardeşimiz olduğunu bildiği için, esas ayrı odalarda yatarsanız tuhafına gider.”

“Burada hiç sırrı olmayan bir dünya mı yarattınız siz?”

Elinore güldü. “Mesela, benim hamile olduğumu kimse bilmiyor.”

Belkis yeğenini kucaklayıp öptü. “Senin adına çok sevindim.”

“Umarım kız olur, teyze. Adını Mayya koymak istiyorum.”

“Bazen umulan şey olur, inşallah.”

“Babamsa tersini düşünüyor. Tıbbi bilgileri ona başka bir istikameti gösteriyor.”

“Kitabı ne durumda?”

“Kendisi neredeyse bitirdiğini söylüyor, ama kütüphanede hepimizden daha fazla vakit geçiren Osman buna pek inanmış değil. Ona kalırsa, kitabın altı aylık işi daha var. Sana başka bir sır vereyim. Babam yürüyüşe çıktığı zamanlarda Osman’ın elyazmasını okuduğunu bir öğrenirse, asıl çınkar o zaman çıkar.”

Belkıs, Osman’ın yeteneklerine hayran kaldığını belirtti.

“Çoğu zaman hepimiz gibi normal. Kapalı bir dünyada yaşamak hoşuna gidiyor. Bir kere ona hiç Siracusa’ya gidip gitmediğini sorduğumda odadan koşarak kaçıp ağacının yanına sığındı. Aslında onu nelerin altüst etmiş olduğunu öğrendim sayılır. O şeyleri ağzımıza almadığımız sürece davranışları herkesle aynı. Yine de ara sıra tuhaflaştığı oluyor. Bana söylediğine bakılırsa, evde bir kütüphane olmasaymış çoktan ölmüş olurmuş. Söylediklerinin her kelimesine inanıyorum.”

“Anlaşılan kendini, çoğunuzun onu tanıdığınızdan daha fazla tanıyor.”

“Basitçe öyle, teyzecim, ama bunun sebebini açıklamak mümkün değil.”

Belkıs rahatlamıştı. Evde çocuklarını emzirmenin dışında bir sorumluluğu olmayacaktı. İdrisi çalışırken, Osman’ı kendisini etrafı gezdirmeye ikna etti. Sevdığı adamın yaşlı oğlunun her ağaç ve bitki hakkında anlattıklarına dikkatle kulak veriyordu. Sonra hayvanlarla tanıştırdı.

Gecenin ilerleyen saatlerinde Belkıs, çocukları emzirdikten sonra odasına döndüğünde İdrisi’yi körük gibi öksürürken buldu. Kadın yaklaşırken İdrisi yalvaran gözlerle ona bakmaktaydı.

"Allah adına, kadın, süte ihtiyacım olduğunu görmüyor musun?"

Belkıs durumu o zaman fark etti. "Ama göğüslerim şimdi boş benim. Oğulların maşallah babaları kadar açgözlü."

"Ne zaman süt dolar yine?"

"Birkaç saate."

Belkıs adamı kucaklayıp beşikte sallar gibi sallamaya başladı. "Senden hiç ayrılmak istemiyorum, Muhammed, ama yarın geri dönmek zorundayım. Aziz'in onuruna bir ziyafet verilecek."

"Niçin benim onuruma hiç ziyafet verilmiyor?"

"Çünkü o Siracusa Emiri, sense, sevdiğim, sadece Kitap Emiri'sin. Şehrin zenginleri bu şekilde birbirlerini onurlandırmaktan hoşlanırlar. Yarınki ziyafetin ev sahipliğini bir Yahudi tüccar yapacak, yani yemeğe çok az Nasıralı katılacak. Aziz bütün ileri gelenlerimizin yemekte hazır bulunmasını istedi; üstelik bu sefer, alışılmadık bir durum olarak eşlerini de getirmelerini buyurdu. Kadınların çoğu uysal, nazenin, içi geçmiş mahlûklar; yemeğe gelmenin mecburi tutulmasına çok sinirlenmişler."

"Son beş yüzyılı aşkın zamandır Yahudilerin kaderinin genellikle bizim geleceğimize bağlı hale gelmesi ne tuhaf bir hal. Bizim acı çektiğimiz yerde onların payına da acı düşüyor. Biz refaha kavuşursak onların da müreffeh bir hayatı oluyor. Kendileri var olup bizim olmadığımız yerlerdeyse kendilerini savunamıyor ve koyun gibi boğazlanıyorlar. Endülüs'te, Kudüs'te, Bağdat'ta, Kahire'de ve Şam'da hep aynı hikâye tekrarlanıyor."

"Bu akıllıca sözlerini kocama aktaracağım. Belki ziyafettki konuşmasında onları kullanır."

"İznin olursa bu gece de senin tarafından kullanılmak isterim."

Belkıs o gece ikinci defa gebe kaldı.

İdrisi sonraki sekiz ay Noto'daki evinde hayatının en mutlu günlerini geçirdi. Osman onu her gün şaşırtıyordu. Ruh halinin kötülediği zamanlar giderek azalırken, sağlığı da gözle görülür derecede iyileşmekteydi. Ayağındaki aksaklık düzelmiş, derisindeki mahrumiyet lekeleri kaybolmuştu. Elinore'un babasına fısıldadığına göre, Osman koyunları hâlâ sevmekle birlikte, bir kadınla evlenmeye de hazırды. Bu konuda belki teyzeleri ona yardımcı olabilirdi. İdrisi, "Herhalde," diye cevap verdi, "Belkıs ona hem zeki hem de koyuna benzeyen birini bulabilir".

İdrisi, oğlunun kitabını gizlice okuduğunu fark etmiş, ama buna kızmak bir yana, ziyadesiyle heyecanlanmıştı. Bu durum açığa çıkınca iki adam çeşitli bölümler üzerinde birlikte kafa yormaya başladılar. Mesela İdris, Osman'dan belirli bir ilaç konusunda El-Kindi'yle Hipokrat'ı kıyaslamasını istemişti. Osman kütüphanedeki her kitabı biliyordu. İdrisi'yle beraber yeni gelen üç yüz kitap dışında, eskiden kalan üç bin dört yüz yirmi bir cilt kitap saymışlardı.

Belkıs'ın ziyaretleri hem sıklaşmış hem de süresi uzamıştı. İdrisi daha önce hiçbir kadına böyle âşık olmadığını hissediyordu, Mayya'ya bile. İkisi de gebe olup, birlikte yürüyen ve birbirlerine karınlarını gösteren Belkıs ile Elinore'u uzaktan mutlulukla seyretmekte, Osman'ın yüksek sesle bağırarak, yeğeninin mi kardeşinin mi önce doğacağını merak ettiğini söyleyerek onlara takılmasından hoşlanmaktaydı. Fakat İdrisi oğluna bir yeğen ve bir kız kardeşe sahip olmanın kendisini çok sevindirip sevindirmediğini sorduğunda Osman omuz silkip geçiyordu. Sonuçların hiçbir önemi yoktu onun gözünde. Hamdis bir sütannenin bakımında sarayda bırakılırken, Efdal evde büyüüyordu. Belkıs Siracusa'ya dönmek zorunda olduğunda bile onu Eudoksiya'nın emin

ellerine bırakıyordu. Oysa Efdal'e asıl düşkün olan, çocukla çok vakit geçirip ona bir akranı gibi davranan amcası Osman'dı. Nitekim, Efdal'in ağzından ilk dökülen kelimeler bu ilgiye yakışır güzellikte olacaktı: arkadaş, koyun, kitap, tereyağı, keçi, flüt ve Simeon.

Kitap, yeni çocukların doğmasından ve İdrisi'nin hırçınlaşmasından iki ay önce tamamlandı. İdrisi'yle Osman'ın Venedik'e gidip Velid'i görmelerini teklif eden Belkis oldu. Fakat Osman bu teklifi duyar duymaz ağacının yanına koştu ve Belkis ile Elinore yanına gelip onu rahatlatana, böyle bir teklifte bulundukları için özür dileyene kadar yerinden kımıldamadı. "Ne olur, benden kurtulmaya çalışmayın," di-yordu onlara. Belkis utancından yerin dibine geçmişti.

Oğlundan farklı olarak İdrisi yeniden yolculuğa çıkmaya hazırdı. Denizi özlemişti, ama kısa sürede Velid'i görmeye gitmezse bir daha buna fırsat bulamayacağını hissediyordu. Hem, sonra Venedik'ten İskenderiye ve Kahire'ye geçer, çok-tandır unutulmuş arkadaşlıklarını canlandırır. Uzun za-mandır gömüldüğü eserinden kopunca, müminlerin hakim olduğu bir şehirde -ama herhangi bir şehirde değil- olma ihtiyacı duyuyordu. Barbarlar zaten kötü insanlardı, bunda şüpheyi yer yoktu, ama bizim de en büyük filozoflarımızın kaleminden çıkmış kitapları yakıp, şairleri cezalandıran kendi barbarlarımız vardı. Gerçek barbarlarla bizimkiler güçlerini birleştirecek olurlarsa Allah bile bize yardımcı olamazdı.

Kararım vermişti. Osman'dan bütün elyazmasını dikkatle okuyup, tutarsız olan yerleri işaretlemesini istedi. Geri döndüğünde kitaba nihai şeklini verecekti.

"Ne zaman bitecek bu, baba?"

"En fazla birkaç ay alır. Sen gözünü Efdal'den ayırma."

Aile üyelerinin birbirlerine yeniden güçlü bir şekilde bağlanmış olmalarından dolayı, İdrisi'nin bu seferki yola çıkışı

vedalaşmaların en sancılısı oldu. Osman, babasını kucakladıktan sonra tekrar ağacının yanına çekildi. Birilerinin evden ayrılmasını görmeye katlanamıyordu.

İdrisi, Elinore ile Simeon'dan kendilerine dikkat etmelerini isteyip, doğacak çocuk erkek olursa bir isim düşünüp düşünmediklerini sordu.

"Thawdor olacak," diye cevap verdi Elinore.

"Münasiptir," diye karşılık verdi babası.

Ağlamayacağına dair kendi kendine yemin ettiğinden Belkis'in gözleri kupkuruydu.

"Eğer bizim çocuğumuz kız olur da Elinore oğlan doğursa, kızımıza Mayya adını vereceğim. Kabul mü?"

"Kabul. Ya oğlan olursa?"

"Nuvas! Ona da kabul mü?"

"O da kabul. Ya ikisi de kız olursa?"

"Doğrusu ya, bu ihtimali hiç düşünmemiştim."

"İkisi de Mayya olsun."

"Öyle olsun. Muhammed, ama benim gerçeğı bilmem lazım. Sen aşkımıza bir bedel biçebilir misin?"

"Bunu nasıl yapabilirim ki? Aşkımıza bedel biçilmez."

"Öyleyse, sağ salim bana geri dön. Senin yabancı diyarlarda dilenci durumuna düştüğünü görmek istemem. Her şey bir tarafa, bu ada senin yurdun. Öksürüğüne iyi gelen ikisi de başka yerde aynı kalitede bulamazsın."

İdrisi kadınının önce gözlerini, sonra dudaklarını öptü.

Denizde iki gün yolculuktan sonra Siracusa uzaktan göründü. İdrisi bilmiyordu, ama Velid'i Sicilya'ya götüren bir tüccar gemisinin yanından geçmişlerdi. O sırada İdrisi'nin aklını kurcalayan konu, adayı Franklar'dan geri alıp alamayacakları ve Lombardlardan kurtulup kurtulamayacaklarıydı. Eğer başarılı olurlarsa, bu defa nasıl daha farklı davranmaları gerekecekti? Hep birarada çalışıp iş görebilecekler miydi?

İnsanlara bir armağan verdiğinizde, daha sonra onları arkalarından itmeden o uğurda ölmeyi göze alırlar mıydı? El-Emin'in fikirleri faydalıydı, ne ki asıl büyük mesele, kabilelere özgü düşünme alışkanlıklarından kurtulmak ve kendimizin yaratmış olduğumuz kültür seviyesine çıkmaktı. Oysa bunların hepsi muhteşem hayaller olmaktan öteye gitmiyordu. Kendi çıkarlarına gözlerini kapayıp, iftihar edercesine felaketten felakete koşturan yüz binlerce insanın gerçek davranışlarıyla nasıl başa çıkabilirlerdi?

Belki de bu sefer İskenderiye'ye uğramamalı, şairlerle filozofların iç içe yaşadıkları halifelerin şehrine gitmeli, orada Bilgelik Evi'nde yeni kitaplar aramalıydı. Evet, her zaman bizim şehrimiz olarak kalan Bağdat'a gidecekti. Asla düşmeyecek olan şehre. Asla düşmeyecek şehre.

LUCERA

1250 – 1300

EPİLOG

İdrisi, Sicilya'ya dönüşünde Velid'le buluştu ve Ruca-ri'nin ölümünden on bir yıl sonra son nefesini verene dek kendi mülkünde yaşadı. Tıp Formülleri kitabı Bağdat'ta basıldıysa da öksürükler için bir tedavi yoktu içinde. Osman ve Velid hiç evlenmediler. Belkıs'ın oğlu Nuvas gezgin bir şair oldu, on sekiz yaşındayken Siracusa'dan ayrılıp, Endülü-üs'te şehir şehir dolaşmaya başladı, fakat şiirlerinden hiçbi-ri bugüne kalmadı. Elinore'un kızı Mayya ve onun üç erkek kardeşi ile onların çocukları, yeni gelen insanlara ayak uy-durmak için inşa edilme ihtiyacı duyulan daha büyük bir ki-lisenin bulunduğu Noto'daki evde yaşamaya devam ettiler. El-Emin, Halid'e ve onun çocuklarına felsefe ve tarih öğret-

tikten sonra, seksen dört yaşında huzur içinde öldü. El-Emin'in yeniden kurulmasına yardım ettiği köy hâlâ duruyor ve onun anısını yaşıyor –yalnız o şimdi bir Hıristiyan aziz olarak anılıyor.

Ölümünden sonraki yüz yıl içerisinde İdrisi'nin ailesinde büyüyen insanlar çıkan her isyana katıldılar. Franklar Palermo'daki tahtı ele geçirmek için birbirleriyle savaşa tutuşurlarken, Halid ibn Ömer ile Efdal ibn Muhammed'in komutasındaki silahlı çeteler Batı Sicilya'nın geniş kesimlerini Hıristiyan zulmünden kurtardılar. Franklar onların güçlerini ezmek için sürekli seferler düzenleseler de, onları kendi kalelerinde sıkıştırılmış durumda tutmakla yetinmekten fazlasını başaramadılar. Palermo'daki ayaklanma Frankların özgüvenini sarsınca, ağır kısıtlamalar getirmişlerdi. Cuma hutbeleri yasaklanmış ve müminlerin her türlü mahfele katılmalarının ölümle cezalandırılacağı bildirilmişti.

Halid, kilise çanları Nasıra dininin bin ikiyüzüncü yılı için vururken, altmış yedi yaşında öldü. Oğlu Muhammed, Efdal'e katılıp, ikisi birden yıllarca Palermo'dan kendilerini ezme amacıyla gönderilen müfrezelere saldırılar düzenlemek ve onları ortadan kaldırmakla uğraştılar.

Sicilya'daki isyanın son kalelerini temizlemeyi başaran, Rucari'nin torunu Frederick oldu. Sultan'ın Arapça kültürüne, kendi sarayları ve haremlerine düşkünlüğü bazı müminlerde altın çağın geri dönebileceği umudunu doğurduysa da, genç Frederick'in aynı zamanda Barbarossa'nın torunu olduğunu unutmuşlardı. Damarlarında akan iki eğilim bazen uzlaşmayla ilerliyordu, bu yüzden Müslümanları katletmekten yana değildi, sadece onların nüfusunu sığır indirip adayı saflaştırmanın peşindeydi. Hıristiyan çağının bin ikiyüz yirmidördüncü yılında, din değiştirmeyi kabul etmeyenlerin denklemlerini hazırlayıp, adanın bütün kilit limanlarında kendi-

lerine ayrılan yerlerde toplanmaları emredildi. On iki ay boyunca, manen teslim olmaya yanaşmayan elli bini aşkın Sicilyalı, gemilerle anakaraya taşındı. Göç ettirilenlerin arasında İdrisi'nin torunları Muhammed ibn Efdal, Muhammed ibn Halid ve onların aileleri de bulunuyordu.

Bir zamanlar Sezar'ın Pompey'le savaşa girdiği antik bir Roma şehrinin yakınlarında bulunan Apulia bölgesinde, Luce-ra adı verilen ve hemen hiç kimsenin yaşamadığı ufak bir köy vardı. Adadan taşınanlar bu köye yerleştirildiler. İki yıl içinde Lucera, güneyin en müreffeh kasabalarından biri haline geldi. Evlerin etrafındaki topraklar uzun nadas yıllarından sonra ekip ilenmiş, silah ve elbise yapan atölyeler açılmış, usta zanaatkarlar Noto ve Siracusa'da artık üretilmeyen ahşap mozaikler ve seramikler yapmışlardı. Frederick orada, kendi adına haremyle birlikte bir şato inşa ettirmişti. Kasabanın sakinleri de, şatodan uzak olmayan bir yere, geniş kütüphanesi olan bir cami yaptılar. Papa, 'lanetli Muhammed'e tapınulan' yapılar inşa edilmesine izin verdiği için Frederick'i aforoz etti. Aforoz kararı Lucera'daki sarayında Frederick'in yüzüne okunduğunda, Sicilya hükümdarının elinde içki kupası bulunduğu, etrafını cariyelerinin sardığı ve hep birlikte müzik dinledikleri rivayet edilmiştir. Papa'nın bu hareketine müthiş öfkelenen Frederick, ailesinin Sicilya kanadının kökü eskiye dayalı geleneklerine uygun bir şekilde, osurarak tepki göstermişti.

Kasabanın içinde üç genç delikanlı gizli mahfel toplamaya başlamışlardı. Her Cuma akşamı biraraya gelip, halklarının geleceğini tartışıyorlardı. Gün geçtikçe daha fazla sayıda genç yaşlı, kadın erkek, onların söylediklerine kulak verir oldu. İbn Efdal'e göre, Lucera barışçı bir yerdi ve kendileri henüz bir zulme uğramamışlardı, ama Frederick'in öteki Nasıralılara karşı savaşında çok sayıda genç kardeşleri hayatını kaybetmişti.

“Bizi Sicilya’yı terk etmeye zorlayan bu adam burada bize karşı nazik olabilir, ama bizim büyük bir cami yapmamıza göz yuman aynı kral, Palermo’daki ve adanın diğer köşelerindeki camilerimizin hepsini yıkıp yerle bir ediyor. Kendi aramızda aylardır geleceğimizi değerlendirip duruyoruz. Benim teklifim, buradan da gitmeye hazırlanmak yönünde. Frederick öldükten sonra bizim açımızdan güvenli olmayacak buralar. Ansızın hep birden çekip gidelim demiyorum tabii, zaten topluca göç etmeye kalkarsak hepimizi kılıçtan geçirirler. Ama her ay bir aileyi gönderebiliriz.”

“Nereye gidebiliriz ki, İbn Efdal? Gidebileceğimiz bir yer kaldı mı?”

On beş kişi ayağa kalkmışlar, mahfelin değişik yerlerinde hiddetli bakışlarla tartışıyorlardı.

“Pekâlâ. Gitmek isteyen olursa içimizden biriyle konuşsun. Kimlerin gitmek istediğini dikkatle aklımızdan tutalım. Yüzlerini zihnimize nakşedip, isimlerini unutalım. Hadi, hepiniz gidip insanlarımızla konuşun.”

Elbette gitmek isteyen çok az kişi çıktı. Çoğu Sicilya’nın mümkün olduğunca yakınında kalmak istiyordu. Bir gün adalarına, yurtlarına geri dönebileceklerini düşünüyorlardı. Biz orada doğduk, o şehirleri biz kurduk, niçin geri dönmeyecekmişiz, diye düşünüyorlardı. Tamam, bazı kardeşlerimiz Afrikiye’ye, halkımızın geri aldığı Mehdiye ve Bone’ye gitmeyi seçtiler. Ama eğer o şehirleri geri alabilmişsek, Palermo’yu ve Atrabanişi’yi neden geri alamayalım?

Frederick 1250’de ölünce bütün şehri bir panik havası sardı, fakat artık çok geçti. İlk katliam birkaç ay sonra gerçekleşti. O saldırıda İbn Efdal hayatını kaybetti. Lucera da mahvın eşiğindeydi. Frederick’in ölümünün üzerinden çok geçmeden, oradan yaşayan insanların çoğu katledildi. Çoğunluğu kadınlardan oluşan birkaç bin kişiye zorla din değiştirtildi.

Cami yakılıp kül oldu. Gökyüzünde kayıp giden, herkes ona bakarken bir anda gözden yiten parlak yıldız gibi, gelişip güzelleşmiş olan şehir bir anda ortadan kaldırıldı, yerin altında çok az izi kaldı. Sadece Frederick'in şatosuna dokunulmadı.

Frederick öldüğü gün, İbn Efdal'in oğlu Osman ile kuzenleri Ömer ve Muhammed, daha fazla beklemenin aptallık olacağı kanaatine vardılar. Uzun zamandır bu günlere hazırlanıyorlardı; karışıklıktan faydalanmayı düşündüler. Atları zaten yola hazırды. Ömer ile Muhammed akşamüstü Luce-ra'dan ayrıldılar. Afrikiye'ye giden bir tüccar gemisine binmek üzere kıyının yolunu tuttular.

Osman kuzenleriyle gitmedi. Çocukken babasının ona El-Emin hakkında, onların adada nasıl farklı direnişler örgütlediklerine dair anlattığı hikâyeler hayalini süslerdi, ama en çok sevdiği hikâye uzaklarda bir yerde geçiyordu. Selahaddin'in Frankları nasıl bozguna uğratıp Kudüs'ten sürdüğünü ve Büyük Cami'nin nasıl temizlenip, kazandıkları zafer adına Allah'a şükretmeye hazırlandığını dinlemek çok hoşuna gitmekteydi. Osman aylarca gidip gitmemenin acısını yaşadı. Bu konuya ne kadar çok kafa yorarsa, o kadar çok, El-Aksa Camii'nin kubbelerini dünya gözüyle görmeden, halkının barbarlara karşı zaferler kazandığı toprakları öpmekten istemediğini anlıyordu. Osman, ailesini Filistin'e götürdü.

Ragusa-Palermo-Byron Bay-San Felice dei Circe-Lahor
Ağustos 2001-Ağustos 2004

6

Yıl 1153'tür. Sicilya'yı Normanlar idare etmektedirler, fakat bütün adaya ve saraya hâkim olan hâlâ Arap kültürü ve dilidir. Hristiyanların Kral Roger, Müslümanların Sultan Rucari diye andıkları hükümdarın etrafı Müslüman âlimler, cariyeler ve yetenekli hadımlardan devşirilmiş idarecilerle sarıdır. Güçlerini arttırıp iktidarı tamamen ellerine geçirmeye hevesli piskoposlar, saraydaki bu 'çürümüşlüğü' kızgınlık ve endişeyle takip etmekte, kendi dinlerinden olmayanları toptan katletmek ya da adadan kovmak için fırsat kollamaktadırlar.

Tanık Ali, Müslümanların Sicilya'dan tasfiyesini anlatmak amacıyla yazdığı bu romanı, Ortaçağ'ın büyük haritacı ve coğrafyacılarından sayılan Muhammed el-Idrisi'nin hayatı etrafında kurgular. Sultan'la yakın dostluğu ile teker teker adayı terk eden ya da Norman hâkimiyetine karşı başkaldırmayı tasarlayan dindaşları arasında kalan Idrisi, geçici teselliye, varlığını hasrettiği eserinde ve âşık olduğu kadınlarda ararken, Noto ve Catania bölgesinde yaklaşan felaketin huzursuzluğunu yaşayan sıradan insanlarla karşılaştığında da vicdanının ezildiğini hisseder. Tabii bu arada tarih, kaçınılmaz kaderin yollarını döşeyerek hükmünü sürdürecektir.

Tanık Ali'nin konusu Ortaçağ'da Sicilya'da, dönemin büyüklük ve ihtişam bakımından Bağdat ve Kurtuba'ya rakip görülen önemdeki şehri, on ikinci yüzyıl Palermo'sunda geçen bu romanı, "İslam Beşlemesi" üst başlığıyla kaleme aldığı ve daha önce Türkçe'de de yayımlanmış "Nar Ağacının Gölgesi", "Selahaddin'in Kitabı" ve "Taş Kadın" başlıklı seri romanların dördüncüsüdür...

agora kitaplığı • 234

ISBN 978-605-103-030-2

dünya edebiyatı • 22

www.agorakitapligi.com

